

ВІРА ВОРСКЛО

пага

VIRA VORSKLO

L a d a

POEMS

in Ukrainian Language

Toronto 1977

ВІРА ВОРСКЛО

Л а д а

ПОЕЗІЇ

НАКЛАДОМ АВТОРА

Торонто 1977

Обкладинка
мистця Богдана Стебельського

Всі права застережено

Copyright

Printed in Canada

Друкарня В-ва „Гомін України”
140 Bathurst Street, Toronto, Ontario M5V 2R3 Canada

*Ця книжка присвячується нашим славним
предкам — творцям української мови,
традицій і звичаїв, які тисячоліттями єд-
нали і зберігали наш народ, і всім обо-
ронцям української землі і української
культури.*

СЛОВО ВІД АВТОРА

Давайте познайомимось! Віра Ворскло — це псевдонім. Правдиве моє ім'я і прізвище — Юлія Трирог. Я народилась 5 лютого, 1926 року в родині кваліфікованого робітника в Києві. Дитячі роки провела на Полтавщині, Кубані і Кавказі.

Дебютувала віршем „Мрії” на районній олімпіаді творчости школярів у 1939 році і дістала першу нагороду. До війни закінчила 9 класу середньої школи. В 1944 році здала матуру в Перемишлі. В 1951 році прибула з батьками в Канаду. В 1960 році заочно закінчила Нью-Йоркський асекураційний інститут і багато років працювала канцеляристкою в забезпечених фірмах. В 1964 році закінчила Торонтський університет зі ступнем Б.А. Одружилась із робітником Дмитром Шелегоном у 1973 році.

Перший вірш „Для тебе, Вкраїно, ця пісня моя” з'явився в „Новому Шляху” в 1951 році. Перша збірка вибраних поезій під назвою „Листи без адреси”, яка мала великий успіх і дістала високу оцінку критиків, вийшла друком у видавництві „Гомін України” в Торонто в 1967 році.

„Лада” — це друга збірка віршів на різноманітні теми, яка мала б бути цікавою для науковця-дослідника і для пересічного читача.

Навіщо в наш космічний вік відкопувати різні легенди і допотопну старовину? Є вчені, які ціле своє життя працюють над розшифруванням значень слів і над розкопками старовини, бо ми краще можемо зрозуміти сучасне, якщо ми знаємо, з яких учорашніх думок і подій воно створене. Людина, яка знає істину, краще орієнтується в житті. Людина, яка не знає іс-

тини, блукає сліпою. Вчорашнє є основою сучасности, сучасність є підвалинами для творення майбутнього.

Щоб краще зрозуміти написане в цій книжці, читач мусів би перенестись думками в епоху, в якій відбувається дія і уявити себе в обставинах первісної людини, яка відкриває явища природи і пізнає світ.

Гіпотези про походження слів є лише здогадами, які показують, що речі і явища можна бачити зовсім з іншого кута зору.

Ця книжка — це спроба шукати істину. Лада — це назва символічна. Лада, на мою думку, — це та, що дає світло і воду, а це — Весна.

Віра Ворскло

Найбільший скарб на світі — людська мова,
Яка ховає мудрість всіх віків.
Таємна скриня — кожне людське слово,
Звідкіль вся істина пливе до наших днів.

Багато в світі скарбів є чудових,
Та найцінніший в цілیم світі скарб —
Праісторична українська мова,
Що зберегла всіх ер таємний карб.

Слово дорожче за найкращі вази,
Слово чудесніш всяких пірамід —
У нім цвіте безсмертності оаза
Віків минулих видно кожний слід.

29. 9. 75

Якби відкрити слова зміст
Таємний і магічний,
То світ здобув би іншу блисть
І став з новим обличчям.

Ми б не блукали, мов сліпі,
В словах, мов мертвих хащах.
Слова б усі враз ожили —
Ці мудреці найкращі

І розповіли б нам усе:
Історію й пригоди,
І ожило б віків лице —
Премудре всім на подив!

Із тих таких простеньких слів,
Здається, всім відомих,
Дізналися б багато див,
Знання б відкрили повінь.

30.5.76

Як створилось в світі перше слово,
Хто відкрив його таємну суть?
Хто на світі винахідник мови,
Що несе всю мудрість і красу?

Жінка — винахідниця розмови
В громовицю, серед божих кар,
Вигукнула з переляку слово
І почався світовий пожар:

Почали займатися жарини
Різних слів по світових стежках;
Звуки стала слухати людина
І думками торувати шлях!

Слово — матір мислі, матір дії.
Слово — іскра, впавша з божих віт,
Народила мрії і надії,
Освітила вірою весь світ!

Жінка — винахідниця розмови.
Це з її жіночих теплих уст
Вилетіло в світі перше слово,
Що назвало кожну гілку й хруст.

Звуки — це слова прадавні, перші, —
Мисль будили соняшним веслом.
Люди в душі, мов рибалки в верші,
Набирали досвіду тепло.

Кожен звук — об'явлення, прозріння, —
Відкривалось людям з висоти.
Кожен звук давав речам значіння,
Відкривав в житті нові світи!

Чоловік блукав в лісах на ловах,
Мало мав нагоди говорить, —
Жінка-мати до дитини вдома
Говорила майже кожну мить.

Жінка — винахідниця розмови.
Слово — ключ від мислі, божий звук.
Слово — думки кожної основа.
Думка — матір в світі всіх наук.

28.3.75

Все воно на світі „злове”.
Наймогутніше — це Слово!
Спершу Слово народилось —
У всі речі воплотилось.

Родить Слово думки-мислі,
Творить Слово чуда різні.
Все, що бачиш ти навколо,
Народилося зі Слова!

Слово в світі — трубадур
І творець епох, культур.
Слово мислі вполюща,
Творча в нім живе душа.

Слово „злове”, слово „слове”,
То його й назвали „Слово”.
Слово може все зловити
І у дійсність воплотити.

Слово все створити може
Й спопелити стан ворожий,
І славнішого нема
Нічого в світі за Слова!

11. 4. 76

Ті слова, що вийшли з вжитку,
Ти не викинь на сміття!
Кожне слово — саяна квітка
І безсмертне в ній життя.

Кожне слово — горда вежа
В дальні, канувші віки.
Джерело там із безмежжя —
Звідтіля пливуть думки!

Всі слова — в минуле кладка,
Що до істини веде,
Тож не знищ її випадком,
Бо твій корінь пропаде!

Ті слова, що вийшли з вжитку,
Закарбуй в книжки повік,
Щоб ми знали: хто ми, звідки,
Звідки слів пливе потік.

24. 11. 75

Перші речі, безперечно,
Є творцями мови-речі.
Те, що перше в нас було,
В нашу мову увійшло.

Всі слова важкі, предивні,
В дійсності, є примітивні:
З найпростіших споглядань
Істини приносять дань.

Мова, хоч проста й музична,
Але творена — логічно.
Логіки ясний закон
Творить весь наш лексикон.

В мові карб — найменше слово
Не створилось випадково,
Не згарячу, безперечно, —
Визначає точно речі.

Все, що геній зміг створити,
Є у слово перелите.
Слів нам келехи несуть
Всіх речей преточну суть.

Як мозаїка вся мова —
В ній і найдрібніше слово
Творить різьблену картину —
Припасоване відмінно!

Вигуки усі тендітні,
Невеличкі, непомітні —
Мови пращурі-вітці,
Її джерела і творці!

5. 10. 75

ВИГУКИ

У мові деякі слівця
Вигукуємо ми зненацька,
Як стрепенуться в нас серця
Зі страху, подиву чи щастя.

У! — це картаємо так ми.
Ух! — ми здригаємося з жаху.
Гей! — почекай або „агій!”.
Ой! — вигук болю й переляку.

О! — це захоплення слівце.
Ого! — багато, ціла маса.
Пс-с-с... — тишу означає це.
Ша! — це замовкнути відразу.

Ось! — означає зараз є.
На, ось бери! — це знак давання.
Ну? — запит здивування є,
Ану! — це вигук підганяння.

Он! — сповіщає там, ген-ген...
Ату! — так гнали диких звірів.
Навколо тиша — „ні телень”.
І „гайда!” — заклик йти у вирій.

Оці малесенькі слівця,
Що в мові зовсім непомітні,
Це мови рушії, серця,
Багато слів із них розквітло!

12. 5. 75

Предки нам зібрали скарби
Й заховали в слова карби.
Мусимо ми їх відкрити,
Щоб було для чого жити.

Скарби древні, пребагаті
Кличуть жити й працювати,
Відкривати древні тайни,
Світ робити надзвичайним!

Кожна річ з правдивим змістом
Зробить це життя барвистим,
Дасть красу збагнути й силу,
Правди дасть найшвидші крила!

В слові ключ лежить до тайни,
Де все перше, де все крайне,
Де початок джерела,
Звідки мудрість припливла.

Тож візьміть слова ви — скарби,
У яких думки прегарні
Всіх розтанувших віків,
Сплетені в живі вінки!

Прочитайте ті скрижалі,
Що нам предки написали!
Досвід в них всіх поколінь,
Що дає життю горінь.

7. 10. 75

НАРІЧЧЯ

Пролетіли ордами сторіччя,
Потоптали тирсу, ковилі,
Та росте бур'ян — прості наріччя —
Бур'яно буруняє на землі.

Тут слова такі різноманітні
І такі химерні, що аж страх!
Все киплять, квітують дивні квіти —
Тисячі років вогонь не стах!

Нарікають помудрівші люди,
Закликають вирвати бур'ян,
Бо не знають, що в словах-причудах
Праісторії лежить баян.

І якщо б знайшовся хтось крилатий —
По клявісах звуків він зумів
На словах-причудах звинно грати,
Ожила б душа землі зі слів!

Ми б довідались предивні дива
І відкрили б безліч таємниць.
Взнали б ми, як мови всі творили,
Істини б пізнали вічну міць.

Бур'яніють хай усі наріччя,
Ти слова-причуди не пали!
Мусить геній ще прийти в сторіччя
Розказать історію землі!

16. 9. 75

Слова у нас такі музичні,
Слова у нас такі прості.
Вони чудесні, поетичні —
Найвища мудрість у житті!

У них змальовані картини,
Які ідуть з тисячоліть.
Всю мудрість вклала в них людина
І геніяльність всіх відкрить.

Слова у нас — дзвінкі поеми.
Слова у нас — віків пісні —
У них живуть прерізні теми,
Цвітуть безсмертністю ясні!

Не знаю іншої я мови,
Де слово — це мистецький твір
І вирізьблене так чудово,
Що сяє яскравіше зір.

Ви порівняйте „сонце” й „серце”
Й переконаєтесь самі:
Вони летять в шаленім герці —
Життя дарують на землі.

Яскраве сонце — серце світу,
А серце — сонце золоте!
Оці два слова-самоцвіти
Звучання мають в нас одне.

„Яйце” додаймо ще до цього,
Й картина повна буде в нас:
Жовтогаряче серце в нього
Життя дарує повсякчас.

Додаймо ще мале „зеренце” —
Життя в нім промінь міцно спить.
Його вода і сонце-серце
До дії може розбудить!

Візьміть ви „полум'я” і „плем'я”.
Тут племінь рветься в оболонь.
Згасило б рід прелюте врем'я,
Як не палав би в нім вогонь.

Чи є ще в світі краща мова,
Де припасовані слова
Так по-мистецькому чудово,
Що кращих вже зразків нема.

Слова у нас — такі музичні,
Слова у нас — такі прості!
Вони чудесні, поетичні —
Найвища мудрість у житті!

10. 10. 75

— Скільки слів взяли ми в греків! —
Пишуть тут і пишуть там.
Що було в віках далеких,
Як довідатися нам?

Може, мудрі греки брали
Діаманти в нас — слова —
Їх вони переробляли
І давали нам дива?

Слово, наче крапля моря,
Підіймається у вись,
Щоб з небесного простору
Впасти, як дощева блисть.

Ось заглянь у грецьку мову, —
Скільки тут знайомих слів,
Що звучать так пречудово
В назвах вславлених богів:

Зевс — не з „весь?” Це ж Бог усього,
Батько грецьких всіх богів.
„З висі” в нього перемога
З неба він бере снаги.

Хронос — час, та це ж той „кронос”,
Тут кора, корона, круг.
Час в дерев могутнє лоно
Вкреслює щороку пруг.

„Кронос”, бо несе корону,
Круг малює він щорік
І рахує часу гони,
Що читає чоловік.

Прометей — вогню мисливець
Нам вогонь з небес приніс.
Промінь — це ясний щасливець,
Що метає сонця спис.

Промінь прометає списом
І пронизує пітьму.
Прометеєм він нарікся.
Личить це ім'я йому!

Ось Нептун в морській короні,
А в руці — тризуб-зоря.
Він — Нептун, бо не потоне
В океанах і морях.

Не кажіть, що брали в греків
Ми найкращих слів зразки,
Бо могло в віки далекі
Бути зовсім навпаки!

14.4.76

Золотопромінна українська мова
Чи вона не матір різних мов чудових?
О, гнучка ця мова, як змія-лозина
І така прозора, як свята сльозина.

Ось росте ця мова, як на хвилі піна —
Бистра, наче вітер, легка, як пір'їна.
Мова, мов водиця, без упину ллється,
Ї вона промінням соняшним здається.

Жадна в світі мова не гнучка й прозора
Так, як мова наша, де всі видно зорі.
Кожне слово — зірка, кожне слово — квітка,
І у кожному слові цілий всесвіт видно.

Як відкриєш слово — цю двінку криницю, —
Думка там чудова всіх віків іскриться.
Зразу ти все чуєш, зразу ти все бачиш,
У віках минулих ти живеш неначе.

Бачиш ти всю правду, наче на долоні.
Бачиш ти всі таїни, що жили в полоні.
Українська мова соняшно-музична.
Зірка — кожна слово буде жити вічно!

22. 9. 75

Заглянь ось у англійську мову:
Яке тут цінне кожне слово,
Який тут цінний кожний звук.
Звук — це початок всіх наук.

Філософи і слідопити,
Мандруючи по всьому світу,
Шукають схованих джерел,
Звідкіль прилинув слів орел.

Коли відкриєш слів скарбницю,
То вгледити дивні таємниці:
Багато нам знайомих слів
Зайшло до них з якихсь країв.

Поглянь на наших слів обличчя:
Старезна мова ця антична.
Її ще не відкрили ми.
На світі їй нема ціни!

Тут кожна буква творить слово.
Слова збудовані зразково.
Тут кожне слово вір-не-вір —
Мистецький найславніший твір!

Якби ми почали вивчати,
Де наших слів лежить початок,
Відкрили б ми багато див
Із дальніх канувших віків.

1975

Наша мова соняшно-крилата.
Не пали її, не бий, не ріж!
Народила слів вона багато.
Матір слів вона — люби ніжніш!

Ще колись цю мову хтось відкриє
І загляне в глиб усіх віків,
І тоді людина вмить прозріє,
Бо побачить таїни пресвяті.

Люд побачить у звичайнім слові
Мудрість, що пливе з тисячоліть
І будує всіх наук основу
І, мов брила пірамід лежить.

Наше слово — логіки свічадо
Нам думки приносить із віків.
В ньому досвіду іскриться шпада,
В ньому мудрість вплетено в вінки.

Те, що нам створив народній геній —
Це в слова вкарбовані думки,
Щоб ті істини прості щоденні
Відкривали нам усі шляхи!

Наша мова соняшно-крилата.
Не руйнуй її красу і міць!
У її предревніх ветхих шатах
Скарб лежить вселюдських таємниць.

14. 11. 76

Українська наша мова
Мелодійна і чудова.
Діамант в ній — кожне слово —
Духу людського основа.

Слово — стежка у століття,
Там всіх таємниць суцвіття
І чекають вас уперто,
Треба їх спасти від смерти.

Бог-природа матір слова
І знання міцна основа.
Кожен шелест, кожен звук
Був найпершою з наук.

О, яка могутня сила
Звук в слова перетопила,
Щоби кожен звук барвисто
Віддзеркалив таїну змісту!

Як поглянеш в царство мови,
То порядок тут зразковий.
Як могли без формул-плянів
Скласти мову так слов'яни?

Ні, без формул неможливо
Слів таке створити диво.
Слово — вежа аж до неба,
Кожен звук стоїть — де треба.

І як ключ такий хтось знайде,
То відкриє предків таїни
І тоді побачать враз,
Що вони мудріші нас!

15. 1. 75

„П’ — це літера магічна —
В ній початок всіх подій.
Простір скрізь прекрасний вічний
І політ — це чародій.

Поле — батько паляниці
І поживи і пиття.
„П’ — це пара, пера, птиці,
Що летять увись щодня.

„П’ — це пре, пере, періщить.
Пан, потуга, божий перст.
„П’ показує і пише —
Перший крила розпростер.

„П’ — це праця, палець, пісня,
Перемога й чар прозрінь.
Це Перун, мов блискавиця,
Провідіння поколінь.

„П’ — це полум’я і плем’я,
Ллється повінь і посів.
„П’ — нам посилає врем’я.
І поразки порх-гнів.

„П’ — це провесна, природа,
Папороть і первоцвіт.
Це події і пригоди,
Що вперед провадять світ!

„П’ — це перший і послідній, —
Це поріг, ясний палац.
Символ в’яже цей побідний
З предком-пращуром всіх нас.

„П’ — це поле і пшениця,
Неба пруг і гострий плуг.
„П’ — печать — це символ-птиця,
Провідіння всіх потуг.

Вітри історії змітали
Народи скрізь з лиця землі,
Але євреїв не здолали,
З землі євреїв не змели;

Хоч не було у них країни,
Ні міст, ні зброї не було —
Чотири тисяч літ з пустині
По всьому світі їх мело!

Багато вже народів зникло,
Євреї гордо йдуть і йдуть.
Що в них безсмертне і велике,
Що прокладає їхню путь?

Безсмертний чом народ юдеїв,
У чім його незламна міць?
Творити він зумів ідеї —
Це зброя краща блискавиць!

Ідеї їх ведуть по світі,
Ідеї їм життя дали, —
Їх вчили для юдеїв жити,
Ідеї все перемогли!

13. 11. 73

Наші вчені всі найкращі
У чужинців вчилися всюди —
Погляди чужі, не наші,
Скрізь несли в нас поміж люди.

Скрізь чужі авторитети:
Німці, римляни і греки.
Їхні твердження-секрети —
Це „табу” з віків далеких.

І ніхто не заперечить,
Не покаже думку власну, —
І калічать, безперечно,
Справжню істину прекрасну!

Де наука наша рідна
Не зі шепоту повторень,
Що відважно і побідно
Всю стару неправду бере?

Думку треба мати власну
Без повторень, запозичень,
Щоб творити скарб прекрасний
Так, як українцям личить!

Гей не сій скрізь меншевартість,
Що впоїли в нас чужинці,
А переосмислюй вартість
З погляду всіх українців!

Киньмо геть чужі всі призми,
Що викривлюють події —
З погляду негативізму
Нам малюють кожну дію!

Час осмислити всі скарби
І події по-своєму,
І у позитивних барвах
Передати кожну тему.

Хай нас визволяють мислі
З безнадії і зневіри,
Щоб розцвів вогнем іскристо
Смолокип надії й віри!

Щоб ми мали віру в працю,
В Україну горду й вічну,
Щоб у колі інших націй
Мали ми своє обличчя!

18.3.74

**
*

Колись на світі був один народ,
Колись була одна на світі мова.
Її сліди відлунює акорд
Прадавніх орд сучасне кожне слово.

Та той народ розходивсь по землі,
Шукаючи найкращого причалу;
І мову ніс — Слова ясніш зорі,
Які всю мудрість світу карбували.

І кожне плем'я з карбів тих простих —
Найперших карбів, створених зі звуків,
Що вичитали з днів — найперших книг,
З лісної непомильної науки.

Творили мову вже нову, свою,
Складаючи оті найперші карби,
Що з громовиці і води й вогню
Дали Словам свої безсмертні барви.

В яким краю зродилися Слова?
З якого краю йде найперша мова?
З лісів йде перша мова чарівна:
І в цих Словах слов'янських слів основа.

11. 10. 76

ЄВШАН

Не трояндами пахнуть степи,
Не бұзками виблискують далі,
А сріблясто течуть полини
До осель, мов човнів, на причалі.

Пахне степ, мов чар-зіллям-вином,
Що окрилює душу і тіло.
Пахне степ споконвік полином,
Що квітчає кургани-могили.

Як ти підеш в далекі світи,
Де усе є, — лиш щастя немає,
Полину в дальній шлях захопи,
Він степи тобі скрізь нагадає!

Звичай був у стару давнину,
Як блукали в степах половчани,
Цей полин-срібносіру траву
Називати чарівним євшаном.

Всі його прославляли в піснях,
Бо євшан мав чарівну силу:
Степ любити навчав він звияг,
Рідний край боронити сміливо!

Хто бажає прожити сто літ, —
З полину хай гіркі п'є напої:
Кров у жилах євшан оживить
І налле в серце сили нової!

У мандрівці на всіх манівцях,
Як об скелі ламаються крила,
Майте віру — євшан у серцях,
Джерело негасимої сили!

Україна — пахучий євшан,
Матір нації, сила і мрія,
З чужини нас веде, мов прочан,
В злотоверхий освячений Київ.

26. 9. 72

**
*

Собор підняв в блакить величне чоло —
У нього вісім дочок і синів
Охороняють спадщину навколо
Преславних предків, мужніх козаків.

Собор до неба простягає руки,
Щоб чув палку в сльозах молитву Бог,
Героями щоб стали всі онуки
Під прапором безсмертних перемог!

Якщо наш дух занепаде, змаліє,
Немов би щастя доля розмела, —
Глянь на собор: у нім цвіте надія,
Горять безсмертні лицарські діла!

Собор — це ми, це наші душі й сила,
Це наші мрії, візії буття.
Собор — це наші у майбутнє крила,
Краса мистецтва і вогонь життя!

22. 4. 69

**
*

О Вітчизно, щастя і майбутнє!
Ти — колиска сподівань і мрій.
Ти багата, славна і могутня
У красі нам сяєш молодій.

Кров твоя пульсує в наших жилах.
Ти — це наша казка і мета.
Ти дала життя й надхнення крила —
Піснездвінна,
ніжна,
золота.

І твої шляхи біжать в безкрає...
Солов'ями тьохкають гаї.
І країни кращої немає
На усій завітчаній Землі!

22. 4. 69

Люби ти усіх українців!
Українець — це рідний твій брат.
Люби галичан, буковинців,
Гуцулів з зелених Карпат!

Україна — це матінка наша —
Багато у неї синів:
З Поділля, Волині, Підляшшя,
З дніпрянських чарівних степів.

Ти лемків люби говірливих,
Веселих люби подолян!
Люби закарпатців щасливих,
Люби з Придніпров'я селян!

Люби українця, як брата —
Про віру його, не питай!
Україна — це віра крилата —
Хай у єдності кріпне наш край!

Люби ти усіх українців!
Українець — це рідний твій брат.
Люби волинян, буковинців,
Гуцулів з зелених Карпат!

27. 3. 74

Є мудрість рідна і чужа.
Чужа — шматує душу й тіло
І треба гострого ножа,
Щоб ним орудувати вміло.

Чужі думки — отрута, їдь.
Поглянеш: це вино прекрасне —
В нім золото горить і мідь,
А в нім — загибель передчасна.

Чужі думки, мов павуки,
Ссуть з нас останню кров і соки.
Прокляті ті чужі думки,
Що убивають нам пророків!

Все наше — то ніщота, тлінь,
А ми ж жили тисячоліття!
Вони ж співають нам „амін”
І нам плюють в святе обличчя.

Чужі думки — це смерть, це бич,
Що нищать нас на кроці кожнім:
З історії створили ніч,
З культури — гріб страшний, порожній.

Рубай думок зміїний сплет,
Чужих думок, що нас обсіли,
І стане перед нами світ
Новий, наш рідний і красивий!

Історія не буде — дим,
В якій лише самі поразки.
Воскресне все геройство в ній
І перемог безсмертних казка!

Вітчизно, серця не вбивай,
Що ти — ніхто, що ти недавня, —
Старий твій кімерійський край —
Твоє Трипілля дуже славне!

Хай оживуть звичаї всі,
Які вбивали ми віками,
Засяє дух наш у красі,
Надхненний нашими думками!

Тоді побачимо ми світ
В новій і творчій перспективі
І будемо стрічати світ
Надхненно, радісно й щасливо!

10. 11. 76

**
*

Не може храм постати із нічого, —
Потрібно цегли, цементу і рук.
Так, і культури соняшна дорога
Є мощена із творів і наук.

І кожен твір — це скарб святий народу
Його життя свічадо і душа.
Тому я бачу щастя зірка сходить
У повістях, симофніях, віршах.

Хто ти, якщо не маєш ти культури,
Не твориш скарбів врізьблених в роки?
Народ творити мусить духу мури,
А не рости, як сонні огірки.

Тому стрічаю я, як перемогу,
Прекрасний твір, який зродився в нас,
Бо до прекрасного мостити скрізь дорогу
Всі мусимо, а не один Тарас.

3. 3. 63

КИЇВ

На Дніпра родючих кручах
У садках стоїть квітуче
Гарне місто, наче мрія,
Найславніше місто — Київ.

Йшов тут шлях з „Варягів в греки”,
І купці з країн далеких
В Київ часто заїжджали
І товари продавали.

Ці купці казали всюди:
— Гарний Київ, добрі люди.
Так про нас летіла слава
З уст в уста в чужі держави.

Із степів прийшли татари
Київ облягли, мов хмари,
Руйнували, грабували
І столицю сплюндрували.

Ось: ізнов воскрес з руїни
Київ — слава Україні:
В небі банями іскриться
Наша люблена столиця.

Кобзар — це дійство, панорама,
Народу це жива душа, —
Його народження і драма,
Що воскресіння сповіща!

Кобзар — не пісня для розваги,
Що на дозвіллі, веселить, —
А це свободи й правди спрага
І заклик до борні, щоб жить.

Кобзар — це сурма,
сальва,
гасло,
Щоб всі повстали, як один,
Щоб боронити край прекрасний,
Де кожен син — громадянин!

Кобзар — це приклад для героя,
Як треба для народу жить
І йти незламною ходою
Туди, де предків скарб лежить!

Кобзар — це пресвяті скрижалі,
Закони нашої землі,
Щоб ми традиції й звичаї,
Як власні очі, берегли!

Кобзар — святина України —
Це Біблія, це заповіт
Для української людини,
Що творить український світ!

24. 3. 74

Коли ти любиш Україну,
Та це лише самі слова,
Така любов гіркіш полину,
Бо з неї користи нема.

Коли ти любиш край — не брата,
То це омана — не любов!
Любов — це те, що можеш дати,
Щоб серцем він не охолов.

Любов, коли даси ти сили
І підбадьориш у путі;
Зневіреним підіймеш крила,
Щоб стали кращими в житті!

Любов — тоді, коли розділиш
Шкоринку хліба пів-на-пів
І уполісджених підіймеш
До соняшних, ясних верхів.

В нас ще любов не народилась,
Бо скрізь самі слова, слова...
Бо хто ж — скажіть мені на милість —
Когось до себе підійма?

Хто дбає за отих найнижчих,
Повчає їх і просвіща,
Щоб став наш весь народ мудріший
І в нас окрилилась душа?

А без любови ми стерільні —
По-творчому не здібні жити;
Одна лише любов всесильна
З народу націю створить!

7. 11. 74

Якби віки вернулися назад,
І голоси почулися зі степу,
Ми б бачили знамен квітучий сад,
І як полки веде у бій Мазепа.

Якби минулі вміли встать полки
І розповісти про геройське діло,
Ми бачили б, які серця палкі,
Як слава України гомоніла!

Віки назад ішли герої в бій
І здобували поколінням славу,
Щоб не погас вогонь шляхетних мрій,
Щоби цвіла для правнуків держава.

Їхні серця так бились, як у нас.
Думки, як в нас — волошки в чистім полі.
Такий же був важкий непевний час,
Залізом, кров'ю гартувалась воля.

Стирає все важка часу рука:
Стира обличчя і змита народи,
А нас Мазепин голос ще гука:
— Дивись на обрій, сонце волі сходить!

Нам показав Мазепа волі путь
В свою державу, де витає воля.
І шляхом тим уже мільйони йдуть,
Кують свою майбутню кращу долю.

Хто торував своєю кров'ю шлях,
Той жив віки і вічно жити буде.
І нам припало той підняти стяг,
Під жала куль свої підставить груди.

Пройдуть роки — багато буде змін.
Воскресне з мрії й наших діл держава.
Задзвонить у столиці волі дзвін
І загремить по всьому світі: — Слава!

Загомонять історії слова,
Молитвою нам стане пісня степу.
В народі постать буде вік жива
Творця держави — гетьмана Мазепи.

Хай перекреслить хтось мільйон разів
Цю постать войовничу, горду й грізну.
З історії його не вирвеш гнів.
Не викреслиш історії Вітчизни!

**
*

Жовтий колір — це колір вогню,
Батька світла, що швидше всіх гонить.
Жовтий колір квіток у гаю,
Золотої пшениці це колір.

Жовтий колір жовтка із яйця —
Це життя вогнеликого колір.
Золоті всі палають сонця,
Навіть смерти жовтавий є колір.

А блакитний — це колір небес:
Блякне, ллється в безодню безкраю...
Всі кольори з зазоряних плес
Він у барви розливи збирає.

Колір синій — це колір води,
Що на світі є матір'ю чуда:
Випромінює сяйво садів,
Лле вологу життя всім у груди.

Жовтий колір — це колір вогню,
А блакитний — вода життєдайна.
Ці кольори життя нам дають,
Розкривають у світі всі таїни.

2. 10. 75

Котляревський нашу збагатив культуру,
Бо живу він мову ввів в літературу:
Мову українську, рідну ту селянську, —
Замінив латину й церковнослов'янську.

Вимів мертву мову, що сушила душу,
Ввів живу, чудову, нашу невмирущу!
Показав він світу мову пребарвисту
І козацьку славу, звичаї і пісню.

Котляревський ввів нашу мову в люди,
І його народ наш вдячний не забуде
І, як син він вірний, прислуживсь культурі,
„Батьком” його кличемо ми в літературі.

Оперета знана „Наталка-Полтавка”.
І Наталка любить Петруся тут палко;
Тут село чарівне і чарівні люди;
Пісня летиться ніжна солов'їна всюди.

В „Енеїді” — ввів люд наш — бездоганно,
Тут Еней мандрує скрізь по океанах.
Ввів він із Трої славнее лицарство
Й заснував на Тібрі превелике царство.

Українська мова — океан могутній,
І чарівне слово нас веде в майбутнє,
І літає слово соняшно орлине —
Стереже чудову нашу Україну.

16. 11. 74

Колосок один у полі
Сам безславно пропада,
Б'ється з вітром на роздоллі, —
З нього користи нема.

Колосків мільйон — це сила,
Це мільйон списів, це гай, —
Творять величезну ниву,
Пребагатий урожай!

Дерево одне кремезне
Теж безславно загиба:
Ломлять, трощать бурі леза,
Нидіє воно дарма.

А мільйон дерев — потуга,
Це багаті вже ліси, —
Служать для човна і плуга
Для підсоння і краси.

Так одна людина кожна,
Мов човенце без весла,
Бо лише в громаді можна
Діл творити без числа!

Бо громада — справжня сила,
Бо громада — буй-ліси, —
Творить будівниче діло,
Служить мудрості й красі!

Одиниця — вутла зброя,
Бо один — безсилий спис.
Як мільйон стає до бою —
Перемога сяє скрізь!

Хто один, той в світі згине
Одинцем на манівцях.
Ми гуртом для України
Сталимо свої серця!

16. 10. 74

На предків ми всі часто злі,
Що мало так зробили
І на прекрасній цій землі
Чудес всіх не відкрили.

Ми нарікаємо не раз:
— Чом не дали держави?
Чому, чому вони для нас
Не викували славу?

І ми премудрі всі орли
Шукаємо розгадок: —
Чому нам предки не дали
Найкращу долю в спадок?

Кували наші предки час
І славу незабутню,
Та ще й залишили для нас
Доковувать майбутнє.

Що наше рідне, те святе:
У ньому — духу сили.
Ми мусимо відкрити те,
Що предки не відкрили.

17. 11. 74

**
*

Можна вірить в Україну
І в народ з останніх сил,
Але мертва вся та віра,
Як нема щоденних діл —

Діл розумних, послідовних,
Продуктивних діл ущерть,
Бо пасивність, безумовно,
Нам несе повільну смерть.

Можна вірить палко, щиро —
Дитирамби говорить,
Але мертва вся та віра,
Бо для віри треба жить

І щодня, щомиті вперто
Шліфувать своє знання, —
Без знання вся праця мертва,
Мусить поступ бути щодня!

Починаймо не на небі
Будувати благодать,
А почнімо ми від себе
Україну будувать:

Від людини, від родини,
Від громади і церков,
Єдність щоб росла щоднини —
Зрозуміння і любов! —

Щоб була в нас Україна
Не абстракція і міт —
Наша праця щохвилини
Нам новий хай творить світ!

3. 4. 74

Народам, які покарала природа,
Піски і каміння у спадок дала.
Вони вирушали в далекі походи,
Шукаючи хліба, багатства й добра.

І мрії для них — це лиш витрата часу,
Бо треба дерзати, шукати, творить,
Робити ідей велетенські запаси,
Щоб дібра здобути й на світі прожити.

Без дії і вдома приречені вмерти,
Бо їх не годує жорстока земля, —
Життя видирають із пащі у смерті
На всіх континентах, на всіх кораблях!

В них думка вогненна невтомна, як птиця,
Шугає по світі, збирає знання;
І це їхній скарб, їхнє золото й криця,
Що служить їм краще, ніж їхня земля.

А наша природа і щедра і мила,
Багата вугіллям і безліччю руд,
Давала нам все, а змагатись не вчила,
І думать не вчила розніжений люд.

Навіщо було йти в далекі походи
І десь умирати в чужій стороні,
Коли в нас — поля і садки і городи,
І можна здобути весь скарб без борні?

Природа приспала, природа нас вбила,
Не вчила змагатись, дерзати, творить.
Вона не стала ідей горді крила
І нас не навчила по-творчому жити!

12 — 73.

Мудрість греків грає, сяє
І виблискує в віках.
Філософія розмаєм
Плине, ллється, мов ріка.

Що за диво в них культура,
А мистецтво — самоцвіт!
Їхній дух літератури
Живить й досі цілий світ.

Візантіє, ти колиска
Слави,
 мудрости,
 знання!
Грецький дух став обеліском —
В далеч брами відчиня.

Войовничий, мудрий Риме,
Ти пів світу подолав,
Військом вславився сміливим,
Людству ти закони дав!

Візантії змів ти силу,
І підбив ти Альбїон,
І могутній і щасливий
Брав ти Африку в полон.

Музика й твоя скульптура
Досі ще чарує світ
І твоя література
По усіх краях звучить.

Як же римляни і греки —
Мудрість в них ясніш зорі,
А у ті віки далекі
Лиш здобули пустирі?!

Лиш піски, каміння й скелі
Ті здобули мудреці —
В них нема степів веселих,
Що пливуть в усі кінці.

Ми плюгавимо минуле,
Предків ставимо в ніщо,
Бо вони нам не здобули
Слави, що сплива дощем.

То „погани”, гречкосії,
Глупі і німі раби
Не створили Візантії
Риму нам теж не дали.

Як же тее диво сталось,
Що погани ті дурні
В райську землю продістались,
Кращу землю на землі?

Мудреці здобули гори
Камінь, скелі і піски,
Що ж здобуло нам простори
Де співають колоски?

9. 3. 76

Нас вчили, що кріпацтво — скон,
Тавро раба трагічне.
Та це лиш міт, та це лиш сон, —
Життя чудесне вічно!

Любити мусиш кріпаків,
Що йшли у поле жати.
Вони ставали козаки
Й рубали супостата.

І сонце їм лило меди,
Лило бальзам повітря,
Для них літали голуби,
І вітер грав на цитрі.

У них були казки, пісні
І солов'їна мова.
Для них цвіли сади рясні
І квіти пречудові.

Вони з природою разом
Були скрізь нероздільні —
Співали їй святий псалом
І дум кували стрільна.

І кріпаки були людьми
Такі ж, як ми всі люди,
Тому повинні бути ми
І певні й горді всюди.

Життя сьогодні теж не рай,
Багато в нім намулу,
Тож соромом ти не вбивай
Свое святе минуле!

І це у душах кріпаків
Горів вогонь одвічний,
І це із їхньої руки
Ми меч взяли двосічний.

Не можна ставитись до них
З погордою щоденно, —
Герої це у бурях лих,
Що зберегли знамена!

Традиції всі зберегли
І мову і звичаї,
І ми із їхньої снаги
Куємо всі скрижалі.

Не соромімся кріпаків,
Осмислюймо кріпацтво,
Щоб із розкопок-черепків
Творити чар-багатство!

16. 12. 74

*
*
*

Потяг мчить кудись у безвість —
У далеку чужину,
А туман, мов перелесник,
Застеляє далину...

А наколо — блякне осінь,
Обносився краєвид.
Гай стоїть простоволосий,
Ліс стоїть — старезний дід.

А хатки, немов сирітки,
У непраних сорочках.
Здалека їх злидні видко,
Ллються сльози по шибках.

О, який мій край убогий,
О, який мій край сумний! —
Добре, що летить дорога
В край казковий і чужий.

Я здригалася на згадку
Про обідрані поля,
Про стару похилу хатку,
Що мов плакала здаля.

Та, побувши на чужині
Й настраждавшись украй,
Злидні всі на Україні
Обернулись в думці в рай.

Я не раз, не два, згадала
Ті хатки і ті поля, —
Гірко-гірко заридала,
Що далеко та земля!

15.3.76

**
*

Чи росіяни мову кришать —
Її кромсають,
ріжуть,
б'ють? —
Чи тисячами років „миші”
Слов'янський підгризають люд?

Таємна скрізь рука ворожа
Культуру всіх слов'ян зміта,
Бо панувати той лиш зможе,
Хто має корінь у віках.

І не допоможуть тут гармати, —
Не зброя тут рішає бій:
Бо тільки той росте крилато,
Хто має корінь віковий!

А мова українська — корінь, —
Ізнич його — зів'яне Русь.
Тоді Росію дуже скоро
Удасться покорить комусь.

Себе сама Росія нищить,
Як знищить цінне і святе, —
На тій руїні-пустирищі
Народ прийдешній розцвіте!

17. 2. 76

Розчинені в нас душі навстіж,
Розчинені вони для всіх.
Лежать тут гори скарбів справжніх:
Довіра,
 щирість,
 правда,
 сміх.

Заходь, будь гостем у господі,
Сідай за наш гостинний стіл,
Бо, може, в світі, при нагоді,
Про нас розкажеш кілька слів!

Заходять подорожні різні
І тут гостюють, сплять і п'ють,
І враз, мов переможці грізні,
Грабують, нищать нас і б'ють!

Ми кричимо: — О добрий Боже,
За що жорстока кара з кар?
Чом зрозуміти гість не може
Чеснот святий величний дар?

Чом мусять грабувати й бити
Нас різні зайти без кінця?
— Світ може тих лиш розуміти,
У кого замкнені серця!

Не відкривайте душі навстіж,
Бо ввірвуться туди вовки —
На брамах душ потрібні завжди
Найкращі на землі замки!

13. 4. 74

ОДНА МЕТА

Всі тонелі, мости і дороги
Нас ведуть до осель і ланів,
В рідний край, де дніпрові пороги,
І красується Київ і Львів.

Там лунають пісні в рідній мові,
Синьоокі волошки в житах.
Там рідні, сусіди й знайомі
І спільна в майбутнє мета.

Не лякають нас жадні невдачі,
Від ворожих не згинемо рук.
Ми гартуємо лицарську вдачу —
Кожну мить свій збагачуєм дух!

Перепони часу і простору
Не зупинять крокуючих лав.
Ми не хочемо чуть про покору, —
Час змагатись давно вже настав!

Можна завжди змагатись у праці,
Можна завжди змагатись в знанні,
Щоби ми у вінку різних націй,
Щось дали самобутнє добі.

Кожен святість у серці леліє
І Шевченка несе заповіт.
Ми не зрадимо Юр і Софію,
Перемірявши мандрами світ.

В жилах кров нам чорнозем колише,
Дзвонить пісню завітчаних нив.
Україна — для нас наймиліша:
Скарб із скарбів і диво із див!

Всі тонелі, мости і дороги
Нас ведуть до одної мети:
В рідний край, де дніпрові пороги
І пшениці лани золоті.

**
*

Рушниць не треба, ні гармат,
Щоби безсилим подолать.
Як вирвать корінь — віру їх, —
Народ усохне, мов горіх.

Зневіру сіють сівачі
У душах наших. Мов сичі,
Сичать, що нам приходить смерть,
Яка нас спопелить ущерть.

Бо ми ж — ніхто, бо нас — нема:
Культура знищена дотла,
І віри вирване крило —
Пора спускатися на дно!

Залиш минуле — мотлох, хлам!
Мандруй ти до всесвітніх брам!
Там кращі соняшні світи,
Там дух новий віднайнеш ти!

Той дух новий доби, вогню,
Мов сальва радісному дню!
Там націй вже нема й різниць:
Народи всі — єдина міць!

Нас визволяють із ярма
Кайданів духу... Та дарма!
Як вірити у казку-рай,
Коли наш підбивають край?

— Віддайте землю, ріки — все! —
За це вам щастя принесем.
Те щастя не на небі, ні,
Воно отут, на цій землі!

Чекати скільки ж нам століть,
Щоб ту обіцянку зустрій
Жадану волю не в „раю”,
А в рідному, своїм краю?

4.—.76

Скільки в нас пісень і віршів
Про любов до України,
Та одне у нас найгірше:
Ми забули про людину!

Скільки різних деклямацій
Про ідеї-блискавиці,
Але в нас немає праці
Для людини — одиниці.

Скільки різних рефератів
На високі дуже теми,
Та забули ми про брата,
Про життя його претемне.

І для тих, що не вродились
Куємо ми волі дібра,
Але тим, що тут втомились,
Ми допомогти нездібні.

Ми будуєм Україну
Для майбутнього століття
І не бачимо, як гине
Наше тут тепер суцвіття.

Щоб була уся громада
Монолітна, наче з криці,
Треба, щоб була принада
І заплата одиниці.

Важко бути погноєм вічно
На суспільній нашій ниві,
Щоб в наступному сторіччі
Стали люди в нас щасливі.

Таж людина — це основа
І держави і ідеї,
І коли вона здорова,
То могутня сила в неї!

А коли людина стерта
Тягарем життя щоднини,
То стає вже напівмертва
І не творить дум перлини.

Все потрібно поповняти,
Бо нема такої скрині,
Із якої можна брати
Скарби без кінця безцінні.

А у нас людина кожна
Вік дає все без віддачі,
І стає вона порожня, —
Пороста душа будяччям.

Треба жити щохвилини
Не для містики-туману,
Треба жити для людини,
Щоб була вона титаном.

Їй любов потрібно дати
І братерство і пошану,
Треба їй віддати заплату
За роботу престаранну!

Хай найперше буде гасло:
— Все для нашої людини! —
Щоб міцніла повсякчасно
І жила для України.

14. 3. 74

**
*

Співай, мій краю, оживай
І прославляй священний гай,
Що все дає нам для життя
І воскрешає почуття!

Співай веснянки, гаївки,
В яких дзвенять буття струмки!
В них гай шумить, в них гай гуде...
Весна іде, життя веде.

Хай сонце грає у воді,
Хай сили будить молоді, —
В душі ростуть мільйони крил,
В серцях ростуть мільйони сил!

Співай веснянки, гаївки —
Нехай дзвенять віків думки!
Хай гай шумить, хай гай гуде,
І радість хай до всіх іде!

Дзвенить весна, співає гай,
І разом з ними ти співай!
З природою співай разом
Весінній радісний псалом!

16. 4. 74

Предки — це корінь, предки — це сила.
Предки дають у майбутнє нам крила.
Предки навчають вірі, звичаю —
Вірно служити рідному краю.

Предки — це сонце, предки — криниця —
Мудрого досвіду повна скарбниця.
Предки — дороги, шляхів панорами, —
Нам відчиняють в майбутнє всі брами.

Предки — ясне джерело мого роду.
Предки — батьки України-народу,
І тільки по їхніх йдучи заповітах,
Можна своє самобутнє творити.

16. 4. 75

Стій на варті, щоб варта не згасла,
Щоб священний вогонь не погас!
Бережи Україну прекрасну
Кожен рік,
кожен день,
кожен час!

Куй братерство і єдність, як крицю,
Що ведуть до одної мети,
Бережи скарб звичаїв, традицій,
Бо вони — міць і сила в житті!

Стій на варті, щоб мова не згасла,
Бо без мови вмирає народ,
А вона солов'їна, прекрасна —
Це надхнення могутній акорд!

І найвищій служи ти ідеї,
Як герой ти Вітчизні **служи!**
Ти живи і працюй лиш для неї
І її, наче скарб, бережи!

Стій на варті, щоб мрії не згасли,
Витривалість ти май і **запал!**
Україні ти куй вічне щастя,
Україна — це наш ідеал!

10. 7. 69

Стоїть Шевченко, як пророк, —
Веде народ вогнистим словом.
О, як спинить стихію-повінь,
Як зупинить мільйонів крок?
Шевченко — символ, як тризуб,
Веде народ, веде мільйони
І вергає катам прокльони.
Безсмертя панцер він здобув.
Його ні кулею не вбити,
Ані в огні його спалити,
Бо слово соняшно-просте,
У душах сховане росте.
Як слово вирвати з корінням,
Як зупинити те горіння,
Яке єднає весь народ
В одне кільце, в один акорд?
Тут тільки підступ може вдіять.
Шевченка славу треба звіять
І зупинить пророка лет,
Мовляв, сумнівний він поет... —
Тому Шевченка хитро лають —
Надію з серця виривають:
— Не вір йому, не вір рабу, —
Несе кайдани, мов ганьбу!
У нього радості немає.
Він песимізмом всіх вбиває —
„Психопоетики” поет.
Розбий пророка монумент!
А наш народ розвісив вуха
І, мов об’явлення, — все слуха
Підступних цих поведарів,
Що хочуть нас тримать в ярмі,
Щоб у душі в нас згасло світло,
І не було вже нас на світі.
Шевченко згинув у двобою
З царем, жорстокою добою,
Щоби прозріли всі раби,
Щоби людьми всі стали ми!

— 4. 76

У К Р А І Н А

Україна — це не тільки села, —
В полі маки, жито і чебрець, —
Це обличчя радісні, веселі
І пісні закоханих сердець!

Україна — наші сподівання,
Наша віра, слава і мета,
Наша доля, наша зірка рання,
Що крізь наші світиться літа!

Україна — скарби всіх традицій,
Що у спадок предки нам дали,
Що еднають нас в незламну крицю
І дають нам сили і снаги.

Україна — це пісні і мова,
Мова мами, рідна запашна,
Що, мов щастя золота підкова,
І така співуча, як весна!

Україна — це вся наша праця,
Наші пляни й здобутків прогрес,
І мета, що кличе нас змагатись.
Україна — чудо із чудес!

Україна — доли, перелogi,
Море квітів, щебетання птиць.
Це міста, копальні і дороги.
Україна — ми і наша міць!

Україно, моя Україно,
Обійму я тебе золоту
І лелітку-любов лебедину
В твої коси зелені вплету!

Кожну грудку твою обцілюю,
Кожен камінь сльозою скроплю.
В твою землю святу молодую
Я життя все своє переллю!

Хай вогонь моїх слів колоситься
І пестливі палають пісні! —
Чом не сію я зерна пшениці,
Урожаї не сію рясні?

Припаду до землі, мов до рани,
І свої всі забуду жалі:
Україно, моя рідна Мамо,
Я ж краплинка твоєї землі!

Україно, моя Україно,
 Ти — мій біль,
 Ти — життя,
 Ти — мета!
 Обійму я тебе, солов'їну,
 Бо для мене, ти, Мамо, свята!

63

Україна щедра мила
Нас розніжила і вбила
І садками і гаями,
Жайворонками, солов'ями.

Все давала нам без бою:
І наїдки і напої,
То за що ж було боротись,
Як всього було в нас досить?

Тут течуть медами ріки,
Тут пшениць лани великі.
Тут дівчата чарівниці
Тьохкають по вечорницях.

Люди сіяли, орали,
Про знання вони не дбали,
Бо навіщо те знання,
Коли ситий ти щодня?

Так, у райському суцвітті
Ми проспали всі століття
І розчулились докраю —
Зовсім в нас вогню немає!

Перший ворог найлютіший —
Наше серце найніжніше,
Бо керує в нас не розум,
А емоції та сльози.

Хто здобуде Україну —
Знайде добру домовину,
Бо приспить вона зловіщо
І народ доценту знищить.

9. 3. 76

Україно, матінко-орлице,
Ти орлят послала із гнізда
У широкий світ, в чужі столиці
Розуму навчатись і добра!

А орлята, наче ті закляті,
Скиплять, плачуть, вічно сльози ллють, —
До гнізда, немов вони прип'яті,
І про нього мрії лиш снують.

О не голосіть, що ви вигнанці,
Все згубили, що найкраще є!
Схаменіться, будьте ви післанці,
Сповнюйте призначення своє!

Вже доволі на сторінках бруду:
Розпачу, зневіри і зідхань.
Вчіться ви, як інші творять люди —
Користайте з світових надбань!

Ті, що завжди нидіють на місці
Не відкриють жадні острови.
Острови — скарбниці щастя і блисті
Відкривають тільки у плавбі!

Ви не будьте в смутку на припоні,
Ви, орлята, линьте у світи! —
Світ нехай лежить, мов на долоні,
Щоб могли ви скарби віднайти!

Кволі — в мрій заплутані тенета,
Їх з'їдають розпач і жалі.
Відкривають всі нові планети
Тільки ті, що линуть від землі!

Інший хтось нехай летить у космос,
Ви ж забудьте тугу і жалі
І знання збирайте плодоносне
Для скарбниці рідної землі!

14. 12. 74

Україно, ти дарунок божий,
Ти найкращий світлосяйний рай!
Ні, тебе ніхто не переможе,
Ти надхнення кожному з нас дай!

Україно, всі твої звичаї —
Це джерела нашого буття.
Кожний хай традиції вивчає,
Розум хай гнүздає почуття!

У твоїй красі — могутня сила,
І багатство — в золоті пшениць.
Україно, дай надхненню крила,
Щоб зросли ми у незламну міць!

Україно — сонце на вигнанні,
Світиш ти мандрівнику здаля.
Ти лікуєш всі його страждання,
Богом ти освячена земля!

Україно, наша ти молитва,
Наша віра, наша в жилах кров.
Кожне серце воскреси до битви,
В кожному серці запали любов!

Україно, нас з'єднай в родину,
Будь для нас ти вірою із вір,
Щоб могли ми працювати спільно
Творячи добро,
багатство,
мир!

Хто кидає камінням на своїх,
Той нищить цінні святощі народу,
Поповнюючи найчорніший гріх,
Наносячи йому смертельну шкоду.

І той найбільший зрадник-яничар,
Який стрілу пускає в українця
І нації вбиває кращий дар,
Руйнує геніїв і служить для чужинців.

Той, хто підступно лізе на Парнас
І наших геніїв там монументи крушить,
Народ вбиває і вбиває нас,
І нації живу вбиває душу!

Хай кожне слово, що створив народ,
Святим нам буде так, як — Україна,
Бо України святощі — клейнод,
А без клейнодів всі народи гинуть.

Тож бережіть письменників своїх
І кожну бережіть свою людину, —
Народ не може існувати без них,
Без них не може жити Україна!

1. 4. 74

Хто піднімає на Шевченка руку,
Той ворог наш, нікчемний боягуз,
Бо волі він змітає всю науку,
Слова пророка і безсмертних муз.

Шевченко є, Шевченко був і буде
В надіях наших, мріях і думках,
Поки шумить Дніпро й мандрують люди
По українських соняшних шляхах.

Ми кожне слово освятили кров'ю —
Мільйони жертв упали, мов вінки,
Щоби слова безсмертною любов'ю
Світили нам крізь роки і віки!

Шевченко — ми,
Шевченко — наша доля, —
Історії це неблаганний гін.
Це біблія народу, сила й воля,
Шевченко — це безсмертний кличний дзвін!

Хто піднімає на Шевченка руку,
Той піднімає руку і на нас,
Щоб волі погасити всю науку,
Щоб наш народ уярмлений погас.

Палає хай Пророка віще слово
І очищає душі і серця —
І українця — у вогні любови
Перекує на вірного борця!

1.4.74

Чужий пророк своїй країні служить,
Для неї він підданців підбива,
Щоби народ безсилий і байдужий
Без спротиву всі скарби віддавав.

Скрізь хвалить він чужі краї і плеса, —
Там непомильна думка і душа.
Він захищає власні інтереси, —
Народ і край свій рідний захища!

Чужий пророк змете усі надбання,
Що склав народ впродовж тисячоліть,
Підірве корінь — фундамент єднання —
Джерельна зникне життєдайна нить!

В своїй землі пророк народу служить,
Боліє ним і знає скарги всі.
Чужий пророк до всього скрізь байдужий —
Народ не свій веде на манівці.

Лиш свій пророк все зрозуміти вміє —
Для нього — святощі традиції й народ,
Для нього — всі святі думки і мрії,
Які бороли мури перешкод!

Не вір: „В своїй землі нема пророка”.
Це вигадка, це душ вогненний бич.
Народи, де були свої пророки,
Є переможцями усіх тисячоріч!

3. 2. 76

Чи знаєш, юначе, якого ти роду,
Чи знаєш, юначе, куди ти ідеш?
Чи знаєш, юначе, що долю народу,
Мов сонце, у власному серці несеш?

Чи знаєш, козаче, що предки преславні
Колись на найкращій селились землі?
Чи чув ти легенду про ту Ярославну,
Що символом-зіркою сяє в імлі?

Чи чув — Україна чудесна, мов чаша,
Багатством прецедро налита украй?
Чи, лицарю, знаєш земля рідна наша,
На світі — це справжній освячений рай!

Чи знаєш, звияжцю, — лани, перелоги,
Степи неозорі, поля і гаї,
Стежини-мережки, як плахти, дороги,
То скарби-клейноди безцінні твої?

То знай же, що ти — син лицарського роду
І предки твої — степові козаки,
Що мужньо боролись за волю народу
І завжди були вартовими землі!

Ціни ж, юний орле, з якого ти роду,
Ціни ту мету, до якої ідеш
І скрізь пам'ятай, що ти долю народу,
Мов сонце, у власному серці несеш!

31. X. 74

Шабля в козака — дружина,
Друг його — вірненький кінь.
Все майно його — торбина,
Щоб легким був кінь, як тінь.

Та козак — орел Микола
Кобзу за плечима мав.
Він співав про гай, про поле,
Про село і рідний став.

Кобза ця була розрада
Запорожцям всім не раз:
Грала про любов і зраду
І героїський славний час!

Кобза ця була подруга
В час неолі і біди, —
Лік від болю, лік від туги
Лився в пісні завсіди.

Кобза ця в піснях не зрадить —
Правду всю розповіда,
А в бою вона — завада.
Кобза у бою — біда! —

Бо у герці, навіть голка,
Заважала на коні.
Кобза вутла, кобза ломка
Заважала на спині.

Ворог мчиться, наче птиця —
Дорога тут кожна мить:
Треба витягти рушницю,
Щоб напасника убить!

І козак цей відрухово
Зброю з-за плечей хапав —
Замість зброї помилково
Кобзу з торби витягав!

Кобза в мить таку — це зрада,
Втрачена спасіння мить, —
І козак убитий падав
Кров'ю землю окропить.

Кобзи гриф, неначе дуло,
Зрадив козака не раз,
І тому цю кобзу чулу
Забувати стали в нас.

Кобзи вивелись в козацтва.
Слава кобзи вже в імлі.
Кобза — це пісень багатство —
Слава нашої землі!

5.5.76

ШЕВЧЕНКО

В селі, де був кріпак і пан,
Маленький хлопчик ріс — чабан —
У полі панським вівці пас,
Його ім'я було Тарас.

Біжать літа, летять літа...
Лишився хлопчик сирота:
Нема ні свитки, ні книша
І плаче-скаржиться душа.

Чому несправедливо так,
Що він — невільник, він — кріпак?
Чому він зносить мусить гніт,
Чом кріпаком родивсь на світ?

Беруть Тараса в панський двір,
Він виливає на папір
Усі жалі, всі скарги й біль
І мрій своїх іскристий хміль!

Коли збагнув пісенний дар,
Він — мрій чарівних володар
І пісню вирішив створить,
Яка кріпацтво спопелить!

Він створить пісню із пісень,
Що принесе всім волі день:
Розіб'є наймитське ярмо,
І прийде щастя і добро!

І мріє хлопець мрію з мрій,
Що визволить народ він свій:
Кріпак оратиме свій лан
І буде вільний — наче пан!

Як згасне мрія, знову він
Гірку п'є чашу, мов полин,
Бо наймит він, кріпак і раб, —
Життя — це не для нього скарб!

Щоби думок змести грозу,
Малює хлопець скрізь красу.
Малює він природи рай
І бачить в нім кріпацтва край...

Та ось Шевченко став юнак —
Його думки, мов вільний птах.
Він любить свій бездольний люд,
А на панів нуртує лють!

І сталося справжнє диво з див:
Його гурт друзів відкупив
Від пана хижого, від кар,
Щоб з нього славний став маляр.

Він академію кінча,
І бунт горить в його очах
Проти московського царя,
Що Україну розоря.

Метає він пісні-громи:
— Ми люди, люди, — не раби!
І креше іскри він зі слів,
Щоби народ повстав на зрив! —

Щоб кров'ю він святив мечі —
До щастя здобував ключі;
Щоб він розбив кріпацький лях,
Бо ж з нами правда, честь і Бог!

І цар гукнув:
Судить, скувать
І в москалі його віддять —
Нехай живцем в пісках згниє,
Бо плямить він ім'я мое!

Як він пророк народніх мас,
То небезпечний він для нас —
Йому усе заборонить,
Його потрібно

**ЗНИЩИТЬ,
вбить!**

— Я за народ віддав життя,
Та дав народові БУТТЯ —
Збудив його бунтарський дух,
Щоб мстився він за біль наруг! —

Щоб мстився він за спів дібров
І за святу

пролиту

кров!

За муки і знуцання всі,
За нашу мову і пісні!

Шевченка вже давно нема,
Та пісня все його луна!
Вона луна,

як кличний дзвін,

І кличе

на геройський чин!

Ніж нам сконати у ярмі,
То краще впасти в боротьбі
За землю предків,

наш звичай,

За наш святий

прекрасний

Край!

Лютий 1974

Культура наша в сивій давнині
Була одна з найперших на землі.
Залишилися скрижалі вірних слів,
Як доказ наших славних початків.

Це — вигуки й малі дієслова;
У світ з них річка мови вплива,
І сотні тисяч в них лежить років,
І — предків досвід й геніїв думки.

Культура наша — сяйний самоцвіт!
Знання черпав із неї цілий світ.
Культура наша різьблена зі Слова:
Це — праслов'янська незнищівна мова!

У ній — залізний логіки закон.
Вона — найтонший в світі камертон.
Зловило Слово точні барви й риси
І понесло вогонь науки ристю.

Культура наша — це титан-вулкан,
І лява мови заливає лан,
І кожне Слово точне і музичне
Показує премудрости обличчя.

7. 10. 76

Як хочеш Україні кутити долю.
То патріотом будь не для прикрас,
А завжди май незламну силу волі,
Щоб твій запал ніколи не погас!

Якщо тобі дадуть на вибір щастя —
То пам'ятай про клич народніх мас:
— Не вибирай лише ти щастя власне,
А вибирай ти щастя і для нас!

І не будуй лиш в думці Україну,
Де мрії всі блакитно-золоті,
А Україну побудуй в родині, —
Її будуй у власному житті!

І ти не дбай лиш про свої вигоди,
Не будь лише для грошей патріот, —
Безкорисно допомагай народу, —
Безкорисно служив тобі народ!

І бережи вогонь священний мови —
Це кров народня, вилита з душі.
В ній — джерело надхнення і любови,
Що рідний край у спадок нам лишив!

І не ламай традицій і звичаїв,
Їх зберігай, як скарб серед плавби!
Це крила й дух твого святого краю,
Що предки в спадок нам передали!

Бо той народ історію лиш творить,
Де кожен йде до спільної мети,
Не той, що тільки мрій зриває зорі,
А той, хто зорі сам кує в житті!

Щоб був народ і вільний і орлиний,
Про ідеал не тільки в мріях сні,
І Україну ти будуй з родини,
Щоб українцями були твої сини!

Звичаї наші — це коріння,
Що йдуть у сиву давнину.
Це дух народу й жити вміння,
Що творять з нас сім'ю одну!

Усі звичаї, ритуали
Єднання в нас були кільцем
І в них гармонії шукали
З природою й буття Творцем.

Звичаї наші — вираз ритму
Природних потаємних сил.
В душі — родилася молитва,
Росли надій мільйони крил!

Людина — часточка природи
В гармонії хотіла жить,
В єдинім ритмі і акорді
Природи біг благословить.

А ритуал — священна дія,
Де кожен мусів участь брать, —
Ставав могутнім чародієм,
Злі сили вмів він заклинать;

А добрі сили життєдайні
Народ до себе прихилив
І в цьому радість надзвичайну
Й надхнення до життя черпав.

Тепер, коли поглянеш збоку
На давніх звичаїв вінки:
Які премудрі і глибокі
І позитивні в них думки!

Звичаї — це могутні мури,
Що зберегли міцним народ,
І це укріплення культури,
Навали розбиває орд.

Звичаї наші — скарб прекрасний,
В них мудрість всіх тисячоліть, —
Ніколи наш народ не згасне,
Як буде звичаї цінить!

15.4.74

Звичаї — це кров
 народу,
Що в його пульсує тілі —
Береже його природу,
Втримує його при силі.

Звичаї — це вічна
нитка,
Що єднає покоління —
Мудрости безсмертна квітка,
Що дає життю горіння!

Звичаї — священна ватра —
Покоління усіх єднання —
Добрих сил могутня варта,
Що змігає всі страждання!

Звичаї — це духу
 сила,
Що пройшла тисячоліття;
Це надхнення дужі крила
І потрібні, як повітря!

16.4.74

Звичай був у нас — полян
Всіх чужинців шанувати,
Ставити — на перший плян,
Все найкраще їм давати.

Хтось колись в старих віках
Звичай вкарбував у слово:
— Всіх чужинців по домах
Завжди садовить до столу!

Хай чужинець в світ іде,
Славу хай про нас розносить.
Слава хай про нас гуде
Й благодаті нам приносить!

Потім впоювали в кров
Звичай цей самі чужинці:
Всю пошану і любов
Віддавать не українцям.

Звичай цей — печать проклять —
Рабську в нас плекає вдачу,
Вчить своїх не помічать
І богів в чужинцях бачить!

Досвід вчить народ віки:
Треба вміти в світі жити!
Звичай цей пора б таки
На доцільніший змінити.

28.3.74

Коріння горіння життю подає,
Помп'є вогонь із безодні,
І дуб прекреме́зний з безодні встає
На величну славу Господню.

Галу́зку, мов ру́ку, відірве бурві́й,
Та велет зализує рани,
І знову з життям устає він на бій
На злість буреві́ям-тиранам.

Коріння — це жили, немов мотузки,
Тримають зелене вітрило.
Якщо ж ти перервеш ці жили-зв'язки —
Умить спопеліють всі крила!

Коріння — це суть, це оте джерело,
Звідкіль підіймаються віти!
Вони ловлять сонця ласкаве тепло
І ліплять плоди всі на світі!

Коріння людини — це віра століть,
Це сила звичаїв, традицій, —
Вогонь це буття, що священно горить,
Цілюща вода із криниці.

Коріння здорове — людина росте, —
На світі dokonує чуда.
Як корінь усохне — загинуло все:
Людину зато́птують люди.

На світі лиш ціниться той, хто дає,
Хто робить, дерзає і творить, —
А творять лиш ті, в кого є щось своє —
Вогонь, що несе у простори!

14. 4. 75

Люби свій край не тільки словом —
Не в мріях сни про рідний край, —
Звичаєм предків пречудовим
Ти Україну скрізь вітай!

Ти на весні співай веснянку —
Дажбога прихід зустрічай
І зустрічай весну, що п'яно
Квітчає лан, садок і гай!

А літом, у Зелені Свята,
Ти хату рястом завітчай —
Хай щастя залетить у хату
І зацвіте в душі розмай!

І не забудь ти на Купала
Розкласти вогнища багать,
Щоб полум'я нас всіхєднало
Незгоди духів розігнать!

І на обжинки серця келех
Подяки небу піднеси —
Хай радості злетить метелик
І в серце принесе краси!

Коли ж зимовий сонцезворіт
Керує парус на весну,
Тоді святкують люди й зорі
Новину радісну ясну!

І ти віншуй, приваблюй щастя,
Добробут, силу і врожай
І молитов даруй квітчастя,
Щоб Бог зберіг увесь наш край!

Звичаї — це життя криниця,
Народу — це духовий світ.
Вони його лютують в крицю
І з нього творять моноліт.

15. 10. 73

ОЙ БАРВІНКУ, БАРВІНОЧКУ

Ой барвінку, барвіночку,
Квіте кучерявий,
Гнучке твоє бадиллячко
І цупке, на славу!

Квіти твої дрібнесенькі —
Блакиту разочки.
Стебла твої тонесенькі,
Наче мотузочки.

Квіти твої краплі-скельця —
Це суцвіття грона.
Незамінні ці стебельця
На вінки-корони.

Ой барвінку, барвіночку,
Квіте ти казковий,
З тебе плетено віночки,
Ти даєш основу!

Без гнучких листків віночка
Не сплетеш нізащо,
І тому ти у садочку
На вінки найкращий!

Ти гнучкий, барвінку, пружний,
Тчеш міцну основу,
І тому ти символ дружби,
Вірности й любови.

А у дружбі до старости
Щира приязнь в'яже
Як барвінку буй-парості,
Що на землю ляжуть.

Ой барвінку, барвіночку,
Буйний та хрещатий,
На весільні всім віночки
Квітів дай дівчатам! —

Щоб стелилась щастя-доля
Барвінком хрещатим,
Щоб багатство, мир і воля
Йшли щоднини в хату!

25. 12. 74

**
*

Розкажи, коханий, казку
Під осінній шум,
Прожени з душі моєї
Чорний ворон-сум!

Розкажи про край чарівний,
Де бrenять струмки,
Де дівчата, мов царівни,
Квітчані в вінки!

Розкажи про степ і села,
Про степи й гаї,
Де стрічали юнь веселу
Нашу солов'ї!

Розкажи, як зірка впала
В жито золоте,
Як вогнями на Купала
Папороть цвіте!

Розкажи, коханий, казку
Про співучий край —
Нагадай про юність, ласку, —
Юність нагадай!

25. 12. 74

ВАСИЛЬКИ

Мабуть квіти України —
Це не маки, не шипшина,
Це не соняшник квітучий,
А васильки препахучі!

В нас васильки сіють річно,
І ці квіти символічні:
Квіти святости, здоров'я,
Чистоти, добра, любови!

Ці малі квітки блакитні
Дуже-дуже скромно квітнуть,
Але пахнуть, як парфуми,
І тому їх кожен любить!

І у кожному садочку
Є васильки на віночки.
Навіть ці квітки сушили,
Бо чарівну мають силу.

Люблять їх не за подобу
Від колиски аж до гробу,
А за їх пахучий чар —
Найбагатший квітів дар!

Як народиться хтось тільки,
То купають у васильках —
У святім чарівнім зіллі,
Щоб діждатися весілля.

І як христять в нас дитину,
Є васильки неодмінно!
Роздають квітки присутнім,
Щоб цвіло ясне майбутнє.

Молодій під час весілля
Треба теж було чар-зілля,
Щоби долю прихилити,
Щоби дні цвіли, як квіти.

Молодій у коси-хвильки
Уплітали цвіт васильків,
Щоб життя було приємне,
Як ті пахощі таємні.

І на деревце весільне
Вішали також васильки
На здоров'я і на щастя
І на вірности квітчастя.

Як людина умирала,
То в труну васильки клали,
Щоби потойбічний світ
Був немов васильків цвіт!

В миті радощів і болю
В нас васильки грали ролю.
Із васильків є кропило.
В квітах цих — чарівна сила!

25. 12. 74

ДІДО

Дідо — дух могутній сили —
Полонин, що стелять килим —
Тих Карпатських славних гір,
Де шумить сосновий бір.

Дідо — дух гуцульський добрий,
Милосердний і хоробрий.
Він в деревах і кущах
Край гуцульський захища.

Береже всіх від напасти,
Він усім приносить щастя.
Мов господар пильний скрізь,
Стереже він гори й ліс.

Береже він всю маржинку,
Кожну квітку і пташинку.
Для людей — найкращий друг
Дідо цей — гуцульський дух!

Він у цім природи царстві
Вчить плекати в господарстві
Кожну гілку, кожну брость,
Щоби добре всім жилось!

Так, можливо, дід звичайний
Всі життєві знає тайни...
Має досвід добрий дід,
Вчить він жити цілий рід!

24. 12. 74

ВАСИЛІСК

Уява людська, наче віск —
Із неї ліплять чуда різні.
Постав мітичний Василіск —
Дракон непереможно-грізний.

Потвора ця — страшенний звір:
Він має дзьоб і хвіст, і крила,
І смертоносний сяйний зір —
Убивчу, гіпнотичну силу!

З його очей б'є смерти блиск,
Корона на хребті зловіща;
Цей цар-дракон, цей Василіск
Гіпнотизує жертву й нищить.

Страшніший він, ніж змій-удав, —
Від погляду все в'яне, гине.
І Василіск в народі став,
Як символ жаху і руїни.

В житті — це ящірка, не змій —
Немає жадної в ній таїни.
Отак людина з власних мрій
На світі творить надзвичайне!

25. 12. 74

Предки вірили, що вічно
Духи пращурів живуть
І над нивами щорічно
Щастя правнукам прядуть:

Доглядають збіжжя, зела,
Помагають тут і там.
Мудра їх душа весела
Поміч скрізь несе ланам.

Ось тоді, як збіжжя скосять,
Скрізь залишиться стерня.
В сніп останній, наче гості,
Входить духів вся сім'я.

Сніп-Дідух, неначе пряжа,
В'яже душі поколінь,
Щоб ніяка сила вража
Не змела сім'ю, мов тлінь.

На Різдво Дідух почесний
Став на покуті святій.
Працьовитий рід і чесний
Так з'єднався в миті цій!

Тут кутя й узвар є гостям.
Геть, печалі і жалі,
Щоби добре всім жилося
Рік наступний на землі!

Наш Дідух — це символ-„пращур”,
Що приходить в кожний дім.
Він приносить все найкраще
Внукам й правнукам усім.

Наш Дідух — це дух безсмертний,
Дух — це Роду, чародій, —
Не дає родини стерти
Жадній бурі прелихій.

Сніп-Дідух — це сторож Роду —
Відганяє сили злі,
І приносить він в господу
Всі достатки на землі!

5. 1. 75

Човен старий, що пережив немало,
Снує думки свої на мілині.
Його сини — славетні пароплави
Пливуть навколо цілої землі!

Вони перепливають океани
І до нових підходять берегів.
Його сини — морські стальні титани.
Це він зродив їх, він їм дав снаги!

І ось дідусь, немов старе човенце,
Яке давно вже віджило своє, —
Доньок й синів він має, наче сонце,
І кожен з них нове життя снує.

Вони вже літуни і капітани,
Вони вже інженери й вчителі,
І здійснюють його думки і пляни
Для слави української землі!

5. 3. 71

Писанка — це символ сонця,
В ній горить вогонь життя
Батька світла — охоронця,
Що дарує всім буття.

Писанка була сирою,
Щоби зародок не вбить —
Іскра буде хай живою
Все життя благословить!

Писанка — це символ сонця,
Що усіх охороня.
Сонце служить охоронцем
На усіх стежках щодня.

Пращури у давність річно
В нас писали писанки:
В символи святі, магічні
Їх вплітали, мов вінки!

Писанки ті полум'яні
Притягали скрізь добро
І, неначе талісмани,
Відганяли чорне зло.

Знаки різні символічні —
Мова духів і богів
Навівала людям річно
Повінь щастя і снаги.

Люди вірили у силу,
Силу сонця і яйця,
Що вона дасть духу крила —
Благодаті всі Творця!

Клали писанки у воду —
І „мінялася вода”,
Щоб цвіла красою врода
Сонцесяйна, молода!

Писанку тримали в хаті
Від хворіб і лютих сил,
Щоби грім грізний крилатий,
Цю господу не розбив!

Писанку тримали в збіжжі,
Щоб не пріло, не цвіло,
Щоб ніякі нетлі хижі
Не точили це добро.

В поле, як ішли орати,
Брали писанку туди,
Щоб врожай вродив багатий,
Щоб росло все, мов з води.

Писанка — це обережка,
Що від зла оберіга —
Сила в ній цвіте безмежна,
Сила сонця і добра!

2. 5. 76

Різні килими на світі
Тчуть майстри-килимарі,
Візерунки тчуть і квіти,
Мов малюють малярі.

Ось вони малюють поле,
А на нім горять квітки,
Наче тчуть чудову долю,
Щастя створюють зірки!

Тчуть письменники, піїти
Килими пісень, поем
І вплітають самоцвіти
Різних таємниць і тем.

Є ще старовинний килим,
Не нитки там, а віки!
Мудрий час події вилив,
Сплів історії вінки.

З килимів усіх найкращий —
Це народня дүша,
Що вміщає все вчорашнє
І майбутнє теж вміща!

В ній — традицій сяйні іскри,
В ній — звичаїв колоски.
Це вона ота колиска, —
Родить геніїв казки!

Килими всі рукотворні
Нищить неблаганний час.
Дүх народу неповторний,
Він веде і живить нас!

Тож давайте ткати килим,
Щоб не знищили жалі,
Чесним вчинком, добрим ділом
Долю рідної землі!

2. 1. 75

РУШНИК

Рушник — це символ гойних сил,
Він може все зв'язати.
На рушникові хліб і сіль
Підносять скрізь у свята.

Коли свати у хату йшли,
Щоб сватати дівицю, —
Рушник, мов долю їй несли,
І сонце — паляницю.

Якщо дівчина молода
Дружитись намір мала,
То рушники сватам вона
Найкращі подавала.

І молодому теж колись
Рушник чіпляли збоку,
Щоб шлях новий життєвий скрізь
Був ясний і широкий.

Йдуть молоді по рушнику —
Квітки по білім полю,
Щоб мали у житті таку
Ясну квітучу долю!

Їм в'яжуть руки рушником,
Бо сила ця, що в'яже,
Яку ніколи і ніхто
На світі не розв'яже!

Як син ішов у дальню путь,
Рушник давала мати,
Щоб свій він рід не зміг забуть,
Рушник мав всіх єднати.

Рушник був символом отим,
Що на шляхах-дорогах
Нагадував про рідний дім
І вів до перемоги.

Рушник в квітках ніс мрій тепло,
Любов палку й посвяту,
Мов амулет, боров він зло
І міг оберігати.

Рушник — це символ, амулет,
Що предки нам створили.
Народ наш — це співець, поет.
Рушник — поема ціла!

У рушнику — цвітінь сльози —
Усіх сердець надії.
Він оживляє образи.
Він родить чар і мрію.

Де ж символічний той рушник,
Що предки нам створили?
У нім — символіки потік.
В нім — океани сили!

9. 10. 75

АПОСТРОФ

Малий апостроф в слові непомітний,
Та зовсім він стоїть не для краси.
Обруб'є він слів предовгі віги,
Скорочує предовгі голоси.

Апостроф там, де випущені букви.
Він кілька літер легко заміня.
У нім — премудрість мовної науки
І каже: „Слово йде он звідтіля!”

„Рамено' скоротилось на ,рам'я',
А племено' у ,плем'я' перекулось.
Враз із ,імення' виринуло ,ім'я' —
„Знамено' в слово ,знам'я' обернулось.

Апостроф в мові — це дороговказ
До тих джерел, звідкіль мандрує слово,
І він приводить непомильно нас
До праджерел, де мови праоснова.

„Слов'яни' — тут апостроф теж стоїть.
Ми бачимо, що слово скоротили.
Тут кілька літер треба доточить,
Щоб відтворити перше слово ціле.

Слова, як ,йняти', ,ймити' — все одно —
Це бачить, чути, розуміть, ловити.
Слов'яни, певно, дуже давно
Слова йняли — це значило ,творити'.

Слов'яни перші в світі слів майстрі,
Вони йняли всі голоси природи,
В слова ,зливали' істини усі.
Слова — це скарб великого народу!

Вони найкращі мови ковалі.
Слова йняли, слова вони ловили,
Нащадкам скарб увесь передали —
Найперший скарб, що на землі створили.

Апостроф — це в віки дороговказ.
Він — те весло, яке веде в незнане.
В нім голос предків оживає враз:
Слова йняли — це слів ловці, слов'яни!.

**
*

„Б’ — це літера магічна —
Надзвичайно символічна,
Як її розглянеш ти, —
Вгледити літер цілих три:

„Б’ ховає „о’ в долині, —
„Г’ стоїть у верховині.
Так цей символ з літер трьох
Означає слово „Бог’.

Напиши слівце „бог’атить’ —
Вийде вмість „багато гатить’ —
Як відомо нам усім —
Це багато гатить грім!

Перша сила — блискавиці,
Друга сила — чар-водиця.
Третя сила — голос в нім, —
Гримотить, гуркоче грім.

Та у наш модерний час
Ми забули Божий глас.
Тройці в нас лишивсь вінець:
Дух, Бог-син і Бог-отець.

2. 5. 76

Б У Х !

Немовлята плачуть: у...
Потім кажуть: бу-бу-бу!
Злякавшись, іздргінуться: ух!
Так з'явилося слово „бұх.”.

І першої людини слұх
Ловив скрізь те магічне „бұх.”
Бу-бұх — гриміло в небесах.
Бу-бұх! — лунало у лісах.

Каміння падало з яруг
Гриміло грізно: бу-бу-бұх!
Це голос гromу, блискавиць
І голос бұр, швидкіших птиць.

Як з скель валився сніг і лід,
Бу-бұх! — гуло, неначе дід.
Бу-бұх! — гримів скелястий ліс,
Як скеля ринула униз.

Бұх бұв страшний, він гуркотів.
Все нищив він, ламав, валив.
Людина вірила, що Бұх —
Це сила, що приводить в рух.

Бұх є сильніший звірів всіх,
Він валить скелі, котить сніг.
Це Бұх дає нам кожний звук.
У кожній речі є той Бұх.

Той Бұх є в скелі, у горі,
У камені і у воді.
Він — у землі, у деревах,
У звірах, людях і пташках.

Всесильна сила в світі — Бұх,
Усе вона приводить в рух.
Вода б'є з джерела навкруг, —
Живою робить воду Бұх.

І дерево тому росте,
Що в ньому Бұх витає все.
Як дуб той валиться на луг,
Лұнає лунко: бұ-бұ-бұх!

Бұх найсильніший в світі дұх,
Бо він зайшов у ліс і луг,
У кожну гілку, рогозу,
У кожну квітку і сльозу.

Ніщо на світі і ніде
Без Бұха вниз не упаде.
І доти в світі все живе,
Аж поки Бұх у ньому є.

Як Бұх виходить з тіла геть,
Тоді заходить в тіло смерть.
Бұх вічна сила, що щодня
Дає на світі нам життя.

Людині Бұх усе давав.
Він звірів, птахів убивав.
Без Бұха в світі цім ніде
Пелюстка з квітки не впаде.

Невидимий в природі Бұх —
Це найсильніший в світі дұх.
Чи Бұх не став колись „Бұох?”
І не зродив нам слово „Бог?”

5. 7. 75

Вандрувати, мандрувати —
Звідки ці слова крилаті?
Запозичені в англійців,
Чи — як кажуть нам — у німців?

Таїни я зірву завісу:
Ці слова ідуть із лісу.
„Вон” — це „геть”, додай „дернути” —
Зразу вийде — „вондернути”.

А „дернути” — „дати дьору” —
Це тікати дуже скоро.
Отже, „вандерн” це строкате
Означає: „геть тікати.”

„Вандерн” — це німецьке доста —
Можна вивести так просто
Без ніяких запозичень
Із слов’янських слів одвічних.

Заперечувать хтось стане:
„Вандрувати” — з воза-„вана.”.
— Люди воза ще не мали,
А по світі вандрували!

Вигукнете ви тривожно:
— Як таке робити можна?
Що за жарти-викрутаси?
Слів створить так можна масу!

Хочу показати, власне,
Мови нашої багатство.
Слів зразки творити варто, —
Бачиш світ, немов на карті!

2. 2. 76

ВЕРБА

Вербиця,
явір,
іва —
Це дерево просте
З водиці прещасливо
Над виром скрізь росте.

Верба така живуча,
А явір — це верба.
Свої гілки плакучі
Спускає в вир вона.

І завжди над водою
Схилились верби в ряд,
Захоплені рікою,
У сонці аж горять!

З верби, як зломиш вітку,
У ґрунт встроми тихцем —
Коріння пустить швидко
І стане деревцем.

Верба така живуча,
В ній — водограй бугтя:
Гнучка, рясна, квітуча
Є символом життя!

Верба дає нам ліки,
У ній — життя снага.
І вироста велика
Верба на берегах.

2. 1. 76

ГАСЛО

В полі ось стоїть дозорець —
Зорить обрій неозорий:
Чи не скаче десь орда,
Що грабує і вбива?

Ось дозорець вгледів вмить —
Ген-ген стало кущпелить...
Мчить татар страшний загін
До осяяних долин.

Пил снується, пил летить...
Пил — ознака, — ворог мчить!
Той, хто пил все виглядав,
Він, казали, „пильнував”.

Запалив він смолоскип:
— Гей, до зброї люди всі,
Бо татарська ця орда
Мчить, неначе сарана!

Спалахнув вогонь і згас —
Знак, що ворог йде на нас.
Полум'я яріло й гасло
І його назвали „гасло”.

12. 3. 76

ЛІТО

Весна прийшла — все ожило:
Земля загомонала,
Медами полилось тепло,
І дух окрилив тіло.

Весни вітрило відпливло...
Плодами стали квіти.
Далінь прозора, наче скло.
Пахучий теплий вітер.

Ну, як назвати пору цю?
Все зріє, дозріває...
Прийшло на думку мудрецю:
Це літо — все літає!

Джмеля весною не було,
І не бриніла бджілка.
Життям наповнилось тепло
І грає, мов сопілка!

Літає все і дзеленчить,
А мошок — цілі хмари!
Літає все дзвенить, брентить,
Мов струни на гітарі.

Літає мушка, бджілка, хрущ,
Метеличок барвистий,
І дивиться старезний кущ,
Як птах летить у висі.

Літає все по всіх полях,
Літає, лине вгору.
Святкує літечко земля.
Лет ціле літо творить.

29. 3. 75

ЖИТТЯ

Все дзеленчить, коли живе,
А замовкає — мертве.
Дзеленькіт цей несе нове
Життя у світ уперто.

Дзелень-дзелень! Дзілінь-дзілінь! —
Жужжать, журкочуть, дзвонять
Крилатих безліч сотворінь,
Що летом звуки творять.

Дзелінь-жу-жу! — дзвенить, співа
Комах в повітрі зграя.
Жу-жу! Жи-жи! — співа трава
Цих звуків водограї.

Жи-жи! Жи-жи! — гудуть джмелі
І бджілонька вторує.
Людина творить: „жи-іті”,
Що звуком рух малює.

Тому, що все живе жужжить,
Жижикає у леті.
„Життя” постало й слово „жить” —
Це літо на плянеті.

Джміль дзеленчить і хрущ гуде.
Бренять бджілки і мухи.
Жу-жу! Жи-жи! — відлунням йде.
„Жи” — звук життя і руху.

29. 3. 75

В нас звичай був у давнину,
Як прізвища давали,
Хто, що зробив — з того йому
І прізвище придбали.

Як бодні хтось робив: „Чук-чук!” —
Тесав із дерева бочки,
То він нарікся „Боднарчук”,
„Боднарчуківни” — дочки.

Як мливо хтось в млині молот
І був млинар-ретельник,
То прізвище дістав він знов
По фаху, — він став „Мельник”.

Йшли з кузні виляски у даль.
Коваль кував підкови.
Він прізвище дістав „Коваль”.
Це прізвище чудове!

Так, щоб народові знайти
Правдиву з дії назву,
Збагни його зайняття ти,
І назва буде зразу!

Слов’яни — дивне це ім’я.
Чи це не „словотяни”?
Бо ж тянуть з всесвіту слова,
Мов риби з океану!

Слов’яни — древні слів майстрі
Найкращі, бездоганні.
Зі слова слави їм дари.
Раз слів творці — слов’яни!

30. 4. 75

ДІДУСІ

Ті, що далі йдуть усі,
Називались — дідусі.
Звідсіля наш мудрий рід
Вивів древнє слово — „дід”.

Ревно вірив кожний рід,
Що прапрадід їх і дід
Далі знову все ідуть —
За собою рід ведуть.

Як умре — з засвітніх рун
Далі йде цей опікун.
Хатне вогнище-очаг
Стереже він по ночах.

Ладо — діда це душа,
Рід з засвіття навіща,
Розбиває гроз стокрил,
Захища від лютих сил.

Ладо йде у рідний край
Внучкам стерегти врожай.
Стереже худібку дід,
Щоб дала вона приплід.

Далі, далі йдуть усі
Наші рідні дідусі,
І вертаються вони
Доглядати всі лани.

5. 10. 75

ШУЛІКА

Все в лице впізна — „уличить”,
Звідси йде слівце „шулічить”,
Швидко у лице знає,
Швидко все розпізнає.

Розпізнати — розшулічить, —
Різне швидко все уличить.
Звідси в нас шуліка — птах,
Що літає в небесах.

Добрий зір шуліка має,
Курят часто він хапає.
Швидко жертву він уличить,
Він — шуліка, він шулічить.

Раз шуліка курят краде, —
Символ він злочинства й зради.
Так шуліка у народі —
Це хапун, розбійник, злодій!

11. 5. 76

СОЛОВЕЙКО

Заливається в садочку
Дивна пташка на дубочку.
Заливається, мов флейта,
Заливайко, соловейко!

У садочку, у діброві
Чути трелі пречудові.
Виє хтось чудесно „вейка”.
Це пташина преманенька.

Це пташина премаленька.
Як пташину цю назвати,
Що так вейкає багато?
Солодко, чудово вейка
І назвали „соловейко”.

17. 2. 76

Говорять, грецький Посейдон —
Володар океанів
Тризубець винайшов і з лон
Тризубцем рибу тягне.

Але тризуб — це ріг, це зуб,
Народжений у лісі.
З гілляки цей потрійний зруб,
Де три рожини висять.

Поки людина взнала ріг —
Навчилась ним владати, —
Звичайний їй патик поміг
Важке життя долати.

Та в палиці — один кінець
Одну лиш має силу.
Як два кінці — це вже ріжець,
Бо творить гострі вила.

Як на гілляці роги три,
То це — потрійна сила!
Вона тварину легше вб'є,
Бо три списи загилить.

Тризуб мандрує із віків
Із кам'яної ери.
Найперша зброя — патики, —
Тризубом звіра дерли.

Тризуб народжений в лісах.
Це перша людська зброя.
Праісторична в нім краса
Найпершого героя.

У кожному лісі тризуб є —
Реальна річ на світі.
Як навіть Посейдон умре,
То тризуб буде жити!

Тризуб такий старий, як світ,
І буде вічно жити,
Поки, бодай, одне стоїть
Ще дерево на світі.

Посейдон — це хитрун-мастак —
Узяв тризубець-вила,
До того ж ще його ім'я
З слов'янських слів зліпили!

„Посей” — це сіяти посів,
Щоб щось могло вродити,
А „дон”, „адон” — свята вода,
Що може дно залити.

То означає Посейдон —
Це той, що сіє воду.
Бере моря у свій полон
І океани родить.

1975

Гривня — це нашійник з дорогих металів,
Що колись носили в сивій давнині,
А пізніше предки гроші так назвали —
Півфунтові злитки срібні й золоті.

У Русі князівській, Київській, прадавній
Гривня кун — найбільша з грошевих одиниць
І її стрічаємо ми у „Руській Правді” —
Двадцять п'ять — містила шкурок із куніць.

Гривні — не монети круглі злотоцвітки, —
Різну мали форму срібла ці куски:
Човникоподібні, шестикутні злитки
І були як ромби, палички, бруски.

І вага у гривні теж була нерівна:
Сорок дев'ять грамів й двісті мала теж.
Все в віках мінялось і мінялась гривня
І в середньовіччі канула в безмеж.

Гривня — вагова це давня одиниця
Золота і срібла дуже не проста,
Із земель арабських у дев'ятім віці
Аж до Придніпров'я прибрела в міста.

Старовинна гривня — грошова царівна,
Це виміни засіб для прерізних дібр.
Двадцять п'ять кунічок вартувало срібло
І збирав куніці-гроші кожен двір.

Та тепер іщезли всі з лісів куніці
І князівську славу звіяли віки.
Наша гривня — предків дорога скарбниця —
Віра і звичаї, мова і думки!

**

„Гривня” йде від „гриви”, що на шиї мали,
А „гривитись” — „вгору витись” в бурні дні.
Гривня — це нашійник з дорогих металів,
Що колись носили в сивій давнині.

22. 12. 74

Г У Ц У Л И

„Дер і тер” — це звуки ранні
Всім деревам притаманні.
Люд їх чув, спостерігав —
Різні назви з них зладнав.

Слово „стрілити” візьміть
На частини розкладіть.
Тут три слова вкупі злиті:
„С-трі” — це з дерева і „лити”.

Так, вода, що впала з гілки —
Це на світі перша стрілка,
Що поцілила у ціль,
Спричинивши ляк і біль.

„Стрілити” дало „стріляти” —
З гілки цвикнути, уляяти.
У далекім тім минулім
Із „с-уляяти” вийшло „сүля”.

Сүля — це предревній спис,
Що летить стрілою вниз.
З дерева найперша сүля.
Гострий спис — це вже „го-сүля”.

Тешуть, гострять люди сүлі.
Як назвати їх? Госүлі!
Ось чому вони гуцули:
Бо найкращі роблять сүлі!

Жив колись гуцул у лісі,
А навколо — гори-списи.
Гори-списи — це госүлі
І живуть у них гуцули!

Напишіть слівце „гүчули”.
Ті, що „Г” колись үчули.
В горах звук летить зловіще.
В горах Бог-господь найближче!

16. 10. 75

День осяяний прекрасний,
Шелестить гай сонним рясом.
Два брати, два мисливці
Розійшлися в два кінці.

Йде найменший вгору, вгору...
Пробирається він скоро,
Та усі пташки і звіри
Поховались в нори й діри.

Обходив він цілий ліс
І нічого не приніс.
Якось так бідаці сталося,
Що нічого не попалося.

Старший брат у лісі шастав
Здибав він звірину зчаста
День не щез у нього марно, —
Вполював він гарну сарну.

Як біжить звірина зчаста
На ловця, — він має щастя!
Зчаста має він нагоду
Здобич принести в господу.

Хто натрапив здобич ,счаства'
То казали має ,счастья'.
Так з простого слова ,счаство'
В нас постало слово „щастя”.

Хто сидить й ніде не шаства,
Той не може мати щастя.
Як ти щось знаходиш зчаста,
Означає — маєш щастя!

1. 3. 76

День умер, веселий день.
У кущі пірнув олень.
Люд заліз в печер глибінь, —
Жах кругом — це смерти тінь.

Світ, мов яма, без кінця,
Бо нема ще каганця,
І нема на небі зір —
Темінь коле серце й зір.

Ніч — страхіття круговерть:
Скрізь чигає люта смерть.
Люд, бувало, ніч не спить,
Наслухаючи тремтить...

На землі найгірша — ніч,
Бо кричить і звір і сич:
І тут реве, і там реве,
І жах смертельний душу рве.

І тут реве, і там реве
І так постало „тамреве.”
Це темрява постала враз
А темінь вилонив вже час.

Ось „те міняється” складить —
І „темнь” постане в нас умить.
Темнь — танцююча це тінь,
Що вкриває голубінь.

Темінь летється навкруги —
Заливає береги.
Темені блакитну рінь
Нам на світ зродила тінь.

Ось „те минає” скоротить
І „темінь” зродиться на світ.
Темені вся глибина
Є не вічна, а мина.

22. 4. 76

Дивне ,парубок' слівце.
Звідкіля його лице?
Звідки йде його основа,
Як створилося це слово?

От, як хлопець підростає,
Залицятись починає, —
Має дівчину кохану —
Чарівницю незрівнянну.

Цей хлопчина незабаром
Дуже часто ходить в парі.
Люди завжди пару бачать
І говорять: парубочить.

„Пару бачить, пару бачить”
Нам створило ,парубочить’.
З ,парубочити’ у нас
Парубок з’явився враз.

6. 5. 76

Ой, не один турецький хан
Ім'я мав славне „Сулейман”.
Бо суля — спис, вогню стріла,
Що вершить на землі діла.

Хто списом йме, той — Сулейман,
Бо він іде в ворожий стан.
Змітають ворога з землі,
Мов блискавиці, сулі злі.

Ім'я преславне „Сулейман.”
Воно — неначе талісман:
У нім блищить кинджал-стріла,
То наша суля престара.

Турецький хан, той Сулейман,
Від сулі свій виводить сан,
Бо він титан стрілецьких сил,
Спис-суля — це його стокрил!

14. 11. 75

Дніпро могутній і чудесний
Розкинув широчезне плесо,
І дивувалися усі
Його могутності й красі.

Але широких рік багато, —
Щось інше треба відшукати,
Що робить річку срібнопінну
Від всіх річок якось відмінну.

В Дніпрі стирчать страшні пороги,
Що піднялись, неначе роги,
Та річку люд чомусь не зміг
Назвати так: „Борипоріг”.

І, мабуть, ради звукозміни
„Пороги” хтось змінив на „стіни”,
І річка ця в єдиний мент
Ім'я дістала „Бористен”.

Він — Бористен, бо боре стіни —
Оті пороги злі, камінні,
Тому його дзвінке ім'я
Все перемогою сія.

А може, „тне пороги” хижі
Створило „Тнепр” нам дивовижний,
І Днепр вже лине звідсіля,
Що землю всю розвеселя.

Дніпро — це річка перемоги
Долає на шляху пороги —
Камінні стіни-барикади
І в море котить вод громади.

1. 6. 76

Звідки слово „Україна”
Прибрело до нас в долини,
Чи „окраяна” вона,
Чи „окраїна” вона?

Ти поглянь на океани,
Грає тут вода баяном.
І углядиш ти відразу, —
„Ок” води тут буде назва!

Зрозумілим всім це стане,
Бо з води ж всі океани.
Океаниться вода
Й „ок” на воду припада.

Напиши слівце „ок-раять”:
Води тут річками грають,
Бо вода найкраще крає
Краєвиди в кожному краї.

Води крають гори й доли —
Краєвиди всі навколо.
Краяна земля — це край.
„К” відкинь і буде „рай.”

Сполучи ти „ок і рие” —
Звідси „крає”, звідси „криє”.
Це вода все рие й ріже
Й творить краєвиди різні.

Краяна земля — порита
Має види різноманітні:
Тут яруги й скель химери,
Тут струмки, річки, озера.

Назва „край” або „країна” —
Краєвидів всіх картина.
„У” — всі краєвиди є
Й „Україна” постає.

11. 7. 76

Звідки йде оце „відерце”
Й воду нам несе з озерця?
Як людина мудро-вміло
Нам слівце „відро” створила?

Відра з дерева робили,
З дерева в відрі вся сила.
Так, від дерева воно —
Пречудесне це відро.

Відра в нас з колоди били, —
Їх видовбували, рили.
Ця посудина „від рити”
Нам несе слівце „відрити.”

Так „відрили” це давно.
Раз „відрили” — це відро!
Звідси йде мале відерце
До криниці і озерця.

17. 5. 76

Гей, березо, березок,
Ти береш весною сок!
Людам соку у відерця
Ти з свого наточиш серця.

Гей, березо, ти, мов лік,
Людам свій даруєш сік!
Ти береш цей сік тверезий,
І тому ім'я „Береза.”

18. 4. 76

Звідки ми навчилися чаю,
Чи не з славного Китаю?
Це ж Китаю, мабуть, чай
Заблукав в наш древній край.

Ще Китаю ми не знали,
Вже, напевно, чаювали,
Бо варили ж з зел і квітів
В нас напої розмаїті.

Квітів соняшні узори,
Наче очі, наче зорі.
Так хтось квіти невелички
Від очей назвав ,очічки.’.

Так, оці ясні ,очічки’
Нам створили квіти — чічки.
Хтось напій зварив з чічок
І з’явився так ,чайок.’.

6. 5. 76

Вие, вие буй-вітрило —
В’є спіраллю срібло пилу.
Та, що в’ється й ділиться,
Вітою вже хилиться.

Віта розгалузиться,
Віта ця розвітлиться,
Рогами розмножиться,
Квітом, листям вкриється.

Віта ця гойдається,
Віта ця вітається.
Вие віта голосно,
Коли крилам болісно.

14. 6. 76

Звідки місяця ім'я,
Що чарівно так сія?
Звідки лицар яснолиций
Взяв чарівну назву „місяць”

„Місяць” нарікли ім'я,
Бо міняється щодня.
Він міняє форму й блиск,
То він — серп, то — круглий диск.

І орбіту він міня,
Місце він міня щодня.
Раз щодня міняє місце,
То його назвали „місяць.”

Місяцем звемо за це, —
Він міня морям лице.
Вод міня бурхливий спів
І дає відплив-приплив.

Він за тридцять днів вмира,
Бо мінятися пора.
Місяць родиться новий —
Друг землі і вартовий.

Місяць темряву міня,
Різні страхи відганя.
Сонце — світу володар.
Місяць — уночі ліхтар!

Так у році місяці
Теж міняються усі.
Час міняє їм лице,
Мінить місце — місяць це.

10. 4. 76

Звідки наш смачненький борщик
Враз налився в кожний горщик,
Борщ пахучий, першорядний
І по кольору принадний?

Борщ парує смачно з миски,
Кличе всіх: „Підходьте близько,
Покуштуйте, посмакуйте,
За столом порозкошуйте!”

Сполучи ,багато році’
Ти дістанеш слово ,бо-рці’.
Борщ народжений з рослин,
Бо багато в нім ярин!

Бурячки тут, бараболя,
Тут капуста і квасоля,
Помідорчики і кріп,
Морква і петрушки „сніп”.

Раз у нім — багато році,
Тому він смачний, хороший.
Раз у нім — ,багато роц’,
Це й створило слово ,борщ’.

Борщ смачний, багатий він,
Бо багато в нім ярин.
Зовсім вже бідніший суп,
Бо він зварений із круп.

29. 5. 76

Звідки перець дуже гострий
Приблукав до нас у гості?
Якби нам це розкусить,
Звідки ,перець' і ,перчить'?

Тільки перець хтось понюха,
Пчихне він з усього духу.
Пре оця рослина пчих,
І створився так „пер-чих’.

Звідси слово вже ,перчити’
Появилось на світі.
Перечниця, перчик, перець
Нам створив ,пер-чих’ — імберець.

16. 5. 76

Звідки слово ,паляниця’,
Що так соняшно іскриться?
Чи воно родилось в полі
У пшениці на роздоллі?

Палять в печах молодиці
І печуть там паляниці.
Полум’я їх всіх цілує
І рум’янці їм малює.

,Огні тянуть’ — це рум’яна
І „гнітяться” бездоганно.
Палять-гнітять молодиці
Сонцесяйні паляниці.

Звідки славний „колосок”
Вплівся в слів ясний вінок?
Звідки він здобув свій чар —
Поля славний володар?

Ось поглянь на колосок:
Не один в нім волосок.
Волосків у нім багато.
Колосок оцей вусатий!

Гострі в нього волоски
Зерен стережуть разки,
Щоби птахи бистрі, вмілі
Зерна чисто не об’їли.

Колються ці волоски,
Ці малесенькі списи.
„Келесь се” — сказали люди
І „колосся” стало всюди.

Скрізь колоситься колосся,
Радість людям всім приносить.
Колос — поля володар
Хліб несе — від сонця дар.

18. 5. 76

Звідки ця солодка диня
На огудині в промінні?
Ти на хвильку зупинись
І до нині придивись!

Ось ця диня вся скибчаста,
Мов уже потнута зчаства.
Тнүти — це ,тиняти', ,тиня'
Так зродилась в світі ,диня'.

Ось чому прозвалась ,диня':
Тнүті тут скибки відмінні!
,Диня' в мові цій сучасній
Означає лиш ,скибчаста'.

2. 6. 76

Звідки яблуко бокате
Прикотилося до хати?
Котиться, блука воно,
Може, й тому яблуко?

Та від яблука не гірше,
Котяться маленькі вишні.
Що у яблуці єдине?
Чим воно таке відмінне?

В яблуці колись на світі
Хтось дві ямки запримітив,
І ці ямки дивовижні
Є получені в нім стрижнем.

Як дві ямки полүчити, —
Вийде слово ,яплүчити'.
Звідси слово ,яплүко'
Нам створило ,яблүко'.

16. 5. 76

Звідкіля взялася кобза —
Цей чарівний інструмент?
Це вона усе минуле
Воскрешала кожний мент.

Кобзи звуки чули внуки,
Грали мудреці-діди
І про славу і про муку —
Про походи бойові!

З бузини ти виріж дудку,
Як подуєш, дудка „бзить.”
„Котра бзить” і кобза хутко
З дудки постає в нас вмиль.

Кобзу творить порожнеча,
Родить звуків резонанс.
Кобзу люди, безперечно,
З дерева довбали в нас.

Звідси, мабуть, кобзи назва,
Бо її копали зразу,
„Копана уся” склади
Слово „копус” знайдеш ти.

А копати — це довбати.
Довбання — це кобзи мати,
Бо дає їй порожнину,
Звідки море звуків лине.

„Копана уся” — це склали —
„Копса” — кобза так постала.
Довбана її душа
Нас звуком-дзвоном потіша.

Грають струни — звуки ллються,
То ридають, то сміються.
Це кобзар на кобзі грає
І буваль розповідає.

3. 5. 76

Звідкіля зелений колір
Зеленіє сьйним морем,
Колір трав і зел веселий,
Що малює різно зела?

Як у поле вийдеш влітку,
Там співає кожна квітка.
Це вона, немов луна,
Звук комах всіх відбива.

Чути бренькіт, чути дзенькіт
Ос, комах, бджілок маленьких
Так, неначе це трава,
Дзеленькоче ,з-з-зе' співа.

Над рослинами щоразу
„З-з-зе....” вилунює виразно.
Повінь трав, здається, лле
„З-з-зе' і стало „зеліє.”

Та коли пливти по плесу
Тягнеш водорость чудесну.
„З ель' — „з води” сказав хтось зразу
І зродилась зелам назва.

Зеленіють всі діброви.
Колір „з ель' — з води чудовий,
Бо вода цвіте, зоріє,
Різнобарвно зеленіє.

1975

БАРАН

Якісь два звірі лісові,
Неначе подуріли:
Розгоняться й лобами — гуп! —
Вдаряються щосили.

Ну, як назвати звірів цих,
Зчепившихся в двобою?
Це за самицю бій у них,
І кров тече рікою.

Багато раняться вони, —
,Бараняться' смертельно.
Бараняться? Це ж барани,
Що б'ються так ретельно.

Багато ранить, мов таран,
Суперника рогами, —
І від ,бараниться', — ,баран'
Іде ім'я віками.

6.76

О Л Е Н Ъ

Звідкіля слівце ,олень'
Веселить чудесний день?
Ноги в оленя прудкі,
В нього роги, мов гілки.

Роги в оленя відмінні,
Розгалужені, промінні.
Роги тут не по одинці,
А складаються із клинців.

Кажуть нам: слівце ,олень'
Народилось з слова ,клень'.
Клин-клинок клинити міг,
Гострий клин, неначе ріг.

Клин-трикутник, наче ріг.
Він, мов ніж, збиває з ніг.
В клині-розі — та снага,
Що усе перемага.

В давнині словечко ,клин'
Скоротилось на ,елин'.
(Це ,елин' — ялинки мати,
Що колюча пребагато.)

Роги в оленя гінкі,
Роги в нього, мов клинки,
Розгалужені, клинові
Й ,елин' назва вже готова.

З рога-клина йде ,елин'.
,Елин' — олень йде з долин.
„Олень” — ця чудесна назва
З рогів вилонилась зразу.

23. 5. 76

* *

Звідкіля слівце ,уста’?
Загадка це непроста.
Чи „уста” не від ,устати’,
Бож їх треба відкривати!

Як говорять щось чи п’ють,
Тож уста в нас устають.
Звідкіля ж слівце ,уста’
В нашій мові вироста?

Є словечко ,усотати’ —
В себе це усе всмоктати.
Все усмокче — ,усота’, —
Все усотують уста.

**

„Усьо тягти” — „усьо тати”
Творить слово „усотати.”
Звідкіля слівце „уста”
В нашій мові вироста.

16.5.76

Люди в давнину дивились,
Як два тури люто бились:
Розженуться й луплять „луп!”,
Так, із „луп” постало „луб”.

Те, що тури луплять об
Стало називатись „лоб”.
Лоб — це місце лобове.
Лоб — це місце головне.

Лоб стрічає перше світло,
Бо у лобі очі квітнуть.
Лоб іде найперший в битву,
Бо на ньому роги — бритви.

Лоб несе сонця і грози,
Бо за ним — могутній розум.
Лоб іде на перший штик.
Лоб працює цілий вік!

25. 4. 75

**
*

Звідкіля словечко „віче”
Прилетіло в це сторіччя?
Що за превелика таїна
У слівці цім надзвичайна?

Як збиралися на віче,
Віч-на-віч йшла рада вічно —
Бачили усіх у вічі,
То й назвали раду „віче”.

Ті, — що бачить можна в вічі, —
Все вирішували вічно.
Так, відсутні вже, бувало,
Не рішали жадні справи.

Віч-на-віч йшла рада вічно
І тому прозвалась „віче”.
Так відслонює слівце
Нам історії лице.

23. 5. 76

**
*

Звідкіля словечко „лезо”,
Що ховає смерти безум?
Лезо зроджене залізом,
Що, як блискавка, прониже.

Ось чому воно залізо:
В тіло вмить воно залізе;
Ту воно властивість має,
Коли гостре — залізає!

Син заліза — гостре жало
У ножа і у кинджала.
Гостре жало лізе — „лезе”
Нам слівце створило „лезо.”.

2. 5. 76

Звідкіля словечко ,коні'
Від води це слово хижє.
Рожить „Ари” гострий ріг,
Скелю щербить злющий біг.

Назва ця коня привітна.
Народилась від копита.
Б'є, копає землю то,
Раз копає — „копито!”

Кінь таку властивість має,
В ході копита міняє.
Може кінь іти галопом
Або ристю — іншим скоком.

Передні й задні копита
Попермінно викида.
Галопує кінь в заскік,
Люди кажуть: „У застік.”

Коли коник ристю мчиться,
То копита, мов навмисне,
Ліве й праве він міня,
В полі вітер доганя.

Ось є ,копита міняти'
Творить слово ,ко-міняти'.
Звідсіля слівце ,комонь'
Лине, мчиться в оболонь.

Лине, мчить комонь в далінь.
Цей комонь нам творить ,кінь'.
Так оті старі ,комоні'
Нам створили слово ,коні.'

29. 5. 76

Звідкіля словечко ,ріже?' —
Від води це слово хиже.
Рожить „Ари” гострий ріг,
Скелю щербить злющий біг.

Що проколе, що прониже?
Ниже ніж пекельно-хижий.
,Не живе' з'єднай скоріш
І угледиш слово ,ніж'.

Сполучи ти ,ще і зоре'
І появиться ,сцизорик.'.
Зуби немовляток гострі —
Це сцизорики всі прості.

Те що ріже, те що поре
Називається ,то-поре', —
Звідсіля іде ,топір'
В український кожний двір.

Напиши слівце ,кинджали'.
Тут два слова: ,кинь і жала'.
Справді, ті ножі-кинджали
Гострі-гострі, наче жала.

Сік тече — січе без міри.
Що січе? Та це ж сокира!
Що січе аж ходить вскач?
Ніж великий цей — сікач.

2. 5. 76

Звідкіля словечко ,степ'
Так хвилюється й росте?
Степ безмежний, неозорий
Аж по обрій лине морем.

Стелеться, неначе піна,
Тирса — ковила промінна.
Буйно стелеться трава —
Славна тирса — ковила...

Ця трава зеленопера
Все стирчала, наче пера.
Стелить пера цей простір
Утворило нам ,степір'.

Це ,степуриться' вона —
Тирса, славна ковила...
Від ,степуриться' вже легко
Утворити образ степу.

Степ улітку стелить килим,
Стелить пелену він пилу.
Пелениться пелена
З пилу лине ген вона.

,Стелить пил' злучи уміло, —
Зразу лине степ стокрило.
Стелиться, мов пелена
Ця рівнина степова.

Ось, як літечко скінчилось,
Зілля-зела похилились.
Стелються вони в поліг,
,Сте-п' лягає вже до ніг.

Як з долини йшли на лови,
Піднімались поступово.
Поступові зміни — види
В степовому краєвиді.

Степенюється повільно,
Піднімається несильно.
Аж по обрій рівно лине
Степ, неначе скатертина.

16. 5. 76

Стелиться і піниться
Степ хвилями весь міниться.
Він „хвиль дарує” райдугу
І море нам нагадує.

З весни вже зелень-гривами,
Хвиль косами вродливими
Тече і розливається —
На обрії спиняється.

Та влітку степ — ізміниться:
Він вигорить — побілиться —
Злиняє й пилом вкриється,
Пожовкне і посріблиться.

„Сте- білиться, сте-білиться” —
„Стебло” уділ ось хилиться —
Зелені всі кольори
На жовті змінить скоро.

„Степ” — „стеб” — з стебла хвилястого,
Яке стьобає часто нас;
З стебла, — яке хвилюється
Й нажовто помалюється.

Той степ, що лине й міниться, —
Пожовкне і побілиться
Тому, що він міняється, —
Він „степо́м” називається.

11. 6. 76

РУСЛО

Мерехтить слівце „руслиться”.
Тут два слова: „рус” і „литься”.
Ллється завжди рідина,
„Рус” — на воду припада.

„Рус” — це рухатись, мов промінь.
Рве усе весіння повінь.
Греблі рве, мости змита,
Рве усе рвучка вода.

„Рус” лилась, довбала, рила
І русло собі пробила.
Водоймище — русло
„Рус” лило і „рус” вело.

У руслі вода руслиться,
Грає хвилями, іскриться.
Сонця сяють, грають скалки, —
Ось звідкіля ідуть русалки!

Ось чому вода так грає:
Бо русалка в ній співає.
Це русалок ремесло
Доглядати скрізь русло.

16. 10. 75

„Рус” — вода та дивовижна, —
Творить в світі дива різні:
Ріже, б’є, змита, як вітер —
Рухається скрізь по світі.

Русь — це „рус”, вода могутня, —
Різьбить скрізь землі майбутнє —
Краєвиди розмаїті
І врожай дарує світу.

20. 7. 76

Звідкіль взялося слово „сонце?” —
Його так важко зримувать!
Пливе це сонце, мов човенце,
Лле, мов відерце, благодать.

Звідкіль ця назва? Сонце —,сунце’?
Все сунеться воно, іде.
Чи сулі-промені це „сунце,”
Як списи скрізь мета, кладе?

Сонце — це справжнє серце світу,
Воно жене проміння-кров.
Це сонця кров — яскраві квіти,
Це сонця кров — ярінь дібров.

Як сонце лиш землі торкнеться, —
Земля стобарвно зацвіта:
Зелений колір морем ллється,
Зелений вітер скрізь вита!

Зелений колір — сонця колір,
Бо зела́м всім дає життя.
Усіх рослин у сонці доля,
Від сонця їхне йде буття.

Як сонечко розчинить браму,
То зелень повинню пливе,
А як зачинить двері храму,
То зелень зразу вся ўмре.

Тож сонце — зелені родитель,
Ніяке б зело не росло,
Якби не дав йому Творитель
Чарівне соняшне весло.

Як сяє сонце, — зелень родить,
Як сонце гасне, — зелень мре
І стали вірити в народі
Світила назва — „зелень це.”

Від „селенце” постало „солнце,”
Бо розливає зел моря.
Воно згоря — листків червінці
В осіннім полум’ї згорять.

Так народилось серце світу —
Це сонце, що жене всю кров:
Зелену кров весни і літа,
Зелену кров ланів, дібров.

9. 10. 75

Вдумайсь в речення просте:
Те найкраще, що росте.
Той, що може всіх зростить
Славою всіх затемнить.

Котрий ростить, котрий росте,
Нам творить слово „ко-росте.”
Звідси вже мандрує „Корст.”
І преславне сонце „Хорст.”

Хороше росте — це „Хорст” —
Сонця вогнесайний перст.
З нього — світла буй-ліси,
З нього світ життя й краси!

Хорс ростить мільйони зел,
Він рости дає всім сил.
Всім дає життя і ріст, —
Він ростити має хист.

Отже і ім’я Христос
Є могутнє, як і Хорс.
Хорошо ростить усе —
Всім він ріст життя несе.

Бож оце ім’я Христос —
З кореня того ж, що й Хорс!
Сховано буття в нім зміст:
Всім дає життя і ріст!

20. 7. 76

З ока десь лилась сльозина —
Це води мала краплина.
Як вода лилася з ока,
То вода і буде ,ока'.

І вода тому глибока, —
Глине там багато „оки.”
Як вода — це „ока” - „ок”
Зразу постає „став-ок.”

Як вода колись спинилась,
Так ставище народилось.
Як вода стає на місці,
То ставок нам родить блисті.

„Усе дає” — це славна ,уда’.
Сріблом дощ дощиться всюди.
„Уда-гуда” силу має
Всі врожаї поливає.

Як вода в нас буде ,уда’
Лиш запри і є ,запр-уда’.
Так, з прадавніх тих заруд
Народилось слово ,руд’.

Як вода — це ,зер’ і зеро,
Зразу постають озера.
Це вода — правдивий зер
В душах всіх цвіте озер.

Як вода в нас буде ,ара’,
Зразу ллється море — ,мара’.
Це уже пливуть моря,
Що веселкою горять.

Як вода в нас буде ,ока’ —
Океан пливе глибокий.,
І океаниться вода
Зеленясто-голуба.

1973.

ЇХ-ГА-ГА!

Десь у лісі у травиці
Паслася колись лошиця,
А народжене лоша
Десь лежало у корчах.

Це роділя, ця лошиця
Дуже мало мала міці,—
Як напав на неї рись,
То на смерть її загриз.

Сиротою у корчах
Залишилося лоша.
Люди те лоша знайшли
І в оселю принесли.

Про лошатко пильно дбали:
Годували, доглядали,
І воно собі росло —
Веселило все село.

Піросло лоша, нівроку!
Хтось в забаві ненароком
На лоша для жарту зліз:
Коник взяв його й повіз!

Так людина зрозуміла,
Що лоша це має силу,
Має здібність понести.
Отже — може повезти!

Маємо коня ми вже.
Як торкнеш, то він ірже.
Їх-га-га! — гукне, заллється,
Наче з радости сміється.

Їх-га-га! — Гугає коник,
Брикунець і вітрогоник.
Їх-га-га! — цей звук взяли.
Їх-га-га! — поїхали!

Так що коник-брикунець
Слова „їхати” творець.
Це чудесне: Їх-га-га!
„Їхати” веде в віках.

15. 5. 76

О С Е Л

Ось до соняшних осель
Йде, гойдаючись осел.
Хмаронька, немов сновидя,
Оглядає краєвиди.

А осел іде нешпарко:
Тягнеться, неначе хмарка...
Раптом він спинивсь, ,осел’.
Так, ураз він став ,осел’.

Ту осел властивість має,
Що в дорозі осідає.
Ти хоч вбий його на місці,
Та ніяк не зрушиш з місця.

Вперти він осів ,осел’
І навіки став ,осел.”
Впертість — символ глупоти,
Осла не зрушиш до мети.

24. 11. 75

Коли людина йшла у ліс,
То чула під ногами тріск.
Звук „тр” уходить в ті слова,
Де є натяк на дерева:

Тростина, тріска і труба,
Троянда, трухлий і труна.
І, мабуть, „три” — оце число —
Походить з дерева воно.

Як полювати йшли в ліси,
То першу зброю мали всі —
Звичайний камінь і патик,
А потім вже — з тварини ріг.

І мрія у людей була,
Щоб мати гойні роги два,
Бо силу роги лиш дають,
Що звірину на місці вб'ють.

Де роги взяти ті міцні,
Щоб стало легше у житті?
Знайти де сили джерело,
Яка несе в житті добро?

Людина йшла у дикий бір,
Де рискав скрізь прелютый звір —
Побачила на деревці
Дві гілки — роги на кінці.

Це був щасливий чоловік,
Бо роздобув рогач-патик.
Бо ж роги — це вже сила з сил,
Він звіра рогачем косив!

Це славний винахід в житті.
Цю зброю потім мали всі.
Рогач — чудесний прилад був.
Це у зачатку наш тризуб.

Таж роги в оленя міцні,
Бо мають роги-галузки.
Як рогів більше, краще є, —
Тоді ніхто вже не поб'є!

Зустріла ось людина дуб, —
На нім готовий був тризуб.
Людина брала вила-спис
І зброю цю вживала скрізь.

Тризуб — це зброя із лісів,
Коли ще не було списів.
Ця зброя так, як меч, чи спис,
Вживалась завжди в лісі скрізь.

Тризуб — це зброя на щодня,
Що здобувала всім життя.
Тризуб ніхто нам не приніс,
А дав старий наш рідний ліс.

4. 1. 75

Я Р И Л О

Все ловити — ймити, йняти
Скоротилось десь до „яти”
Звідсіля уже сія
Знамените наше „Я”.

Ловить все найкраще — світло,
Що від сонечка розвітло.
В літері простенькій „Я”
Світла котяться моря.

Світло рине, світло рине
Й слово твориться „ярине”.
Звідсіля крізь кужіль хмари
Ллється-рине сонце яре.

Звідси сонце Яр, Ярило
Піднімає буйні крила.
З нього рине море світла,
Що так яро-яро квітне.

Сонце йме все, що росте.
„Ять й росте” — це „яросте”.
Звідсіля слівце „Ярило”
Можна вивести сміливо.

В сонця влітку хисту доста
Піднімати все до росту.
Зела всі зі сонця ринуть:
Різні овочі й ярини.

Всі до сонця рвуться зела,
Бо воно дає їм силу.
Ось чому воно Ярило:
Бо родити має силу.

13. 6. 76

ГОЛОВА

Много ловить — ,ого ловить'.
Оглавляти — оголовить.
Голови найбільший хист —
Скрізь новий ловити зміст.

Глянь на голову знова:
Скільки ловить голова!
Голова проста неначе,
Та вона очима бачить.

Ловить кожну форму й барву,
Бо ловець вона прегарний.
Є у неї пара вух, —
Ловлять кожен шелест, звук.

Ловить пахощі вона,
Ця ловецька голова!
В неї роля непроста:
Має ще вона уста, —

А уста ці ловлять трюнки
І наїдки і цілунки.
В голові, немов у розі,
Сховано могутній розум.

Розум ловить різні мислі,
І в слова вкладає стислі.
Ловить, чує всі слова —
Розмовляє голова!

„Много лити, многи лити”
Створює слівце „гилити.”
Гилить, б’є все „гилова”
Тура буйна голова.

11. 4. 76

Мови батько — перший грім;
Він роздер хмарини дим, —
Небо й землю розверза,
Блискає і лле гроза.

Бухка, трахкає, гримить...
Слово „грім” постало вмить.
Грім — це найсильніший звук.
Грім — це батько всіх наук.

Страх людину тряс, як грушу —
Витрясав із неї душу,
Але викресав натомість
Іскру розуму й свідомість.

Буква — це онука грому,
Що збирає все відоме
І відлунює, як грім,
Мудрість пращурів — усім.

Грек зробив із грому „даму”
І постала буква „грама”,
І граматик без числа
Нам від „грому” принесла.

29. 9. 75

Назву „Русь” не проміняю
На найкращу у житті.
Русь — це сонця водограї.
Русь — це роси золоті.

В Русь вкарбовано минуле,
Що було і відпливло,
Щоб нащадки не забули
Предків мудрість і добро.

Русь розкрилена, мов коні,
Облітає всі світи,
Наче сонце в оболоні
Уперед летить, летить...

Русь — це ріст, рісні — розливи.
Все до сонця рветься ввись.
Русь — це ріки, рай щасливий.
Русь це рух по світі скрізь.

Русь — води могутня повінь.
„Рус” руслиться у руслі.
Це вода, як сонця промінь
Оживляє землі всі.

Русь — це розум, Русь — це раси.
Русь — це мови джерело.
Русь — земля свята прекрасна,
Русь — душі ясне тепло.

Назву Русь не проміняю.
Русь — найкраща з назв-країн!
Русь — від сонця водограю.
„Рос” — від соняшних перлин.

16. 4. 75

Ось погляньте на „погоду:”
Йде вона якраз „по году.”
„Коло дати” творить „код.”
Креслить „ход” невтомно „год.”

Вся на світі в нас погода
Родиться із ходу года.
Все вона біжить по колу
І міняє все навколо.

Йде весна, мов молодиця, —
Ця погода всім годиться
Для орання поля-ниви,
Для садіння і засіву.

Ось іде рум'яне літо —
В нього сонце, наче сито:
Сіє дні ясні і гожі —
Для збирання жнив пригожі.

Осінь ось іде по колу —
Вже стерня стирчить у полі.
Третя йде вона „по году”
І несе сумну погоду.

Йде четвертою зима,
І тепла уже нема.
Ця погода вже дряпіжна,
Бо зима морозна сніжна.

2. 2. 76

К В І Т К А

На кінці рясної вітки
Притулилась гарна цвітка.
,К' — кінець, додаймо ,вітка'
Спалахне жарина-квітка!

Квіти — це малі сонця
На стеблин горять кінцях.
„Це кінець красивих віт!“
Звідсіля йде слово ,квіт'.

Наче вітер, гнеться вітка.
Вітка — мама злотоцвітки.
Квітки зоряне наймення
З вітки узяло проміння.

Квіти, мов малі ставочки,
Дивляться вони, мов очка.
,Очка' хтось назвав ,очічка'
Так постало слово ,чічка'.

Там, де трав зелена стрічка
Веселкову п'є росу,
Там стоїть царівна-чічка
Випромінює красу.

9.2.76

„Різати” злучи і „бити” —
Вилониться вмить — різьбити.
Так із різання йде — риска,
А коротка риска — криска.

Напиши ти „різь-сувати” —
Знайдеш слово — рисувати!
Звідси йде — обрисувати
Й обрис нам несе крилатий.

Так, від rischi — цілий обрис,
Так, від різки — цілий образ.
Той лише відображає,
Що із рисок образ має.

23. 11. 76

Ой чоботи, ви чоботи,
До гулянки і роботи,
Як на світі ви постали,
Чом вас чобітьми назвали?

Як взуття не мали люди,
Оббивали ноги всюди
У куски простої шкіри —
Це й було взуття до міри!

Так словечко ,оббивати'
Нам створило ,обувати'.
Звідси йдуть усі ,обути',
Звідси ,боти', звідси ,бути'.

,Це обути, це обути'
Нам дало слівце ,цобути'.
Звідси ,чоботи' ураз
Появилися у нас.

Онучами оббивали
Ноги й в чоботи всували.
Ногу всунути ,всуття' —
Так з'явилося ,взуття'.

Так, оце слівце ,всувати'
Нам дало слівце ,взувати'
Отже, логіки закон
Творить весь наш лексикон.

27. 5. 76

Ось драбина, ця драбина
Аж до неба славно лине.
Хто придумав це слівце,
Як відкрив його лице?

Як по дереву піти,
„Дряпати“ віднайдеши ти.
Дряпатись — це лізти вгору, —
Сам побачиш дуже скоро.

Дряпаються без упину,
Лізуть вгору — це „драпина.”
Із цього слівця „драпина”
Народилася „драбина”.

*,
**
*

Звідкіля це веретено
Вертиться отак сказано?
Наче вир виріє швидко,
Вертиться і тягне нитку.

„Виром тягнеться” — сказали
Й „веретениться” постало.
Ось чому це веретено,
Наче вир кружля сказано.

„Бере й тягне” — „беретяне”
Творить слово „веретяне.”
Веретено дуже швидко
Бере й тягне довгу нитку.

11. 5. 76

Ось поглянь — „ще дарувати”
Творить слово „щедрувати”.
Ще дарують — це щедрують.
Звідси щедрі всі мандрують.

Той, хто має чисті очі,
Той дурити вже не хоче.
В нього, кажуть, „очі єсть”.
Так постало слово „честь”.

Так що від очей чудесних
Всі мандрують в світі „чесні”.
Очі — дзеркало душі —
Там чесноти видно всі.

18. 2. 76

Хто у війську, той невольний.
Він у муштрі тут постійний.
Хоч його життя це душить, —
Хоч-не-хоч служити мусить.

Хто не в війську — вільні люди;
Ходять, їздять вільно всюди.
І щодня вони й щоночі
Роблять все, що тільки схочуть.

Хтось сказав про них: „Це вільні.”
Так з’явилися „цивільні.”
Справді, в світі всі цивільні
Невійськові люди, — вільні.

Цивілізації науку
Добре вивчать хай онуки:
Цивілізації роздолля
Нам буде справжня воля.

12. 5. 76

Ось поглянь на „окострище:”
„Око страше’, спокій нищить, —
На людей наводить страх,
Бо палили на кострах.

Так колись людина вперто
На кострах палила жертви,
І вогонь ті жертви жер —
Від „кострища’ йде „костер.’

Та коли десь щось палає,
Полум’я б’є, вибухає.
„Багато гатить’ скоротить
І „багаття’ гатить вмить.

Якщо будеш дуже вперто
Трут сухий ти довго терти —
З дерева викрешеш вогонь,
Що осяє оболонь.

Ось вогонь я з труту тру —
Це „во-тру” — вогонь я тру.
Із „вотру” — немов би жартом —
Запалало слово „ватра!”

Ватра — це вогонь той буде,
Що здобули з труту люди.
Трут — це батько ватри-світла,
Що, мов папороть, розквітло.

1976

Ось рука, ця рґця, „рґча”
Творить кґпґ слів квітґчу:
До рґк дати — дорґчити,
В рґки дати — це вруґчити.

Від рґки йде ,рґкавиця,’
І ‘рґкав’ також йде звідси.
Так, ,рґчатись’, ,запорґка’
І „порґччя” творять рґки.

Взять за рґки — зарґчити,
Взять об рґки — обрґчити.
Обі рґки — „обірґч”
Творять нам слівце ,обрґч’.

По рґці стояти — порґч,
По лівґ рґкґ — це ліворґч.
По рґках — це порґчати.
,Ви рґками’ — вирґчати.

Пре рґками — це прґчатись,
В те рґками — це втрґчатись.
Те рґками — це трґчати,
До то рґками — доторкати.

Як з рґки — це творить ,зрґчно’,
Не з рґки — це вже ,незрґчно’.
На швидкґ рґкґ — нашвидкорґч,
Голі рґки — голірґч.

В те рґками — це втрґчальний
Творить слово ,невтрґчальний.’
,Невтрґчальний’ скоротіть
І ,невтральний’ вийде вмить.

30. 5. 76

ПЛИТА

Ось стоять червоні скелі,
Розмальовані, веселі,
І тримають гордовито
Мов би люстра, гарні плити.

Плити ці такі гладенькі,
Мов шліфовані гарненько,
Розмальовані барвисто
І поставлені на місці.

Звідкіля словечко ,плита'
Узялося в нас на світі?
Скороти ти ,перше лити'
І постане слово ,д-лити'.

Як людина мандрувала,
Явища спостерігала —
Бачила: в струмках міленьких
Камінь рівний і гладенький.

Тут вода плила щоліта
І назвали камінь ,плита',
Бож вода пливе, нуртує
І каміння все шліфує.

І з тих пір словечко ,плита'
Вже мандрує скрізь по світі —
Із червоних гордих скель
Приблукало до осель.

3. 5. 76

Ось струмок біжить по скелі
І свої виводить трелі...
Лю-лі! Лю-лі! — він співає
Срібло й золото гойдає.

Мати чує ніжні звуки
І бере дитя на руки
І повторює премило
Музику струмка грайливу.

Лю-лі! Лю-лі! — неня бавить,
Так маляточко „любовить”
І гойдає немовлятко,
Пестить, наче пташенятко.

Так колись матуся Леля
Над дитям співала трелі —
Це із маминого серця
Виплила любов човенцем...

Як цілує ненька й бавить!
Як маля своє „любовить!”
З дальніх соняшних дібров
Із „любови” йде любов.

Це любов свята крилата —
Вічна матері посвята,
Як сльоза іскриста чиста —
Незрадлива, безкорисна.

Грають ніжності розливи
І надії прудкокрилі.
Мрії стежку вишивають
Щастя в гості закликають.

Лю-лі! Лю-лі! — неня бавить,
Немовляточко „любовить” —
Добрим вірним охоронцем,
І пливе любов, мов сонце.

26. II. 76

Звідки колір цей блакитний
Так чудесно в небі квітне?
Звідки йде „блакить” слівце
Із осяяним лицем?

З чого первісна людина
Викресала цю перлину?
Чим воно таке помітне,
Що назвалося „блакитне?”

Обволікають небо сине
„Обволоки” — хмаровиння.
Із слівця „обволока”
Об’явилися „облака.”

Хмарне небо — „облакитне” —
Звідси колір йде блакитний!
„Облаки” той колір тне
І тому це — „блаки-тне.”

Хмари колір протина,
В ньому синя глибина.
Колір цей — блакить небес,
Водних зоресяйних плес.

Отже колір цей блакитний
З „облака” пресяйно квітне.
Це хмарини білі груди
Нам створило слово-чудо.

11. 4. 76

„МЕЛЬОДІЯ”

Слово „мельодія” візьми
І вміло розклади —
У ньому таємницю ти
Зумієш віднайти!

„М-ель-о-дія” — донька води;
Це „много вод все діє”.
В ній музика на всі лади:
Як розпач і як мрія.

Б’ють хвилі хижі, навісні,
Рокочучи об скелі.
Журчать струмочки на весні
Мотиви всі веселі.

На світі грають води всі:
Моря і океани.
Мелодії бrenять краси,
А хвилі, мов баяни.

Струмок співає і ріка,
Вибринькує джерельце —
У нім мелодія така,
Мов б’ється срібне серце!

3. 5. 76

ОЧЕРЕТ

Очерети — леза-жала
Ріжуть гостро, мов кинджали.
,Очі рвет' він, ,очі рвет'.
,Очірвет' — це очерет.

В очереті хтось підглянув —
Загніздивсь очеретяник!
Той, що людям ,очі рвет'
І його прозвали ,чорт'.

Полосне вогнем неначе —
Світа більше не побачиш.
Чорт тоді сліпця веде
І його загибель жде.

— Гей, чому ти ,ока ймиш?' —
Шелестить тонкий комиш.
Ось стоять очерета —
Мов зелена череда.

19. 2. 76

БАГНО

Хтось злучив ,багато гнити'
І створив слівце ,багнити'.
Звідси багнище й багно
В нашу мову припливло.

Місце, що багато нищить,
Називається багнище.
В нім уже нема життя,
В нім лише саме гниття.

12. 5. 76

ПЕРУН

Колись людина відкривала світ,
Спостерігала явища природи
І бачила, що мертвим є граніт,
А пташка лине аж до сонця гордо.

І думала: звідкіль береться лет,
Що проти нього звір безсилий кожен?
У небі жадних вже нема тенет —
Ніякий звір пташок не переможе!

Літання — чудо більше, ніж добро.
Звідкіль береться ця таємна сила?
Ось вітерець вхопив легке перо
І на невидимих поніс у далеч крилах.

Відкрита таїна: сила у пері!
Перо дає потугу гордим крилам
І почали вважати на землі
Перо, як лету чудотворну силу!

В пері таємний жив якийсь двигун,
Який носив орлів аж понад хмари.
Назвали люди силу ту „Перун”.
Перун перу дає літальні чари.

4. 1. 75

ПЕРШЕ „ЩО?”

Два ловці ідуть по лісі,
Прокрадаючись тихцем....
Тиша скрізь навколо висить
З тьмяно-соняшним лицем.

Раптом чують дивний шелест:
Трісь-трісь і шу-шу-шу...
Звір якийсь дорогу стелить.
— Зупинись, бо роздушу!

Вчувши шелести ворожі,
Перший вмить завмер ловець.
Всі чуття він насторожив,
Приготовившись на герць.

Другий ще ловець позаду
Тягнеться через кущі.
Перший, щоб себе не зрадить
Вже шепоче: ши-ши-ши!

Подає умовні знаки:
Перст до уст і — ша-ша-ша!
Не второпавши, хлопака
Запитавсь зненацька — що?

Ша-ша-ша! — шепоче перший.
Шо, шо, шо? — питає друг.
Нап'яли, мов луки очі,
І напружили весь слух.

Чують шелест ближче, ближче...
Йде велика звірина.
За кущем присіли нижче
Бачать — сарна вплива...

Сарну ту, звичайно, вбили,
До табору притягли,
Потім м'ясо поділили
І раділи, як могли.

Тут ловці розповідали
Про пригоду лісову:
Як ішли, як чатували,
Як вбивали звірину.

Найцікавіше з пригоди
Це було те „ша-ша-ша”,
Що зродилось з перешкоди
Й перейшло у запит „що?”

„Що” зродилось відрухово
З вигукі простого „ша!”
Перше — „що” прийшло з діброви
З шелесту гілок куща.

15. 5. 75

„Подимається” угору —
Це „подим” іде із двору.
Так знайшлось словечко „дим”, —
Вгору йде — відомо всім.

Дим, як прапор, як знамено,
Лине до хмарин щоденно,
Піднімається увись —
Це його властивість скрізь.

Зраджу таїну вам усім:
Мабуть йде від „диму” — „дім.”
Бо коли десь щось димить,
Певно, вогнище горить.

Як димок зі стріхи йде,
Там, звичайно, хтось живе.
Як пішов з хатини дим, —
Народилось слово „дім.”

2. 2. 76

„Тризуб — це дерево життя,” —
Сказав Мороз-поет.
Це сили три, які щодня
Кують нам кожний мент.

Земля й вода — це сили дві,
Що родять кожний плід,
Та сонце сіє сяйні дні
І сонце топить лід.

Якщо природи символ „Біг”,
То Бог — це сили три:
З землі течуть усі дари
Із сонця і води.

Три — це призначення родин,
Щоби були, як слід:
Крім батька й матері є син
Продовжувати рід.

Заглянь у царство духу — знов
Засяє „три” умить:
Надія, Віра і Любов
Ідуть з тисячоліть.

Поглянь ось на лице грози,
Три сили знов встають:
Тут блискавка з вогню-краси,
Громи... і води ллють.

Тризуб — не вигадка — дракон —
Легенди сяйна тінь.
Тризуб — природи це закон,
Це досвід поколінь!

13. 10. 75

ПЛЕМ'Я КАРПИ

Глянь вода всю землю оре:
Творить доли і моря,
Оре „аре” все моторно
„Ара” — це води ім'я.

„С-ара-дани’ — це шардани.
Карпи всі з води вони.
Плем'я звалося Шардани,
Карпи в сивій давнині.

Плем'я це осіло в горах,
У дністровій стороні,
Життерадісне, бадьоре,
Наче карпи ті в'юнкі.

Карпи — назва ця крилата, —
Риби звинні і прудкі,
А від Карпів йдуть Карпати —
Гори буйні і стрімкі.

„Говір лле’ — таємність чарів,
Загорнувшись у бори...
Це Говерля ловить хмари
І чудес-легенд дари.

5. 2. 76

Поглянь на ,ю': тут два знаки навмисне
В один магічний знак хтось об'єднав.
Скільки прозорливості, розуму і хисту
У літеру цю ,ю' наш предок вклав!

,Т' — дерево, яке все в світі творить.
Це символ росту, дерево життя.
А ,О', — це коло, символ всіх повторень.
Це вічність без початку і кінця.

Так ,ю' — це символ руху по спіралі —
Найшвидший рух у ньому — колобіг.
Всесвітій рух — це біг, життя скрижалі.
Він лине ген з усіх орбіт-доріг.

Так ,ю' — це символ руху у вселенній
Плянет, зірок і галактичних сфер.
Це біг, що творить безліч чуд щоденно
І колокругом крила розпростер.

,Ю' творить нам галактики тенета.
Вселенну нашу творить вічний рух —
В нім вписано універсальність лету:
,Ю' досяга найдальший в світі пруг.

,Ю' перед ,У' і все летить по колу,
Як всі планети і усі світи.
Цей вічний рух не спиниться ніколи.
Рух — це творець найменшої мети.

18. 11. 75

Про назву „Русь” гіпотез є багато,
А таємниця правди в давнині.
З'явилась муза, щоб на лірі грати
І таїни відслонити ці мені.

Був час, коли шуміли дикі пущі,
У них кишіли звіри тут і там,
Витали різні духи невмирущі,
І пуща ця була священний храм.

І жив тут звір підступний, хижий, хитрий,
Як блискавка меткий, що звався рись.
Він підкрадався до жертви непомітно
І вершник із конем уділ валився.

І тут мисливці рискали, як рисі.
Як рисі звинні лучники були.
Як рисі, хитрі люди тут у лісі
І небезпечні, наче рись, вони.

І зір у них, як в рисі — гостре лезо,
І люті теж вони, неначе рись.
Як попадеш до них — то будь тверезим —
На кожному кроці пильно стережись!

Найнебезпечнішим у цій країні звіром
Була велика кітка — хижка рись,
Як леопард, вона плямисто-сіра,
У давніх хащах чатувала скрізь.

Тут рись була — найбільша небезпека.
Вона смертельна так, як меч і спис.
Про неї чутка линула далеко:
Там є земля, де шапта хижка рись.

Так стала рись ознакою країни,
Де люди теж були, як рись-пардус,
Та люди вимовляли на чужині
Не рись, а горде, таємниче „Русь.”

2. 1. 75

Прочитала, що лінгвісти
Відкопали дивні вісті:
На початку назв було
Дуже часто ,а' чи ,о'.

Потім назви ті змінились —
,О' у мандрах загубилось.
Не дивуйтеся, що Київ
Міг писатися ,Окієв'.

,Окіява' в книгах всюди —
Войовничі морські люди.
Їх ішла страшна навала
І держави руйнувала.

Йде Окієв із води
І, мов райські, в нім сади.
Йде Окієв з океану —
В нім кипить можуть титана.

Але ж око — символ Бога,
Символ слави й перемоги.
То Окієв, мов навмисне,
Означає: „Боже місто”.

Око бачить все найкраще
І веде вперед нас завше.
Київ славний в далині —
Око нашої землі!

2. 6. 76

ДІТИ

Жінка, як була вагітна,
То страждала важко в світі,
Бо ще не було родини,
Бо ще не було дружини.

Так колись в далекій ері
Жінка ще жила в печері.
Мусіла вона блукати
Дітям харч своїм шукати.

Чи вагітна, а чи ні,
Мусіла вона всі дні
Зела, ягоди збирати,
Щоб дітей нагодувати.

Та вагітна жінка — хвора, —
Важко мандрувати в зворах.
Заважав тягар іти.
Кожен крок був — знак біди.

І боліли кості й жили, —
Рухалася через силу.
От, якби дало іти, —
Можна б швидко харч знайти!

Та, звільнившись вже від бремя,
Жінка мала краще время.
Це давало їй іти,
Щоб поживу віднайти.

Так, „дає іти’ — це „діти’ —
Народити чи згубити.
З тіла „діти’ ввесь тягар —
Так дитя прийшло у дар.

6. 5. 76

РІГ

Ріг — це в світі перший ніж,
Він усього найміцніш.
Здохши, звір лишає роги,
Що беруть без перемоги.

Ріг — це був готовий ніж
Людям кинений ізвиш.
Ріг тримали у печері
Завжди там, де вихід-двері.

Як напасник близько біг,
Кожен кидався по ріг.
Місце де тримали ріг,
Називаємо „поріг.”

Ані хат, ані доріг....
Клали десь в запасі ріг.
Люди завжди йшли до рога
І постала так — „дорога.”

Досі перехрестя-збіг
Вулиць двох — звемо ми — „ріг.”
Ріг — це сила, це кінець,
Збіг всіх сил у ріг-вінець.

Ріг — найвища сила з сил,
Що спаса, як помах крил.
В ній надія і снага
З „дороги” стало — „дорога.”

23. 4. 75

РУСЬ

„Ра” — це радість, „ра” — це ранок.
Ясне сонце і світанок.
День — це сонця водограй.
День — це, мабуть, справжній рай.

„Ра” — рости, до сонця рватись.
„Ра” — це ринуть, розвиватись.
„Ра” — це рухатись увись —
Ріки рунно розлились.

Ось русло Русланню лине.
Кожна крапля, як перлина.
Рветься ввись усе життя.
Русь — це символ майбуття.

Русь — це рухатись, радіти.
Русь — рости і все родити.
Ристю мчаться рисаки.
Ристю рветься Русь в віки.

Русь — це сонце коlobіжне
Златокучеряве ніжне,
Це русява злототінь,
Це пшениця і ячмінь.

Русь — русло і чар-русалка
І роси вогниста скалка.
Русь — ростінь, немов з води,
Перші райські це сади.

Русь, мов соняшна богиня,
Роздаровує проміння
І гаптує сонцем степ.
Русь — це все росте, росте...

14. 4. 75

ЛІТЕРА

Звідкіля ця літера
Грає ролю митаря, —
Все збирає й мітить,
Що було на світі?

Летера — це ,літ-тера'
В камені є вирита.
Камінь звався ,літий',
Бо водою литий.

Буква в ,літ' укована,
Врізьблена, вкарбована,
Та вона невічна,
Бо теря обличчя.

Камінь вітер теше,
Камінь дощик креше —
Карби всі стираються,
Тратяться, теряються.

,Камінь теря' — сказали
І ,літ-теря' постало.
Бо ,літ' — це камінь любий,
Що карб теряє-губить.

Отак — камінням трачена,
Є літера позначена.
Камінь теря — це ,літ-теря'.
Звідсіль йде славна Літера.

14. 11. 76

БЕРЕГ

Скрізь весняний чути гомін.
Розлилась весіння повідь.
Річка вийшла з берегів —
Залила все навкруги.

Бурунить вода, булькоче,
Змити все зі шляху хоче.
Що не стріне візьме все —
Зі собою понесе.

Все отут бере і гине.
Зникне, втоне неодмінно,
Бо вода реве і рве —
Зі собою все бере.

Над водою виступ-шерег.
Раз „бере і гине” — „берег”.
Над ставками навкруги
Так з’явилися береги.

„Бере й гине, бере гине”
Творить слово „берегине,”
Звідси б’є свій гострий ріг
„Беріг”, „берег” в переліг.

29. 3. 75

С Л О В О „УХ!“

В прадавній час і пуца й луг
Зловіще стугоніли: ух!
Природа, наче злий чаклун,
Скрізь розсипала сотні лун.

І сто лісів і сто яруг
Людину вчили слова „ух!“
І рик води і рик дерев,
І слова „ух!“ вчив звірів рев.

Як не було на світі слів,
Але було багато див,
То перший вигук, перший звук
Чи не було це слово „ух?“

По пущах, дебрях і кущах
Таївся невідомий жах.
Людина йшла у смерти круг —
Чи рись, чи вовк, кричала: ух!

Щоб став непереможний дүх,
Людина теж кричала: ух!
(Бо так, як звір свій має рик,
Людина мала власний крик.)

Людина пробиралась з круч
На звіра майже голірүч,
Щоб звірині забити дүх,
Вона кричала люто: ух!

Це люте „ух“, як звіра рик,
Гіпнотизуюче, як штик.
Це приголомшене звіря
Вже добивала вся сім'я.

Хто — каменем, а хто — дрючком,
А хто — гирлигою з сучком.
Цей бій був на життя і смерть,
І „ух!“ тут — перемоги твердь!

Коли тягли вже дичину,
Щоб силу всю з'єднать — в одну,
Щоб був ритмічний крок і рух,
Кричали знов магічне: ух!

Як люди після всіх натуг
Сідали їсти м'ясо в круг.
Ух! — виривалося слівце —
Яке смачне оце м'ясце!

Ух! — вигук перший на землі —
В нім жах і радість і жалі,
В нім — смертний крик, в нім — переляк,
В нім — щастя і перемоги стяг!

Ух! — ледве він мене вбив.
Ух! Скільки тут краси і див!.
Так вигук „ух!“ — це батько слів.
Він, мабуть, всі слова створив.

3. 1. 75

Спершу, як не мали рала,
То палюгою орали!
Били землю — палювали,
Щоб вона ріллею стала.

Палювали все навколо.
Так, пальоване — це поле,
Перша орана земля.
„Оля” лине звідтіля.

Отже, наша славна Оля —
Перша це земля для поля.
Все нам лляє в коловерті,
Визволяє край від смерти.

Палювали, поливали
І пололи — обробляли,
Як квітуче — „пилу віє”, —
Кажуть: поле „половіє.”

Поле, ген, в далінь, полине.
Лине лан, як скатертина.
Полосате давнє поле
Полиняє на роздоллі.

Сполучи огонь і лляти —
„Огля” слово є крилате.
Де дерев нема, те голе
Це поголене — це поле.

Сонця в лісі, геть, немає,
А у полі — морем грає.
Вогонь ллється світозоро,
Безліч творячи кольорів.

Сонцем вся вона полляна —
Раз полляна — це Поляна.
Це Поляна — мати Поля,
Що квітуче на роздоллі.

16. 5. 76

Сполучи ,у́се дає'
Слово ,уда́ зразу є.
Бо у́се дає вода
На ланах і у садах.

У санскриті древні люди
Воду називали ,уда́.
Навіть слово ,удає́ —
Віддзеркалення це є.

Ось чому у нас — ,посуда́,
Бо поставить треба „у́ду.”
Як за́преш біжучу „у́д,”
То за́пруда стане й пруд.

Навіть глянь на слово ,груди́,
Це вони грома́дять „у́ду.”
Із води рибину ху́тко
Витяга із уди ,вудка́'.

Напиші́мо ,уда́ лить'
І постане ,удалить'.
Справді „уда́” удаляе,
Бо вона у́се змиває.

Напиши словечко ,нудить'
Йде воно також від „у́ди.”
Бо як морська качка ки́да,
Є нудота неодмінно.

Потім стали древні люди
„У́ду” називати ,вуда́'.
Вуда́ плеться і ри́да. —
Може, звідси йде вода?!

Та поглянь на „видає́”:
Це морська вода вже є.
Усе „вида́” вики́да.
З „вида́” нас веде „вода”.

Блискавка вогонь дає,
Й дощ ,Вогда' відразу є.
Так Вода на славу дню
Народилася з Вогню.

22. 4. 75

ЖУРАВЕЛЬ

Звідкіля цей журавель
Тут живе коло осель?
Як назвали журавля,
Звідкіля взяли ім'я?

Журавлі, як в ірій линуть,
То жура осіння плине.
Може, звідси на землі
Появились журавлі?

Журавель водою бродить —
Там поживу він знаходить.
Довгий дзьоб у нього й шия.
Жаб ловити добре вміє.

Журавель — це водна птиця
І вода — її сестриця,
У воді вона жирує —
Різні ласощі смакує.

Хтось сказав: „Жирує в ель.”
І з'явився ,журавель'.
Бо вода — це ллється ,ель'
В ній жирує журавель.

Журавель — сі-гура-в-ель.
Гуравель — це журавель.
Отже: йде гора у воду —
Журавля стара природа.

6. 5. 76

ТЕРАВНИК

Коли ниток ще не було,
Тканин тоді не ткали.
То чим же люди ті давно
Своє лице втирали?

Зі зел і трав перший рушник
Природа ткала, мати,
Щоб мав чим древній чоловік
Лице своє втирати.

Він тер, вода зникала в нім,
Всякала — скажем просто.
Теря він воду і по цім
Теравник йде у гості.

Теравник — перший це рушник
Із листя й трав багатий.
З трави це слово чоловік
Здобув собі крилате.

Коли вже винайшли нитки
І почали вже ткати.
Теравник — що жило віки
Лишилось розказати

Про нашу сиву давнину,
Про наші обичаї.
Теравник я люблю тому,
Бо це легенда краю!

9. 10. 75

Теравник — це звичайна річ,
Що служить скрізь і всюди
Для обтирання всіх облич,
Горнят, мисок, посуду.

Теравник у собі єдна
Води могутню силу,
І силу ту, яка б до дна
Всю воду осушила.

Теравник — це води цвітінь,
Трав розмаїті руна,
І це в уяві поколінь
Збудило мрії-струни.

Теравник хай водицю тре,
Та треба щось створити
Святе, прекрасне, що не вмере,
Що буде вічно жити!

Те буде литись, як вода,
Пречиста, преіскриста,
І буде мрія молода
Квітки плести барвисто.

Це буде, мов життєвий шлях,
Неначе людська доля,
Яка, немов вода в гаях,
Тече у даль-роздолля...

І буде вишито на ній
Всі мрії-самоцвіти.
Це амулет, це — чародій,
Що збере все на світі!

Ось вишили на полотні
Палкі троянди-ружі,
Такі промінні і палкі,
Що на сонця всі схожі.

Плетуться ружі — це „ружник” —
Оздоба і прикраса.
Отак постав святий рушник —
Це символ долі й часу.

Бо ружа має зброю-ріг,
Шип, що нападє роже. —
Рушник цей білий, наче сніг,
Все зло здолати може.

Рушник трояндами цвіте, —
В них — сонця й щастя килим,
Бо ружа все здола, змете —
В ній тризуба є сила!

9. 10. 75

Сполучили „мак” і „тре”
І постало — „макітре.”
Ось словечко це нехитре
Породило нам макітру.

Гонить мак — це макогін,
А рогач — рогатий він.
Іскоцюрбилась коцюба —
Кочерги сестриця люба.

Боханці лапа лопата,
Щоби в піч їх посаджати.
Горщик горне й не мовчить —
На гарячому — сичить!

Горне плин, збира горня,
В мисці міситься щодня.
Ложать їжу — це ложки,
В мисник ставляться миски.

5. 10. 75

Р И М

Ти поглянь на клуби „д-ари”,
Що збираються у „хм-ари.”
„Ара- тут слівце рида,
„Ара” буде в нас „вода”.

Ось титан, як „ара ймить”,
Творить слово „араймить.”
Звідсіля — „Арим” наш „Рим” —
Вод могутня сила в нім.

Бо вода титан в житті —
Все змітає на путі,
Забирає все й несе
І на світі творить все.

Рим гримить, неначе грім —
Це війна гуркоче в нім.
Рим — повторення мотив,
Етрусків славу він вхопив.

Рим — на Тібрі, на ріці —
Идуть шляхи в усі кінці...
Рим — води могутній пан —
На морях — пловець, титан!

Рим могутній, мов вода,
Все долає й забира.
Він тепер і в давні дні —
Переможець у війні.

„Рим” — це таїна потаїна,
„Рим” — це зрада і війна.
„Рим” ти злітеруй назад —
Слово „мир” цвіте, мов сад.

Ті, що володіли миром,
Звалися Володимири.
Все осиять на землі —
Це могутні Василі.

А Ілля ілле дощицю,
Посилає блискавицю.
Дощ ілле, то він Ілля.
З дії громове ім'я.

Іва — Єва — знає кожний, —
Ці слова з життям тотожні.
Хоч слівце Іван звичайне, —
В нім життя нового таїна.

І горить так полум'яно
Сонце радісне весняне.
Ось придумали ім'я —
Ігор сонце прославля.

,О' — це вся додайте
Лляє, — зразу Оля вам засяє.
Все нам лляє — це земля,
Урожаї простеля.

Хто всього дає багато,
То Олегом можна звати.
Він щедріший, пребагатий,
Може дар землі роздати.

Мир несе на світі „он”
І назвався він Мирон.
Хто на світ був Богом даний,
Той нарікся вмиль Богданом.

Той, хто никає навколо —
Прозивається Никола.
Він мандрівник, він ходячий.
Цілий світ у мандрах бачить.

Те разить і боре враз.
Переможець цей — Тарас.
Може все Мойсей, Мусій
Сяє у красі усіх.

22. 9. 76

Той, хто вмів мету кувати,
Нам створив „метикувати,” —
Це означає „розуміть”
І нові думки творить.

Хто меткий, кругом сміливий,
Називається — кмітливий.
Він в одну єдину мить
Може суть всю зрозуміть.

Отже, розум — це є „кмета.”
Примітить кмета — це прикмета.
Метає доля — буде „кмет.”
Це слово — батько всіх комет.

Як сказати — кину з неба,
То постане слово „кеба,”
Що збира й дає багато?
„Кеба” — розум це крилатий!

Кеба кожного поб'є, —
Сила сонця в ньому є.
Кеба практик, теоретик,
Він сьогодні — кібернетик!

30. 9. 75

У Дніпрі був розпростертий
На сто тридцять кілометрів
Острів, і його щоб перейти
Треба йти було днів три.

Так колись Дніпро-краса
Мав широких два русла.
Тут у вранішній імлі
Йшли великі кораблі.

Час істер одне русло —
Русло намулом занесло.
Вже не йдуть там кораблі.
Острів щез з лиця землі.

Люди добре пам'ятали,
Що у річці дно пропало.
Поеднали „дно” і „про”
І з'явилося Дніпро.

Плюска хвиля в груди скель
І співає: „Ель-ель-ель...”
Ллється, піниться вода,
Піна в морі пропада.

Пропливає біля скель
Дуже давній корабель...
Корабель не має крил.
Він пливе ще без вітрил.

Котить раб тут воду „ель”
І виходить: „ко-раб-ель!”
Так що з давньої пори
Корабель ведуть раби.

16.3.76

У лісочку біля скелі
Джерело, мов каруселя.
Стеляться шовкові трави.
Мати тут дитинку бавить.

Ллється ось вода і пада...
Лю-лі! Лю-лі! — вторить радо.
Лю-лі! — джерело лепече
І струмочок це щебече.

Ненька немовля гойдає,
Звуки ловить, наслухає...
Лю-лі! Лю-лі! — лле водиця
І співає, наче птиця.

Матінка маля голубить
І співає: „Лю-лі! Лю-бо!”
Лле нам Бог святу водицю,
Що все живить і іскриться.

Лле водичка любо, любо —
Гасить спрагу, нищить згубу,
Всім дає буяння росту.
Лле Бог воду життєносну.

Лю-лі! Лю-лі! — лле водиця,
Трелі лле, неначе птиця.
„Лю, як Бог, добра намітку.”
„Лю і Бог” — любови квітка.

15. 3. 76

Хмара в небі ось висить
Буде з висі воду лить —
Поливати світ увесь,
То вода — це буде „весь.”

„Весь” — вода, а „на” — дає
Вмить „весна” у нас вже є,
Бо весни найперший хід
На річках ламає лід.

Так, коли весна гряде,
То розлив води іде.
Повінь брами відчиня —
Зацвіта вогнем земля.

Та весною ще ніде
Рій коماشок не гуде.
Тільки літо зацвіта, —
Все тоді гуде, літа.

(І німецьке слово „зум”
Означає „гуд” і шум.)
Літо, бо усе літа,
Бренькає, гуде і гра.

Слово в нас є „осінить.”
Це осять, освітять.
Ось тому звичайна „сінь,”
Означає темну тінь.

Осінь. Все вкриває тінь.
Обвива туман далінь.
Все осипле, осійне —
Осінь, осінь скрізь іде...

Ось хурделиця-зима.
Все вона з землі „зийма,”
„Ізніма” травинок слід,
Стелить променистий лід.

Ось тому, що все „зйима”
Зветься в нас вона зима.
Все знімає навкруги —
Розстеляє скрізь сніги.

30. 9. 75

Бенкетує зима вже востаннє —
Розсипає сріблясті сніги...
Скоро-скоро весна ось настане
І затопить усі береги.

Розіллється сонцями-морями
І засіє чарівний засів,
І засяє квітками-вогнями —
Сопілками задзвонить гаїв.

Все воскресне до змагу, до лету,
Щоб творити плодів чудеса,
І людину, неначе плянету,
Ця оновить, окрилить краса.

І людина душею воспряне,
І розквітне, неначе земля,
І розілле думок океани,
І полине на мрій кораблях!

4. 4. 74

О коло, символічне коло,
Ти не кінчаєшся ніколи:
Ані початку, ні кінця,
Чи не праобраз ти Творця?

Це коло, що біжить магічно,
Символізує все і вічність.
Та кола золотий шнурок
Ізвито весь з простих крапок!

Це наше ,О' таке важливе,
Що всіх речей вміщає зливу.
Один з усього буде — ,а' —
Абетка дива розкрива.

І хто таке придумав диво,
Чи Методій і Кирило?
Щоб мудрість відшукати вічну —
Потрапили тисячоріччя.

3. 9. 76

Хто що ловить і уймає,
Той, звичайно, те і має.
Так рішили всі давно,
Те, що мають — це майно.

Та ,майнати' це слівце
Має інше ще лице:
Як майне, втече і зникне
І загубиться навіки.

Так майно властивість має,
Що воно в житті зникає.
,Мається нове' складіть
І ,майно' постане вмиє.

12. 5. 76

Це ловець, це ловець...
І зродився ,целовець'.
,Человець', що ловить вік
Обернувся в ,чоловік.'

Чоловік — природи пан —
Ловить все й бере у бран.
Йме усе безстрашний ,йман'
Чоловік-ловець — це ,ман'.

Чоло піт нам кропить вік —
Слово творить ,чоло-вік'.
В поті він свого чола
Харч родині здобува.

Ось: „Очима ловить вік”.
Знову є в нас ,чоловік'.
„Сто літ вік” — „сто-ле-вік”
Творить слово „чоловік.”

Віще ловить цей ловець,
Боже ловить ,человець'.
Божий глас він чує вік.
Ось чому він чоловік!

22. 12. 75

Звідкіля слівце „земля”
Прилетіло нам здаля?
Чи земля не є „з імля”,
Що туманом десь була?

Звідкіля слівце земля,
Що на світі все зміня?
Всі міняє весни й зими
І рослин міняє зливи.

Неоднакова земля,
Бо лице своє зміня:
Тут — долини, ріки, гори,
Пущі й степові простори.

До землі приглянься ти —
Тут прерізні є ґрунти:
Камінь є, пісок і глина
І чорнозем степом лине.

Північ — вічні це льоди.
Південь — тропіків сади.
Є степи, немов моря,
Є ліси, лани, поля.

Завжди міниться земля,
Бо шари свої зміня,
І нова верства росте:
Котить пил могутній степ...

Зелень всю вона змеля —
З зелені стає земля.
Все вона з’їда, змеля,
Знову все стає — Земля!

Все охоплює земля,
Все вона в собі з’ємля:
Океани, гори, ріки,
Скелі, гори превеликі.

Рухається вся земля.
Континенти всі зміню.
Континенти всі плывуть
І нову шукають путь.

З мілини іде земля,
Як зникають вод моря,
Відкривається роздолля
Й твориться поволі поле.

Хтось землянку раз копав.
Щось він з ями викидав.
Як було це щось назвати?
Знав слова він „яма й ляти.”

„З ями ляти, з ями ляти”
І створилось враз „з-ям-ляти”
Із цього слівця „зямля”
Й народилася Земля.

Ось ,з'єм-ель' з'ємляє воду.
Ель — води ясна природа.
Воду пожира Земля —
Звідсіля її ім'я.

1976

ФІРАНКА

Хтось підглянув на світанку,
Що не видно сонця ранку.
На вікні якась запона —
Сонцю в хату перепона.

День надворі сонцем блиска,
А в кімнаті — ніч-колиска,
Бо запона на віконці
Не пускає в хату сонця!

Як назвати цю запону,
Цю для сонця перепону?
Раз ховає сонце ранку,
То на ймення їй — „хві-ранка”.

Раз вони ховають ранки,
То заслони ці — фіранки.
Зафіранюють віконця,
Не пускають світло сонця.

Хочеш сонце вгледіть зранку?
Відхили мерщій фіранку!
Сонця птах влетить в кімнату,
Щоби темінь розігнати.

28. 1. 76

Чи знаєш, що таке ,ім'я',
Яка в нім скрита таїна?
Ім'я все йме, ім'я вселя
Суть значень надзвичайну.

Ім'я все йме найпершу суть,
Втіляє в слово дію.
Те, що красить, — явля красу;
Що мріє, — творить мрію!

Десь ,йме' і ,значення' колись
Докупи люди склали.
Так, ,ймення' наче іскри блисть
На світі засіяло.

Слово ,імення' узяли
Пророки й скоротили.
„Ім'я” постало в давнині, —
Апостроф лучить в ціле.

Казали: „Нарікли ім'я.”
Це значило „надати”.
„На” — це дали і ось сія
„Наймення” в нас крилате.

Зрівняй в англійській мові „найм”,
А у німецькій — „наме”.
Побачиш — в мові цих людей
Спорідненість є з нами.

29. 9. 75

Ой цеберко, цеберочко,
Роботяща всеберочко,
Брати все ти маєш хист,
Завжди маєш інший зміст.

Ти містка і ти цебрата,
Бо усе умієш брати:
Воду, глину і пісок —
Безліч різних ягідок.

„Сцибрить” — це слівце крилате —
Як цеберка вміє брати.
Завжди, всюди і усе
Сцибрить, стягне й понесе.

Ой цеберко, цеберочко,
Роботяща всеберочко,
Твій хотіла б мати хист:
Завжди свій міняти зміст!

8. 10. 75

Хтось говорить не до ладу
І дратує всю громаду.
Він ,ні се, ні те несе', —
Переплутано усе.

Він ,ні се, ні те несе' —
,Нісенітниця' — це все.
,Ні се, ні те несе' з'єднали
Й ,нісенітниця' постала.

Нісенітниця нещасна
Нам дала слова прекрасні:
,Сенс', ,сентенція' ураз
Появилися у нас.

27. 5. 76

Шипшина — це троянда дика.
У неї гострі колючки.
Шипи щипають, колють звикло
Того, хто нівечить квітки.

І від шипів вона — шипшина.
Шипами колеться вона.
Стоїть шипшина, мов дівчина —
Хустина з квітів чарівна!.

Тепер поглянь на дику рожу:
Звідкіль взялось її ім'я?
Таж рожа на шипшині схожа:
Колюча в них уся сім'я!

І, справді, ружа „руже” ріже,
Шипами гострими, як ріг.
Так захищає квітку ніжну,
Щоби ніхто зірвать не міг!

Раз колючками ріже „руже”
Аж присне кров і потече,
То і назвати треба „ружа”,
Бо рожить рогом гаряче.

На гілці ось стирчать занози.
Розірве руку, розітне.
Разить? То це і буде „роза” —
Наймення з крові розцвіте!

Троянда — це трюкольорова.
Це вигадана назва вже —
У ній нема шипів і крові.
Вона не ранить — не пече!

16. 3. 76

Ще люди не звались ні Адам, ні Єва,
Бо слів не було — лиш каміння й дерева.
Скрізь звірі блукали у нетрях, у хащах
І люди не знали, що світ є ще кращий.

Людина родилась, людина вмирала
Без Бога, і мови вона ще не мала.
Ще слів не було — лиш відірвані звуки.
Страшна громовиця — це перша наука.

Стемніло навколо. Вогонь громовиця...
Хтось вергає громи, мета блискавиці.
Здається, що все рознесе нанівець
І світові буде за хвилику.... кінець!

Прадавня людина з смертельного жаху,
Стала кричати, молитись і плакати.
Вогонь блискавичний і вибухи грому
Збудили свідомість у щось невідоме.

Бу-бух! — відгукнулась природа далеко.
Бу-бух! — закричала людина, мов ехо.
Бу-бух! — перше слово — свідомости тато
Людину вчив слухати й звук пам'ятати.

„Бух” — значило силу могутню, всесвітню,
Що б'є і ламає і соняшно квітне.
У люті ліси може всі запалити
І може людину й тварину убити.

Цей Бух вириває дерева з корінням,
І валить він гори, вбиває камінням.
Він рухає ріки, він рухає море,
Все чує, все бачить і різно говорить.

Бух — сила на світі всіх сил найгрізніша
І скелі-хмарини на небі повіша;
Як схоче, сипне життєдайні дощі,
Не схоче — то спалить всі трави й кущі!

На світі усе скрізь залежить від Бұха,
Дощі він дає і дає він посуху.
Він світло дає і тепло і вологу,
І люди назвали за це його Богом.

29. 3. 75

Як людина йшла на лови,
Взявши в руки рiг, чи лүк,
То ловила з хащ навколо
Кожен шелест, кожен звүк.

Наслухала пильно вүхом...
Слүх важніший бұв, нiж зiр.
Чұла в лiсi шерех-рүхи,
Чұла, як надходить звiр.

Ловить звүк ловець, мов нитку,
Що приводить до мети.
Звүк почув, — дiй метко, швидко —
Звiра переможеш ти!

Звүки цi ловець звав „слови”, —
Він „зловив” iх рогом вүх.
Слүхай вүхом все навколо,
Слүх — це твiй найкращий друг!

„Слови” „словлюй” — слүхай вүхом,
Слүхай вүхом Божий глас.
Слүхай вүхом — „слүво” — слово.
„Слүхай вүхом” — слово в нас!

28. 3. 75

ВЕРБЛЮД

Як верблюда роздрочити,
Може він вас замочити:
Бо зі злости він на вас
Плюне свій води запас!

Отже, цей верблюд плюється,
Слина водограєм ллється.
,Верне плють' тварина ця —
Обливає без кінця...

Як плюється — ,верне плють',
Через це він став ,верплют'.
Отже так наш мудрий люд
Вивів слово це ,верблюд'.

В нас верблюд — це символ праці,
Легко зносить всі невдачі.
Найчастіше каже люд:
— Він плюється, як верблюд.

11. 5. 76

ЛЕБІДЬ

Як востанне вже щось блисне,
Кажуть: лебедина пісня.
Пісня ллється ця востанне,
Пісня ллється ця з кохання.

ЛЕБІДЬ

Лебідь лиш тоді співає,
Як він гине, умирає.
Пісня ця його єдина
Є ознакою загину.

„Лле біду” — сказали люди,
Й лебеді з'явились всюди.
Так, за пісню лебедину
Охрестила їх людина.

18. 5. 76

ЧИСЛО ТРИ

Як розглянути всебічно,
То число є три магічне:
Жадного числа немає,
Що подібну силу має.

Три могутню має силу.
Три нам дерево вродило.
Трі — це дерево було
В нагороду три дало.

Ось розглянь звичайний лук,
Що бере стрілець до рук:
Тут дуга і тятива, —
Третя сила в нім — стріла!

Три — будівлі мудра мати,
Може стіни вже тримати.
Три опори треба взяти,
Щоб шатро побудувати.

Отже, те лише тримає,
Що три сили рівні має.
Треба сили аж три мати,
Щоб з'явилося „тримати.”

Щоб на пил, на смерть істерти,
Мусить бути сила вперта.
Сили дві — це два бруски,
Третя — з них дере друзки.

Ти візьми модерний триб —
Тут також є зуби три:
Зуб один заходить в зруб —
Руха колесо тризуб!

Три — будує, три — покров.
Три — життя цілюща кров.
Три — будує і трима.
Три — руйнує і вбива!

Три — це триб, життя крутіж.
Три — це гілки гострий ніж.
Три — стабільність, три — це рух.
Три — всесвітній колокруг!

Думку як ти не крути, —
У природі сили три:
Сонце тут, вода й земля.
Три — усе дає й змеля!

24.9.75

ГЕТТИТИ

Якщо правду кажуть люди,
Бойки мешкали повсюди:
Сто дванадцять їх племен,
З різних складені імен.

Той, хто б'є — ми кажем: „гатить.”
„Гатти” й „гетти” йдуть крилато.
Чи не з бойків, не з „гаттитів”
Йдуть прославлені геттіти?

Бож — столиця їх — Геттіса,
Та, що гатить — боже місто,
Та, що гатить-б'є, як Бог —
Здобувачка перемог!

Як сполучиш „геть ітті” ти —
Плем'я створиться „геттіти.” —
Кажуть, з таврів в час навали
В Азію Малу втікали...

„Геть іти” рішили люди,
Щоб творить міста-споруди,
Щоби орди люті-злі
Не змели їх вщент з землі.

Ці слов'яни, ці геттіти
Дуже вславлені на світі:
Мали клинове письмо,
Що до греків перейшло.

Греки вчилися у геттітів
Азбуку свою творити.
Так слов'янський славний рід
Вклав в письмо свій перший слід.

Бож — Геттіса — це столиця.
Бог і Готт в словах іскриться.
Так, з „багатить” йде в народ
Славний Бог і славний Год.

**
*

Геттіти, гіттіти, хетти —
Це один народ на планеті.
Він творить загадку вічну —
Всіх народів він має обличчя.

1975

REMARKS:

На „П” слова: повітря й піна,
Плянета, перстень і перлина,
Прозріння, признання, проміння,
Пророк — післанець проведіння.

„П” — це магічний звук появи
І протилежність в ньому править.
„П” — означати взяв наш пращур
Усе найгірше і найкраще.

„П” — породіля, подарунок.
„П” — це прибуток, порятунок.
„П” — це подружжя і подруга,
Це перемога і потуга.

6.1.75

Велику силу мають пам'ятки,
Вони говорять про діла й думки
Тих поколінь, що торували шлях —
Творили скарби і несли наш стяг.

Могила кожна, пам'ятник і хрест,
Мов талісман, дороговказ і перст
Нас бережуть й показують путі
Найкращі, найвірніші у житті!

Ні, пам'ятки — це не зотлілий хлам,
А це скарбниця, духу чистий храм,
В яким лежить думок багато — стріл —
Дрімає в них вогонь могутніх сил!

Тож бережіть сторіч минулих скарб,
Збагачуйте народній духу дар
І дітям передайте, щоб він їх
В життєвих бурях в єдності зберіг!

Не дайте сплюндрувати ворогам
Скарбницю духа — найсвятіший храм,
Бо це коріння наше, це буття,
Без нього б щезли ми усі з життя!

Велику силу мають пам'ятки,
В них — дух народу і його думки,
В них — заповіт героїв, їхній клич,
У них — здобутки всіх тисячоріч!

18. 3. 74

Вклоняйтесь рідному — не гріх,
А гріх — все рідне руйнувати!
Нас рідні скарби гріють всіх
І нас об'єднують, як мати.

І кожна знахідка в землі —
Це ті історії походи
І духу сьайні кораблі,
В яких мандрують всі народи.

І давнина — найбільший скарб —
Основа духу, сили криця.
Той, хто торкне магічний карб —
Стає непереможний лицар.

Народ дерзав, народ творив
І передав нам все у спадок;
І хто ж ці скарби розорив,
Чи вороги, чи сам нащадок?

Легенда кожна й кожен Бог,
Які жили в душі народу,
Вели до слави й перемог,
Кували щастя і свободу.

Звичаї наші дорогі
Охороняли нас від смерти,
І найлютіші вороги
Нас не змогли зі світу стерти.

Звичаї створюють народ,
Його гартують, наче крицю.
Тисячоліття диких орд
Не знищили живу криницю!

Вклоняйтесь рідному — не гріх,
А гріх — все рідне руйнувати:
Звичаї нас еднають всіх
В одну родину, наче мати!

1973

„Галя” — лісова поляна,
Грає сонце полум’яно,
І квіток кипить розмай —
Затишок цвіте, мов рай!

Галя — це у лісі місце,
Повне сонця, повне блисті —
Найпридатніше для свят,
Для танцюючих дівчат.

Галя — це долонь природи,
Де водили хороводи,
Де виводили пісні
Чарівниці на весні.

Звуки й рухи силу мали —
Всю природу заклинали,
Щоб причарувати все,
Що вогонь життя несе.

Галя, Галочка чарівна.
Лісова ясна царівна —
В ній усіх пісень снага,
Людям скрізь допомага.

Галя — з ритму, Галя — з світла —
Сонцем квітне многоцвітно.
Галя — це пісень розмай,
Що приносять нам врожай!

7. 10. 75

Коли людина ще не мала сили,
Яка б природу подолати могла,
Могутню пісню-ритм собі створила —
Найкращу зброю проти духів зла.

В піснях лежать непереможні чари —
Найдальше слово з пісні досяга.
Вона лунає, лине попід хмари —
У ній краса і сила і снага!

У ній живе, пульсує кожне слово —
Вилунує за гори і ліси,
І мова пісні соняшно-чудова,
Вона полонить скрізь серця усі!

Крилата пісня в небо лине, лине —
Молитва це найперша на землі.
Вона до Бога мусить теж долинути
І змусить Бога вислухати її.

Так пісня мала у собі всі чари,
Щоб сили злі від людства відігнати.
Вона була найвищим божим даром,
Що добру долю всім могла з'єднати.

Ритм пособляв людині в кожній праці,
Ритм міг долинути у небесну вись.
Богів ізмушував з'являтися, зближатись —
Допомагати людям в праці скрізь.

Ритм міг приносить навіть кращу долю,
Міг відвернути посуху навісню.
Він лікував всі манії і болі,
Він чаклував прихильницю-весну.

При допомозі тану, ритму, пісні
Могла людина змусити богів
Їй дати майбутнє добре, променисте,
Налити в душу сили і снаги.

В піснях жила непереможна сила,
І пісня все перемогти могла.
Всім демонам вона ламала крила —
Ставав безсилим чорний демон зла.

Людина без пісень — ніщо, звіря убоге,
Яке лякали темінь і зима.
Її пісні рівняли майже з Богом,
Це пісня світ, мов браму, відмика.

7. 10. 75

**
*

Сонце — джерело життя.
Сонце радісне, ласкаве —
Ллються з нього квіти й трави,
Ллється з нього все буття!

Писанка — це символ сонця,
Бо у ній цвіте життя,
Тож вона є охоронцем,
Наче сонечко щодня.

Записали в ній віки
Преглибокі дивні таїни,
Чародійні, життєдайні
В символів вплели вінки.

Предки всі найкращі менти:
Віру й радість сподівання
Вкарбували в орнаменти —
В символічні закликання.

Писанка — це світ прекрасний,
Світ далекий, світ чудесний,
Де цвіли предивні весни,
Писанка — це символ щастя.

5. 5. 74

КОЛОДІЙ

Колом діє, колом діє
І прозавався Колодієм.
Колом світ кружля земний —
Вертить-крутить Колодій.

Коло — вічний символ сонця,
Сонця, що дає життя —
Батька світла, охоронця,
Батька сили і буття!

Сонце — син святого Бога,
Що усе пускає в рух.
Креслить він буттю дорогу,
Біг — це Дій і вічний Дух.

Колодій — це сонце літа
Починає знову шлях,
Щоб зродивсь новий на світі
Урожай на всіх полях.

Колодій зродився нині,
Сіє промені з меча,
І у образі дитини
Колодія світ стріча.

Колодій — Бог новорічний
Діє колом завсіди.
Він безсмертний в русі вічно,
Оживляє всі сади.

15. 4. 74

КОЛЯДА (ЛЕГЕНДА)

„Коло нове дає” — „Колянда”.
Це матір Року — Коляда,
Що сонця золоту троянду
У небо знову викида.

Ось сонечко біжить по колу
І день за днем нам креслить рік,
Щоб ожили і ліс і поле,
І звір і птах, і чоловік.

Це сонце народилось знову
І нам несе на крилах рік.
Всі оживуть сади й діброви,
Як тільки скресне перший сніг.

Це сонце курс взяло на весну
І Рік Новий куде буття,
Щоб ожило все і воскресло
Розпочало нове життя.

У Коляди три гарних доні:
Зима, Весна і Осінь ще,
А син — це Літо у шоломі,
Воно врожай у полі тче.

Так Коляда — це Року матір —
Несе усе нам залюбки.
Її стрічають в кожній хаті
І їй співають колядки.

18. 1. 76

Чом у нашім давнім царстві
Волос богом був скотарства?
Як це сталось, Влас ім'я
Все багатство йме, вселя?

Чи постав із волосинки —
Це з легенди лиш сторінка!
Волос має дивний зміст:
Все збирати має хист.

Та поглянь на слово „воло”,
Що збирає все навколо.
Воло кожна пташка має
І зерно туди складає.

Воло — в птаха капшучок
Для зерна і комашок.
„Воло” сполучи і „се”.
Буде зразу „волосе”.

Звідси той преславний Волос,
Що збирає кожний колос —
Ввесь землі багатий дар.
Волос — бог усіх отар.

„Волоче” все і збира.
В нього повен двір добра.
З давніх так давен ведеться
Волос — бог скотарства зветься.

Отже, той прадавні Влас
Велесом прозався в нас.
Він же — Волос-богатир
Всі жене отари в двір.

Волос — шерсть також усе
Скрізь збирає й „волоче”.
Велес так, як волос — хвіст
Все збирати має хист.

22. 3. 76

КОЛЯДКА

Ой Різдво, Різдвяночку,
Принеси колядочку,
Із ялинки гілочку —
Чарівну сопілочку.

Пісня щоб минулася,
А всі мрії збулися.
Дай нам снігу-рясточку —
Повну торбу щастячка!

Дай здоров'я-силоньки,
Щоб були щасливенькі!
Грошей дай, дукачиків,
Меду і калачиків!

Щоб жита вродилися,
Щоб війна не снилася,
Мир щоб був і злагода,
Щоб ми Бога славили!

Дай дівчатам-дівонькам
Женихів вродливеньких:
Українців-соколів
З думами високими!

Ой Різдво, Різдвяночку,
Принеси нам прядочку,
Щоб із мрії-рясточку
Ми напряли щастячка!

7. 1. 66

КОРОЧУН

Взимку довша ніч щоднини,
Мабуть, скоро світ поглине,
День ізвівши нанівець,
Зробить світові кінець!

Всі злякались в світі люди:
Що тепер без сонця буде?
Ніч залле всю землю вщертъ —
Всіх поглине чорна смерть...

Раптом — диво: бачать очі, —
Хтось коротші робить ночі,
І тоді зродився міт:
Корочун прийшов на світ.

Знає це уся земля:
Завжди родиться маля
І тому не є припадком, —
Корочун вродивсь дитятком.

Корочун спасти всіх хоче,
Йде, щоб скоротити ночі.
Він у найтемнішу мить
Йде, щоб сонце засвітить!

Корочун коли вродився, —
Світ в надії обновився:
Гін життя вернувся враз —
Корочун від смерти спас!

Корочун дні довші креслить,
Скоро ось весна воскресне
І розіб'є льоду грати —
Можна сіяти й орати.

Корочун такий величний!
Він весну у гості кличе,
А весна веде вже літо,
Повне овочів і квітів.

Люди з вдячності, з запалом
Всі Корочуна вітали.
Темряви він знищив гніт,
Спасши весь від смерти світ!

18. 1. 76

Культура наша, наче ватра, гасне...
Яка вона могутня і прекрасна!
Багато б'ють її тисячоліть
І до сьогодні не здолають вбить!

Колись була це світова культура,
Що зводила цивілізацій мюри:
З її коріння Греція і Рим,
З її коріння мов могутній грім.

І кожен вигук — чудотворна іскра,
Що запалала думкою барвисто
І почала творити чудеса,
І відкривати землю й небеса.

Культура наша премогутня гасне,
Бо скарб ми не творили повсякчасно.
Ми нищили весь час свою основу —
Старовину незрівняно-чудову.

Чи ми приречені до скону, до загину?
Залежить це від тебе все, людино! —
Чи ти зумієш з обвуглених слів
Нових думок викрещувати вогні.

17. 2. 76

ЛАДА

Ой Ладо, Ладо, богине кохання,
Богине квітів, весни, парування!
Смерть ти прогнала — Кощея, Морену,
Землю ти вбрала в керею зелену.

Килими квітів ти стелиш зірчастих,
Все ти квітчаєш зелями-рястом,
Все засіваєш зерном надії —
Всіх покликаєш до праці, до дії.

Ой Ладо, Ладо, богине кохання,
В серце вливаєш ти сили єднання —
Кличеш пташину, кличеш людину
Вити гніздечко, плекати родину.

Ой Ладо, Ладо, сонечка доню,
Дні запрягаєш — соняшні коні
І повезеш нас у літечко красне,
Де урожаю рясно-прерясно.

15. 4. 74

ЛАДА — ВЕСЕЛА БОГИНЯ

Лада — весела богиня
Радости, співу, краси, —
Прийде, то зразу загинуть
Сили зими навісні.

Смерть списом сонця долає —
Гинуть зневіра і лють:
Мертве усе оживає,
Мертві всі з гробу встають!

В неї щедрот пребагато:
Мрій і добра і надій.
Віру дає всім крилату,
Силу дає всім для дій.

Ладо, заквітчана Ладо,
В сонця короні ідеш —
Молоді цілу громаду
До шлюбу врочисто ведеш.

Весно, ясна, квітозора,
Весь воскресила наш край:
Зел розлила ціле море,
Сієш новий урожай!

16. 4. 74

Народ живе до тих лиш пір
І творить діл зірниці,
Аж поки в ньому віри вир
Б'є джерелом з криниці.

Це потаємне джерело
Несе потоки цілі:
Народ черпає з них добро —
Життя могутні сили!

Народ як схочеш знищить ти —
Згасити в нім горіння,
То перерви життя дроти,
Підріж його коріння!

Зруйнуй лиш віри джерело —
Народ увесь зів'яне,
Бо висохне джерельне дно,
Звідкіль він соки тягне.

Бо ж звідки буде він тягти
Життя могутні соки?
Без віри — мертві всі думки
І мрій нема високих.

Народ живе, народ росте
І доти чуда творить,
Аж доки джерело просте
Пульсує і говорить.

17. 11. 74

РОЗКОПКИ — ЦЕ ШЛЯХИ ДО ПРАВДИ

Розкопки — це шляхи до правди,
До джерела тих таємниць,
Які тривожать серце завжди,
Які вливають в душу міць!

І кожен черепок чи жбанок —
Це довгий, довгий шерех днів...
В тих днях заховано світанок
Минулих подвигів, боїв.

Чим більше скарбів — легше жити,
Бо давнина — духовий скарб,
Який дорожчий самоцвітів —
Ховає предків творчий дар.

Усе, що зміг створити геній
Впродовж віків, тисячоліть,
Ховає таїни незбагненні —
Там мудрости клейнод лежить.

В історії — могутня сила.
Живе в ній духу джерело.
Археологія — це крила
Туди, де сховано добро.

Статуя й черепочок кожний
Навчають хто ми, звідкіля,
Що древній рід непереможний
І Русь прославлена земля!

31. 10. 74

Ні, не все прийшло з Геллади
У прадавні ті часи:
В нас була богиня Лада
Щастя, мудрости й краси.

Це вона змїтала зиму
Золотим своїм крилом,
І квіток лилися зливи,
Опромінені теплом.

Лада скрізь на кожній гілці
Вішала бруньки рясні
І на золотій сопілці
Грала радісні пісні.

Лада — це богиня шлюбу.
Лада — це сама любов,
І до неї музи любі
Йшли з степів, садів, дібров.

Муз богиня ця прекрасна
Нам писала писанки,
Малювала сонце красне
І виводила танки.

Ні, не все прийшло з Геллади
У прадревні ті часи:
В нас була богиня Лада
Шлюбу, радости й краси.

28. 12. 74

Ой писали писанку,
Писанку-колисанку
Різними розводами —
Символи знаходили.

Ой писали писанку,
Мов мережку, вишивку —
До богів розмову
Сяйну, кольорову.

Писанки з мережками
Стали обережками.
В них чаклунь записана,
Зло вбиває списками.

Писанка — це сонечка
Світлосяйна донечка.
В неї — сонця сила
Брати зло на вила.

Писанко багата,
Ти — життя є мати,
Ти несеш народу
Все добро в господу!

29. 5. 76

ЛЮБОВ БАГАТОГРАННА

Любов багатогранна — у ній багато лиць:
Вона — вогонь герані, вона — краса столиць.
Вона — матусі руки, казки, пісні, слова.
Вона — сопілки звуки, що солов'єм співа!

Любов буває різна, у ній багато барв,
Але любов Вітчизни — це найсвятіший скарб.
Вона тебе не зрадить й не кине вже ніде,
Мов кораблів армади, вона у світ веде.

Кохання полум'яне квітуче, наче сад,
Але кохання в'яне з розчарувань і зрад,
Але любов до волі, до правди не вмира!
Вона — це наша доля, що вчить творить діла.

Любов до дисципліни — це вишкільна любов —
Шліфує щохвилини, чуттів спиняє зов,
Спиняє мрії безум, зневіри топить лід,
І вчить вона тверезо дивитися на світ.

Але любов до волі — вогонь, порив, екстаз!
Вона — стихійна доля, що всіх єднає нас.
Вона веде до бою, без неї — не дійти!
Зорею провідною веде нас до мети.

Любов буває різна, багато в ній долонь,
Але любов Вітчизни — священний це вогонь —
У ній усі дороги і ця любов свята,
Всі радощі й тривоги, і воля і мета!

15. 12. 74

ОЙ, ВЕСНО, ВЕСНО, СОНЕЧКА ДОНЮ...

Ой весно, весно, сонечка доню,
Ти запрягаєш до плуга коні
Землю орати, промені сіять
І дні блакитні на радість злеліять!

Ой весно, весно, дівчино Ладю,
Зелом веселим квітчаєш левади
І розливаєш сонце відерцем
І наливаєш радість у серце!

Ой весно, весно, соняшна госте,
Прядеш веретенцем соняшні брості,
Тож наряди нам у кожну господу
Гори врожаю багатого плоду!

Ой весно, весно, соняшна сило,
Усе на світі ти воскресила:
Матінку-землю, води, рослини,
Кожну комашку, пташину й людину!

Ой весно, весно, сонечка доню,
Ти запрягаєш до плуга коні
Серце орати злагоду сіять,
Щоб нам на радість єдність злеліять!

15. 4. 74

Ось батько дідуха вніс в хату.
Дідух на покуті, мов дід —
Душа це роду пребагата
Благословить сьогодні рід;

А під обрусом пахне сіно —
Це символ степу і ланів,
Щоб все буюло так гостинно,
Як сіно серед буйних нив.

Береться кілька зернят збіжжя
І овочів, щоб рік родив;
Часник і сіль, щоб сили хижі
Йшли до боліт і до ставів.

Для мертвих — ставиться дві миски,
У них — свята кутя й узвар.
Кладеться ложка тут же близько —
Це для мерців святочний дар.

А потім згадує господар
Всіх птахів, коней і овець,
Щоб в полі, в стайні, у городі
Щасливий рік послав Творець.

Він закликає всі злі сили
І закликає щастя в двір,
Щоб добре збіжжя уродило,
Щоб молоко було і сир.

Дідух стоїть в кутку і слуха
І споглядає щедрий пир.
Дідух — це предків добрі духи,
Що все добро приносять в двір.

7. 1. 75

Сварог — Бог Світла, Бог богів
У давній Україні,
Бог мудрости, добра, снаги,
Він розум дав людині.

Сварог мав декілька синів —
Вершити мали справи
Серед лісів, серед ланів,
Жорстокі і ласкаві.

Найстарший син — це був Перун,
Бог блискавки і грому.
Він Дощ пускав на зелень рун,
Гасив посухи втому.

Перун — це найгрізніший Бог
У нашім давнім краї.
Він Бог війни і Бог тривоги —
Він блискавки метав.

А Хорс — це Сонце преясне,
Що ллє теплінь і світло.
Усе буя, усе росте
Врожайно і привітно.

Дажбог — Бог сили і добра,
Бог Сонця в людськім світі,
Який на берегах Дніпра
Допомагав всім жити.

А Велес — це вже Бог-чабан
І дбав він про скотарство,
А, часом, доглядав і лан,
Бо дбав про господарство.

Стрибог — недобрий Бог Вітрів,
Він ломить все і нищить.
Як попадеш у шал і гнів —
Залишить пустирище.

Сварог — Бог Світла, Бог богів
У давній Україні,
Бог мудрости, добра, снаги,
Він розум дав людині.

24. 12. 74

Прийшла ласкава Лада в світ,
Наводить стала лад:
На всіх гілках засяяв цвіт,
Щебече гай і сад.

Здається гілка, мов свіріль,
Витьохкує, співа.
Лагідна Лада родить трель
І ожива трава.

Цілунки Ладині — тепло —
Стопили сніг і лід.
Вода прозора, наче скло,
Розвеселився світ.

Цілунки Ладині падуть
У пелену землі.
Квітками й травами стають
Цілунки золоті.

29. 3. 75

СВЯТО ТУРИЦІ

В древніх первісних лісах,
Де незаймана краса,
Панували звірі й птиці,
Рисі, тури і туриці.

В тура, наче шаблі, роги.
Все змітає він з дороги.
Зиму повну снігу й бур
Міг змести могутній тур.

Тур могутній, Тур всесильний.
Тур турне — летить бадилля.
В нім кипить вогонь життя —
Крутить колесо буття.

Взимку, в холод, в люті бурі
Всі благали батька Тура
Вбити зиму навісну —
Воскресити чар-весну:

Щоби ожила земля —
З вирію вернулись птиці,
Щоби можна йти на лови
В дикі пущі і діброви.

Візьме зиму Тур на роги —
Промете усі дороги,
І прилине любе літо
Все творити, все родити.

Ось чому ті древні люди
Тура шанували всюди:
Він змитає їм завірюхи,
Сонця колесо він рухав!

В Турові — найбільше сили
І його боготворили.
В честь його справляли свята —
Туряниці пребагаті.

Чи не ця величність Тура
Є праобразом Сатурна?
Все, турне могутній Тур —
Ясне сонечко — Сатурн.

19. 1. 76

Щедрий вечір, йди у гості
І дари усім принось ти:
І здоров'я, і насагу,
І енергію й відвагу!

Щедрий вечір пречудовий,
Ти принось дари любови,
Мир і єдність в кожну хату,
Щоб братам всім помагати.

Щедрий вечір срібносиній,
Принеси думки промінні,
Щоб вони були, мов леза,
І практичні і тверезі!

Щедрий вечір, дарів чаше,
Дай любити землю нашу,
Як святиню, як ікону,
І не зрадити до скону!

Щедрий вечір синьокрилий,
Влий в серця і душі сили,
Щоб було у нас бажання
Скрізь і завжди до єднання!

1. 4. 74

СВЯЩЕННИЙ ГАЙ

Наш старий слов'янський край
„Шумом” звав священний гай.
Духи прадідів-дідів
Там витали між дубів.

Шум священний повний таїни
Для людей був благодайний:
В нім жило багато див —
Мед тут був від диких бджіл.

Ліс багато скарбів мав:
Їжу й одяг він давав;
Тут людина полювала —
М'ясо й хутро здобувала.

Тут збирали покоління
Ягоди, гриби й коріння,
Брали дерево на шатра,
Для струментів і для ватри.

Гай для давніх генерацій
Був скарбниця дібр і праці,
Бо не вміли ще орати, —
Вміли тільки полювати.

Гай був джерелом єдиним,
Що давав усе людині —
Другом людям був найкращим, —
Їх ховав у темних хащах.

І не диво — гай зелений
Уважали за священний,
Бо мисливці в давнім світі
Не могли без нього жити.

16. 4. 74

Чом був звичай у народі,
Що святили люди воду?
Бо ж вода — це кров землі
Все життя несе з імлі —

Як — вогонь ту силу має:
Живить, поїть, очищає
І, як сонце має хист,
Зелам всім давати ріст.

Сонце світить хай уперто, —
Без води земля вся мертва!
Оживляє все вода
На ланах і у садах.

Дуже небезпечні води
Можуть наробити шкоди.
Може повинню змести
Всі будівлі і мости.

Треба заклинати воду,
Щоби дно не змило з броду,
Щоби річкове русло
Люд і коней не несло.

Потопельники у водах,
Мабуть, теж всім роблять шкоду,
Бож вони на світ цей злі —
Все б змели вони з землі.

Треба духи ті закляті
Умолити, ублагати,
Щоб людей ті чорні сили
У безодні не топили.

І дощі потрібні вчасні,
Щоб вони були на щастя,
Щоб городи і сади
Виростали, мов з води;

Щоб посуха не палила
І врожай, хліба не вбила,
Щоб дощів ворожа сила
Сіна й збіжжя не згноїла.

Це ж вода сльозина-мати
Нам несе врожай багатий —
Нам дає комори хліба
І дає нам міхи риби.

Так повірили в народі,
Що потрібно йти на води,
Треба воду освятити,
Щоб добро давала в світі.

19. 1. 76

Чому були боги рогаті
І звідки роги ті взялись?
Нащо було потрібно мати
Богам ті роги скрізь колись?

Не знали люди ще про розум, —
Звідкіль береться сила й міць?
Спостерігали у тривозі,
Як роги все валили ниць.

І вірили, що сила з рогів
Іде в тварину, наче дух,
І він дає їй перемогу,
Бож ріг вбиває, мов обух!

В дні небезпеки і тривоги,
Як шастали скрізь сили злі,
Всі вірили в могутність рогу,
Що з нього — сила на землі!

Звідкіль богам узяти силу,
Щоби бороти чорне зло?
Потрібно взяти роги-вила,
Бо в них все сили джерело!

І доти бог той буде богом
Аж поки рогів не згубив,
Але як бог утратить роги,
Позбудеться небесних сил.

Юпітер богом був рогатим.
Рогатим богом був Аммон.
Юнона — ця богиня-мати,
Теж роги мала, як закон.

Бо роги — це небесна сила —
Могуть безмежна, талісман.
Ця сила все здолати вміла
І нищила ворожий стан.

Були богам потрібні роги,
Бо звідки міць магічну брать?
Так роги — символ перемоги
Світ помагали здобувать.

3. 1. 75

У зайця сила вся в ногах.
У крилах має силу птах,
А вовк всю силу має в пащі,
Бо зуби — різуні найкращі.

В сови і рисі сила в зорі.
Вони все бачать, наче зорі.
У лиса в хитрощах вся міць,
Бо ловить він звірят і птиць.

Ведмідь всю силу має в м'язах
І по деревах добре лазить.
Зміїна сила — у жалі —
Це сила теж оси й бджоли.

Людина крил не має й жал
І зуби в неї — не кинджал,
Не має рогу й лані ніг,
Тож сил вогонь — у розум ліг! —

Але найкраща сила з сил —
Це не жало й не помах крил,
І не непевність бистрих ніг,
А тура переможний ріг!

3. 1. 75

„Діли й пануй!” — сказав Макіявеллі, —
Тоді увесь народ іде в розбід.
В його душі стає страшна пустеля, —
Винищує він сам свій власний Рід.

Всі — вороги тоді в своїй країні,
І проти брата виступає брат.
Вони себе винищують невинно.
Ти можеш з того добре користатись!

Діли й пануй! Себе хай люди борють, —
Тоді не треба стріл, ані мечів.
Вони самі себе уб'ють і зорють
І віддадуть тобі свої ключі.

Отак і нас прехитро поділили,
І брат на брата точить в нас ножі.
Загарбник з цього користує вміло:
Керують нами і ведуть — чужі!

Діли й пануй! — це найсильніша зброя.
Брат брата іміта з лица землі.
Хто поділив нас — вороги чи доля,
Що стали ми безсилі і малі?

Бог не ділив святе народу тіло,
Щоб брата катував до смерти брат.
Це вороги нас хитро поділили,
Щоб нашу славну землю відібрати!

11. 10. 76

Боже, мій Боже, яка я бідашка.
Я наче пташина, я наче комашка.
Сьогодні я є, а вже завтра — нема,
І буде без мене вселенна сама.

У вічності я — навіть менша, ніж блисть!
Із гілки життя я — малесенький лист.
І стану я — попіл, матуся-земля
І викину квітку ясну звідтіля...

Знов сонце ловитиму й краплі води
І буду страждати й любити сади.
Знов буду хвалити премудрість Творця.
Я — крапля води, буду жити без кінця!

23. 4. 75

Бродить вітер по алеях
Із обличчями троянд.
Деревце пропахло глеєм.
Не роса, а діямант!

Скрізь пахучі коси сонця
Ллються, пахнуть, шелестять.
Ліс стоїть, немов чаклун це,
А хмарки на небі сплять.

Тут щасливчики без авта
В річці ловлять карасів.
Будуть косарі тут завтра
Цій молитися красі.

28. 1. 65

Билинки трави танцювали від бризу,
Їх сонце вдягало в золочену ризу.
Вони гомоніли про каменя долю:
— Конає заклятий без щастя і болю.

А камінь сказав: „Я мудрець довговічний,
Живу на землі незчисленні сторіччя.
Ви гаснете, наче іскрини зелені, —
Життя з всіх на світі — найдовше у мене!

За жадні гріхи не закутий я в брилу,
Камінні у мене — кров, серце і тіло.
Доля у мене цілком не трагічна —
Карбую я час і нотую сторіччя.”

20. 7. 60

Весна квітками пише вірші
На луках, нивах і полях.
Земля у мить цю найгарніша —
У ластовинні вся земля!

Кульбаби, наче ластовиння,
Квітчають все землі лице.
По морю неба ніжно лине
Хмарина, наче човенце.

Скрізь різні зела пишуть стрічки
І про багатство і красу,
І дні блакитні, наче річка,
Нові все видава несуть.

Весна квітками пише вірші,
Пташки — її товариші,
І килим з мрій найяскравіший
Вона тче у моїй душі.

27. 10. 74

Велика людина не та на землі,
Яку гойне щастя вхопило на крила
І понесло на найвищі шпилі,
Де слава і радість розстелюють килим.

Людина, що в долі дістала красу,
Прекрасне здоров'я й багатство з родниці,
Вона без зусилля збирає ясу.
Чи ж це є заслуги цієї людини?

Людина велика на світі лиш та,
Яка не дістала від долі нічого —
У неї була лиш надія й мета,
Та віра незламна в свою перемогу;

Хоч падає безліч разів у путі,
Та знову встає на років барикади
І з боем усе здобуває в житті,
І завжди сама скрізь дає собі раду.

Велика людина на світі не та,
Яка на найвищі злетіла висоти.
Велика, яку не зломили літа, —
Вона всі нещастя змогла побороти!

5. 4. 74

В мене щастя було сірооке,
Щебетало воно і цвіло —
Мрій, надій розливало потоки,
Розмітало зневіру і зло.

І те щастя мене щохвилини
Боронило у лютій біді,
І крила давало орлині,
І надії в важкій боротьбі.

А я щастя шукала й охрипла —
Всі світи обшукала в плавбі,
А душа твоя — радісна скрипка
Потішала мене в боротьбі.

А тепер, ти лежиш у гробниці.
Ох, нестерпна печаль самоти!
Бачу щастя своє сяйнолице,
І те щастя, Матусенько — Ти!

1969

Не штука з горя сміток прясти,
І це утне на світі всяк,
Але кресати з горя щастя
Потрапить лиш мудрець-мастак.

Як зліпиш вірш зі смутку-глини,
Він лишиться бездушний мрець;
Коли ж життя вдихнеш жарину,
То майстер ти, пісень творець!

Моцарт симфонії безсмертні
З кресала серця добував.
Безсмертя видобути з смерти —
Мистецтва вищій ідеал!

14. 9. 72

Буває світ — буденна проза:
Це світ речей, це світ подій.
Панує тут холодний розум —
Керманич, капітан, водій.

Існує світ іще духовий:
Це світ думок, надій і мрій;
Це світ мистецтва пречудовий,
У нім — надхнення — чародій.

Мій світ фантазії — чудесний!
Твій світ — реальний, трудовий.
Моя душа — це птах небесний, —
Твоя душа — це птах земний.

1. 11. 73

Був Дон Жуан такий проноза —
Красуням „відбирав він розум”:
Він покоряв усі серця
Гіпнозою так без кінця.

Бувають різні гіпнотисти —
Обдурюють підряд всіх чисто:
За ним засліплені ідуть,
Аж поки в яму не впадуть.

Гіпнотизер ту силу має, —
Брехня, як правда виглядає.
Сугестій сила чарівна —
Люд бачить те, чого нема.

Гіпнотизерів є багато,
Та треба силу волі мати,
І мудрість так навчає нас:
Май власну думку про запас!

12. 4. 76

Вірші — орнаменти —
Вірші для прикраси.
Вірші — монументи —
Справжні свідки часу.

Вірші, як лелеки
Вірші — дикі рожі —
В вірші дуже легко
Влити дух ворожий.

Вірші хвалять вперто:
— Це чудові речі! —
Бо вони всі мертві
І тому — безпечні.

Вірші — свідки часу —
З серця згустки крові —
В них прокляття, пімста
І вогонь любови.

Вірші гірші бомби,
Гірші динаміту:
Можуть катакомби
В світі розвалити.

Б'ють вони тривогу,
Кличуть до повстання.
В них — нові дороги,
В них — нове світання!

Вірші — свідки часу —
Небезпечні вірші.
Чуємо ми часто:
— Вірші ці найгірші!

Нам би вірш-лілею —
Барви в коловерті.
Вірші без ідеї —
Всі безпечні й мертві.

Вірші-орнаменти —
Чари присипляння.
Вірші-монументи —
Гасла до повстання.

Вибирай тюльпани —
Вірші для прикраси.
Я ж люблю вулкани —
Вірші — свідки часу!

16. 11. 74

ВІРІ ВОВК

Вона, як мрія, як чорниця:
Волосся — буйносірібний німб,
А очі, мов іскристі птиці,
І голос — щебетливий дзвін.

Вона якась така жіноча,
І ніжки в неї — пісня теж!
Чи не Кассандри дух пророчий
Зійшов на неї із безмеж?

Її пісні — містерій злива:
Ідей, шукань і — руди слів.
У них з усього світу сили
Сплелись у візерунки снів.

Вона будує піраміди:
У лабіринті лабіринт;
Рефлексій різнобарвні види
Збирає у один зеніт.

Її пісні — вино, отрута.
Напився, закохавсь — вмирай!
Не можна, ні, її забути, —
Вона веде крізь пекло в рай.

У неї тут чорти, дракони,
Говорять янголи живі.
Не два світи, а сто бездонних
Вона відкриє на землі.

20. 11. 72

В поетів два світосприймання:
Крізь призму розуму й чуття.
Там інтуїція, бажання;
Тут реалізм старий життя.

Одні сприймають світ очима
І ловлять обрисів політ,
А інші ловлять вухом рими
І творять з звуків дивний світ.

Одні цілком, немов незрячі,
А інші зовсім, як глухі.
Одні лиш чують, інші — бачать —
І протилежні в них думки.

Візійно творять модерністи:
Бо не музична в них душа.
Для них нечутна кожна пісня
І слова музика — чужа.

А традиційники з природи
Лише у ритмі бачать світ
І без мелодій і акордів
Краси не можуть зрозуміть.

Поети мають різну вдачу,
Що люстром всесвіт відбива.
Одні лиш чують, інші — бачать
І згоди в них ніяк нема.

5. 11. 72

Всі наші почуття — сліпі —
Недосконалий розум здібний:
Бажання родить і думки,
Які бувають непотрібні.

Помильні наші почуття
І хибний образ щастя креслять.
Як добре, що в плавбі життя,
У долі — непомильні весла.

Не лий ти сльози у журбі,
Що долю маєш ти пропащу, —
Хтось вищий долю дав тобі,
Яка для тебе є найкраща!

9. 7. 69

Всі люди різні, як рослини:
Троянда тут і кропива,
І їх призначення — відмінні —
Подібности у них нема.

Людей прерізні є породи:
В них інший вигляд, інший зміст.
В них різні розум, сила, врода,
Відмінний сприт, характер, хист.

Хто хоче всіх людей на світі
Переробить на свій копил, —
Різниць той нищить самоцвіти
І творить попіл з них і пил.

Життя не терпить зер, повторень, —
Повторення — це трафарет.
Життя з різниць могутність творить,
З різниць, немов з нових планет.

16. 12. 74

Грішити можеш ти багато,
Та що тобі усі гріхи?
Ти можеш легко їх ізняти
Єдиним помахом руки.

Помолишся — і чистий знову:
Бреши, обдурюй, зраджуй, ріж —
І під розп'ятієм Христовим
Поклони б'єш, як бив раніш.

Чи є на світі щось підліше
За фарисейські молитви?
Багато ти чеснот ще знищиш,
Бо без душі й сумління ти!

27. 9. 70

Душі — дивні краєвиди —
Дуже різні мають види:
В скелях щілини і брами
І чудесні панорами.

Ось душа — степів безмежжя,
Інша — море й узбережжя;
Гай шумить, ліси, садочки,
Сплять озера і ставочки.

У душі горить пустеля:
Тут піски і дикі скелі,
Тут безводдя і яри —
Долі вбогої дари.

Якби душі разом скласти —
Вийшов глобус би квітчастий:
Душі всі такі барвисті
Стали б на своєму місці.

28. 12. 74

Дерев зелені водограї
Смарагдами б'ють із землі,
Бурштинами на сонці грають,
А листя — солов'ї:

Щебечуть, плачуть, розмовляють —
З проміння гнізда в'ють:
Кров сонця золоту збирають,
Металь вогню кують;

І відлетять в далінь-віконце, —
На весну зринуть знов,
Нитки вогню щоб прясти з сонця
На прялці струн-дібров.

Коли впадуть на смерти плаху,
Як жертва на вівтар, —
З їх пальців зринуть сонця птахи, —
Віддять вогонь і жар.

І хай зима чига, мов панда,
Щоб все морозом вбить,
А промінь скресне, як троянда,
Вогнем всіх захистить.

22. 11. 72

ЗАВАДІВКА

Ось шматочок України
Заблукав в чужі долини,
І горить вогнем краси
Ватра соняшних лісів.

Тут ставок, струмок, долини, —
У село дорога лине,
І снопи золотокоші
В сонця-батька ласки просять.

А як глянете у даль ви:
На землі й на небі мальви
Золотаві і рожеві,
І блакитнобілі меві.

Мов метелики барвисті,
Грають маки променисті —
Танцюристи-віртуози
З вітром в парі роблять пози.

Тут повітря, мов шампанське,
Ти немов попав у казку:
Сонце золотим відерцем
Наливає щастя в серце.

6. 8. 71

**
*

Дивитися можна й не бачить,
Слухати — й зовсім не чути.
Все розуміти неначе,
А суті цілком не збагнути.

Зрозуміння, як простір, широке,
Як краєвиди — безмежне,
Як море, воно глибоке,
Напружене і бентежне.

Перше — малює простори,
Гори, завітчану гілку.
Друге — глибини моря,
Де перли прядуть веселку.

Наш розум є тим водолазом,
Що в різні пірнає глибини:
Охоплене, збагнуте зразу —
Це цілоти — тільки краплина.

Є зрозуміння, мов з лету:
Просте тут усе і звичайне;
А є, мов прозоріння поета,
Де в звичайнім об'явиться таїна.

7. 10. 71

**
*

З нас кожен має скарби власні:
Свій власний досвід, почуття.
Зі скарбів цих таке прекрасне
В різноманітності буття.

Хто вміє всі свої здобутки
В житті вживати до пуття,
Той крила ломить горю й смутку —
Будує, як палац, життя.

А хто зі заздрости конає, —
Не бачить власних перемог,
Свое той щастя убиває, —
Сміються з нього люди й Бог.

Бо щастя скрізь витає близько:
Спинись, поглянь і захопись!
Ось нахились до квітки низько
І злинь із пташкою увись! —

І будь щасливий хлібом-сіллю,
П'яній вином своїх думок!
Життя — це праця і дозвілля,
Знання і досвіду струмок.

28. 11. 73

**
*

Тут стежина, там стежина,
Хата, поле, гай.
Із небес спадає дзвінко
Співів водограй.

Тут волошка, там нагідка,
Як жарина, мак.
Золотава сонця нитка —
Вишиває шлях.

Оком дивиться криниця
У небес блакить.
Швидко-швидко місяць-птиця
З плеса ввись злетить,

Щоб все виклювати просо
Зір за цілу ніч,
Щоб наснилась квітам в росах
З сонцем радість стріч.

З сонцем радість стріч.
Не цвітінь квіток духмяних
Стріну я у снах,
А лице твоє рум'яне, —
Усміх на устах.

14. 5. 60

Літо — наче китиця, —
Як квітки, сади.
Зір троянди світяться
В дзеркалі води.

Все росте і дихає,
Йде, не поспіша.
Радістю і втіхою
Розцвіта душа.

Ніч іде левадами,
Чуть струмочка спів.
В душу зорі падають
Любих ніжних слів.

Матиола з м'ятою
Килим тчуть із мрій,
І заснув під хатою
Явір молодий;

А човенце місяця
Зоряність несе.
Снів чудових тисячу
Він мені везе.

17. 8. 62

ДЗЕРКАЛО

Я показую всі речі
Досконало, безперечно:
Кожну плямку, кожну зморшку
Не прикрашую ні трошки.

І красуню із бабусі
Я зробити не беруся, —
Фальш — не мій це зовсім фак,
Я — до правди лиш мастак.

І чомусь на світі люди
Осуд мій приймають всюди.
Всю ту критику мою
Так сприймають, як свою.

Але вам відкрию тайну:
Критик я — не надзвичайний.
Я — напівсліпий неначе,
Тільки можу ззовні бачить,

Та усі мої думки
Всі читають навпаки,
Бо така вже людська вдача:
Бачать те, що хочуть бачить:

Я судити не беруся,
Може, критика теж люстро,
Де всі критика думки
Всі сприймають навпаки.

Критика хоч досконала,
Віддзеркалює замало, —
Кожну внутрішню деталь
Трудно відтворить, на жаль.

Та, на світі, безперечно,
Всі недосконалі речі.
Не зневірюся нізащо —
Скрізь шукай усе найкраще!

12. 12. 74

Колись у Антігони був вояк-молодець;
Він перший виривався в бою на смертний герць.
Не боячися смерти, ішов він напролім,
Бо він був тяжко хворий, і смерть ішла за ним.

Доконував він чуда — був серцем перемог.
Його хвалили люди, бо він не знав тривоги.
І наказав керманич учених привести —
Найкращого героя для подвигів спасти.

Як став герой здоровим і сильним, наче тур, —
Тоді його не стало серед військових бур.
Нема на барикадах хороброго уже,
Бо він в тилу сховався і „шкуру” береже.

Нащо героєм бути і лізти на рожен?
Живе він для здоров'я й найкращої із жон.
Як бачите, вальори не родяться в добрі, —
Викрешуються смертю в запеклій боротьбі!

25. 6. 69

Бувають на землі пігмеї —
Німі, затоптані раби.
Але бувають Прометеї,
Які живуть для боротьби.

Існують люди, мов скелети,
Ані горіння, ні життя,
Але є люди, мов ракети,
Які несуть нове буття.

Ті, що чужим скрізь світять блиском —
Це світлячки, що світять мить.
Та є вулкани — думи-іскри
Ввесь всесвіт можуть запалить.

На світі люди — дуже різні.
Вожді — керманичі доби.
Вони невтомні, мов залізні,
Є серцем часу і доби.

14. 3. 74

З життедайної сонця криниці
Всі черпають цілющу водицю
І можуть лиш стільки набрати,
Який посуд дала доля-мати.

Самітня мала травинка
Має жбаночок-соломинку,
А гаї і левади люцерни
Мають посуд — великі цистерни.

Чи ти маєш чарчину з наперсток,
Чи цистерни на довгі верстви?
Можна черпати оком-відерцем,
А найкраще — бездонним серцем!

Не винуй ти життя криницю,
Що дає мало щастя-водиці,
Бо стільки лиш може дати,
Скільки зможеш ти серцем набрати.

14. 9. 72

* *
*

З блакитної гілки зриває сонця —
За пазуху кидає їх без кінця.
Сонця, наче яблука ті золоті,
Не точить хробак, ні іржа у житті.

Як смерть відкриває скарбницю долонь,
Із сонць воскресає заснувший вогонь.
Сонця відлітають в блакитне гніздо,
Щоб хтось їх зривав і клав в пазуху знов.

Їде дощик — коней храп.
Чути звуки: „Крап-крап-крап!”
По листочках лопотить,
По левадах хлюпотить.

Хтось на скрипці в небі гра.
Ллються зорі, мов з відра.
Крап-крап-крап! — луна з землі.
Плачуть крапельки малі.

І ворона десь стара
Теж вторує: „Кра-кра-кра!”
Крап! — відлунує земля.
Крапля — це мала зоря.

Крапля — матінка дощу,
Що дає життя кущу.
Крапля — це дощу кінець
І початок всіх сердець.

Крапелька дощу мала
Життя в рослини налива.
З краплі — весь наш сяє світ.
Крапля — слово самоцвіт.

З краплі йде людина теж
Із зазоряних безмеж.
Краплю неможливо вбить —
Людина буде вічно жить!

16. 1. 75

Квітує біло гречка,
Тече, як молоко.
Як рибка, плюска річка,
Виблискує, як скло.

Тече медами просо...
Дід-соняшник стоїть.
О роси, сльози-роси,
Для вас вже варто жить!

А вітер, хлопчик-вітер —
Веселий пастушок
Пасе отари жита —
Лягає під стіжок.

Хмариночка-лелека
Пливе в прозорі синь.
Із сонця, мов із глека,
Тече ясна теплінь.

Листи пташина пише
І вишива блакить.
Така музична тиша,
Так тихо, аж дзвенить!

Метелики і бджоли
Танцюють тут і там.
Яке чарівне поле!
Природа, наче храм.

Дівча мандрує босе,
Іде в чужий кінець.
Воно до щастя в гості
Мандрує навпростець.

1. 1. 66

КОЛИ У СЕРЦІ РАЙДУГА

Коли у серці райдуга,
Вино ми щастя п'єм —
Кохання ми вигадуєм,
Що тьохка солов'єм.

Малюєм мрії-видива,
Мандруємо в світах,
І сум зникає з бідами,
Немов заморський птах.

Любов, немов півонія —
Фантазій буйний ріст,
Душі п'янка симфонія,
Життя чарівний зміст.

Життя хай океаниться —
Здіймає гриви хвиль, —
Любов-ясна післанниця
Здіймає з серця біль.

Ось дім стоїть мій пусткою —
Руїна із руїн.
Любов ось має хусткою,
Яка з усіх країн

Мені приносить видива,
Мов щастя кораблі,
І легше жити з бідами
Стає на цій землі.

Любове, мрії прядиво,
Міраж ти й чар оман.
Тебе самі вигадуєм,
Бо ти є лік для ран.

27. 3. 74

КОБЗА ДАНИЛА ПОТАПЕНКА

Верба — це дерево м'яке,
Придатне до різьби.
Для кобзи дерево таке
Знаходили майстрі.

Овальну форму мав півшар,
Ввесь довбаний з верби;
Звучати мав чарівний дар
На різні він лади.

Дванадцять тут чіплялось струн
На гриф, мов місяців,
Що грали про геройство, юнь
І про події всі.

Гриф довгий в кобзи був — держак,
Кобзар і на коні
На кобзі грав не абияк
Всі думи чарівні.

Головка грифа — був орел,
Що піснею летить
До сонця понад списи скель,
Ген-ген до верховіть.

А очі, очі у орла —
Два вогники живі.
Це діаманти два цвіли
Безсмертністю води.

На кобзі грали кобзарі.
Йшла кобза з роду в рід.
Події всі, мов цвіт зорі,
Беріг старезний дід.

Так, кобза йде з тисячоліть —
Несе пісні-дари.
Хай слава предків продзвенить
В серцях на всі лади!

4. 5. 76

Кружляє слово бумерангом,
Щоб прилетіть до тебе знов,
Як грім проклять, як долі скарга,
Як пімсти буревійна кров.

Слова, що гонгом продзвеніли,
Вояків скличуть звідусіль,
Обернуться в п'яту Ахілла
І ворогам покажуть ціль.

Даремні всі плачі й ячання,
Бо пімсти скрізь смертельний гнів,
Щоб золотий закон мовчання,
Ти раз назавжди зрозумів!

28. II. 72

Кожне нещастя — це двері у світ,
У світ незнайомий, незнаний.
Воно, наче мертвий сумний антрацит,
Розквітне у племін жаданий.

І кожна утрата — це мати нагод,
Світів ще ніким не відкритих.
Вона відкриває шляхи до пригод,
Шляхи, де не йшли слідопити.

Нещастя людині нагоду дає
Пізнати життя всі глибини
І серце зробити ніжнішим своє,
Чеснот віднайшовши перлини.

Тож серце не рань в буревії нещасть,
Що все в тебе нищить і трощить,
Бо досвід і мудрість нещастя це дасть,
Яких ти не купиш за гроші.

27. 11. 73

Коли кохання неправдиве,
Тоді все скрізь іде невлад:
І кожна мисль виходить криво
І кожне слово — невпопад.

Не тільки жест — мовчання ранить
І зрозуміння не знайти,
Мов два зчепилися тирани,
Мов два зударились світи.

Шукають гріх, мов слідопити,
Шукають помилок і вад,
Щоб не добро, а зло відкрити,
Не вірність-рай, а пекло зрад.

Любов правдива все прощає,
Що не притрапилось в житті.
Вона добра, краси шукає
У думці, мрії, почутті.

Вона в душі не лічить рани,
Гріхів ніяких не шука.
Любов в життєвім океані
Нам сяє світлом маяка.

29. 9. 70

КОЛИ КОХАНОГО НЕМА

Коли коханого нема,
То цілий світ не милий,
То цілий світ тоді зима
І пекло і могила.

Ні усміху нема, ні слів,
Ані очей коханих,
І цілий світ без голосів,
А замість серця — рана.

Коли ж коханий прилетить
І щиро привітає,
То цілий світ в єдину мить
Весь щастям розцвітає:

Із серця утікає ніч,
Б'є радість водограєм,
І оживає кожна річ,
І цілий світ співає.

3. 11. 73

.

Коли оточення красиве,
Тоді слова втрачають силу,
Тоді ніяк нема часу
В словах вишукувать красу.

Тут приголомшують вітрини:
Є статуї, різьба, картини.
Скільки фантазії, ідей! —
Не треба навіть йти в музей.

А, як натиснеш гудзик вдома —
В країну линеш невідому:
Тут екзотичні квіти й пальми,
І океан виводить псальми.

Натиснеш гудзик в іншій місці, —
І соколом ізрине пісня
Або симфонія новітня,
Чи щось з минулого століття.

Краса скрізь тут, мов на долоні,
А у словах — вона в полоні.
Такого гудзика нема,
Щоби осмислювать слова.

6.3.72

Світ мінливий і прекрасний
Ввесь складається з контрастів:
Тут є вірші, тут є проза,
Сильна спека і морози.

Є вогонь і чорний лід,
Немовля й старезний дід.
Є посуха і дощі,
Є дерева і кущі.

Є тут світло, є пітьма,
Є тут літо, є зима.
Тут життя є коловорт,
Небуття — нірванна, смерть.

Тут є радість, тут є сум,
Мертва тиша й грізний шум.
Тут є цукор, тут є сіль,
Є приємність і є біль.

Світ думок — світ різних див
Теж з контрастів-образів.
Думка так, як день і ніч,
Мусить бути з протиріч.

Так контрастів полюси
Є підставою краси, —
Лиш з контрастів можеш ти
Цілість суті віднайти.

20. 12. 74

Є мільярди тут облич
Із мільярдами різниць.
Є обличчя сяйні, дружні,
Є погані, осоружні.

Можеш вік увесь шукати,
Та не знайдеш дубліката.
Різні обриси, носи —
Дар невичерпний краси.

Віriamo ми помилково,
Що всі душі однакові:
І глибини і широти,
І сумління і чесноти.

Якби можна душ обличчя
Змалювати всі графічно,
То постали б перед нами
Краєвидів панорами.

Тут були б моря і скелі,
І оази і пустелі,
Прірви і безодні й ями,
І левади скрізь з гаями.

Душі, що живуть трагічно,
Більш різняться, ніж обличчя.
Душі є — сади, болота —
Дуже різні в них чесноти,

Бо природа — мудра мати
Душ не творить дублікати.
Інші в кожній — глиб і шир,
Бо душа — мистецький твір!

Тож в душі не можна кожній
Чар шукати переможний —
Чар посвяти, чар любови
Там, де колючки тернові.

Душі, мов мінливе море, —
Дуже різні в них вальори:
Є чеснот ясних принади,
Та бувають чорні вади.

Навіть можна у руїні
Відкривати дуже цінні
Скарби канувших століть —
В душах теж свій скарб лежить.

14. 3. 74

КОЛОВЕРТЬ

Зі сніжинки краплина воскресне,
Із зим випрядаються весни,
З розлук повертаються стрічі, —
І ця коловерть є одвічна.

Зима і весна, літо й осінь —
Триб природи, що лиць має досить.
Чи ж людина, яка невічна
Має тільки одне обличчя?

Та ж людина краплини не гірша
І облич мусить мати більше.
Все має свою онову —
В чімсь людина відродиться знову.

Може стане вона пелюстка,
Може, трав тонкотканна хустка;
Може, кущик, а, може, хвощик
Або гарний із глини горщик.

Може, люди, як вод срібна маса,
Стан міняють від зміни часу:
Є сніжинки і лід і пара, —
З раю вернуться, мов із хмари.

9. 11. 73

Наші сльози солоні мішались не раз
І ставали вином найсолодшого щастя.
Стилеті докорів, і занози образ —
Тільки заздристи вибух — любови квітчастя.

Найстрашніші хвилини гіркі, як полин,
Але разом прожиті у болю і горі,
Мов зернята щастя, дорожчі перлин,
Нагадують час співчуття неозорий.

І тепер, коли все злютувалось в граніт
І сіріє, як сфінкс, на самотній могилі, —
Здається відпливний за обрії світ,
Був без хвилики нещастя і добрий і милий.

О, якби міг дійти мій заобрійний лист,
Щоб сказати тобі, що не встигла сказати,
Я б гукнула на всесвіт: „Матусю, вернись,
Щоб могла я тобі своє серце віддати!”

30. 9. 70

Колеса гірко схлипують —
У серці різьблять жаль.
Он, там, горить за липою
Небес ясна емаль.

Верба стоїть у кучерях —
Струмки зелених сліз,
Мов дівчина засмучена,
Благаючи: вернись!

Прощай, прощай! — повторюють
Колеса навмання...
Пливе медами чорними
Мов свята Земля.

11. 6. 55

МУРКО

Як голодний Мурко сильно,
Чемний він і дуже пильний,
Послужити дуже рад, —
Кіт цей справжній акробат:

Виробляє різні пози,
Сприт показує і розум
І слухняний, наче пес,
Весь він — зір, і слух він — весь.

Як голодний він чудесний:
Він ласкавий, він облесний,
І тоді він кожну мить
Хоче щиро послужить.

Як наїсться він досита,
То умить не має сприту —
Зовсім іншу має вдачу:
Він не чує і не бачить.

Сто разів його ти клич, —
Він твою не чує річ.
Кіт тоді лиш чемність має,
Як дістати щось бажає.

Кіт міняється щоденно
В неотесу й джентлмена.
Видно, справді, в світі їжа
Має силу дивовижну.

21. 12. 74

Безліч піщинок створили пустелі.
Безліч краплинок снують океани.
Малі порошокинки струнчаться у скелі,
У гори гранітні — могутні титани.

Мільйон колосків зітче плахту для ниви.
Мільйони дерев об'єднались у пущу.
Мільйони людей — це народ вже щасливий,
Держава могутня, в віках невмируща!

І хто розуміє закон цей природи,
Той завжди прямує до себе подібних,
І бути собою безмежно він гордий, —
У масі він — сила, а сам — непотрібний.

Людина сама — це краплина без цілі, —
У масі подібних — буття океану.
Вона має силу, життя, має хвилі, —
Маленька краплина зродила титана.

У єдності — сила, у єдності — воля.
У єдності — наше життя і роздолья.
Мільйони людей в наполегливій праці
Будують фортеці народів і націй.

15. II. 73

Неоклясики казали:— Олесь — зовсім не поет,
У поезії хоралі найчудовіший сонет —
В ньому грацій рівновага, в ньому — витонченість форм
І краси п'янка наснага — дивний музики акорд.

Я беру сонети в руки: в них чужий, далекий світ.
Греків, римлян там онуки творять свій безсмертний міт.
Добрі вірші для естетів, споглядаючих красу. —
Манастир для душ аскетів, що не бачать чар часу!

Вірші Олеся всі рідні, рідний дух в них, рідний зміст.
Кожний звук в них — клич побідний, кожне слово — аметист.
В них не Рим, не Візантія, а наш Київ, рідний Львів —
В них цвітуть вогнями мрії наших соняшних степів.

Видно, слів краса прерізна: вищих поетичних сфер,
Але є краса вітчизни: рік, садів, гаїв, озер.
Та краса в піснях, мов плеса, в ній душі народу лет,
І тому пісні Олеся нам рідніші, ніж сонет.

2.4.74

Неоклясики казали:
— Олесь зовсім не поет.
В поетичнім арсеналі
Найціннішим є сонет.

У сонетах — Візантія
І чужий і мертвий Рим,
А в піснях Олеся віє
З рідних стріх солодкий дим.

Ось беру пісні Олеся:
І співа моя земля,
І мені чомусь здається, —
Чую пісню солов'я.

Тут все рідне, все знайоме,
Все іскристе, все живе —
Проганя зневіру й втому,
І в барвистий світ веде.

Пісня — крила, пісня — сила
І не гірша, ніж сонет,
Бо гартує душу й тіло
Творить з нас зірок-планет.

Досвід правду вчить одвічну:
Все свій має час і день.
Час для віршів є клясичних
І для радісних пісень.

Ворог мій — це мій талант.
Він крутіж, він океан —
Вихор, буря, дощ і грім,
Пекло вогняне з усім.

Він моє вразливе серце
Скрізь метає, мов човенце,
Розбиває на тріски —
І збираю я казки.

Всі нещастя ринуть градом,
Наче цілий всесвіт пада.
Це прегострий мій талант
Різьбить душу в діамант.

Скільки я терплю страждань!
Біль мій, як червона грань.
Із краплин моєї крові
Виростає квіт любови.

11. 10. 73

**
*

Мое життя — суцільна рана,
А доля в мене, як напасть.
Чом, люта доле, злим тираном
На мене сієш град нещасть?

— Я обертаю в пісню сльози,
Творю поеми із проклять;
На тебе шлю я бурі й грози
Ліниві музи воскрешать!

1. 11. 73

Ніч — це крапка в стрічці дня, —
Спокій, відпочинок.
Ти сідлаєш сон-коня
І по світі линеш.

Править тут такий закон
В синім царстві ночі:
Можеш ти без перепон
Їхать куди схочеш.

І нема таких країн,
Островів на світі,
Щоб цей диво-кінь з долин
Міг не долетіти.

Тільки стане схід горіть
Зіркою світання, —
Коник-сон ізщезне вмить —
Зійде сподівання.

5. 9. 73

З нас витіка вогонь життя,
Немов вино зі жбана,
І гаснуть іскри почуття
І радощі кохання.

Як виповнить наш простір смерть
Прозорістю ясною,
Налиті вічністю ущерть,
Ми станемо — весною.

Не буде в нас тісних границь —
Безмежність і музичність.
Ми будемо бистріші птиць
Із далечі обличчям.

МІСЯЦІ

Звідкиля ці місяці
Появилися усі?
Місяців дзвінкі акорди
Появилися з природи.

Січень сніг у килим тче,
І морозом він січе.
Ліс січуть — рубають в лісі
В цьому місяці. Він — Січень.

Лютий, бо мороз лютує,
І зима вже не жартує.
Завірюхи й хуртовини
Тут лютують без упину.

Ось весна ясна, твереза
Будить в березні берези.
Березень йде від беріз,
Що бруньки пускають скрізь.

Ось іде вже місяць Квітень, —
Розквітають різні квіти.
На левадах квітів — море
Різних радісних кольорів.

Йде у гості місяць Травень —
Розливає морем трави.
Травень має з трав убрання;
Трави — це його завдання!

Ось приходить місяць Червень,
Бо тоді вилазять черви.
Черлень в нім — червоні тони —
Ягоди стають червоні.

А за Червнем йде вже Липень,
Бо цвіте пахуча липа.
Пахне липа ароматно —
Бджоли мед летять збирати.

Вже серпи ладнають жниці —
Це йде Серпень сонцелиций.
Серпень жне серпом і косить
І снопи у копи зносить.

Вересень — це місяць синій
І туманний і осінній.
Зацвітає синій верес, —
Вересню сплів пояс-черес.

Жовтень — жовто-пурпуровий.
Він усі гаї й діброви
Одягає в жовтий колір —
Золота у нього — море!

Листопад — це листя пада —
Вже відходить осінь з саду.
Відлітають в ірій птахи,
І осінній дощик крапа.

Ось приходить місяць Грудень,
І мороз зі сну він будить.
Ґрунт грудками ввесь береться,
І цей місяць Груднем зветься.

28. 10. 76

Ділина — це долена,
Порізьблена, поколена,
Ровами і яругами,
І балками, мов смугами.

Вся ділина — вся долена,
Водою вся поколена.
Раз долена — долиною
Є прозвана людиною.

Ділина — вся долена,
На пальці вся поколена.
Порізьблена, потята,
Долоня пальцювата.

13. 11. 76

Осінь шатра напнула з туману
І стриножила сонце-коня.
Йде вона, мов чаклунка-омана
І про щастя ворожить щодня:

І дні розкладає, як карти,
І тасує думки, мов тузи,
Мрій розпалює соняшну ватру
І обіцює скарбів вози.

Ось вона у спідниці вихрястій —
Шаль-хмарина на смуглім плечі,
Чаклує загублене щастя,
Розсипає листки-дукачі...

Ось майнула хмариною-шаллю —
Заридали дерева-скрипки...
— Чом ти раниш красуне печаллю
Наші мрії і наші думки?

— Щоби солодість щастя відчуті,
Треба знати: — гіркий біль, як сіль.
Я дарую печаль вам і сміток,
Щоб солодшим був весен напій.

Я розвожу дари урожаю
І данину збираю я теж,
Бож без праці багатства немає:
Що посієш, то те і збереш.

Для весни приготую я місце,
А сама в борозенці засну,
Вам залишивши мрію барвисту
Про співучу і щедрю весну.

9. II. 73

Ось ллється музика у зливі солов'їній,
Тремтить струною трелями струмка,
Скрипить в скрипках дерев, мов голосіння,
Шепоче шелестінням колоска...

Чи чув ти музику колись в квіток молінні
Чи у бренінні золотих бджілок?
Чи ти відчув божественне тремтіння,
Як грім спливав по стрілах блискавок?

Могутня музика морів, немов органів.
Цвітиста музика квітучих ланів.
Трагічна музика вітрів, мов океанів.
Весела музика — симфонія землі.

Небесна музика в зірках, планетах, сферах —
Вібрація потужних сил життя:
Інтимна музика надій і мрій химерних
В бажаннях, сподіваннях, почуттях.

Існує музика тонка, не всіма чута —
Симфонія поезії і слів.
Бринять тут арфою жалі, печалі й сміток,
І щастя вводить радісний мотив.

Той, хто зумів зловити спів чарівний слова,
Ідей, думок новий відкрити світ, —
Для нього вірш — зоря, душі краса, онова,
Для нього вірш — життя мільйони літ!

1972.

ПІКАССО

Пікассо дурень! — кричать гістерично, —
Світ він малює цілком демонічно:
До невпізнання речі калічить,
Сто сторінок ізробить з обличчя.

Язик — з кілометр, а живіт — з земську кулю,
Чи бачив таке хтось безглуздя в минулім?
Лік ще не винайшли від сюрреалізму,
Щоб бачити світ крізь правдивішу призму.

Колись малювали з одного лиш боку
Чарівне усе і надхненно-високе
Життя у менті застигле статично,
Як досконалість форми і вічність.

Пікассо узяв філософій макітру
І виплюснув їх на мистецьку палітру:
Річ з усіх боків й площин динамічно
Показана зразу у танці магічним.

Тут всі деформації форми і суті,
Зібрані в фокусі, в танці закуті.
Тут тіло з душею в борні повсякчасній:
Краса — це пізнання, пізнання — це щастя.

Краси ідеали змінились в картині, —
Мінливість в усьому: в вмиранні й руїні.
Коли ж є подібність у суті і формі,
То речі еднають абстракцій акорди.

Якби можна речі із форми розкути,
Усі б таємниці збагнули ми суті.
Пікассо відтворює світ не єдиний,
А стоглибинний і стоплощинний.

Пікассо змалював людину,
Що вся пішла в живіт-гарбуз.
Ану, задумайсь на хвилину,
Чи це не геніяльність муз?

Скільки рослин іде у гичку
Або іде у пустоцвіт?
Як сила волі невеличка,
Тоді людина йде в живіт.

Керує шлунок, а не розум
Її малесеньким життям.
Для неї їжа, мов наркоза,
Всі заміняє почуття.

Яке їй діло до ідеї,
Яке їй діло до мети?
Метою шлунок служить в неї, —
Все ж інше — мертве у житті.

Пікассо віддзеркалив вміло,
Щоб тут творити кращий світ,
Душа повинна мати крила,
Щоб не горою був живіт.

21. II. 74

Народ, який уміє працювати,
Не мусить нищити і всіх вбивать.
Він може розумом своїм крилатим
Все винаходити на світі й здобувать.

Він розумом всі відкриває далі
І відкриттями покоряє світ.
Йому не треба бомб й мечів зі сталі —
Він може розумом себе озолотить.

А в кого розуму нема — живе з розбою.
Корсар-пірат — це вічний галапас.
Нічого доброго він не несе з собою,
А тільки — смерть і сльози повсякчас.

І цей народ несе саму руїну,
Бо пожирає все, мов сарана.
Кінець-кінцем і він таки загине,
Бо творчого вогню у нім нема.

Народ, в якого — сонцесяйний розум,
Є другом-братом людям залюбки,
Бо він спиняє всі нещастя й грози —
Дає усім зціляючі думки.

Дає усім він мудрости скрижалі
І вчить усіх на світі — працювать! —
Щоб люди продуктивними ставали
І без війни могли все здобувать.

13. 11. 76

ПІСНЯ КАМЕНЯ

Камінь я, а не троянда —
Не оспівують поети,
Але я струнчу гіганти —
Вежі цілої плянети.

Хоч троянди славлять дзвінко
За красу їх тимчасову,
Людам я даю будинки
І собори пречудові.

Сяю в статуях безсмертям
І дарую речі людям,
І нагробником по смерті
Сон вартую не пробудний.

Всі троянди йдуть із димом
Ярих пелюсток під ноги.
Я ж мостів тримаю крила
І вимощую дороги.

Чом троянді пісні слава,
Що умить засяє й згасне?
„— Ти основа є держави
І без слави ти прекрасний!”

6.9.72

ПІСНЯ СКУЛЬПТОРА

(О. Архипенко)

Статуї серце я віддам,
Нехай живе за мене —
Всміхається дощам, вітрам,
Стрічає сонце денне.

І мрії хай мої трима,
Немов стрічки проміння —
Нехай стоїть вона жива
Квіт-папороть з каміння!

Її і старість не торка,
І сум її обходить.
Вона незмінна у роках
Із розуму всіх зводить.

В статую я вдихну любов
І мрій своїх музичність —
Нехай її камінна кров
Співа про синю вічність!

Рікою роки протечуть —
Прилину вітром в герці,
Щоби в статуї цій почуть,
Як в мене б'ється серце.

Титули — це барикади,
Що упали на шляхи
І розбили всю громаду
На дрібнесенькі шматки.

Титул — заштрик для амбіцій,
Іншим ранить почуття.
Це пігулка з тих традицій,
Що отруюють життя.

Титул — герб зарозуміння,
Він щитом є повсякчас,
Що шляхи до зрозуміння
Відрізає кожен раз.

Ось канадці — мудрі люди,
Щоб була міцна сім'я,
Замість титулів усюди
Уживають лиш ім'я.

4. 4. 1974

Чарівні краї в оксамиті
За морем розкинулись десь,
А наш край найкращий на світі —
Україна — це чудо з чудес!

В нас весни пахучі і ніжні,
І квітів в нас цілі моря.
Встає в нас з-під снігу підсніжник,
І пахне в нас хлібом земля.

В нас доми, заводи, копальні,
Дівчата смугляві стрункі,
І сонце привітне, мов мальва,
І сонцем течуть в нас думки.

І наша душа, мов криниця,
І ворог її не зломив.
Україно, моя чарівнице,
Ти — мова, ти — віра, ти — спів!

Поезія добра, яка нас п'янить,
Дарує екстази хвилюючу мить;
Образи різьбить річок і лози —
Виблискує сонцем в краплині сльози.

Поезія добра, яка наче друг,
Нас потішає і скріплює дух,
Яка розганяє печаль, самоту
І кличе на змаг за велику мету!

Поезія добра, яка, мов сурма,
Нас кличе творити великі діла,
Шляхетности вчить і найвищих чеснот
І вчить нас любити людину й народ.

Найкраща поезія буде таки,
Що сіє візійні новітні думки,
В якій по-новому осмислено все,
Яка нам нові заповіти несе,

Яка нам показує світ без прикрас
І думати й жити нас вчить повсякчас, —
Світогляд новий нам дає, наче стяг,
Вчить дух перекути у велич звияг!

22. 3. 74

ОСТАННІЙ ОТАМАН КОШОВИЙ ІЗ СІЧІ

(Петрові Калнишевському)

Останній кошовий із Січі,
Немов святий, іде в сторіччя.
Це Кальнишевський той Петро,
Що завжди скрізь робив добро.

Він землю боронив звитяжно
І відганяв всю силу вражу.
Торгівлю й хліборобство ширив
І боронив дідівську віру.

Він був післанцем в Петербурзі —
Не піддавався він нарузі,
Був завжди чесно-справедлив
І вольності всі боронив.

Сусіди ось на Січ напали,
Й пожежа битви запалала,
Та загуло з сторін усіх:
Кров християнську лити — гріх!

З землею Січ усю зрівняли,
А все добро — пограбували,
І всю премудру старшину
Погнали у Сибір, в тюрму.

І ось звитяжець бездоганний
Іде на Соловки в кайданах,
Щоб там конати тридцять літ
І проклинає ворожий гніт.

Могутній велет був, нівроку,
Дожив аж до сто тридцять років.
В катівні, де кістки й сопух
Його тримав Козацький Дух!

Бо він дощами перемитий,
Бо він вітрами був налитий,
Налитий степом був і Сонцем —
Лишивсь до скону оборонцем!

Чеснот і вольностей козацьких
На Запоріжжі був він батьком.
Його душа — це волі стяг.
Згадай його у молитвах!

13. 11. 76

Розкуйовджене поле вітрами
І кипить грає гривами трав.
Біля неба блакитної брами
Сонця ватру пастух розіслав.

Корівки ходять в соняшній світі
І збирають із трав молоко.
Ми чудес всі шукаємо в світі,
А нам чудо щомиті дано.

Ось чабан витягає з торбини
Всі звичайні припаси свої,
І смакує йому цибулина,
Як найкраще вино на землі.

Ось сопілку бере він у руки,
Й соловейком співає душа, —
Ллються мрій зачаровані звуки,
Він радіє і всіх потіша.

П'є він чисте-пречисте повітря,
П'є він воду живу з джерела
І на цілому світі, повірте,
Щасливішого раю нема.

10. 12. 74

Як огудина здорова,
То прекрасні огірки.
Як огудина чудова,
Огірочки всі стрункі.

Та коли скалічиш гичку, —
Сохнуть стебла, сохне лист.
Огірки усі — калічки,
І усі малі на зріст.

Може, і життя людини,
Мов огудина оця,
Дасть тоді плоди — перлини,
Коли ціла зовсім вся.

А коли життя, мов гичка,
Знівечене тут і там,
То тоді думки-калічки
Виростають, наче хлам,

І тоді людина хвора,
Бо порізана душа,
Та любов, як сонця море,
До життя все воскреша.

7. 11. 74

Самота одного тижня
Має чари дивовижні:
Сподівання — панорами,
Щастя — тонни, болю — грами.

Самота одного року
Є уже відмінна трохи, —
Сподівання, мрії гаснуть,
І печаль приходить часто.

Десять років самотиння —
Це страждання, це терпіння.
Гасне молодість і мрії,
Гаснуть віра і надії.

Тридцять літ — це вже в'язниця,
І життя блакитна птиця
Промайнула, пролетіла, —
В'яне серце й в'яне тіло.

Самота буває раєм,
Де ми перла мрій збираєм,
Та бува пекельне море,
Де збираєм сльози-горе.

Тільки в досвіді людина
Самоти збагне глибини.
Самота прегарна збоку,
Зблизька є страшна й жорстока.

4. 4. 74

Щастя — гарне почуття
Радости й краси життя
І його не можна мати,
Як не вмієш відчувати.

Щастя — позитивність дум,
Що женуть печаль і сум,
І із кожного нещастя
Дар нагоди вміють прясти.

Як в думках надій немає, —
Щастя зразу умирає.
Лиш тоді життя безхмарне,
Як думки легкі і гарні.

Щастя — віра та безмежна,
Від обставин не залежна,
Бо лежить вона не в скрині,
А в душі, в самій людині.

Щастя — гарне почуття
Радости й краси життя,
І його щоб завжди мати,
Треба вміти відчувати.

2. 4. 74

СТАТУЯ СПІВАКА ЙОСИПА ГОШУЛЯКА —

роботи скульптора Петра Магденка

Чиє це чоло соняшно-промінне, —
Жар-птицями злітає мислей рій,
А очі, очі — це живі жарини, —
Метають іскри — стріли із-під вій.

Хто ця людина вольова, велика,
Які вона веде у бій полки,
І що у ній вкарбоване навіки,
Що слави їй сплітаємо вінки?

Людина ця — це справжнє в світі чудо:
Бо це статуя, що немов жива,
Яка в піснях віщує щастя людям,
Яка з життям змагатись заклика.

Це — Гошуляк, співець усім відомий,
Стоїть, як полководець у віках, —
Горить і в камені ясний безсмертя промінь,
Що запалила скульптора рука.

11. 6. 76

Розгорни ти серце, як листок паперу,
Скільки там на волю рветься почувань!
Злинуть у нестримі вірші дзвінкопері
Із гілок печалі, радості й страждань.

Щирість — не лахміття п'яного паяца, —
Це обличчя правди, долі камертон;
Мов із люстра, з неї виринає з рясту
Розцвітає лотос — найдивніший сон.

Шепіт може бути ніжним і прекрасним
І сльоза дорожча, ніж важкий алмаз,
Тож навіщо криком тиші пісню красти?
Вічність, наче плесо, відбиває нас.

Образ наш гойдають рвучко хвилі часу,
І хвала й догана не міняють рис.
Куриться туманом, розтають образи,
Брил тих не змінити, що в думки вдяглись.

І людині кожній помиляться вільно, —
На долонях Бога — ми звичайна тля,
І без нас цвістиме музика і зілля,
Кораблем плистиме у далінь земля.

Сьогодні мені ти приснився ві сні,
Далека божественна мріє, —
Приніс на крилі дзвінкопінні пісні,
Бажання, дерзання, надії.

На світі — дорожча цілунків усіх,
Розспівана мрія чудесна.
Ти будиш у серці поснувши пісні,
Малюєш завітчані весни.

Без тебе на світі життя — не життя.
Я — мертва без тебе крижина.
Мені ти приносиш вогонь почуття
І твориш із мене людину.

І горе вщухає і смуток тіка,
Як образ твій блисне здалека,
І щастя струмує рікою в думках —
Стає мені радісно й легко.

26. 3. 70

Твоя любов, немов комета,
Засяє й згасне в далині.
Любов — надхнення для поета, —
Малює дива чарівні.

Твоя любов п'янка музична
Малює в пісні образ мій.
Модель поет міняє вічно,
Бо образ різьбиться новий.

Твоя любов — любов поета.
Вона — творець пісенних зір
І зразу гасне, як комета,
Як тільки на малює твір.

11. 9. 69

ТАТОВІ

Ти відійшов, та ти — зі мною,
Я чую все твоє тепло.
Твої слова бринять луною
Про мудрість, правду і добро.

Ти наче те вікно в засвіття,
І гасне мій нестерпний біль...
Думок і мрій ясне сучвіття
Мені ти кидаєш звідтіля.

Ти сонце, що зайшло за гору,
Лишивши на землі сліди...
В моїй душі шумлять, як море,
Тобою саджені сади.

І я плоди збираю ярі,
Плоди думок, пісень, бажань.
Усе ти граєш на флюярі
Моїх згадок, моїх страждань.

І я молюсь за тебе щиро,
І ти приходиш уві сні —
Мені приносиш чудо-ліру,
Яка виспівує пісні.

30. 10. 74

Тепер пізнала я ціну коханню,
Що це не мрії казка золота,
А це посвята, праця і страждання,
Нове життя й нова в житті мета.

Несамолоба зробить з егоїста,
Навчить терпіти все без жадних слів
І проти хвиль в тяжку негоду плисти,
І тамувати в серці гордий гнів.

Любов навчає завжди все прощати,
Сціловувати зронену сльозу.
Вона навчає мудрости посвяти
І вчасно вчить гасити шал-грозу.

Любов шліфує нашу хижу впертість,
Навчає радощі малесенькі цінити,
Страждати вчить і все приносить в жертву,
Щоби цвіла гармонії суцвіть.

Кохання — це життя велика школа,
Де в досвіді людина дозріває,
І світ увесь стає новим навколо,
Й душа стає досвідчена, нова.

Кохання — це уміння мудро жити:
Творити щастя із малих розмов,
В хвилину горя вміти біль терпіти,
І все спочатку починать любов.

20. 9. 73

Терпіння май! Любов нехай росте
З малесенького зернятка надії...
Хай сонцем слово ніжне і просте
Стебельце це тендітне гріє!

І не допоможе тут веселка мрій,
Бо тут потрібне прощення й посвята.
Прощати все і зносити ти вмій,
Терпіти вмій, молитись і чекати!

Нехай любов росте, як диво-цвіт —
Не бійся поливать її сльозами!
Життя скрізь інше, аніж мрії світ:
Від праці кращого нема бальзаму.

Працюй, плекай цей паросток надій
І доглядай цей колосок єднання!
Кохання починається із мрій,
Та працею будується кохання!

4. 4. 74

Щоб полум'я ясне зродити,
Дуб мусить вмерти, спопелить,
Віддати в жертву все на світі —
Життям за світло заплатить!

Щоб з думки викресати світло,
Красу і силу і любов,
У неї треба перелити
Із серця всю живущу кров.

В житті нема нічого даром:
За все потрібно заплатити!
Безсмертя — найдорожчі чари, —
Їх можна лиш за смерть купити.

11. 3. 72

Колись я марив, мріяв, снів
Про соняшні краї...
І я туди за щастям плив
На мрії-кораблі.

З тих пір пройшло багато літ,
І я — на чужині...
Розвіявся казковий світ,
Що снівсь колись мені.

Ось я у долі крутіжі:
Нема стерна, вітрил,
І я — чужий, і всі — чужі —
Нема ні мрій, ні сил.

Нема ставка, нема струмка,
Нема ланів, гаїв...
Не в'ється стежечка стрімка,
Не чути солов'їв.

Не лине пісня у вікно
Дівчат, що йдуть з ланів,
І сонечко не лле тепло,
Не чути рідних слів.

І скарби всі мені — ніщо
Без рідної землі,
Бо в душу падають дощем
Образи і жалі.

Об'їхав світ я два рази,
Та скрізь стрічав жалі.
Найбільше скарбів і краси —
На рідній скрізь землі.

Найбільше див у тім селі,
Де хлопчиком я ріс,
І друзі всі мої малі
Стрічали щастя скрізь:

І у струмку і джерелі,
В садках і між сосон.
Були скрізь чари на землі,
Мов казки дивний сон.

1. 10. 73

**
*

Коню, ти мій коню,
Золоте копито,
Що везеш на долю
Зиму, а чи літо?

І везеш ти звідки,
На якому возі
Папороті квітку
Чи морозу сльози?

— Їду аж з Трипілля,
Віз з любови кутий,
Щоб буваль чар-зілля
Ти не міг забути,

Щоб ти знав колиску
Рідної культури —
Це ж ті обеліски,
Що спиняли бурі!

Я везу легенди
Про геройське діло,
Щоб в душі у тебе
Виростали крила!

Бо ж любов до предків —
Мудрости криниця.
В мудрости вся сила
І мета-зірниця!

15. 11. 74

Хоч мільйон читай книжок,
Не збагнеш ти сенс кохання, —
Тільки з пройдених стежок
Назбираєш скарб пізнання.

У кохань — мільйон облич —
Всіх не можеш ти угледіть:
Є як день і чорна ніч,
Є — зоря і чорний лебідь.

Передбачити дарма,
Що за щастя у коханні, —
Це запекла боротьба —
Змаг за волю й панування.

В ній багато ран, образ,
Сліз і непорозуміння.
Той перемагає враз,
Хто здобув міцне терпіння.

6. 6. 73

Як ти любиш платонічно,
Ти страждаєш, тужиш вічно.
Мрія творить чудеса —
Лине просто в небеса.

Відчуваєш світ весь різко,
Бо в думках веселка бризка,
Бо любов для тебе — таїна
Прецікава, надзвичайна.

Як торкнеш любови ліру —
То утратиш в чудо віру:
Вмить тоді розтане таїна —
Стане світ увесь звичайний.

Бо любити той лиш може,
Мрій вогонь кого тривоже.
Той згоряє від кохання,
В кого крила сподівання!

29. 9. 75

Суть поезії не в римах,
Не в блискучих образах,
А в умінні суть незриму
Слів радаром показать.

Мов альхіміки, поети
Плавлять вічно слів руду, —
Хочуть виплавить плянету
В сяйнім щасті молоду,

Щоб створити камінь щастя, —
Ощасливить він усіх:
Знищить біди і напасті,
Сум, хвороби й чорний гріх.

Конденсують думку вперто,
Щоб створити самоцвіт,
Щоб він силу мав безсмертну —
Оживляти міг весь світ.

Образ — тільки символ мови,
Рима й ритм — це пульс подій.
Думка є душею слова,
Думка — це прожектор дій.

22. 11. 72

Любов і пристрасть — різні речі
Й не раз обдурюють серця
І манять у блакитний вечір,
Де казка чарів без кінця.

І пристрасть — музика магічна:
Співають небо і земля...
Вона чарує, манить, кличе
І по-чаклунськи умовля.

Та це лиш крові зов весняний,
Де мрій видзвонюють струмки,
Й надій чар-зілля швидко в'яне,
Й дотла згоряють всі думки.

І пристрасть є егоїстична:
Про себе дбає — ти вмирай!
Вона підступна і трагічна
Обіцює жаданий рай.

О пристрасте, яка грайлива,
О пристрасте, яка п'янка!
Яка облеслива, зрадлива,
Яка болюча ти й гірка!

Любов — це дружба і посвята,
І вірність в горі і біді.
Вона, неначе рідна мати,
Оберігає нас завжди.

Любов вже не така небесна,
Вона більш проста і земна,
Та вірністю вона чудесна
І глибша пристрасти вона.

Всіх пристрастей пожежа гасне,
І час той попіл розміта.
Любов нас гріє повсякчасно
І нам освічує літа.

22. 4. 74

Випромінюй проміння любови
У думках, у словах, у ділах,
Що до тебе повернуться знову
В поцілунках і ніжних словах!

Як чужий ти й холодний, як скеля:
Без фантазій, без мрій, без життя,
Як же може мертвечість пустелі
Народити палкі почуття?

Квіт любови — не тільки сон-мрія,
Вічна жертва монаха-жерця, —
Це життя, це діалог, це дія,
Де діють взаємно серця!

Хто бере хміль-любов без віддачі, —
Швидко знищить її запас.
Треба вміти за все віддячить
І творити любов кожний раз.

Роздаровуй приемність і ласку,
І ніжність і серця тепло, —
Це вони творять щастя і казку
І радістю спалюють зло!

Серце тільки тоді має крила
І скарби уміє творить,
Коли — безтурботне й щасливе
І з радости хоче жить!

Випромінюй проміння любови,
Засівай ними днів переліг
І з них виростуть щастя діброви
І твій завітчають поріг!

Без любови і жити не можна —
Це відоме у світі усім,
Бо життя без любови порожне —
В нім нема ні вогню, ні краси.

Як не маєш ти з ким розділити
Всі слова, всі думки й почуття,
То вмирають надій самоцвіти,
Не зродивши ні іскри життя.

Бо любов — це джерельні глибини,
Із яких ллється повінь життя —
Відкриває всі таїни людині —
Вчить посвяти, добра, співчуття!

Без любови на світі все мертво,
Все вкриває жалобою сум,
А любов в почуттів коловерті
Родить радість, надію й красу.

І найдалші видніються далі,
І найглибшу збагнеш глибину,
Бо маліють жалі і печалі, —
Рветься сонце у вись голубу.

Без любови і жити не можна —
В ній новизна, горінь і снага,
Навіть квітка і стеблиночка кожна
Сонцю руки свої простяга.

26. II. 75

Людина на світі — лише провідник,
І життя в ній пливе, наче струм.
Все, що впало, пливе у душі, як потік:
І кривда, й образа і сум.

Як душу наповнить жорстоке життя
Отрутою кривд і образ, —
Вулкан вибухає цього почуття
І градом спадає на нас.

Людина не в силі іншою бути, —
Перетворюють зло у добро.
Вона віддає, що їй інші дадуть,
Віддає всі поразки і зло.

Як кривду людина зазнає якось,
То в серці її не трима
І мусить цю кривду віддати комусь, —
Помститись на богові зла.

Людина невинна, коли вона — зла, —
Це зло дарувало життя.
Якби дарували їй більше добра,
То добрі були б почуття.

5. 10. 73

Людина родиться порожня —
Її виповнюють щодня
Події стрічні-подорожні,
Що досвід нам несуть життя.

Людина, мов порожній жбанок,
Багато міститься у ній.
Налити можна забаганок,
Думок, бажань, надій і мрій.

Налити в неї можна віри,
Що виповнить її ество, —
Вона любитиме без міри
Братерство, правду і добро.

А можна знань налить по вінця, —
(Не можна ж жити без знання!)
Воно дорожче всіх червінців, —
Допомагає нам щодня.

А можна в душу, мов сміттярку,
Накидять різних нечистот,
І буде все життя, мов барка —
З самих печалей і турбот.

Якщо у душ ясні амбари
Знань не насиплеш, як зерна,
То загніздяться там примари:
Зневіра, туга з царства зла.

Якщо у душу-амофору
Наллеш горілки і вина,
Вона стає навіки хвора:
Слаба, сліпа, глуха й німа.

Хто бачить світ крізь чад ілюзій —
Химерний, нереальний світ,
Той в цім магічним колокрүзі
Загубить скарби кращих літ.

Що наллемо у душ сүлії,
Те вже не виплемо звідтілї,
І буде світ наш з світла дії
Чи перетвориться у біль.

Тож наливаймо в душі-чари
Знання — з світів цілющий мед,
Щоб праця дружня, сонцяра
Вела нас завжди уперед!

14. 12. 74

Фіялка схотіла зробитися дубом —
Це стало для неї страждання і згуба.
Вона нарікала ллючи роси-сльози,
І вбили її гострокосі морози.

Якби та фіялка уміла радіти —
Уміла фіялкою бути на світі,
Черпала б із радості полум'я сили,
Росли б в неї щастя божественні крила.

Як часто і ми, мов метелики вутлі,
Все линемо в далеч до полум'я смутку, —
У полум'ї спалимо крила-вітрила
І потім конаємо в смутку безсило.

Якщо ти вродився на світ аметистом,
Радій скарбом-світом, виблискуй іскристо,
І відкривай ти буття таємницю,
Поповнюй відмінністю світу скарбницю!

3. 3. 75

МИКОЛІ ПОНЕДІЛКОВІ

Миколо брате, сину, друже,
Невже уже тебе нема?
Ми за тобою гірко тужим.
Пливе зима, пливе зима...

Невже не вийдеш більш на сцену,
Зробивши коміка лице,
Щоби зі сну будить людину,
Яка закопана живцем

У копу глупоти своєї —
Долярів і простих турбот,
І чахне, гине без ідеї,
І свій закопує народ.

Миколо, ті слова вогненні,
Що, наче бомби, рвались в сміх,
Зривали маску з вад щоденних,
Прозріння в слові йшло до всіх!

„Соборний борщ“ я чую й досі,
Бож розбрат — це наш перший бич.
Чому ж тобі не довелося
Нас лікувати з протиріч?

Тебе — нема, зійшов зі сцени.
Ти відсміявся, відгорів.
О, ні! Ти будеш жить щоденно
В жаринах невмирущих слів!

28. 1. 76

В людини лиш тоді найбільше сили,
Коли вона весела і щаслива,
Коли гармонія у неї у душі
І не хвилюється вона і не спішить.

Та вистачить сказати щось невчасно —
І зникнуть вмить гармонія і щастя,
А як веселости всі знищені вітрила,
Тоді в душі немає плисти сили.

Потрібно відчувати час і місце
Для різних справ і вмить мовчать навмисне,
Щоб у життєвій соняшній плавбі,
Не псути нервів іншим і собі.

Уранці, як людина ще півспляча,
Не починай розмови про невдачі, —
Руйнуєш ти в душі спокійний настрій,
Бо починаєш день новий з нещастя.

Коли ж людина день взяла за роги
І бачить вже дороги перемоги,
Ти можеш їй щось прикре говорить,
Бо ти її не зможеш вже зломить!

Запам'ятай: ніколи вранці-рано
Не говори й не думай про погане!
Світ потребує віри і пісень,
Щоб був щасливим благодатним день!

18. 3. 74

Думки людини, мов магнет,
Події притягають.
Вони на світі кожний мент
Життя усе еднають.

Як негативні всі думки,
Немов бур'ян-будяччя,
То притягають сліз струмки,
Нещастя і невдачі.

А позитивна думка — дар,
В ній успіх, перемога.
Вона могутня, мов радар,
Розчищує дорогу.

Коли людина любить світ, —
Любов іде у гості,
Бо притягає щастя цвіт
Любов із високости.

Коли думки, як смолоскип:
Ясні, міцні, сміливі, —
Надії, мов проміння сніп,
Невдач змітають зливи.

Бо сумнів — це найгірший змій,
Він злий чаклун невдачі.
А віра — це рушій всіх дій,
Бо перемогу бачить!

Які думки, таке й життя,
Думки кують нам долю:
Як страх — немає вороття,
Як віра — меркнуть болі.

Той переможе у житті,
Хто вірити уміє
І вміє думи золоті
Перекувати в дію.

І не здолати й не зломить
Те серце сонцелике,
Що хоче здобувать, творить
Нове життя велике.

Геть, розпачу, зневіро, геть,
Бо віра — це дорога.
Поразка відступає й смерть
І лине перемога!

24. 2. 74

Не вір, що щастя — птах крилатий,
Який крильми пряде проміння,
Бо щастя треба будувати
З розчарувань і сліз терпіння.

Бо щастя не живе в палаці,
Де скарби сяють пречудові,
А щастя — сховане у праці,
В любові і у ніжнім слові.

І майстром треба бути прекрасним,
Щоб дійсність із невдач і болю
Перекувати в щастя власне
На перекір химерній долі!

Ти не очікуй щастя з казки, —
До нього ти торуй дорогу,
І всі нещастя і поразки
Гартуй у щастя перемогу!

Міць щастя треба будувати, —
Воно — реальність, а не мрії.
Роками вмій його чекати,
Поки воно з життя дозріє!

От, коли нема любови,
Прилітають із діброви
Сто вампірів — сто хворіб
І людину гонять в гріб.

Рвуть, деруть, кромсають душу
І її на порох крушать:
Свердлять, ломлять всі кістки,
Рвуть думок ясні містки.

І тоді безсилий розум,
Як спадають хижі грози —
Розпач, втома, сум і біль
Надлітають звідусіль.

Як любови меч заблисне, —
Тварі гинуть ці на місці,
Бо вони втрачають силу
Пити душу й жерти тіло.

Сонце з'явиться любови, —
То усі думки здорові,
Бо любов — це те повітря,
Із якого сила квітне.

Без любови — світ — могила,
Бо любов — це щастя крила
І чарівну має силу
Лікувати душу й тіло.

7. 11. 74

Смуток — птах оскаженілий
Радости ламає крила;
Всі надії трощить, нищить —
З мрій лишає пустирище.

Він пряде трагічну тугу —
Розпачу і болю смугу,
Розмігає сил зірчастя —
Притягає всі нещастя.

Сум і розпач — це злодії,
Що вбивають всі надії.
Там, де сум, там ніч нещастя, —
Там, де радість, — сонце щастя.

Не пускайте сум у душу, —
Радість щастя він задушить,
Вип'є з серця радість сили
І надій зламає крила.

Там, де сум заякориться,
Там вже радість не іскриться, —
Треба мати вільне місце,
Щоб птах щастя мав, де сісти.

27. 11. 73

Зневіра — це страшна отрута —
Вбиває душі і серця;
Безсилля родить, біль і сміток —
Людину оберта в мерця.

І гасне провідна надія,
І, мов іронія, — мета,
Бо меншевартість чорним змієм
Всю віру в себе розміта.

Зневіра найсмертельніш ранить,
Бо це — отруєна стріла.
Це таємниця всіх тиранів,
Що вершать підступом діла.

Не треба йти на бойовище,
Не треба ні гармат, ні куль, —
Людину дуже легко знищить,
Сказавши їй: „Ти зеро, нуль!”

Тому у нас нема пророків,
Тому у нас нема вождів,
Що чуйний ворог крок за кроком
Їх виміта з думок і слів.

За ними ми, без зрозуміння,
Великих критикуєм скрізь,
Своє підрубуюм коріння
І котимось в безодню, вниз.

Самі ми сіємо зневіру
В своїх людей, в своє добро,
Наш дух убожіє без міри,
Втрачає гін творить добро.

Нам треба меч знання гострити,
За злом не йти по манівцях.
Зневіру треба спопелити
У наших душах і серцях!

11. 1. 74

Не той жебрак, хто просить хліба,
Зіщулившись біля воріт,
А той, у кого серце — крига,
І він забув про давній світ.

Згубив він предків честь і славу
І їхні всі забув діла,
Згубив мету й всі ідеали —
Чесноти криє всі імла.

І він — порожня шкаралуша,
Що тільки зовні має вид,
А все найкраще, невмируще
В нім зціпеніло в чорний лід.

Не той жебрак, хто без свитини
Та до мети все поспіша,
А той, хто тут без цілі гине —
Погасла в нього вся душа.

І він такий убогий духом,
Не може він нічого дати.
Жебрак без хліба, без кожуха
Піснями вміє потішати!

У нього світ, мов на долоні,
Безцінний скарб — його душа,
І словом він серця полонить —
Минулу славу воскреша!

І людям він дає надхнення
Змагатись, працювати, любити
І сіє у серцях прозріння,
І для народу кличе жити!

15. 11. 74

Щастя — це енергія творити,
Працювати і цікаво жити
І його не можна так, як вітер,
Ні вловити, ані зупинити!

Щастя — це надій палких горіння,
Що вливають повинь сили в нас.
Щастя — це усе цінити вміння
І вживати скарбів свій запас.

Щастя — це самим собою бути
І не заздрить жадним багачам;
У поразці, у пекельній скруті
Духом не скоритися бичам!

Щастя — вміть малим задовольнятись,
Бути щасливим на усіх стежках;
Бачити красу, доцільність, святість, —
Щастя припис не шукать в книжках!

Щастя — в серці мати чисту віру,
Долю уважать за благодать,
Мати совість чисту, серце — щире
І уміть без нарікань страждать.

Сіяти добро — це справжнє щастя
І сповняти божий заповіт;
Із поганого творить прекрасне
І любити люд, життя і світ.

Щастя — це блукаючи по світу,
Рідну мову й пісню зберегти,
Зберегти традицій заповіді
І йти з народом до мети.

Любов — це подорож в незнане
На вутлім долі кораблі
В краї казкові і жадані
До скарбів цілої землі!

Не можна щастя передбачить, —
Життя — зрадливий океан:
Чекають труднощі й невдачі —
Нещасть багато і оман.

Буває, сонце ніжно сяє,
На океані — гладь і штиль,
Та шторм зненацька надлітає
І верга хвилі звідусіль.

Де сонце і чайки веселі,
Де місяць і намисто зір?
З води чигають гострі скелі,
І океан реве, мов звір.

І ось: подерте вщент вітрило,
Неначе вирване крило...
Потрібно віри, вміння, сили,
Щоб не піти умиць на дно.

Потрібно зберегти ввесь спокій:
Веде хай розум, — не чуття,
Бо океан — такий глибокий
І дороге таке життя!

Любов — це подорож в незнане
Кудись, у казку, навмання.
І треба вміння у змаганні,
Терпіння, досвіду й знання.

4. 7. 75

АМЕБА

Амеба має пухирця подобу —
Одноклітинна крапелька життя.
Вона — це шлунок, що працює, робить, —
Її мета — це їжа і пиття.

Людини розум — декілька більйонів
Складних, уже розвинених клітин.
Людина відкриває всі закони
Природи й розуміє збіг причин.

Людина та — не більша за амебу,
В якої шлунок — це її весь світ.
Вона лише наповнює утробу
І, як амеба, преблаженно спить.

Амеба — це лише життя початок, —
Незнані їй ні радощі, ні біль.
Буття потрібно творчістю стрічати,
Бо в творчості — життя найвища ціль!

24. 12. 74

Коли серця в нас — мертвий лід,
То єдність — це уяви плід, —
Де ж візьмеш ти вогню єднання
І для життя і для змагання?

Таж єдність — це стихія, гнів,
Що не ростуть із мертвих слів,
А вибухають із любови,
Із діл, чеснот, і поту, й крові.

Якби були у нас серця —
Промінні, радісні сонця,
Вони б могли, мов магнети,
Народ єднали у планету.

13. 1. 73

Ахейці, воювавши Трою,
Багато втратили героїв
В запеклій затяжній війні
Без перемоги у борні.

Ахейці хитруни прекрасні
Морально Трою розікласти
Наповзялись. І з середини,
Рішили зруйнувать країну.

Гелену вислали Прекраску
У Трої всі снують напасті, —
Паріса так зачарувала,
Що він забув за бій і славу.

Паріс був ватажком у Трої,
І мусів він вести героїв,
А він лиш про Гелену марив
Та про її жіночі чари.

Ахейці Трої не зломили, —
В бою було в них мало сили.
Вони на хитрощі пішли:
Коня в дарунок принесли.

— Дарунок викиньте ворожий, —
Є підступом дарунок кожний
Від ворога. Бо це лиш трюк,
Який вам зробить всім каюк.

Отак кричав один троянець.
— Що розуміє цей поганець?
Але ж дарунок — символ згоди;
Дарунок цей — краса на подив.

Так дерев'яного коня
Ввезли у Трою. Всі раділи,
Що це ахейці помудрили,
Бо наобридла їм борня.

Нарешті буде мир з сусідом:
Кінець всім чварам, війнам, бідам.
Троянський цей щасливий кінь
Стирає розбрат, наче тінь.

Троянці з радощів не спали,
Вони пили, вони гуляли,
А перепившись, всі поснули,
І навіть варті не було.

Отут якраз і загуло:
Бо вилізли з коня ахейці
І перебили вщент троянців, —
Майно з вогнем у дим пішло.

Отак пропала славна Троя:
Підвів її ахейський кінь.
Дарунок ворога — отруя, —
Несе загладу і аміні!

Бджілки збирають мед-бурштин
З чужих квіток прекрасний —
Несуть його з чужих долин
У вулик рідний, власний.

Британці, мов малі бджілки,
Премудро-працьовиті
Летять у різні напрямки
По всіх широких світі.

І, мов з квіток, з усіх культур
Знання, мов мед, збирають;
Його несуть за рідний мур,
Шліфують, обробляють.

Пізнай в чужині що і де,
Збагни всі скарби вічні, —
Тоді пізнаєш і себе
Іззовні і всебічно!

Британців гасло: — Линь у світ,
Збирай знання чужини
І перековуй в самоцвіт
Для рідної країни!

31. 10. 74

Буває нація, мов сарана,
Палючим вогнем все змітає вона;
І скільки не бий її і не нищ,
Вона розлазиться вздовж і вширш.

Буває нація, мов комарі,
Дуже кусаюча — п'є кров з трударів.
Цей галапас творити нездібний,
А комарі на землі — непотрібні.

Є нація, наче бджілки працюваті, —
Визбирують мед з наймізерніших квітів
І не марнують часу ні миті,
Вони — найбагатші в усьому світі.

Буває нація, наче комашки.
У них порядок з усіх найкращий:
Кожен пильнує свою лиш справу, —
У них найміцніша на світі держава.

Буває нація зовсім мавп'яча, —
Усе мавпує, що не побачить.
Між мавпами завжди точиться сварка —
Для них лиш місце у зоопарку.

Буває нація — хижі звірі,
І їх шанують усі без міри.
Усе вивчають, що зробили,
Бо страшно бояться їхньої сили.

* *
*

Дитина вироста з одежі
І виростає зі взуття,
Теж виростає з мрій бентежних,
Думок, ідей і почуття.

Культурні люди добре знають:
Без змін думок нема знання,
Тому нових думок шукають
Скрізь наполегливо щодня.

Але бувають люди вперті —
Жахаються нових думок
І залишаються до смерти
Серед думок, мов пелюшок;

Думок ніколи не міняють,
Для них вони стають малі.
Вони ж в ярмі думок конають
І животіють на землі.

Думки — це одяг. Неодмінно
До віку підбирайте крій!
Те, що пасує для дитини,
Не личить жінці молодій.

Нас досвід учить щохвилини,
Міняє наші почуття, —
Думки міняти ми повинні,
Пристосувавши до життя.

8. 4. 74

Є на світі псевдопраця
З рефератів, деклямацій,
З ювелеїв, віч і зборів, —
Із нескінчених повторень.

Без нових думок, без блисті, —
Це стояння лиш на місці.
Праця, щоб зібрати гроші,
Це не праця, а пороша.

Праця ця уся фіктивна,
Бо вона непродуктивна.
Що вона дає людині?
— Лиш повторення незмінні!

Так людина тратить час
І енергії запас,
І знання не здобуває,
А духово — загибає!

Праця мусить неодмінно
Нам виховувать людину
Чесну, вірну, працьовиту,
Що практично вміє жити.

5. 3. 74

**
*

Мистець, письменник чи поет,
Немов альхімік, творить чудо:
Шукає засіб і стилет,
Щоби нові постали люди.

Альхімік золото створить
Все намагався, мріяв, марив,
Щоб цілий світ озолотить —
Знайти багатства гори-хмари.

Письменник теж бере руду:
Життя всі скарги, болі, горе, —
З них творить чуда на ходу —
Безсмертні і повчальні твори.

Він нам показує стежки,
Він нам показує дороги, —
Вчить, як облегшить шлях важкий,
Як наші зменшити тривоги.

Вчить бачити себе самих
І ворогів вивчати пильно.
Трудитись вчить для діл святих
Невпинно, віддано і спільно.

І пізнавати вчить він нас
Життя глибокі таємниці,
Щоб працювати повсякчас,
Гартуючи характер в крицю.

Він нас об'єднує в сім'ю,
У націю, народ, державу.
І він, подібно слолов'ю,
На цілий світ розносить славу.

11. 11. 73

Є у пізнанні багато глибин.
Вимір на світі думок не один.
Думці найлегше форму збагнуть,
Думці найтяжче вгледіти суть.

Часто звичайна подія чи річ
Має для думки безліч облич.
Те, що здається ясніш блискавиць,
Має в собі ще мільйон таємниць.

Те, що здається знайомим для нас,
Думку спиняє у леті щораз.
Глянувши знову із інших площин,
Бачимо ясно джерела причин.

Потім, звичайна простісенька річ
Вистрелить думку вулканом у ніч —
Умить із прозріння і попелу мрій
Феніксом зрине бажання до дій.

1973.

Людина без знання —порожня —
Непевна є сама себе.
Її здолати може кожний, —
Вона не виграє ніде.

Скрізь кориться вона мудрішим,
Щоб не розчавило життя.
Мудріші завжди є сильніші,
Бо керма в їх руках — знання!

Порожні люди, мов вагони.
Це потяги-порожняки.
Їх завжди у депо загонять, —
Вантажать покладі важкі.

Їх гонять скрізь аж до могили
У холод, в спеку, в бурю, в ніч.
Їм боронитись — не під силу,
Бо порожнеча — без облич.

14. 1. 74

Життя — це не тиради паперові,
Не псевдопраці мертвий обеліск,
А вибухи ненависти й любови,
Невпинні зміни і нестримний ріст.

Сучасне — не історії сувої,
В яких усі герої вже мерці,
А це думки могутні, мов набої,
А ми — сучасні ковалі-творці.

Колись думки були, мов птахи в леті,
Кресали в душах сум, ідеалізм.
Думки сьогодні мусять, як ракети,
Сталити нас до різних катаклізм.

Думки відживші — джерело страждання.
Нових думок потрібно кожний мент.
Для праці, для відкрить і для дерзання
Потрібно мати думку-інструмент.

О думко-іскро, матінко пожежі,
Ти — джерело відкрить усіх і діл,
Відслонюєш на світі всі безмежжя,
Ти наймогутніша всіх чародійних сил!

16. 12. 74

За усю нашу трагічність
Винна наша непрактичність,
Бо із точки ідеалу
Розглядаєм кожну справу.

Завжди все ідеалізуєм,
Аргументуєм, дискутуєм,
Та як слів велика сила,
То тоді немає діла!

Кожен каже монологи
І не слухає нікого.
Він повчає, він керує,
І якраз цим все руйнує.

Ми не вмієм розмовляти, —
Вмієм всіх критикувати.
Толерантність нам не знана
І компроміс нам не даний.

Є у нас самі гетьмани,
Де порядок, де пошана?
Де є рядові солдати,
Щоб на варті постояти?

Де працівники завзяті,
Що не рвуться керувати,
А виконувати вміють
Не говорять, тільки діють?

26. 1. 71

Закули ноги у колоди,
Не ноги вирости — дибки.
Колоди розумові шкодять, —
Ростуть скалічені думки.

І то вже не думки — бадилля,
Що жовте в темряві росте, —
Життя нема — саме безсилля,
Конання, вбожество просте.

Щоб виростала думка гостра,
І крила мала у безмеж,
Вона повинна мати простір
І волю мусить мати теж!

Бо думка лиш тоді орлино
Зеніту сонця досяга,
Коли вона летить невпинно,
Є в ній надхнення і снага!

Бо думка та лиш творить дива
І потішає всі серця,
Яка є вільна і щаслива —
Не рветься з болю без кінця.

16. 12. 74

ЗАЛІЗО

Я було колись метеоритом
І упало десь серед степів.
Мусів хтось мою можуть відкрити
І від шлаків мій очистить гнів.

Заблищав я сизим зорецвіттям:
Став кинджалом, шилом, вістрієм.
Я з тих пір виконую на світі
Працею призначення своє.

Був закутий я у шлаки мертвий,
Та вогонь мене зі сну збудив.
Він коросту шлаку зміг істерти, —
Я засяяв — в чистоті ожив.

Я — той гнів, що люди звуть залізом
І не камінь, а уже метал.
Людям я даю для плуга леза,
Рейки я також даю для шпал.

І тепер, коли вже стали домни
І мене гартують навіть в сталь,
Маю я завдань на світі повно,
Як літак в блакитну лину даль.

Хто, скажіть, тепер на всьому світі,
Дивлячись на лопаті турбін,
Міг в мені пізнати метеорита,
Що упав із соняшних долин?

Зупинись, задумайся, людино!
Може, ти також — метеорит.
Як очистиш шлаків половину, —
Станеш інша і здивуєш світ!

12. 1. 74

Знання — дорожче самоцвітів
Дає новим думкам буття.
Воно покращує на світі
Усяку творчість і життя.

Воно створило всі ракети,
Всі пароплави, літаки.
Воно на земській цій планеті
Створило всі нові думки.

Знання — найперший скарб на світі —
Блискуча зброя, інструмент.
Його кувати треба вміти
В житті людині кожний мент!

Збирати скарби треба й можна,
Та треба вміти мудро жить.
Людина без знання — порожня, —
Грошем знання не замінить!

Гріш робить в світі різне діло,
Він може в світі все купить,
Та гріш не має зовсім сили
Дерзати, думати, творить!

І не допоможе злото-срібло,
Коли нема нових ідей.
Для творчости — знання потрібно,
Знання кує нових людей!

2. 11. 73

Із атомів — великий світ,
Із порошиночок — граніт,
З краплин — могутній океан,
Із одиниць — народ-титан!

Народи мудрі знають це:
Не можна жити одинцем.
Це животіння тихий скон,
Бо творить щастя — легіон!

Лиш легіон — це сила, міць,
Творець держав, творець столиць;
Творець мистецтва, знань, наук, —
Мільйон умів — мільйони рук!

Людину, що покине рід,
Покрие зради чорний лід.
Нічого вже не дасть вона,
А зрада ввесь народ вбива.

О зраднику, гряде той час,
Коли цілком не стане нас.
Лишиться назва, як акорд,
Що існував такий народ.

Хтось скаже:— „Був він не з дубів,
А із якихсь слабих рабів,
Що щезли всі з землі, мов тля,
А чудо в них була земля!”

Як хочеш, щоб народ твій жив,
Щоб він дерзав, щоб він творив, —
Будь з ним до скону в чорні дні,
Креши життя йому вогні!

Без тебе він не може жить,
Не може скарби він творить.
Не хтось повинен, — тільки ти
Вести народ свій до мети!

19. 10. 73

Книжки на полицях в бібліотеці
Стоять, мов надгробники на могилах.
І жах стрепенувся в моєму серці, —
Ті люди жили, любили, творили

І думали: будуть на світі вічно
Жити у сплетах візій-містерій,
І будуть їх мрії дзвеніти музично
І відкривати в майбутнє двері.

Чи варто було принести все у жертву,
Думки для нових поколінь кресати
І на полиці стояти мертво —
Даремно свого воскресіння чекати?

Ну, що ж! У книжках заховане чудо —
Досвід життя, що кометою згасло.
Проходять байдужі спрацьовані люди,
В них сили немає шукати прекрасне.

Книжки, мов надгробники в бібліотеці,
Чекають вогню нищівного часу,
А в книгах цих б'ється людське серце,
Та кожний лиш слухає серце власне.

29. 3. 74

Коли народу корінь знищить,
Лишиться з нього попелище.
З корінням виривай культуру,
Яка народу творить мюри!

Вбивай його прадавні віру,
Щоб в скарби він свої не вірив,
Щоб скарбів він не мав ніде,
Щоб був непевний сам себе!

Корчуй фолкльор — народню творчість,
Бо в ній палає дух пророчий,
Що може люд той розбудить,
Який зуміє вмиль прозріть.

Плюгав поетів, їхні твори,
В безсилах — завжди дух покори!
Коли все їхне вщент розбити,
Тоді їх легко покорити.

Отак цілі тисячоліття
Упоювали в нас: „Все сміття,
Що ваш створив поганський дух.
Трощи і нищ усе навкрут,

Щоби нащадки не уздріли,
Що предки ваші щось творили, —
А щоб вони служили нам —
Своїм новим володарям!

Коли ми ваше все понищим,
Тоді в своїх книжках напишем:
На світі все створили ми,
А ви — сліпі й глухі раби.”

Той, хто існує з запозичень,
Від всіх залежний раб одвічний.
Коли підірване коріння,
Не дасть вже плоду деревина.

Культуру давнюю віками
Корчуєм вашими ж руками,
Щоб наше зверху все було
Й на цілий світ вогнем цвіло.

— Що є у вас? Перун роздертий?
У нас он Зевс стоїть безсмертний
І кожен на землі школяр
Зна: Зевс богів всіх володар.

Отак нас дурять, як дурили
І обривають духу крила,
Щоб не летіли ми в зеніт,
Щоби без нас здобути світ.

25. 4. 76

**
*

Знання на світі є титаном
Що кришить темряви граніт.
З знанням народ є в світі паном,
Бо він новий будує світ.

Збирай знання, збирай щоднини
По всіх усядах і стежках,
Та знай, що скарб знання промінний —
Найбільше схований в книжках!

Видобувай із руд словесних
Те щире золото знання,
Що творить світ новий, чудесний —
Життя покращує щодня!

4. 11. 73

КРИТИКА І КРИТИКАНСТВО

Критика і критиканство —
Протилежні зовсім речі.
Критика, шановне панство, —
Це мистецтво, безперечно.

Критик все шукає гарне —
Для думок дороговкази
І не тратить слів намарне —
На докори і образи.

Все суттєве, самобутнє
Він шукає завжди в творах
І керує у майбутнє
Дум недоткані узорі.

Все він бачить позитивно
І оцінює прекрасне,
Щоб письменник став активним
І поглибив досвід власний.

Критик критикує завжди,
Щоб поліпшити вальори,
Щоб краса була в них справжня,
Щоб ще кращі стали твори.

Критиканства фальш принадний:
Або хвалить все без міри,
Або нищить безоглядно
Й з автора „здирає шкіру”.

Критиканство повне злоби —
Негативне тільки бачить
І йому не до вподоби
Ні вальори, ні удачі.

Критиканство не будує
І сумління в нім немає, —
Все прекрасне б'є, руйнує
І надхнення убиває.

Критика і критиканство —
Зовсім речі протилежні
І тому, шановне панство,
Будьте з ними обережні!

18. 3. 74

**
*

Як хочеш ти стати поетом,
Ти тему повинен знайти,
Якої на нашій планеті
Ніхто не зумів віднайти.

То вірш твій не буде лиш блистом —
Листком на поверхні ріки,
А буде із вічним він змістом,
Безсмертний він буде віки.

Ти будеш тоді говорити,
Як грім, як земля і вода,
І істина буде горіти,
Як сонця ярінь молода.

Твій голос тоді буде чути
В найдальших куточках землі,
Бо мудрість — найбільший здобуток,
Що руха всіх душ кораблі!

29. 9. 75

Любіть себе найбільш на світі,
Любіть своїх сестер, братів;
Шануйте мудрі заповіді
Премудрих предків і батьків!

Любіть ви українське слово,
Що зринуло з лісів і плес
І солов'їну рідну мову —
Найбільше чудо із чудес!

Любіть народню мудрість тиху
Без пишних і порожніх фраз,
Яка відверне чорне лихо
Й навчить по-людськи жити вас!

Шануйте батьківський ви досвід,
Бо вас не зрадить він ніде,
Щоб краще в світі вам жилося,
І відкриттям був кожен день.

Любіть ви пращурів клейноди,
Збирайте скарби давнини,
Бо в них геройський дух народа,
Що предки нам передали!

Любіть себе найбільш на світі,
Любіть найбільш за все — своє! —
Святі звичаї — заповіді,
В яких майбутнє ваше є.

Любіть, як скарб, словечко кожне,
І скарби бережіть свої, —
Ви станете непереможні
І найбагатші на землі!

4. 5. 76

Людина родиться безкрила,
Немов безкриле пташеня, —
Літати здобуває силу
Своєю працею щодня.

Знання — це найсильніші крила,
Що не бояться бур і скель;
Це наймогутніші вітрила,
Що твій провадять корабель!

А крила — це могутня віра,
Що скрізь з поразок підійма
І потішає, наче ліра:
„Немає лиха без добра!”

Вона дає вогонь надії,
Що не згасає у путі.
Вона веде крізь буревії,
Допомагаючи в житті.

І крила — це пречиста совість,
Що кличе працювати й жить,
Любити працю і суворість
І завжди світ добра творить.

І крила — це Вітчизни гони,
Які біжать в широкий світ
І до мети ведуть мільйони
Сповнять Шевченка заповіт.

І крила — це любов-пожежа
До наших предків, давнини,
Що відкриває світ безмежний,
Який ще не відкрили ми.

І крила — це та дисципліна,
Що найпотрібніша в путі.
Вона кує нову людину —
Непереможну у житті.

15. 12. 74

Людина — символ цей калейдоскоп,
У ньому пребагато різних значень.
Чеснот би можна назбирати сто,
Які ведуть до різних нас призначень.

Гуманність — це корона всіх чеснот,
Безкорисна любов до наших ближніх.
Людина може бути — лютий звір,
У ній гуманність і любов і ніжність.

Усіх, які подібні до людей,
Не можна ще ніяк людьми назвати,
Бо вигляд — це облуда тих дверей,
Які ведуть в пащеку звіра-ката.

Людина може бути лютий звір,
Який змітає все, плондрує, нищить
І гасить на путі найкращі з зір,
І залишає голе пустирище.

Людина — це не тільки стан і ріст
І профіля чарівна горда маска.
Людину творить той духовий зміст,
Який дає гуманність, чесність, ласку.

Людина — це складний калейдоскоп:
Міняються в ній погляди і настрої.
Облич у неї може бути сто —
В ній можуть бути підступ, зло і заздрість.

Людина кожна інша, аніж ти.
Це інший світ, цілком нова планета.
У ній не зможеш всіх чеснот знайти,
Які в піснях оспівують поети.

26. II. 73

Людино, ти така дитяча,
Ти прагнеш завжди здобувать.
Здобудеш щось — щаслива наче,
Щоб знов за мить, за дві страждать.

І знов запекла гра й погоня:
Здобути і перемогти,
Щоб взяти іграшку в долоні,
Дійшовши раптом до мети.

Усяка радість швидко гасне,
Здобутий тратить вартість скарб,
Бо манить, кличе знову щастя
Мисливський дух красою барв.

Здобуті скарби попеліють —
Їх не вживаєш до пуття,
Бо використати ти не вмієш
Здобутки власного життя!

І завжди люди є нещасні,
В них — ненажерливі серця.
Вони не бачать скарби власні,
Хоч здобувають без кінця.

Якби ми всі могли прозріти
І скарби всі свої цінить,
Нам стало б в світі легше жити
І стали б ми нове творить!

1973

Мамо, скільки маеш ти терпіння
Діточок плекати кожную мить!
Ти ростиш на зміну покоління:
Вчиш любити, працювати й жити;

Бережеш традиції й звичаї,
Скарби бережеш старовини,
І твоя нас мудрість всіх навчає
Берегти здобутки давнини.

Мати, ти — усіх держав основа.
Мати, ти — усіх думок рушій.
Ділом стане кожне тепле слово,
Чином стане найсвятіша з мрій!

Це твої слова, любов і ласка
У душі гартують почуття
І дитинства залишають казку,
Що нам сонцем світить все життя!

1973

Мати, мати, українська мати,
Скільки маєш праці і завдань!
Ти героя виростиш з маляти —
Змагу вчиш і кращих поривань.

Мати вчись сама, щоб інших вчити,
Над усі надбання став знання,
Бо сьогодні у сучаснім світі
Скрізь знання потрібне нам щодня.

Школа тільки розвиває розум,
Ти ж налий у серце почуття, —
Світ любити в радості й тривозі —
Зносити гірке й тяжке життя!

Мати, дай для лету дужі крила,
Щоб змогли здолати бурелім,
Щоб незламну мали в леті силу
Й захищати вміли рідний дім!

Мати, вихователько народу,
Жрице скорбів і усіх чеснот,
Вчи любити правду і свободу,
Бога, Україну і народ!

1973

Може ворог вивчить мову
І уґлєсливо чудово
Скрізь хвалити Україну
І ножем колоти в спину.

Ворог „любить” Україну
І „любов” із серця плине,
Любить цукор і пшеницю,
Україна ж — це скарбниця!

Часто українським чаром
Нас вбивають яничари, —
Не українська в них душа,
А ворожа і чужа.

І тому, слова — це пастка,
За якою інша маска,
Інший намір, інша ціль:
Нанести нам смерть і біль!

Нас ріднить не тільки мова,
Пісня й вишивка чудова,
Звичаїв рясне цвітіння
В нас влива вогонь прозріння.

Нас єднає в покоління,
Нам дає мету, горіння,
З попелу нас воскреша,
Бо звичаї — це душа!

Бережіть свої звичаї,
Більших скарбів світ не знає.
Мудрість й сила в них лежить
Споконвіку всіх століть.

Жити вчать вони на світі —
Слів збирати самоцвіти,
І вони дають мету
Землю боронить святу!

1973

Нам Бог дав скарб — це дні й хвилини —
Сказав:

Витрачуй до пуття!
Вони обернуться в перлини.
Шпаруй — обернуться в сміття.

Ти їх влютуй у злитки праці,
Вкарбуй у різьбленність статуй,
А ні, вони, як цвіт акацій,
Іщезнуть, як їх не рятуй.

Як покладеш ти час у скриню —
Життя блискучий самоцвіт,
То знайдеш вже не птицю синю,
А попіл через тридцять літ.

Час — не вино і не картини,
Які дорожчають старі,
А час є цінністю у змінах,
Як днів міняє ятері.

Ще не знайшлось таких червінців,
Щоб замінити днів буття.
Лише на дні в земній крамниці
Нам продають красу життя.

2. 12. 72

Народ молився наш щодня
Завзято, палко, щиро,
Але, коли нема знання,
Тоді вся мертва віра.

Бо віра діє лиш тоді,
Коли знання є зброя,
Коли завзяті й молоді
Учені йдуть герої.

Учені справжні ковалі,
Відкрий, знання, свободи.
Вони — це розум, сіль землі,
Вони — душа народу!

Найбільших знань потрібно скрізь
Для кожної людини.
Знання — це єдність, сили спис.
Знання — це дух країни.

Знання стирає біль різниць
І різьбить час у твори.
Знання — незламна духу міць
Будує душ собори.

Знання — скарбниця зі скарбниць,
Де скарб думок зірчастий,
Вони ясніші блискавиць,
Вони — це зерна щастя.

Знання потрібно кутити нам
На всіх шляхах щомиті,
То Бог відкриє всесвіт — храм
І таїни всі на світі.

Здобудемо ми знань зеніт, —
Здобудемо ми славу.
Знання людей виводить в світ,
Знання кує держави.

25. 11. 73

Наші кайдани — це наше безсилля,
Брак сили волі і наше безділля.
Брак знань про минуле, не здібність цінити
Надбання народу й його заповіти.

Наші кайдани — брак праці і змісту,
Що може вогнем самобутньо розцвісти.
Усе позичаєм в римлян та греків,
Чому ж не вчимося у предків далеких?

Наші кайдани ще гірш, ніж з заліза,
Це та порожнеча і дух наш розлізлий,
В якому немає коріння й основи.
Ми все без кінця починаємо знову.

Наші кайдани — це душі порожні,
Не бачимо скарби оті найдорожчі:
Традиції наші, легенди, звичаї,
Що люди плекали у рідному краї.

Наші кайдани страшніші від сталі,
Вони із байдужости, смерти-печалі.
Ми топчемо предків, тавруєм: „погани!”
І душі ми руйнуєм, спустошуєм храми.

Якщо наші предки погани немудрі,
То що ж нас спасло від загибелі, люди?
Поганські звичаї, що нищимо вічно,
Спасли від загибелі нас у сторіччях.

Якби не було тих поганських звичаїв,
Що цілий народ, мов у скелю еднають,
Давно б нас на світі уже не було.
Звичаї — повітря, найбільше добро!

Народ без науки, народ без держави
Предовгі віки вони рятували.
Яка премогутня була та культура,
Що тисячі років руйнують й не збурять?!

9. 3. 76

Не будь ти від ненависти сліпим.
Ненависть сліпить душу, серце, розум.
А щастя ходить тільки в парі з тим,
Хто бачить, що чекає на дорозі.

Хто бачить мудро і найдалше всіх,
Той переможцем вийде у змаганні.
Життя змитає з шляху всіх сліпих,
Що гаснуть у безпліднім пориванні.

Ненависть краще заміни знанням,
Щоб від суперника ти завжди був мудрішим.
Тренуй, стали свій розум ти щодня,
Щоб став від ворога хитрішим і спритнішим!

Ненависть відрізає нам путі
До всіх джерел ворожої науки,
А першуніюм лиш той є у житті,
Хто таїни всі чужі бере у руки.

Меч — це музейна рідкість в ці часи
І ворогів ти переможеш словом.
Знання — це зброя мудрости й краси.
Знання — це перемог усіх основа.

Збирай знання — немає кращих стріл,
Грабуй знання з ворожої скарбниці!
Знання дасть єдність і незламних сил
І нас злутує у державу-крицю.

26. 11. 73

От, коли людина сита,
Їй вже не потрібно світу.
Цілий світ хоч забирай,
Бо у неї в шлунку — рай!

І вона тоді ледача —
Цілий світ уже не бачить.
Їй одне лише кортить:
В холодочку відпочить!

Що їй подвиги, ідеї,
Як найкраще біля неї,
І такого вже добра
В світі цілому нема?!

Як людину голод тисне,
Голод лютий, ненависний,
Розум дістає і сприт, —
Ввесь здобути хоче світ!

Зовсім іншу має вдачу,
Враз по-іншому все бачить:
Перепон нема, границь, —
Є мета і віра й міць!

24. 12. 74

**
*

Не вір усім ти трафаретам —
Ізбитим фразам і словам, —
Відкрити сто разів планету
Ти відкривати мушиш сам!

Усі чужі думки і мрії
Дадуть тобі добро своє,
Та тільки те, що ти відкриєш,
Насправді буде лиш твоє.

Не важ свої жалі на грами,
Не трать ти сил на марноту!
Себе ти відкривай, мов браму,
Знаходь незнайдену мету!

Хай інший хтось кує печалі, —
Із них не викуєш плугів.
Ти куй із помилок скрижалі
Нових ідей, думок, снаги!

Забудь невдачі, біль і втому, —
Без них ніхто ще не творив.
Вони — шляхи у невідоме,
До невідкритих островів!

29. 11. 1974

Н И Р К А

Нирка я і непомітно
В організмах всіх живу,
І фільтрую все на світі —
Дистилюю рідину.

Тим, хто їсть і п'є у міру
Я віддячусь дуже щиро:
Раз шанує він мене, —
Довго в світі проживе.

Я працюю дуже пильно.
Праця мусить бути посильна,
Щоб не стерлась я за рік,
А служила цілий вік.

Ті, що наливають в шлунки
Алкогольні різні трунки,
Мусять знати: кожний літр
Мій псує і нищить фільтр.

Як без фільтра можна бути,
Як позбавитись отрути?
Вся отрута з їжі-дров
І напиктів йтиме в кров.

Так від праці без перерви
В мене меншають резерви
І, як знищуся уцент,
То прийшов останній мент.

Як я знищена, негожа,
Працювати вже не можу,
Їдь не можу гнати геть,
То тоді приходить смерть.

Потім ви не плачте слізною,
Бо тоді уже запізно!
Треба думати раніше,
Щоби нирки не понищить.

Тож не думайте, що серце
Вас з усіх рятує бід.
Нирку фабрику-відерце
Пам'ятати також слід.

Кров вам нирка очищає
І спасає всім життя.
Хто це знає, той вживає
В міру їжі і пиття.

Серце славили поети
У піснях у всіх віках.
Без нирок серця-плянети
Погасають у світах.

12. 12. 74

З У Б

Зуб в роті жив, немов в палаці,
Як жорно, він життя боров;
І щастя бачив він у праці:
Кусав, кромсав, жував, молов.

Ніхто не знав, що він існує, —
Він непомітно існував.
Ніхто тих тон не порухує,
Що зуб у міць перекував.

Перемолов він тони їжі,
Створив із неї інший світ:
Думки і мрії дивовижні,
І сили й праці моноліт.

Та ось — неначе грім із неба —
Зуб пронизав смертельний біль;
І організм гукнув: „Не треба
Тебе уже, іди звідсіль!”

Він викидає зуб кремезний,
Що працював свій цілий вік.
І зуб стає важніший креза,
І стогне й плаче чоловік.

„Ходім до суду! — зуб цей каже, —
Чи маю гинути, чи ні?”
І розум тут рече розважно:
— Твої скінчились, зубе, дні.

Тепер іди у коловерті,
Де вічні атоми усі,
І жорна хай зубихи-смерти
Із тебе створять світ краси.

І будеш ти, як думка-мрія,
Трави тендітним стебельцем
Дивитись, як пташки у вирій
Летять за хмари човенцем.

Ти був у роті, як в пивниці,
Не бачив сонця і роси.
Тепер побачиш хмари, птиці —
Весь божий світ у всій красі.

4. II. 74

Голод є найкращим генералом,
Він веде на світі всі полки.
Одержимі мужністю й запалом,
Идуть вони безстрашні і палкі.

Идуть, бо в смерті всі вони на грані.
Голод-бич гостріший від меча.
І для них — бенкет на полі брані —
Грають в долю, наче у м'яча.

Бо для них земля — це скриня-чудо,
У якій лежить життя стокрил;
І за нього кожен битись буде,
До останніх, до останніх сил!

Всі шляхи до відступу роздерті
І назад — немає вороття!
Перемога або пастка смерті, —
Й здобувають лицарі життя!

30. X. 74

ХЛІБ

Ми хліб купуємо в крамниці
І нам байдуже, де той степ.
Не знаємо, як — колоситься,
Як наливається й росте.

А хліб — землі і сонця згусток,
Це згусток праці, згусток мрій,
Що дарувала лану хустка,
Як дар і сповнення надій.

І хліб, як сонце антрациту,
Згорить у шлунках-двигунах
І дасть електрику і світло
В думках, у плянах, у ділах.

І чорний хліб, що десь хтось сіяв,
І став, як кусень, як шматок,
Обернеться у фенікс-мрію,
Зведе із діл стальний місток.

І він обернеться в поему,
Симфонію, чи образ-плід.
Звичайний кусень хліба чорний
В віках безсмертям заблищить!

22. 2. 72

О, скільки треба довгих літ,
Щоб з брунечки-дитини
Зростити дуб, мов моноліт, —
Нову міцну людину!

Ми куємо життя граніт,
Вкладаєм гори праці.
Нова людина — це зеніт
Найвищих аспірацій.

Коли ж в людині вутлий дух,
Це робот — не людина,
Їй кожен ворог стане друг,
До всіх вона полине.

Якби ми всі з дитячих літ
Кували духу крицю,
Була б людина — моноліт,
Душа як блискавиця!

Тож треба нам ще з колисок
Про це щомиті дбати,
Щоби звичаїв колосок
Казками передати.

І треба вчити свій народ
Любити аж з колиски,
Щоб купина росла чеснот,
Немов вогнені бризки.

Бо що у нас? — Рoste бур'ян —
Саме могутнє тіло,
А нам потрібно громадян
Для честі, слави, діла!

1. 4. 74

О, як потрібно нам ясних думок! —
Думок конкретних, гострих, наче леза,
Щоб кожна з них була — до цілі крок:
Практична, стисла, мудра і твереза.

О, скільки в нас високолетних фраз,
Заумні образи — це маски пребарвисті.
Ми тратимо на них безцінний час,
Щоб порожнечу в них знайти без змісту.

О, як потрібно нам думок ясних,
Думок, які еднають всю громаду,
Які окрилюють до діла нас усіх,
Думок нових і гострих, наче шпада!

Якби навчились ми конденсувать
Енергію думок в пістони-миті,
Не мали б часу ми дискутувать
Всі другорядні справи пережиті.

Ми б час безцінний важили на грам,
Доцільним би було в нас слово кожне.
Скільки б часу ми додали літам,
Не тратячи його для слів порожніх!

ІРИНІ ДИБКО

Потрібно думку винайти таку,
Яку в житті ніхто ще не добачив.
З вогню їй форму вилити тонку,
Щоби об'явленням вона була неначе.

Щоб думка та цвіла, як смолоскип,
І відкривала найтемніші далі,
Щоби нових думок родила сніп,
Змітаючи зневіри і печалі.

Лиш сонце може відтворити світ,
Лиш промінь є творцем всіх барв і ліній.
Він воскрешає істини політ,
Вона — найперша доня проведіння.

Потрібно думку-промінь уловить,
Що з хаосу предивні дива творить.
Ось істина трояндою горить,
Надія розлилась безмежним морем.

Слова, мов перла, в мушлях тих ясних
Є ключ до таємниць усіх розв'язок,
Та ми лиш форму бачимо у них,
А їх душа — це істини зав'язка.

Хай вірш же буде в нас отим ключем,
Тим променем, що відкриває далі. —
Хай істина, з осяяним лицем,
Дасть свій нам меч, щоб щастя ми кували!

19.5.75

БАТУРИН

Батура — це батіг — багато турить —
Жене, мов тур отари-орди злі.
Красується прославлений Батурин,
Мов лицар, із козацької землі.

Він, наче тур, непереможно-грізний
Навали орд від себе відкидав.
Він — провідник козацької Вітчизни,
Якої волю й честь оберігав.

Тут панували козаки й гетьмани,
Звідсіль ішла запекла боротьба.
Батурин, наче тур, за землю станув —
Тут слави шлях в майбутнє проляга.

Він — як легенда, як далека казка,
Як кличний дзвін, що вічно воскреса,
І гомонить про битви і поразки,
І перемог вогонь, що не згаса.

25. 1. 76

Коса — це меч, коса — це січ, —
Здіймає голови із пліч.
І очищає всі путі —
Коса несе всім смерть в житті.

Коса ввесь зголює бур'ян.
Коса бере все збіжжя в бран.
Коса всіх косить ворогів —
Все розчищає навкруги.

Коса — як меч, коса — як рог!
Коса — це символ перемог!
Коса — це клин, що проклинить, —
Мов блискавкою може вбить!

Тому коса — це Божий знак —
На всіх наводить переляк.
Коса — це символ козаків,
Що косу берегли віки.

Коса — це оселедець-знак,
Що мав на голові козак.
Він був обранцем вищих сил
І ворогів на смерть — косив!

13. 11. 76

Прекрасна книга тільки та,
В якій нова горить мета,
В якій нове б'є джерело,
Що бере розбрат, кривду й зло.

Прекрасна повість тільки та,
Де мудрість вирина проста,
Де слів палає антрацит
І по-новому сяє світ.

Лиш книга та — найкращий друг,
Що новить душу, розум, дух,
Дарує скарби таємниць,
Щоб ми кували правди міць!

Лиш книга та — безцінний скарб,
Яка одна, мов Божий дар,
Блищить в сторіччях, мов алмаз,
І вчить премудро жити нас.

4. II. 74

КРИТИКА

Критика — велика штука,
Взявши ножиці у руки
І матерії нездалі,
Тнуть силуетки досконалі.

І потрібно дуже часто
Тнуть з поганого — прекрасне!
А партач собі в догану
Тне з прекрасного — погане...

Як критичну маєш згагу,
То не тни самі зигзаги.
Ти додай нове, своє, —
Той не критик, хто псує!

**
*

Природа любить повноту —
Не терпить порожнечі,
Тому і має за мету —
Творити різні речі.

Чим більше має світ різниць,
Тим світ є багатіший.
Чим більше в світі таємниць,
Тим світ є цікавіший.

Життя — це гін, життя — це лет;
Різниці й зміни — крила.
Думки — батьки усіх ракет,
В думках — рушійна сила!

Хто хоче на один шаблон
Думки зробити вперто,
Природи ломить він закон:
Без змін — життя все мертво.

Думки повинні плисти теж
Нові, ясні, барвисті,
Бож все пливе в ясну безмеж —
Дає новому місце...

Коли пульсує джерело,
Дає цілющу воду,
А не пульсує — це багно, —
Воно приносить шкоду.

Думки стоячі — мертвий пеня,
А не рушійна сила.
Думки повинні кожен день
Мінять до лету крила.

4. 12. 74

Про розум ми маємо хибну уяву,
Що він непомильно вирішує справу,
Що він безпомильний на світі титан
І долі керманич і щастя він пан.

Хоч розум у спадок дістанеш, як геній,
Він може зачахнути, знидіти з ліні.
Все гине без праці і цілі шукань,
І розум вмирає з отрути страждань.

Щоб розум зужити для кращої долі,
Потрібно сталити свою силу волі,
Щоб вміти в найгірших поразках життя
Силу могутню черпати буття.

Є розум освітній, є розум музичний,
Є розум суспільний і є — механічний.
Який з них знаряддя — титан, Прометей,
Що робить на світі щасливих людей?

Хоч розум рішає найважчі проблеми
І винаходить системи і теми,
І слухність він має на кожному кроці, —
Не завжди придатний в життєвім потоці.

Життя — це громада одна, неподільна
І тут найважливіший розум суспільний.
В житті найважливіше вміти в громаді
Сприймати догани, поразки, поради.

Важливо — напади уміти відбити
І для суспільства творити і жити,
Бо успіх рішає в житті не освіта,
А вміння в суспільстві у згоді співжити.

Важливе — свої не розтратити сили
І йти крізь поразки до певної цілі,
Поразку стрічати не як смерті рану,
А як в невідоме розчинену браму.

26. 1. 71

Різноманітність — це закон природи.
Постійні зміни — це закон життя.
Прогрес створили тільки ті народи,
Що з досвіду вилонюють знання.

На кожну річ і на подію кожну
Дивитись можна з багатьох площин.
Стає прозрінням думка переможна,
Прозріння ж — творчости ясний почин.

Думки потрібно берегти столітні, —
В них мудрости знаходити зерно.
Здобути треба нам думки новітні, —
Вони несуть сучасности добро.

Один не викує думок мільйонів,
Бо кожен робить безліч помилок.
Так само мрії багатьох мільйонів
Народжують мільйон нових думок.

Думки повинні бути так, як зела:
Родитися, буяти і рости,
І принести подій плоди і діла, —
Зів'янути — і слід свій замести.

То не народ, де раз в ціле століття
Зродилась думка, блискавка-стріла.
Народ, — де думка соняшна, новітня
Щодня нові викреслює діла!

11. 11. 74

Самокритика потрібна, —
Це на хиби добрий лік.
Українці дуже здібні
Все пускати самотік.

Треба знати нам Шевченка
Не з уривків і пісень.
Треба нам ті твори кути,
Як молитву, кожен день!

Треба вчитись нам щоднини,
Що робити, як нам жить,
Щоб могли ми без упину
Самобутній скарб творить.

Мусять в нас іти змагання
За науку і знання,
Щоб було в знанні єднання
В нас щодня, щодня, щодня!

Україна — міт, та й годі,
Купа мертвих слів, думок,
Поки в нас нема в господі
Ні газет, ані книжок.

Щоб шукати України
Не у мрії, не у сні,
Треба вчитись нам щоднини
Пізнавати скарби всі.

Геть сонливість, геть байдужність,
Геть порожніх масу слів!
Ти вивчай Шевченка, друже,
Пізнавай красу степів!

Годі нам стогнати з жалю
І насліпо словом бить!
Треба нам з книжок скрижалів
Власний розум насталить!

Доки буде мертвий спокій
Без газет і без книжок,
Доти буде сон глибокий
Без доріг і без стежок.

Щоб змінити нашу долю,
Мало мріяти здаля,
Треба нам змитати болі,
Множити знання щодня!

22. 3. 76

Ставок красою чарував своєю,
Вода мінилась барвами, як скло,
Але його правдивою душею
Було могутнє щедре джерело.

Ставкові плеса — світлосяйні крила
Несли коромисло веселки на плечі,
Поки тримала їх джерельна сила,
Життя, красу і радість даючи.

Якби це джерело все вщент погасло,
Ставок би щез з бурштинових долонь.
Ставок цвіте вогнів суцвіттям рясно,
Як в джерелі цвіте життя вогонь.

В події кожній і у справі кожній
Є джерело — захований бурштин,
І мудрість лиш тоді непереможна,
Коли знаходить весь зв'язок причин.

Бо кожна річ — це форма, це омана,
Захована в ній часто інша суть,
І у житті лиш той буває паном,
Хто джерело причин зумів збагнути.

17. 12. 74

**
*

Учіть дітей своїх любити
Творця, природу і людей!
Немає кращого на світі
За слово мамине з грудей.

Те слово мамине — з любови,
Те слово мамине — з тепла,
Те слово, наче грудка крові,
Що світить сонцем пресвята!

У слові тім — віків походи,
У слові тім уся буваль,
І слово сяє те на подив
Безсмертне, наче неба даль.

Яке могутнє наше слово,
Що й досі соняшно горить, —
Тисячоліть грізні підкови
Це слово не змогли убить!

Нема за слово скарбу в світі.
Письмо створило слово „скарб”.
Тож передайте скарб цей дітям,
Бо це найбільший божий дар!

25.4.75

**
*

Тризуб — це звичайні вила,
Що десь з дерева зломили,
Як ішли на полювання —
З лютим звіром на змагання.

Тризуб дав людині роги —
Першу зброю перемоги,
Що прийшла до нас з лісів
З-поза прапам'ятних часів.

Тризуб — перемоги знак.
Став він зватися „тризнак”.
Вояк у походах різних
Від тризнака звався „тризник”.

Тризуб — це прабатько зброї,
Що веде усіх героїв.
Тризуб з Індії — „трисюля”.
Сүля — промінь — спис малює.

Тризуб — це не знак краси —
В ньому три стирчать списи,
В ньому три могутніх роги.
Тризуб — символ перемоги!

13. 10. 75

Шевченко є поет народній,
Писав він для народніх мас.
Не критикуй його сьогодні,
Що немодерний він для нас.

Писав він для доби своєї,
Писав він про свою добу.
Його думки — сонця-ідеї
Всім сповіщали боротьбу.

Розглянь усе у перспективі
Доби, часу, подій, людей!
Побачиш ти думки сміливі
І скажеш: „Геній, Прометей!”

Старайся в творчості поетів
Відкрити неповторну суть.
Не підбивай їх славу в леті
Бо нищиш єдність і красу!

27. 11. 73

Для тих усіх, хто впав за нас,
Хто, наче іскорка погас,
Хто жив для нашого добра,
Хай ніжна пісня залуна!

Хто нам хотів допомогти
Відкрити двері у світи
І ніс для нас свій волі стяг, —
Хай буде слава тим уся!

Хто для народу жив і впав,
Хто нагороди не бажав,
Хто нам залишив подвиг-міт,
Хай завжди спогадом горить!

Хто вчив боротися і жить
І вірно свій народ любить,
Тому сплітаймо у вінки
Свої діла, свої думки!

І кожну мить і все життя
Ми мусим торувати шлях,
Наш вірний шлях, героїв шлях,
Який веде в державу!

Хоч різний колір мають квіти,
Кров має в них одну красу.
Бджілки збирають працювито
Мед золотий, немов сльозу.

З квіток червоних, винозорих,
З акацій білих, наче сніг,
Збирають мед — бурштин прозорий, —
Кров золота в квіток усіх!

Якби ми, як бджілки зуміли,
Збирати мед з думок і мрій,
Створили б ми велике діло
З конкретних, послідовних дій.

6. 3. 72

Не визбируй нарікання, —
Радість є для всіх.
Для усіх цвіте кохання,
Мрії, щастя, сміх!

Співи, зустрічі, розлуки,
Днів дзвінких ріка.
Кожному у серце стука
Розпачі рука.

Не існує день без ночі,
А без буднів — свят.
Без зими весни ти хочеш
Цілий рік підряд?

Не клени журбу і горе,
Гіркоту терпінь.
Нині родиться з учора,
Сонце родить тінь.

Хто весь вік живе в одному місці,
Той не бачить скарби пребарвисті.
Щоб умом всі скарби обійняти,
Треба їх із чимось порівняти.

Хто мандрує, бачить світ всебічно,
Відкриває таїни одвічні,
І не скіють мислі у полоні, —
Цілий світ лежить, мов на долоні.

Так себе він може краще бачить
І свою пізнає в мандрах вдачу.
Інші скарби сяють скрізь на світі.
Наймудріші в світі, кажуть, скити.

Бо вони в усіх, усіх країнах
Мудрости визбирують перлини
І росте у них могутня сила,
Бо в скитанні — виростають крила.

Скити можуть перші все зловити,
Можуть все здобути і відкрити.
Досвід з земської цілої кулі
Робить розум їх швидкий, як куля.

Тож, скитання — це найкраща школа, —
Відкриває цілий світ довкола
І говорять люди в цілім світі:
— Наймудріші всіх людей — це скити.

23. 9. 75

Чи бачив хтось kota на світі,
Щоб псом він бути захотів,
Щоб стали псами його діти
І відцурався він котів? —

Щоб думав він, що краще гавкать
І краще жити на дворі,
Аніж мурликати і нявкать
І жити в хаті, у добрі?

Якби кіт в пса перевернувся,
Сказали б: „Кіт цілком здурів:
Він сам від себе відсахнувся
І зрікся всіх своїх дарів.”

Кіт є котом, а що ж людина,
Яка міняє свій народ,
Чи і вона в житті не гине
Не губить скарб своїх чеснот?

1971

**
*

Хата — це предивне царство,
Тут окремий зовсім світ:
Тут турботи і митарства,
Тут тепло, кочерги, кіт.

Мисник тут є і лежанка,
І сичить, говорить піч.
Дріжжі пахнуть свіжо, п'янку,
І живе тут кожна річ.

Домовик живий і тиша, —
Батько, мати і сини,
І вночі вилазять миші,
Надзвичайні з-під стіни.

4. 12. 59

Чи єдність не мертва уся паперова?
Вона мусить бути жива!
У думці, у серці, у душі, у крові —
Стихія, що творить діла.

Бо єдність повинна не бути лиш в мріях,
Як тільки якийсь договір, —
Єдність — це буря, шалена стихія,
Що тягне мільйони у вир!

Не виросте єдність з самих деклямацій —
Палких, войовничих промов,
Бо треба знання, треба спільної праці,
Плекання духових основ.

Єдність словесна не має коріння,
Вона, як сипучий пісок.
Потрібне в серцях невмируще горіння
Звичаїв, традицій, казок!

Без духу людина хитка і невірна, —
Без духу вмирає народ.
Плекайте духовість вогненну, безмірну —
Єднання єдиний акорд!

Єднання вся сила — у скарбах традицій,
Звичаїв, що предки дали.
Історії ми відкриваймо скарбницю,
Щоб скарби творити могли!

Єдність народу кується з культури,
З характеру всіх одиниць,
З уміння гнүздати і грози і бурі,
Кувати із досвіду міць!

Знання — це найбільша на світі скарбниця.
Знання — це не казка, не міт —
Із нього гартується єдності криця,
Із нього збудовано світ!

4. 11. 73

Шануйте завжди скрізь нові думки,
Хоч би вони були гостріш кинджалів!
Страшні думки! Та може час прийти
Народ з них викує нових чеснот скрижалі.

Нові думки — це зерна діл нових,
Нових подій, нових величних творів.
Життя не може рухатись без них, —
Думки — це вічні рушії-мотори!

І думка — це тендітне стебельце,
Що може стати дубом нездоланим.
Не нищ думок, а будь думок жрецем,
Бо думка стане храмом осіяним!

Керують світом блискавки-думки.
Думки — життя титани, Прометеї.
Течуть вони нестримно, як струмки,
І родяться в оновленні — ідеї.

Народ той мертвий, де мовчать творці
І де нема вогню, ідей, онови.
Лиш той народ росте в усі кінці,
Який думки народжує все знову.

Нові думки — це той безцінний карб,
З якого всі куються в світі чуда.
Не нищ думок, бо можеш знищити скарб,
Який ніколи не віднайдуть люди!

29. 11. 73

Шукаймо усе, що на світі найкраще
І правду любімо без жадних прикрас.
Без творчої думки народ весь пропащий,
Є думка рущійною силою мас!

Дерзаймо, творімо ідеї сучасні,
Не біймося критики витертих мод.
Без думки нової життя усе гасне,
Без думки живої вмирає народ!

Народи на світі — титани й пігмеї,
Народи на світі — пани і раби.
І ті є панами, що мають ідеї
І скрізь непохитні в своїй боротьбі.

Коли ж у народу думки, мов кайдани,
Зневіра і розпач їх давить ярмом,
Вони в ріднім краї, немов на вигнанні,
Вони не здолають творити добро.

Хай звільниться розум від смутку і туги,
Хай звільниться серце, воскресне душа,
Хай виросте думка у духу потугу
І цілий народ до життя воскреша!

І хай з-поміж нас щезне критик всіх згуба
І резонерства-повчання запал,
І праця суспільна хай стане нам люба
І душі засяють, як чистий кристал.

24. 2. 74

УКРАЇНУ БУДУВАТИ ТРЕБА

Україну будувати треба
Не у мрії, що витає в небі,
Не лиш у свята у блискучих гаслах,
А в практичній праці повсякчасно.

Україну будувати треба
Не від когось, а, найперш, від себе.
Для Вітчизни ти зроби цеглину —
Українську і міцну родину.

Щоб вона цвіла не в невідомім,
А щодня цвіла у тебе в домі
Не лише, як мрія невмируща,
А як хліб щоденний і насущний.

Ми так довго будемо рабами,
Поки дух ідей є поза нами,
Бо ідея — це не мрій царівна, —
Від життя повітря невідривне.

Як Вітчизна стане нам повітрям,
Без якого ми не можемо жити,
То стихія діл могутніш вітру
Зробить нас могутніми на світі.

Поки ми надіємось і мрієм
І працюєм тільки спорадично
Ми створить нічого не зумієм —
Працювати треба методично!

**
*

Якби усі були ми вольнокрилі
Господарі своїх святих безмеж,
Скільки б чудес на світі ми зробили,
Ланів зорали, збудували веж!

І скільки б написали ми романів,
П'янких симофній, радісних поем,
В них сподівання вклавши полум'яні,
Без заборон, без викреслених тем!

І ні один талант би не загинув,
Не змарнувалось ні одне б життя,
Усе б було для нашої людини,
Уся планета й таїни всі буття.

І кожен з нас би був громадянином,
А не рабом, тяглом сотнями літ
І ми б усі жили для України,
Прославивши її на цілий світ!

24. 6. 69

Як тут гарно! Квітів стільки!
Синьоокі скрізь васильки
І Петрові батоги
Ллються небом навкруги.

У короні пишній сонця
Сяє соняшник червонцем.
Серед трав і квітів диких
Красунь він, багач великий.

У корону із проміння
Набирає скарб насіння.
Будуть тішитись жінці
І нероби горобці.

30. 8. 55

БІБЛІЯ

Цей світ таємничий, зрадливий, барвистий
Людина схотіла збагнути і осмислити,
Початок у ньому знайти і кінець
І зглибити таїну бездонних сердець.

І тридцять століть мудреці-слідопити
Складали свій досвід із вивчення світу:
Гіпотези різні, буваль, „мадригали”
І Біблія — труд цей великий назвали.

Сьогодні всі критики і ерудити
Доказують — світу не міг Бог створити,
Тим паче, як можна із мертвої глини
Створити живу і розумну людину?!

Мудрець старовинний дививсь на сніжинку:
Якщо вона тане, вона є краплинка.
Стає після смерти землею людина,
Чи ж це не є доказ, що створена з глини?

Хоч сонце і світить і гріє привітно,
Але й поза сонцем існує ще світло.
О, скільки на світі на світі зірок світлодаїних,
Не в сонці вся світла захована таїна!

Тому і біблійний мудрець заповітно
Гадає, що старшим від сонця є світло.
І хто цю гіпотезу, мудрість поборе?
В галактиках старші від сонця є зорі.

Сьогодні психологи досвід збирають,
Біблійні закони в житті відкривають.
Потрібний є гурт, відпочинок і зміни,
Бо зміцнює це життєздатність людини.

Якщо ви розглянете всі ритуали,
То скільки ж пророки в них мудрости вклали!
Вони всі потрібні для духу і тіла.
Вони — джерело життєдайної сили.

І ладаном курять не для химери,
А ладан лікує і серце і нерви.
Поклони мусить бити людина,
Щоби хребет працював, як пружина.

Не знищити щоби розпукою нерви
Треба спокою великі резерви,
І боляків щоб у шлунку не мати,
Ближнім потрібно гріхи відпускати.

Людині потрібні і люди і зміни,
І ритуали якісь неодмінно.
Без ритуалів людина невільна:
Засохне, зачахне й стає божевільна.

Потрібно для тіла, потрібно для духу
Ідеї і зміни, розгону і руху,
Надії і мрії, краси самоцвітів, —
Людина у храмі царем є на світі.

У неї є царські розкішні палати,
Вона може скарби усі оглядати.
Думки вона чує величні, чарівні —
Стає враз з панами найвищими рівня.

Що наймудріше усього на світі? —
Релігії древні усі заповіти:
Як збільшити щастя, здоров'я і дібра,
І як державу творити потрібно.

У Біблії майже не схибили музи —
У ній є багато життєвого глузду.
Якщо береш Біблію, друже, у руки,
То знай, — це праматір всіх знань і науки.

5. 11. 72

Боже, дай надхненну віру
Все робити щиро в міру,
Не вживати алкоголю,
Дбати про науку й долю.

Боже, дай талант втрачати,
Вміти слухати й мовчати.
Дай уміти після втрати
Знову змаг свій розпочати!

Боже, дай талант терпіти,
Вміти бачити й цінити.
Дай не лиш вглядатись оком, —
Серцем бачити глибоко!

Дай робити лад, порядки,
Передбачити припадки,
Бо життя, мов вітер в світі,
Все міняється щомиті.

Боже, дай умілість мати
Скрізь за себе постояти!
Дай умілість плянувати,
Щоб доцільно працювати.

Дай всі хиби — суть терпіння
Виривати геть з корінням!
Критику навчи сприймати,
Інших думку шанувати.

Дай свого любити брата,
Скрізь і завжди помагати.
Дай любити рідну віру
Ділом, словом, серцем щиро!

Зберігати вчи всі таїни,
Наче скарби надзвичайні!
Силу дай щодня нам вчитись —
З опонентом не сваритись.

Дай любити рідну мову
І плекати рідне слово,
Зберігати всі звичаї,
Що зродились в нашім краї!

Дай думки гнучкі, мінливі,
Щоб ми скрізь були щасливі,
Щоб були ми на вигнанні,
Наче скелі нездоланні!

24. 11. 73

**
*

Дитина потребує Бога більш усіх,
Бо світ її на кожному кроці ранить.
Вона життя малює все з утіх,
А зустрічає скрізь — розчарування!

Дитина потребує ідеал,
В якому нема й однісенької вади,
Який чудесний, чистий, як кришталь —
У ній вся правда і краси принада.

Дитина бачить, що її батьки
Такі слабкі, такі недосконалі,
І прагне всемогутньої руки,
Яка змитає болі і печалі.

Душа дитини — бруньки перший цвіт
І потребує захисту і ласки.
Коли нещастя розмітає світ,
То Бог приносить всім надії казку.

4. 3. 76

Боже, дай усім нам щастя
Бачити в житті прекрасне:
Світло, Сонце, Землю, Воду,
І цінити всю природу!

Боже, дай життя любити:
Лет, вогонь, веселі квіти,
Деревце, гілки квітчасті,
Світлячки малі зірчасті!

Боже, дай любити бджілку,
Соловейка, мов сопілку
І тварину і рослину,
А найперш за все — людину!

Боже, вливай вогонь нам сили, —
Скрізь робити добре діло
Не одними лиш словами,
А посвятою, ділами!

Боже, душу дай, мов Ладу,
Що красу скрізь робить ладу,
Що все сіє і скородить,
Що добро на світі родить!

Боже, дай нам зрозуміти
Наших предків заповіти —
Зберегти дай всі звичаї,
Що зродились в нашім краї!

Дай цінити все минуле
І вивчати наші скарби —
Не згубити, що здобули
Нам у спадок предки гарне!

Боже, дай нам всім прозріти, —
Твою велич зрозуміти —
Вгледіти вселенну духом,
Яку ти тримаєш рухом!

Дай собою бути гордим,
Із природою в акорді,
Дай нам сіяти добро,
Щоб все єдністю цвіло!

1. 5. 75

**
*

Ти багатий тим, що можеш дати.
В жебрака ти щастя не проси!
Літо квіти роздає багаті —
Келехи нектару і краси.

Хто багатий серцем — ніжно любить,
Милосердний — роздає добро,
А земля щедро нас голубить
І дарує золото-зерно.

Чар пісень дарую я квітчастий
І краси не меншає запас.
Роздавати — це велике щастя,
Бо багатство більшає для нас.

Можна дати мрію, думку, слово,
Річ якусь, чи легіт почуття,
Та дари повернуться всі знову —
У стократ їх збільшує життя.

ВОЗРАДУЙСЯ!

Возрадуйся, Христос воскрес!
Квітки розкрили очі:
П'ють сонця мед, блакить небес,
Життя хвалити хочуть.

Новий кільчиться урожай,
Чиїсь святі долоні
Збирають смуток і відчай
І радість б'є у дзвони.

Христос воскрес! Радій, співай!
В думках, в душі — онова:
Воскресне, встане рідний край
В багатстві, славі знову.

Не знищать леза блискавиць
Думки з любови куті, —
Встають, упавші вчора ниць,
Знедолені й забуті.

Весна шумить, весна гуде
У всій красі і силі:
— Христос іде! Христос іде! —
Шепочуть квіти білі.

Покинутий, забутий хтось,
Судом людей розп'ятий,
До нього теж іде Христос, —
Для всіх сьогодні свято!

Ми віримо, що Бог створив
На світі землю й воду,
Що розумом він освітив
На світі всі народи.

Як взяти всю скарбницю слів —
Безцінний предків спадок —
Народ в них знаки залишив,
Щоб відчитав нащадок.

Слова — історії сліди,
І мудрі слідопити
По них в минуле можуть йти
Початок відтворити.

Усе, що бачили колись ,
В слова закарбували,
Щоб досвід жив той завжди скрізь,
Щоб в слові мисль палала.

Минуле те живе в словах —
У символах безсмертних.
Ніщо його не зітре в прах —
Його не можна стерти!

Слова — це справді дивний світ —
В них логіка залізна,
В них досвід, наче самоцвіт,
В них сяє вся дідизна.

Як в праісторії далінь
Ти підеш так, як треба,
Відкриєш перше слово — Бог,
А друге слово — небо.

29. 3. 75

„Немає Бога”, — нас навчили
У школі всі учителі, —
І так у голову вбивали
Ці істини такі трудні.

А у душі творився хаос:
Немає Бога — знали ми,
Вночі тремтіли, бо боялись
Того страшного сатани.

Дитячий розум птахом бився
Дізнатись Бог чи є, чи ні,
Тому страхіття різні снились
Чорти приходили ві сні.

Вони кричали: „Ти не віриш?
Дивись, летить сковорода!”
І жах охоплював без міри,
Мов світ увесь вже пропада.

Дитяче серце мерло з жаху,
І обливав холодний піт.
Прокинувшись із переляку,
Стрічали очі ясний світ.

І так ці сумніви прокляті
Терзали серце день і ніч,
Була душа, немов розп'ята
Між двох пекучих протиріч.

— Чи Бог існує, чи немає?
Ми прагнули всі розгадать.
Дитина захисту шукає.
Це злочин: Бога відібрать!

І то були страшні тортури:
Із лженауки казка — Бог,
Бо ум і душу жерли бурі
Страховищ, сумнівів, тривог.

Дитині Бог найбільш потрібний,
Він потішає, захища.
Безбожність вбить дитину здібна —
З страху калічіє душа.

„Немає Бога” — нас навчали
Товкли це до останніх сил,
В нас розум й душу убивали,
Ми мертві вирости без крил.

4. 3. 76

* *
*

В час нещастя, в час тривоги,
Спішимо ми всі до Бога —
Під його святе крило,
Захист щоб знайти й тепло.

Бог — не міт незнаний, дальній, —
Він — істотний, він — реальний —
Охоронець і спаситель —
Наймудріший в світі вчитель.

І чим більшає тривога,
Тим скоріш йдемо до Бога,
І стаємо ми добріші,
І стаємо ми мудріші.

У життя пекельній битві
Спокій справжній — у молитві.
Коли серце з болю плаче,
Бога, мов живого, бачим.

6. 5. 73

* *
*

Перше слово в світі — Бог.
Він веде до перемог.
Він дає життя, здоров'я,
Все наповнює любов'ю.

Бог дає буття природі.
Він — у звуці, у акорді.
Бог витає в кожному слові.
Він — всього буття основа!

Бог все чує, Бог все бачить.
Він невидимий неначе.
Все, що є, це Бог, це Ява
І Йому найвища слава!

Бог — це сонце, небо, зорі,
Це земля, моря, простори.
Бог — це квітка і пташина,
Це вогонь життя, людина.

Бог — це джерело чудесне
І пливуть із нього весни,
І пливуть із нього ранки,
І життя ясні світанки.

Бог могутній. Бог прекрасний
Скрізь існує повсякчасно:
В кожній квітці, комахинці,
В кожній краплі і пилинці.

15. 4. 75

**
*

О, Бібліє, царице книг,
В тобі — чудес глибини.
Тобі схиляється до ніг
Найвченіша людина.

В тобі все щастя джерело,
Лікуєш ти печалі.
Ти вчиш перемагати зло
Добром міцнішим сталі.

І меч твій — це свята любов,
Яка веде народи.
Не проливати вчиш ти кров,
Любити злих і гордих.

Твої слова — святий закон
Освічують дорогу.
Ти — віри золотий вогонь,
Який веде до Бога.

О, Бібліє, царице книг,
Моралі й правди сила!
Хто мудрість цю в душі зберіг,
То цілий вік щасливий.

23.4.67

**
*

Релігія людині служить скрізь.
Допомагає жити, спілкуватись.
Вона — не тільки міту теплий бриз,
Чи іграшка, щоб на дозвіллі гратись.

Вона дає людині дух і міць
І кожную ошляхетнює людину.
Вона найчарівніша з всіх криниць, —
Вона будує з одиниць родину.

Вона — родини вся душа й вогонь.
Її спасає в горі і нещастях.
Із милосердних і святих долонь
Пливе, як лік, найбільше в світі щастя.

Релігія — твердий закон життя,
Як жити із природою у згоді,
Які плекати треба почуття,
Щоби добро росло в усім народі.

Релігія — це зброя для змагань
І може здобувати й руйнувати.
Релігія — руйниція без знань,
А зі знанням вона — найкраща мати!

Релігія потрібна кожен час,
Яка об'єднує, будує, а не нищить.
Релігія єднати мусить нас
І піднімати все суспільство вище.

Релігія мусить служити народу,
Єднати народ у один моноліт,
Навчати чеснот, здобувати свободу
І кращий для себе виборювать світ!

Не віра, що сіє між нами лиш чвари,
Сліпу ворожнечу і розбрат, і лють,
І робить запроданців з нас — яничарів,
Які Україну за гріш продають.

Не віра, що служить чужим інтересам,
Тримає сліпих нас рабів у ярмі,
Обіщує рай у чужім піднебессі,
А скарби земні забирає собі.

Релігія мусить служити Україні
Вітчизна — найвища святина і ціль.
І українській повинна людині
Релігія поміч нести звідусіль.

У націю мусить єднати нас віра,
Навчати любові, братерства, добра
І працювати для нації щиро,
Робити свідому людину з раба.

Релігія мусить служити народу,
А не чужим чвароносним богам,
Любить українця і думку й свободу,
Любить Україну даровану нам.

Хай віра все рідне любити навчає.
Життя для народу — найвища мета,
Бо матері іншої в світі немає,
Для нас Україна — земля пресвята!

17. 10. 73

Релігія повинна наш народ
Вести увесь час скрізь до одної цілі,
Гасить прокляті вибухи незгод
І вчити завжди єдності на ділі.

Релігія — це матір всіх держав,
Усіх племен, всіх націй, всіх народів.
Хто ж нашу це релігію украв,
Посіявши між нас дурман незгоди?

Релігія звичаї береже —
Традиції віків, мов власне око.
Чому все позичаємо чуже,
А рідне все змітаєм крок, за кроком?

Релігія — це мати всіх держав,
Усіх племен, всіх націй і народів.
Хто ж наші це звичаї зруйнував?
Народ, як сонце, лиш з звичаїв сходить.

26. II. 73

Хіба не нещастя, не пекло пустині,
Залишити золота ковані скрині,
Залишити все на прещедрій землі
І стать жебраком безтілесним в імлі?

Хіба не блаженство, хіба це не рай,
Залишити тіло, все знищене вкрай,
Залишити злидні, нещастя, страждання
І леготом-вітром стрічати світання?

І як не мудруй ти і як не гадай
Виходить: існують і пекло і рай.
Пекло — лишити всі скарби й надбання,
А рай — це звільнитись від болю страждання.

4. II. 72

Різдвяна ніч, неначе свічка,
В вінку агатових ночей,
І в'ється мрій яскрава стрічка,
І зорі, мов мільйон очей!

Цей племінь освітив дорогу
І темряву прогнав з землі.
Всі душі, мов стежки до Бога,
Яскравим світлом потекли.

Христос родився — символ віри!
Ви не кажіть: „Легенда, міт.”
Стає сумління чисте, щире
І у добро квітчає світ.

І родиться палка надія,
Любов нам руки простяга.
Стає відрадніше в завіях,
Стає тепліше у снігах.

І родиться у серці віра
В братерство, вірність і добро,
І грає світ увесь, мов ліра, —
Серця з'єднались у одно!

Різдвяна ніч, неначе свічка,
Як іскорки, летять зірки,
І в'ється мрій яскрава стрічка,
Летять сніжинками думки.

16. 11. 74

СВЯТ--ВЕЧІР

У небі зірки колядують сьогодні.
Ой, леле! Ой, леле! Таж діти голодні,
І темно у хаті і нічим світити.
— Дай хліба нам, мамо, — розплакались діти.
— Цитьте, не плачте! Сьогодні в нас свято
Свят-вечір приходить до кожного в хату.
Діти притихли і слухають нишком
Спомини мами про свята колишні:
— Бувало, нам дядько приносив горіхи,
А тітка приносила бубликів в'язку...
І мати заговкала, а дівчина тихо
Сказала: „Розкажуй ще далі цю казку!”
— Бувало, йдемо по селу з колядою
Одягнені тепло з мішком і зіркою,
Надворі так гарно, сніжиться пороша...
Співаєм. Дають нам гостинці і гроші.
Христа прославляли на сіні у яслах.
Яка була радість! Яке було щастя!
І хлопчик промовив: „Чому ж ми голодні?
То, мабуть, Христос не родився сьогодні.”
І дівчинка скиглить: „Так хочеться їсти.”
І мати не знає, що їм відповісти.
— Чи можна до вас? — чують голос у дверях, —
Ось я принесла вам святочну вечерю:
Узвар і кутю, і хліба окраець,
І сала шматок передав для вас заець,
І свічку для вас не забув передати,
Щоб ви не сиділи напотемки в хаті.
Сусідка поставила вузлик на лаву —
І світло в хатині умить засіяло.
І дітям це чудом предивним здалось:
— Сьогодні, насправді, родився Христос!

Церква мусить бути кузня,
Де кується дух народу,
Щоб були усі ми друзі,
Щоб боролись за свободу.

Церква мусить одиницю
Для народу шліфувати,
Наливати душу міццю,
Щоб звичаї шанувати.

Церква мусить сперш людину
Готувати для родини,
А людину і родину
Для Вітчизни-України.

Церква мусить бути школа, —
Вчити українцем бути,
Ні на мить ніде ніколи
Україну не забути.

Україна — наша мати
Мусить бути рівна з Богом.
Церква мусить дух плекати
Чести, слави, перемоги.

Церква мусить нас з дитини
Вчить служить людині нашій,
Українцям, Україні
Здобувати світ найкращий.

Церква мусить бути для того,
Щоб єднать народ в родину
Й кути лиш одну дорогу —
В Київ, Львів і Україну.

Церква мусить бути кузня,
Що кує нову людину
Українську, мужню, дружню,
Що будує Україну.

21. 3. 74

ПРОРОК

(Кардиналові Йосипові Сліпому)

Дію валить — це диявол —
Все руйнує-розбива.
А Святий — усе направить —
Все до дії підійма!

Так, найстарший був у Роді.
Мудрістю він вів свій Рід.
Став царем він у народі
І повів його в похід.

Бог і нам послав Пророка
Серед війн і бур, і гроз,
І серед нещасть потоку,
Серед моря крові й сльоз.

До єднання Мудрість кличе.
Це спасіння слухний час!
У єднанні — сила вічна,
Що спасти всіх може нас!

Ця ідея — Провидіння,
Щоб зцілить народ від ран,
Щоб скінчить його терпіння
Й чужинецький згубний бран.

Коруги — це котра ружить —
Рожить — сили розміта.
Хоруги — це сила Божа,
А у ній — одна мета.

То ставайте, всі ставайте,
Ви під рідну хоруги!
Сили всі — в одну з'єднайте,
Щоб була своя Покров!

Бо своя Покрова вірна
І до смерти захища,
А чужа — все лицемірна —
Користає й залиша.

Так Пророк несе прозріння,
Бо спасіння — в Слові цім,
І наступні покоління
Назовуть його — Святим!

Щезнуть всі, що впали ниці
І народ хотіли вбити.
Той, хто всі сціляв різниці,
Буде жить в вінку століть!

13. 11. 76

**
*

Твое життя — це довга книга,
А дні, неначе сторінки.
Заповнь її, щоб смерти крига
Не заморозила думки!

Чи сум, чи біль — це неважливо,
Аби надії був політ,
Аби думок лилися зливи,
Життям виповнюючи світ.

Твое життя — це чиста книга,
А дні — порожні сторінки.
Заповнь її, щоб смерти крига
Не знищила твої думки!

16. 11. 76

**
*

З усіх країн пливуть в Канаду люди,
Щоб цю цілину землю покорить.
І чи не сором нам пекельний буде,
Що ми нагоди пропустили мить?

О Україно, відчиняй всі брами —
Хай люди їдуть здобувать світи!
Хоч хтось впаде тернистими шляхами,
Та хтось досягне саянної мети,

І буде вклад у світу розбудову,
І буде наш тоді в Канаді труд,
Коли країну цю нову чудову
Нові сини Вітчизною назвуть.

Бо ж на печі ти світу не покориш.
Без дії — гасла перемоги — міг.
Іди в світи, пливи в усі простори,
Щоби пізнати й відкривати світ!

Надій Канада нам дає багато,
Багато відкриває нам доріг.
Назад потрібно все добро віддати,
Яке вона складає нам до ніг.

І зродяться нові у мандрах люди,
Нові крилаті будуть в них думки,
І дух геройський переможний всюди
В шляхетній праці лишиться віки.

Відкрийте, люди, ваші двері навстіж!
Йдіть покоряти соняшні світи!
В Канаді всі кують єдине щастя,
Ведуть її до кращої мети.

3. 12. 75

**
*

Канада — це роздолля прерій,
Річки, озера і ліси.
Канада — це у всесвіт двері,
Де світло думки і краси.

Тут гори, мов загусклі хмари.
Лани — безмежні намітки.
Могутні крила Ніагари
Вогнів викрешують квітки.

Колись ішли тут слідопити,
Лишивши скарби всі свої,
Щоб світ оцей новий відкрити
І насадить сади-гаї.

І не одна тут впала жертва
В суворій, дикій цій землі,
Щоб шлях в майбутнє розпростерти, —
Вести безпечно кораблі.

І піонер лишив у спадок
Стежки і села-намиста,
Щоб їх розбудував нащадок
У автостради і міста.

Канада — це шляхи, мов жили,
По них тече вогонь життя.
Канада — це народ умілий,
Кусе він працею буття.

Канада — це роздолля прерій:
Річки, озера і ліси.
Канада — це у всесвіт двері,
Де світло думки і краси.

5. 11. 73

Канада — мозаїчний взір —
Складається з народів-зір,
І кожний — інша фарба в скерці:
Живе, велике, творче серце!

З усіх цих різнобарвних фарб,
Мов самоцвіт, яскріє скарб, —
Культури тут усіх країн
Зливаються у скарб один.

Думки тут, наче зграї птиць,
З усіх країн, з усіх столиць,
Несуть вогні для творчих муз,
Щоб світ у сні цей не загруз.

І тут відкрито безліч брам.
Усе, усе тут вільно нам:
Дерзай, твори, шукай, працєю,
Нове багатство думки куй!

Канада — багатющий край,
Тут все є, тільки загадай!
Найбільший скарб не рай-садок,
А океан нових думок!

5. 11. 73

Канада — це обіцяна країна.
Вона, немов чарівний корабель,
Як мати сина зустріча людину,
Забутих Богом, знищених земель.

Заходь, пливи із нами у прекрасне
По морю світлосяйного життя!
Шукай новий свій власний острів щастя
І прославляй у творчості буття!

Хто б ти не був, ти гостем є жаданим,
Ти принесеш новий в скарбницю труд.
Це ти відкриєш скарби ще незнані,
Це ти думками ошчасливиш люд.

Канада — це обіцяна країна,
Прещедра і гостинна ця земля.
Найбільш за все тут ціниться людина,
Вона шляхи в майбутнє простеля.

25. 11. 73

У Канаді весна — невидимка
Промайне непомітним крилом,
І природа уся — сяйна знімка
Стане літом умить за вікном.

Грає сонце — золочена ліра,
І запіняться буйні гаї.
Літо стане бенкетом без міри,
Де б'є усе на землі!

Літо тут і палке і духмяне
Повне чарів, немов корабель,
Сипле дні золоті, полум'яні,
Мов жар-птиці з-за морських земель.

Та недовго триває це дійство, —
Літо швидко згорта паруси...
Творить осінь своє чародійство
І дарує всі скарби краси.

3. 11. 75

Осінь тут найпрекрасніша в світі, —
В неї безліч кольорів і барв,
У розкішнім вона оксамиті
На землі творить радість і чар.

Довго-довго вона не відходить.
Найщедріша вона від усіх.
Довго квітнуть квітки на городі,
Довго — гай у листках золотих.

Є країни, де весни блакитні
І найкращі з усіх року пір.
Осінь тут найчудесніше квітне,
Тішить серце і вабить наш зір.

Ти канадська розспівана осінь,
Ти прозора, спокійна, рясна, —
Барв у тебе розпінених досить
Ти чарівна, як дальня весна!

3. 12. 76

Клен розкинув зелень-крила.
Грає морем неба вись.
Золоте пливе вітрило
В невідомий край, кудись.

А зелені клена пальці —
Веретен — магічний лет
Сонця кучері-рум'янці
Тчуть-прядуть в нектар і мед.

І кленовий гай щасливий.
Богатир він, моноліт,
Сік дає, надхнення, силу
Тут новий творити світ.

Клен канадський — символ щастя
І багатства і добра,
Щоб життя було прекрасне,
Мов ясна веселки гра.

10. II. 73

Колись з усіх країн конкістадори
Перемогли болота і ліси,
І заструнчилися соняшні собори, —
Ллють світло правди, мудрости, краси.

Воно біжить, вбиває темінь пуші
І сіє сіл квітучі намиста...
І постають гіганти невмирущі,
Мов каравелі, кам'яні міста.

Сюди пливуть думки з усього світу,
Щоби отут новий творити світ,
І землю цю у праці відтворити,
І дійсністю зробити казки міт.

Тут праця — це мета і нагорода.
Тут праця — символ щастя і буття.
Вона єднає в націю народи —
Є джерелом багатства і життя!

Тут воля відкрива у всесвіт двері, —
В думок найпотайніші тайники.
Тут ціняться не мрії і химери,
А геніальні і нові думки.

Вони проклали тут шляхи, як струни,
В нові міста, що радістю цвітуть.
Країну цю багатую, вільную, юну
Думки в майбутнє соняшне ведуть.

5. 11. 73

Краса Канади горда і сувора
І гори тут, немов багатирі.
Величні гори, дикі, горді гори,
Що стережуть ліси і пустирі.

І тут земля ховає таємниці —
Цілинна, непокорена земля.
І скільки дібр лежить в її скарбниці, —
Дістань, дістань ті скарби звідтіля.

Краса Канади горда і первинна:
Незайманістю дихають ліси,
Озера, мов розсипані перлини,
Промінням сяють синьої краси.

Озера і річки — дороги срібні —
Це жили, по яких текло буття.
Тепер шляхи, як стріли, всім потрібні,
Нові шляхи, які несуть життя.

Краса Канади — струни автостради,
Що перетнули тут буття боліт.
По них пливуть життя нові каскади
В моря-міста, в новий яскравий світ.

10. 11. 70

МІСЬКА УПРАВА В ТОРОНТО

Звелась міська управа у блакить,
Немов струнка і велетенська вежа
І дивиться вона ген з верховіть
І оглядає володінь безмежжя.

in

Вона, мов володар, у панцері своїм, —
Не проникають в неї шуму стріли.
Тут дві підкови творять цілий дім,
Мов два крила, які в блакить злетіли!

Перетопилась думка в моноліт
І стала музикою каменю в будові.
Будівля ця дивує цілий світ:
Така граційно-різьблена, чудова!

Там день-у-день рішають безліч справ.
Керманич-капітан провадить місто,
Яке пливе, неначе пароплав,
В нове життя багате і барвисте.

3. 12. 75

Пливе канадський степ ген-ген за обрій,
І золоті він родить пшениці,
Які пливуть у світ в усі кінці,
Вже, як зерно, мов пермите добре.

Давно нема тих перших трударів,
Які лани розлогі ці створили,
Які шляхи пробили, наче жили,
Які ці розчищали пустирі.

Колись були тут пущі непрохідні,
А в них — каміння-валунів громади.
І це нові пришельці до Канади
В природи виривали землі плідні.

Жили в землянках, куренях зимою, —
Косила їх діток маленьких смерть.
Була земля чужа — найтвердша твердь,
Що мала стати рідною, легкою.

В природи виривали п'ять за п'яддю
Ту землю-поле, найдорожчу з мрій.
То на життя і смерть був дикий бій,
Щоби лани хлібів квітчались пряддю.

Давно нема тих сіл і хуторів,
Лише на цвинтарях стоять хрести, мов свідки;
На них горять сонця, що кажуть звідки
Прибилися ті люди — трударі.

Забулись імена і подвиги річисті,
Та не затерлись їхні всі сліди.
Про них бринять шляхи й дзвенять сади,
Лани про їх безсмертя творять пісню.

7. 6. 76

Чи ти знаєш — Канада країна химер?
Звідки назва її? Чи не край це озер?
Канойка — човен індійський хисткий,
Та він по воді може тільки плисти...

Візьми двісті тисяч, додай сорок сім
Озера приблизни ти матимеш всі.
Можливо, тубільці в цих диких краях
Назвали країну „Озерна земля”.

„Ока” — це вода, навіть є океан,
То „ада” — земля — непоборний титан.
Океанська земля, що зродилась з води, —
Океану на ній скрізь існують сліди.

І озера, що вкрили Канади лице,
Що вона з океану, — говорять про це.
Вона многоводна — країна химер.
Канада-красуня — країна озер.

Озера усі і великі й малі —
Сліди океану на канадській землі.
Канадо, Канадо, країно химер,
Многоводна, багата країна озер!

„Вода на землі” — це Канади ім’я,
Що намистом озер у країні сія.
В ластовинні озер мерехтить іздала
Канади ім’я — це „Озерна земля”.

3. 12. 76

Вода — різьбар, вода — артист.
Вона мистецький має хист.
Вона дзвінким своїм різцем
Вирізьблює землі лице.

Вода — маляр, вода — мистець,
Веселки-райдуги творець.
Вода є матір'ю роси,
Вода є матір'ю краси.

Вода — це чудо із небес,
Бо напуває світ увесь.
І скільки творить різних зел:
Рослин, квіток, кущів, дерев!

У всіх квітках, що світ вміща,
Води виблискує душа,
І це у дзеркалі води
Веселкою цвітуть сади.

Вода з джерел, вода зі сфер —
Творець річок, морів, озер.
Створила навіть океан —
Найбільший в світі діамант.

Вода співає, як баян,
І напуває луг і лан.
Вода дає новий врожай.
Вода годує цілий край.

Колись у готів, у селян,
Найвищим Богом був Водан,
Бо все росте лише з води:
Поля, гаї, ліси, сади.

30. 4. 74

Досвід поколінь у хромосомах
Доля нам передає у спадок.
Несемо минуле невідоме,
Щоб його теж ніс і наш нащадок.

Ми рахуємо життя з народжень,
Мов би з тої почалося миті.
Та від предків дістає з нас кожний
Радощі й нещастя пережиті.

Ми приречені не лиш фізично
Пращурів своїх дістати вроду,
Але ми дідичимо психічно
Наших предків кару й нагороду.

І якщо б створили апарати,
Щоб читати хромосом програми,
Ми б тоді могли намалювати
Людські долі мапи-діяграми.

1. 4. 74

**
*

Природа — храм, найкращий храм,
З усіх на світі храмів.
Чудес таких багато там, —
Не вмістиш в жадні рами!

Тут сонце лле медів бальзам,
Повітря, мов шампанське.
Росина — діямант-сльоза
І цілий світ, мов казка.

Ікон багато в храмі цім —
Тополя, мов мадонна,
І варто їм усім, усім,
Найнижчі бить поклони!

27. X. 74

Коли навчишся ти цінить
Всю мудрість матері-природи,
Яка тебе благословить
Талантами в життя походи,

Тоді побачиш скарби скрізь:
На всіх стежках, на кожному кроці,
І другом стане легіт-бриз,
Рибки — зірками у потоці.

Якщо навчишся ти цінить
Найменшу квітку й комашину,
Світ стане книгою відкрить,
І станеш ти нова людина!

І оживатиме душа,
Захоплена спостереженням,
Що розум й душу воскреша
І їх окрилює змаганням.

Уміть цінить — найвищий дар,
Тоді і серце вміє бачить
Доцільність скрізь і сенс і чар,
Стає багатша людська вдача.

Тоді людина — цар царів,
Бо їй нічого непотрібно:
Природа стелить янтарі
І сипле золото і срібло.

Їй непотрібні слави лет,
Речей, багатства мертві гори.
Вона не ловить тінь комет,
А на землі збирає зорі.

28. 11. 73

На світі людство — наче ліс,
І ти в тім лісі стережись:
Росте тут терен — кропива,
Чар-зілля і бур'ян-трава.

Стирчить отруйливий бур'ян,
Що смерть несе і безліч ран;
І лікувальних безліч трав,
Щоб навмання ти не збирав.

Чаклунський небезпечний ліс,
І несподіванки тут скрізь:
Хоч квітка чаром ось горить,
Краса тебе ця може вбить.

Ростуть рослини — хижаки,
Що соки з інших п'ють роки, —
Квітки подібні до сільця
І ловлять мошок без кінця.

Та науковці мали хист —
Дали рослинам назви й зміст.
Серед людей — неменш порід —
Їх теж би сортувати слід.

30. 9. 70

Сонце — перше в світі сито —
Сіє зела, сіє квіти,
Сіє безліч форм і барв
І життя вогонь-бунтар.

Сіє, сіє сонця сито
Промені по всьому світі...
З ним нікого не зрівнять —
Осіває кожну п'ядь.

Надзвичайне наше сито.
(Сито зроблене із сіти.)
Сито сіє, сито в русі,
Сонце йде по виднокрузі.

Сонце сіє зел розмаї,
Сонце сіє урожаї.
Сито сіє борошенце,
Що дає життя, мов сонце.

Сонце — перше в світі сито —
Сіє зела, сіє квіти,
Сіє безліч форм і барв
І життя вогонь-бунтар.

5. 10. 75

Ось загляньте в світ рослин:
Сотні тисяч має він
Різних лоз, кущів, дерев,
Різних квітів, трав і зел.

Ви загляньте в світ тварин:
Сотні тисяч має й він
Різних видів, груп і клас.
Пречудесно це для нас!

В мінералів гляньте світ:
Тут рубін, алмаз, граніт...
Різних видів — легіон,
Різних видів тут — мільйон!

Гляньте в світ людей ще раз:
Скільки тут племен і рас!
Людство складене з різниць —
В цім є чар всіх таємниць.

Гляньте ви у світ думок:
Це бездонний яр-ставок.
Думка родиться й згаса —
В цім багатство і краса.

Ну, якщо б комусь умить
Захотілось ізробить
Із рослин єдиний вид, —
Згинув би рослинний рід.

Ну, а що, якби з тварин
Хтось зробив би вид один?
Вщент тваринний світ би зник —
Що робив би чоловік?

Є безумці повсякчас,
Що створити хочуть з рас
Вид стандартний, вид один —
Щез би світ людей-перлин.

Той безумець, хто підряд
Всіх думок рубає сад
І один лишає вид,
Бо думок він нищить світ.

У природі свій закон:
Рух — життя, зупинка — скон.
Все тече, і все — з різниць.
В цім — краса, багатство й міць!

7. 11. 74

Блакитний час майне крильми і зникне,
І сліду не залишивши ніде.
Тож відчиняй душі всі навстіж вікна —
До тебе час хвилинами іде!

Час — це прозорість, що не має форми
І перетворюється швидко у ніщо.
Час — це життя ті велетенські жорна,
З яких життя летить новим дощем.

Блакитний час майне крильми і зникне,
Якщо його не виповниш нічим;
Блакитний час залишиться навіки,
Як подвигом його наповнить чин.

Час — це сулія і вона порожня
І буде мати вартість лиш тоді,
Як творчістю її наповнить кожний,
То збереже вона всі роки й дні.

Блакитний час майне крильми і зникне,
Розтанувши, немов весною лід.
Наповнь його ділами, щоб навіки
Лишився твій на світі добрий слід.

1976

СТОБАРВНЕ СОНЦЕ

Я є стобарвне
І стокольорове.
У хмарі я — сарна,
Я — черлень в діброві.

У морі я граю
Зелен-блакитом.
У росах я сяю
Ясним самоцвітом.

У чарці троянди —
Вино я рубінів.
В волошках-гірляндах
Я — іскри сапфірів.

Я золотом ллюся
По стиглому лану,
Зимою іскрюся
У срібнім убранні.

У мене без ліку
Є барв і кольорів:
Мій колір у ріках,
Мій колір у морі.

Мій колір у травах,
Мій колір у вітах,
Мій колір яскравий
В стобарвних квітах.

Який колір в сонця? —
Спитайте у листя.
Воно відповість вам:
— Зелено-іскристе.

Є барв без ліку
У сонця скерці,
Якщо дивитись
На нього серцем.

20. 2. 72

Ставок був чистий, як сльоза,
Рибок в нім грали зграї,
Як в люстрі сяjala лоза
У соняшнім розмаї.

На бурштиновім чистім дні
Блукали різні раки;
У кришталевій цій воді
Росли рослини всякі.

Всі мешканці тут водяні
Жили, немов у царстві —
В найкращім місці на землі
Без горя і митарства.

Та враз ставок хтось забруднив:
Спустив страшні рідини.
Світ водяних чудес і див
Увесь ущент загинув.

Подохли раки і рибки,
Загинули рослини,
І тільки сморід навкрути,
Смертельний сморід, лине.

Чи світ наш не отой ставок
Що брудимо щоднини?
Багато нас, немов рибок,
В нім непомітно гине.

Людина може жить тоді
Й творити різні скарби,
Коли оточення її
Здорове, чисте й гарне.

У лісі дуб могутній вперто ріс,
Щоб боронити мужньо списом ліс,
Щоб ліс не зник в місцевості оцій
І землю не розвіяв суховій.

Багато там листочків-веретен
Проміння пряли кожний божий день
І кров збирали сонця золоту —
Щоб осягти життя ясну мету.

Один листочок завжди нарікав,
Що він рабом на цьому дубі став.
Йому набридла лісова краса,
І він схотів побачить чудеса.

І вирішив листочок мандрувать,
Щоби по всьому світі побувать —
Знайти собі якесь гарненьке місце
І панувати там навік осісти.

І злинув цей листочок до небес,
Щоби на світі пошукать чудес,
Та він забув, що він не має крил,
І він не знав, що має мало сил.

О, як він мріяв побувати скрізь,
Та вітерець поверг його униз
І кинув умирати на граніт,
Розвіявши умить зелений світ.

Листочок в'янув, тихо умирав
І каменя він глухо все благав
Повірити, що десь є дуб крислатий
І там живе народ його багатий;

Що він мав корінь, ставбур, гілку
І слухав соняшну сопілку,
Що він братів мав легіон
На дубі тім — листків мільйон.

Та це підслухав вітерець
І мовив: „Що ти за мудрець?
Як всі листки залишать тата,
То мусить дуб той загинати.

Ти — зрадник і убивця роду —
Свого зеленого народу.
Не дбав про дуб, не дбав про ліс,
Тому я в смерть тебе заніс.”

Ви скажете: „Казковий зміст.”
Але, якщо людина — лист,
Тоді це дійсність без прикрас,
Яка стосується всіх нас.

19. 12. 73

Він винахід зробив. О Боже!
Мене він знищить, переможе,
Мою він славу затемнить...
Цей треба винахід... розбить!

І кличе цар митця-бідаку
І замість висловить подяку,
І гроші і підтримку дасть,
Щоб він міг далі працювать,

Цар гнів висловлює й догану
І знищить, — каже, — чудо-сани,
Що йдуть, мов лижви по воді.
— Вони нам непотрібні, ні!

Цар каже: — Щедру маю вдачу
І золотом тобі віддячу,
Але ці чудо-сани знищ —
Не винаходь нічого більш!

Хоч розповідь ця про царя —
У нас вона живе щодня:
Щоб міг ліхтар наш сонцевіти,
Всі зорі мусимо згасити.

28. 2. 72

МАМА

Не пілот, не капітан, не лицар,
Та чатує, наче вартовий.
З серцем ніжним і твердішим криці
Мама сина виряджає в бій.

Мама біля ліжечка дитини
Ні на мить не стулює повік:
Молиться в тяжку нещастя годину,
Ніжність мами — найцілющий лік!

В чорні дні недолі-завірюхи,
Розпачі коли стискає бран,
І ніде нема на світі друга,
А в душі — мільйони гострих ран,

Мама знов приходить охоронцем —
Янгол зрозуміння й доброти.
У її словах — розради сонце,
Промені любови й теплоти.

Не замінять в світі жадні скарби,
Ні пісні, ні соловейка спів,
Слово „мама” рідне й вічно гарне,
Найдорожче, найніжніше з слів.

Сон мені приснився вліті,
Що мандрую я в лісах
У добі палеоліту,
Де первинна вся краса.

Скрізь тут дикі птахи й звіри,
Ні стежок, ані доріг...
Я несу у серці віру,
Щоби Бог мене зберіг.

Ще нема на світі лука,
Зброї жадної нема —
Небезпека хижим круком
Скрізь щомиті вигляда.

Хат нема... Ліси, яруги,
Небо, камінь і вода.
В руки я беру палюгу —
Матір всіх рушниць вона.

Бачу: у звірячій шкурі
Прокрадається ловець.
Має у руці штрикуру —
Паль — розрожений кінець.

На палюзі, наче роги,
Позростались галузки.
Це вже зброя перемоги,
Сили в ній — аж три разки!

Прагну я знайти — здобути
Цей штрикач — потрібний зуб,
Щоб найкращу зброю мати,
Бути сильною, як зубр.

Я знайшла рогач потрібний,
Дерев'яний спис-рогач,
Оборонець мій постійний
І поживи здобувач.

— Гей, тризубе, перша зброе,
Помандруеш ти в віки,
Будеш ти сталить героїв
І тебе вплетуть в вінки!

І проснулась я зненацька:
Зникнув ліс, палеоліт,
Та тризуба дивна казка
Все малює давній світ.

4. 1. 75

**
*

Стрілі, звичайно, честь і слава;
Її всі славлять на землі.
Та ні одна стріла не впала,
Як лук не оживив її.

Їй лук дає життя і силу,
Їй крила й славу віддає.
Він непомітно творить діло —
Сповня призначення своє.

Та ціль лише угледить розум,
І тут сліпий і мертвий лук,
Бо тільки розум бачить грози
Всіх небезпек, напастей, мук.

Можливо, розум наш є луком,
А тіло — тільки стріл метіль,
І Бог бере цей лук у руки —
Мету знаходить й точну ціль.

16. 12. 74

Відлітають птахи, відлітають
У казкові зоряні краї.
Люди теж у безвість відпливають,
Наче кимсь закляті кораблі.

Таж на гілці часу ми — листочки,
Всім листкам судилось облетіть.
Хай ростуть сини і ваші дочки
І прядуть життя майбутню мить!

Та одні листки летять у осінь —
Прикріпили два-три на гілках...
Так життя у вирій все уносить,
Цей невпинний, неблаганний птах.

Тут даремні всі твої заслуги —
За мільйони ти не купиш мить.
Все тече могутнім колом —
Не дігнати і не зупинить!

Хто збагнув цю істину одвічну —
Час дорожчий скарбів всіх земних —
Той зумів своє життя трагічне
Вкарбувати в чин чи мудрість книг.

28. 1. 76

Кожен в світі митикує,
Кожен в світі комбінує, —
Підробити грошенят,
Жити щоб на кращий лад.

Фантазер дозвілля дрібку
Обернув у ціль зарібку:
Став пожежником завзятим, —
Від вогню обороняти.

Він пожежі хижі гасить,
Бо до грошей дуже ласий,
Але в тому чудеса —
Він підпалює скрізь сам.

Щоб була йому робота —
Підпалив сумлінно плота:
Сипле іскри вогнеграй —
Тільки грошики збирай!

Є у нас такі умільці —
Не пожежники — партійці,
Палять не плоти й курей,
А живих своїх людей

І працюють аж до поту —
Створюють собі роботу:
Садять просто в спину ніж,
Щоб впіймати добрий гріш.

6. 11. 73

Хоч зникли всі у нас пани
І щезли всі підпанки,
Та панський дух той давнини
Лишився наостанку.

Руїнницький той панський дух
Шаліє у народі.
Вбиває ріст, немов обух,
І скрізь приносить шкоду.

Лиш на папері стято впень
Панів всіх — галапасів,
Вони ж в нас плодяться щодень, —
Трудящі плодять маси.

І кожний крутить так чи сяк,
Щоб жити легшим коштом.
І цей ось галапас-мастак
Збавля країні росту.

Десятки є мільйонів в нас —
Великих аспірацій.
Усі виконують вони
Непродуктивну працю.

А хтось же мусить день і ніч
На цих панів робити.
Ви бачите самі в чім річ:
Пани ще є на світі!

Якби країну запрягти
У працю продуктивну,
То щезли б зразу всі пани,
Бо стали б непотрібні.

Бо псевдопраці обеліск
Блищить лиш мить чудово,
А потім тане, наче віск,
Бо в нім нема основи.

14. 7. 76

Могуть із Києва „Мо-с-ква.”
І Київ — це її основа.
Вона виблискує ясна
І сяє зіркою навколо.

Як Київ знищиться ущент
І українське зникне слово,
Москва розсиплеться умент,
Бо Київ — це її основа.

Не в зброї вся можуть лежить,
Вона — в культурі, у корінні,
Це досвід всіх тисячоліть,
Народ збирав, мов мед, прозріння.

Як тільки Київ упаде
І зникне українська мова —
То черга і Москві гряде
Розсипатися без основи.

1976

Невільник був Езоп нещасний,
Та мудрість проросла граніт —
Байкар складав байки прекрасні,
Які навчали жити світ.

Показував він людські вади —
Ось де нещасть всіх джерело:
Щоби покращати громаду,
З людини треба вирвать зло.

Мораль — це той струмент магічний,
Що оживляє, воскреша —
Показує, що в світі вічне,
І наша кращає душа.

В неволі, де підтяті крила,
Й шляхи відрізані до втеч,
У мудрості і думці сила,
З яких кують двосічний меч.

Езоп не здався у неволі,
Він воював — кував байки.
Вони ж кували кращу долю
І в світ несли нові думки.

Хоч від римлян лишився порох,
Та невмирущо йде Езоп.
Ідей не може вбити ворог —
Вони ростуть, немов потоп.

3. 11. 74

Кожна річ на світі має місце, —
У людини є свій добрий час,
І ніяк не можна відповісти,
Що чекає кожного із нас.

Хто на гору випнувся найвищу,
Може вмить в долину полетить.
Той, хто був знедолений, найгірший,
Може вгору злінути умиць.

Бо життя до хвиль подібне вітру —
Невидимка, але скільки змін!
Так фортуна у людини хитра —
Майстер несподіваних новин.

Людська доля — це сліпа химера,
Для невдач і щастя має час,
Так жебрак стає мільйонером —
Невідомий сходить на Парнас.

Мільйонер летить з багатством в прірву —
Світ його бездушний забуває;
Та мільйон нещасть не можуть вирвать
Чисту совість й золоті діла!

І яка стає смішна погорда
До людей, в яких є доля-лід.
Може завтра зазвучать акордом
Їхне щастя, здивувавши світ.

26. 2. 74

Кожна річ на світі робить діло,
Сповнює призначення своє:
Млин невтомно підіймає крила
Й людям біле борошно дає;

Напуває щедре всіх джерельце,
Всіх годує яблунька струнка,
А звичайне бляшане відерце
Носить людям воду зі струмка.

Олівець малий, а як він пише!
Скільки робить він на світі діл!
Кожна річ на світі найдрібніша
До останніх скрізь працює сил.

І коли в тварин поглянуть царство,
Кожен тут на свій працює лад,
І дає він користь господарству
І нічого не бере назад.

Пес і той ніколи не дармує
І даремно хліба він не їсть,
Господарство вдень і вніч вартує,
Впізнає де — ворог, а де — гість.

Кіт лежить на сонечку-мурлика,
Він не вміє стерегти речей,
Але працю сповнює велику,
Бо він ловить шкідників-мишей.

Кури теж живуть не для прикраси
І даремно не їдять й не п'ють.
Яйця нам вони дають і м'ясо,
Пір'я й пух на подушки дають.

Вівці вовну нам дають пухнасту,
Молоко вони дають і сир,
І дають овечий товщ і м'ясо.
Так приносять вівці щастя в двір.

І корова — робітник прекрасний,
Функція своя у неї є:
Молоко і сир дає і масло,
А по смерті й шкуру віддає.

Кінь також не нидіє без діла:
Оре, бороніє, сіє, жне.
Возить він снопи й камінні брили —
Шкуру дасть й копита, як умре.

Тільки лиш одна свиня-безрога
Все життя лиш рие, їсть і спить,
І не робить для людей нічого,
Щоб по смерті все їм залишить.

Чи ж „людина” гірш свиней і дерті,
Що забула плем'я все своє,
Бо ні за життя, ні після смерти
Користи народу не дає?!!

26. 2. 74

ЛІХТАР

Удень ліхтар у сонці зовсім блідне,
Як краплі в морі, так його не видно,
А уночі його біда зника,
І сонцем він горить із маяка.

Який є зайвий вдень малий ліхтар,
Та він вночі — найбільший володар.
Так кожен з нас у сонці долі гасне,
Щоб стати сонцем в темряві нещастя.

11. 3. 72

**
*

Мені приснився сон-мана:
Закинула я сіті
І витягла з морського дна
Не перла преблагитні;

Рибок не срібно-золотих,
Що сяють, наче зорі —
Самого чудо-короля
Я витягла з дна моря.

На нім блакитний був хитон
І золота корона,
Сріблясті скроні мав Нептун
І уст — кораль червоний.

І він сказав: „Ну, що ж, ходім
В моє підводне царство!
Все покажу, все розповім
Я про морське багатство.”

Співали хвилі, мов живі,
І нам розкрили браму,
І ми пішли у світ краси,
Де чуда панорами.

4. 12. 75

Тільки усміх мені твій знайомий,
А ти весь — у країні чудес,
І твій погляд — це сонця промінь
Із синіх таємних плес.

І колись хтось тебе відкриє,
Як країну якусь нову,
А я відкриваю лиш мрії
І сміток і тиху журбу.

Хтось твої таємниці пізнає
І пізніш розчарується теж.
Ти будеш мені водограєм
З далеких ясних узбереж.

Ти будеш для мене таїна,
Де буду шукати видінь,
Вдивляючись в обрій дальній —
В зазоряну голубінь.

Ти зовсім мені незнайомий,
А твій усміх, мов рідний брат.
Я б хотіла в очах твоїх тьмяних
Зорі іскристі збирать.

8. 9. 60

ПІСНЯ АКТОРА

Сьогодні я — султан з гаремом
І маю сто красунь-рабінь,
Молюсь Аллахові у небі
І маю скарбів безліч скринь.

Під гримом всі сховались вади —
Всіх з ніг збива моя краса.
Я є володарем громади.
Творю я справжні чудеса:

Всіх ворогів перемагаю
І правлю у своїм краю.
Я нагороджую, караю,
Добро для підданих роблю.

І глядачі шаліють з втіхи.
Кумедне я роблю лице.
Вся заля завмира й не диха,
Щоб кожне уловить слівце.

Це глядачі оті нікчемні,
Що у житті для них я — нуль,
Тепер мої підданці ревні,
Немов би справді я — король.

І б'ють мені шалено браво
І квіти кидають до ніг.
Це так мене частує слава,
Вони ж — не пустять на поріг.

Як грим зітру, то зникне таїна —
Розвіється ввесь слави чад.
Чи світ увесь наш надзвичайний
Не є лише ілюзій сад?

ПЛУГ

Орю я землю з року в рік,
За це не маю дяки,
Зате прославив чоловік
Серпи і коси всякі.

Вони ж зрізали колоски
Дорідні, зернодайні.
Про них пісні, про них казки
І вірші надзвичайні.

Та знайте, люди, серпу плуг
Не жав би жита гриву,
Якби кремезний батько-плуг
Не виорав був ниву.

Грудьми я глиби розбивав —
В землі змертвілі груди
Новий вогонь життя вливав,
Щоб всі раділи люди.

Я борозну до борозни
Прорізував в землиці,
Щоб зберегти запас води
Для жита і пшениці.

Це я основу положив
Для доброго врожаю,
Щоб розлились розливи нив
Від краю і до краю.

Хваліть ви серп, хваліть косу
І борону зубчасту,
І плуга ви хваліть красу,
Він оре вам на щастя!

Не засмічуй смутком сторінок паперу,
Не засмічуй смутком сторінок книжок,
Бо вбиваєш в душах радість легкоперу
І змітаєш щастя із думок-стежок!

Ти на світ дивися крізь прозору призму,
Вчися позитивно думати і жити.
Хай думки і мрії будуть з оптимізму
І дають надхнення працювати й жити!

Ти навчись кувати позитивну вдачу
Замість нарікання, скарги і тривоги.
Вмій у кожній речі гарне щось побачить
І знайте в поразках зерна перемог.

Ти зумій в людині бачити не вади,
А добро й чесноти, сховані у ній,
Бо людина кожна — цінність для громади,
Хай кується єдність із братерських дій!

Не засмічуй смутком сторінок паперу,
Не тягни на світло мертвих дум баласт,
А твори думками радість легкоперу,
Що до діл відважних пориває нас!

5. 3. 74

АМІНЬ!

„Як це чудо-диво сталось, —
Розповіжте ви мені, —
Звідки скрізь чортів набралось
На землі і на воді?

Як болотяник з'явився,
Водяник і лісовик?
Перелесник як вродився,
Де узявся домовик?

Як з красунь зробились мавки,
Хто створив відьом страшних?
Звідки польові русалки
Бродять в зелах запашних?”

Так питалася сопілка
У хлоп'яти-чабана.
Це почула дуба гілка,
Що найвищою була.

„Ось що знати людям треба, —
Обізвались голоси:
Всі чорти жили на небі
У прадавнії часи.

Чорт поліз куди не треба.
Богом він себе назвав.
Бог розігнався і з неба
Вмить чортів всіх поскидав.

Тут вам вештатися годі, —
Бог розгнівано прорік, —
Тож летіть ви у безодню,
Хай вас мучить чоловік!

О, страшний цей гнів господній!
Є нищівний божий гнів.
Так летіли у безодню
Всі чорти аж сорок днів.

Стих, ущух вже гнів господній.
Сонце розсипало рінь.
Вигукнув Господь: „Вже годі
Вам летіть! Кінець! Амінь!”

І чорти спинились в леті
І застрягли без мети.
Так постали на планеті
Різні духи і чорти.

Як „амінь” спинив в болоті,
Той болотяник повік;
Як у лісі-позолоті,
Той вже, певно, лісовик.

Той, хто впав в глибоку воду —
Між русалками він зник
І через таку пригоду
Став навіки водяник.

Як у ліс попали кралі —
В світ відрізано стежки,
То вони мавками стали —
В косах в них квітки-стяжки.

Ті, що в поле впали дивне
Серед золотих пшениць,
Стали польові царівни —
Зберігачки таємниць.

Враз замовкла гілки мова,
А листки — намист разки.
О, які у нас чудові
Є легенди і казки!

23. 12. 74

Є різні емблеми в народів.
В них таїна і мудрість і міць.
Драconi — це символи сходу;
В Єгипті є символом сфінкс.

Хтось бачить богів в крокодилах,
Хтось бачить у зміях богів.
В емблемах захована сила —
Це віра у чудо снаги.

Бувають орли символічні,
Що линуть, мов стріли в зеніт,
І леви царюють одвічно,
І лев, наче скорює світ.

І, мабуть, на наших теренах,
Де таїни заховано скрізь,
Народ наш узяв за емблему
Могутню, прозірливу рись.

Бо рись в нас водилася в хашах,
Вона — золотий мисливець!
Для себе було нам найкраще
Узяти її за взірець.

Багато емблем є на світі,
Із них — нерозгаданий сфінкс,
Та наша емблема у скитів,
Напевно, прозірлива рись.

2. 1. 75

РІГ

Колись у сиві давні дні
Багатств не знали на землі.
Жила людина з дня на день,
Як дика сарна, чи олень.

Тоді найбільше з дібр земних
Цінився премогутній ріг.
Ріг боронивсь, ріг нападав,
Перемагав, на смерть вбивав.

Ріг буйвола валив із ніг.
Чаклунську силу має ріг!
У розі — сила таємниць!
У розі — сила блискавиць!

Людина бачила, що ріг
Тварину боронив, беріг;
Вона і бачила тому
У розі силу чарівну.

Як лютий ворог нападав,
То звіру силу ріг давав,
І ріг був сили джерело,
Найвище на землі — добро!

Рід людський задрив живучи
Тим, в кого роги, мов мечі,
І ріг хотів здобути кожний,
Щоб бути теж непереможним.

І ріг так став, мов талісман.
Хто рога мав, ставав титан.
Найвищу силу ріг давав,
Бо завжди ріг перемагав.

І ріг — найбільша з дивовиж.
Ріг був колись священний ніж.
Він перший ніж-кінджал, що бив
І чуда на землі творив.

На світі із багатств усіх
Був найцінніший завжди ріг:
Дає найвищий дар — життя
Й непереможні почуття.

Як смерть когось валила з ніг,
То залишавсь безсмертний ріг,
Бо ріг перемагає час
І сили береже запас.

3. 1. 75

АЛЬХЕМІЯ

У світі різні демони,
Ті демони — думки.
Під'юджують усе вони
Шукать нові стежки.

Шукали „камінь мудрости”
У сивині століть
Для слави і для користи,
Щоб золото відкрить.

Оті старі альхеміки —
Багатства шукачі
Знайшли науку хемію —
До таємниць ключі.

В житті ніхто не відає,
Що криє творча мить.
Шукати можна Індію, —
Америку відкрить!

26. 12. 74

**
*

Горя тонни, туги милі
Уміщаються так зручно
У малесенькому серці,
У яким немає дна.

І коли приходить щастя,
То йому немає місця,
І говорить туга й горе:
Ти спізнилося, маля!

Щастя все непосидюче,
Бо воно легке, мов птиця, —
Горе й туга все тривалі,
Бо вони важкі, мов камінь.

МРІЯ ПОЕТА

Якби слова та стали хлібом й салом
І паливом топити у печі,
Тоді б багато книг я написала,
І мала б я мільйони читачів.

Вже б не було роздягнених і босих,
Шматок би хліба кожному дала
І хат знайшлось для всіх у мене досить,
І всім дала б я крапельку тепла.

Та я ж така, як всі, є безталанна:
Слова-сльозини — все моє майно,
І місяць, як душі глибока рана,
Глядить у серця вибите вікно.

Нікого словом не зроблю багатим
І не пошиєш із думок одерж,
Але я можу сміток розігнати
І радості краплину дати теж!

**
*

Хтось склав „кура та виниться”
І вийшло — „куртовиниться.”
Куртиною, завісою
Сніжиться понад Тисою.

Це „курява, що виниться”
Нам творить „хуртовиниться”,
І хуртовина крилами
Гаптує з снігу килими.

Із куряви — хурделиця,
Що ллється, мов метелиця, —
Сніжинками, пелюстками
Вкриває землю хусткою.

Метіль — „кура то виниться” —
Створила „куртовиниться,”
Й куртину — сніг завісою
Над селами повісила.

13. 7. 76

Сонце є для всіх те саме,
Де б не їхав ти — не йшов,
Над полями і лісами —
Золотий вітрила шовк.

Будь індусом чи японцем —
Хлібором із полян, —
Кожний має власне сонце,
Він його поет і пан.

Джерело буття — єдине.
Хтось вдихнув у світ життя.
Душу він вдихнув в людину —
Дав їй розум і чуття.

Сила ця — духове сонце —
Назва суті не міня —
Є духовим охоронцем
І керує всім щодня.

Ти назви її Сварогом
Чи назви її Христом,
Бог лишиться завжди БОГОМ.
Бог — один, а назов — сто.

Кольорово піниться півонія
З моїм розчиненим вікном.
Пелюстки пливуть, немов симфонія —
Ллються, розливаються вином...

Кожна квітка різнобарвно піниться.
Пелюстків спливає сяйний хміль.
Світиться на сонці квітка-китиця.
Пелюстки — метеликів метіль.

Величезні піняться півонії —
Келехи шампанського вина.
Їх краса — це музика, симфонія
Барв, кольорів ось біля вікна.

8. 6. 76

**
*

Скрізь потоки трав зелених
В музиці весни.
В танці жито і ячмені
І квітки лісні.

Грає сонце, грає вітер
І співає степ:
Чи не гарно в світі жити,
Коли все росте?

Заспівали птахи хором:
Пий весни пісні!
У травне вийди море!
Промені рясні

Розсипають сонця перли.
Пий весни нектар!
На ланах він родить зерна,
А у серці — чар.

19. 4. 54

Жінка зроблена із кости,
А, точніше — із ножа,
І тому вона є гостра
І здаватись не бажа.

Жінку з кости як пиляли
Для загального добра
То, без сумніву, дістали
Добру кістку із ребра.

Бож ребро на ніж подібне,
Плескувате теж, як ніж,
Менше шліфувать потрібно —
Ніж змайструєш найскоріш.

Жінка гостра і дряпіжна
І здаватись не бажа,
То її назвали 'ніжна',
Ніжна, бо вона — з ножа!

24. 4. 75

Що на світі чари чинить?
„Чари чине” — це „чар-чина.”
Срібна чара, в ній — вино,
Чари їй чинить дано.

Як хильнеш ти срібну чару,
Зразу мрій химерних хмари
Світ малюють весь відмінно,
Навіть море — по коліна!

Так чарчина очарує —
Світ весь щастям розмалює.
Ось чому вона чарчина:
Бо предивні чари чинить.

18. 4. 76

Уміти міряти — це мало,
Замало вміти говорить.
Зуміти треба ідеали
В огонь життя перетворить!

Є завжди мертве те хотіння,
Яке лиш тліє у думках.
Воно пролине й зникне тінню,
Як гарний перелетний птах.

Ти в слухну мить вхопи за гриву
Хотіння — буйного коня
І в працю запряжи сміливо —
Його пришпорюй скрізь щодня!

І стане кожна мить тим кроком,
Який провадить до мети,
Щоб з тижнем, місяцем і роком
Скрізь перемоги множив ти.

Якщо ж хотіння на припоні
Стоятиме в блакитних мрій,
То днів промчатся буйні коні —
Нагоди звіє буревій.

Отож, хотіти — це замало,
Замало слів і почуття.
Зуміти треба ідеали
Перекувати у життя!

23. 12. 74

Батьки, навчіть своїх дітей
Любити світ, людину,
А потім — всіх своїх людей
І рідну Україну!

Любити українців вчіть,
Немов свою родину,
Їй помагати кожну мить
Служити Україні.

Як українця навчите
Скрізь завжди шанувати,
Шукати в нім добро святе
І бачити в нім брата,

Тоді релігії дітей
Навчайте мудро, щиро,
Бо без любови до людей
Уся є мертва віра!

Зметіть різниці протиріч:
Сторін, релігій, партій,
Щоб всі в одну єднались міць
У істини на варті.

Любіть Вітчизну, бо вона —
Найбільший дар від Бога,
Щоб нас усіх одна вела
До Києва дорога!

Нам Україна — ціль, мета,
Релігія — це зброя.
Хай буде в нас вона така,
Що з нас кuje героїв!

Хай буде в нас єдина путь
І єдність, мов залізна.
Нехай усі шляхи ведуть
У рідну нам Вітчизну!

18. 3. 74

СИНЬО-ЖОВТІ МИ ЛЮБИМ КОЛЬОРИ

Синьо-жовті ми любим кольори,
Бо в нас сині волошки в степу,
Бо в нас небо синіє, як море,
І синіє вода у ставку.

Синій колір — це ніжність і смуток.
Синій колір — це вогник в очах,
І він символ квіток-незабудьок
І вірність і щирість в речах.

Синій колір — це небо і води,
Це повітря і подих життя;
Це узорів таємні розводи,
Це натяк на таємність буття.

Жовтий колір — це золота злива,
Це багатство, це сонце й земля;
Це пшениця розкішна, вродлива;
Це, мов плахта, розшиті поля.

Жовтий колір — це радості ватра,
Це горіння, дерзання і змаг
І хмарок позолочені шатра,
І сонця золочений стяг.

Жовто-сині ми любим кольори,
Бо синіють волошки в житах,
Бо в нас небо синіє, як море,
А пшениця у нас — золота!

29. 10. 74

Школа — це двері широкі у світ,
Де безліч доріг і пригод.
З каміння шліфує вона самоцвіт,
Шліфує і різьбить народ.

Вона робить в душах дитячих засів
Знання і чеснот і добра.
Колись із простеньких учителя слів
Воскреснуть величні діла.

Розум дитини — це пташка без крил:
Не вчи і не буде літати.
Знання дасть нам крила відваги і сил
Незнане в житті здобувати.

Школа найперша — це батьківський дім,
Де мати нас вчить кожну мить
Любить Україну і Бога, і з ним
Прекрасне в житті все творить.

Найкращий учитель — це мами любов,
Що ласкою виповнить день,
Де кожне словечко, мов казка з дібров,
І праці навчить і пісень.

Її не замінить ніякий мудрець,
Бо розум без серця — це лід.
Це мама з маленьких дитячих сердець
Любови вирощує плід.

І школа безсила, коли в ній серця
Не вміють прекрасне цінить,
Бо мертва здається наука уся,
Як серце не вміє любить.

Хай буде родина — священний той храм,
Де творчий вогонь не вгаса.
Де спільно всі діють, то радісно там,
Там щастя витає й краса.

Школа — немов однокрилий той птах,
Родина — це друге крило,
І разом повинні вони йти на шлях,
Щоб сіяти правду й добро.

Школа — це кузня, в якій ковалі
Долю народу кують.
Батьки кращі в світі за всіх вчителів,
Бо душу народу дають.

1. 10. 73

РЕШЕТО

Хтось ісплів ріденьку сітку
І з'явилася — решітка!
А з решітки люди вмілі
Решето собі зробили.

Решето властивість має —
Висівки всі відсіває,
Залишає борошенце
Чисте-чисте, наче сонце.

Давні баби-повитухи
Всіх народженців-онуків
У решета завжди клали
І недолю відсівали.

Відсівали всі хвороби
І всі приклучки недобрі.
Відсівали люте зло —
Залишали лиш добро.

Та, на жаль, цей мудрий звичай
Загубився у сторіччях.
Вся символіка пропала
І життя буденним стало.

У решета нас не клали
Зло невдач не відсівали
Ось чому недоля зла
Парость убива добра.

Ой решето, решітце,
Кожне пересій слівце:
Ти відсій з думок полову,
Залиши, як сонце, слово!

5. 10. 75

Великих діл всі прагнуть щиро
І проклинають ворогів
І вірять в чудеса без міри,
Що зміниться все навкруги.

Ми тратимо багато часу
Скрізь для повторень навісних
І деклямуємо щоразу
Все те, що знане вже нам всім.

Святкуємо ті самі свята,
Товчемо ті самі слова.
Наш корабель, немов заклитий,
На міліні стоїть дарма.

Нема нових ідей, фантазій,
Щоб заміняти свят шаблон.
Ми у минулого екстазі
І маримо минулий сон.

Хіба потрібно в стодесяте
Розповідати знане всім
І те саме деклямувати
Не сто, а безліч вже разів?

Це не геройство — стан трагічний —
Нема розгону і життя.
Це сон на лаврах летаргічний,
Який веде у небуття.

Потрібно нам ідей вогнистих,
Нових думок потрібний лет,
Які життя наснажать змістом
І поведуть народ вперед!

Лада — це надхнення крила
І краси це водограй,
Як ішла ворожа сила —
Лада боронила край.

Брала лук вона у руки —
Амазонка на коні.
Гнали ворогів, мов круків,
Стріли гострі, вогняні.

Лада, героїня Лада,
Переможно грала в ріг.
І раділа вся громада,
Що народ наш переміг.

Так, дві постаті у Лади:
Войовнича і ясна.
Є одна, як скель громади, —
Інша — ніжна, мов весна.

28. 12. 74

МОНОЛОГ ДЕРЕВ

— Ми хочемо вам розповісти, люди, —
В нас жевріє теж почуття у грудях:
Ми радіємо, ми страждаємо,
Ми хворіємо, ми вмираємо.

Ми сумуємо, маєм сплячку
І маємо навіть гарячку.
Кожен ліс і кожна діброва
Свою має пісню і мову.

Не дивіться на нас в нарузі, —
Ми ваші найкращі друзі!
Не видаємо, не вбиваєм,
Для вас всі скарби збираєм.

Наше коріння вузлисте
Тримає ґрунт на місці,
Щоби крутіж сұховіїв,
Їх по світах не розвіяв.

Ми віжки тримаєм в природі,
Загнуздуюм ґрунт і погоду,
Щоб озер і річок срібні жили
Лани і поля живили.

Ще немає таких комбінатів,
Що повітря вам можуть дати.
Дистилюємо ми повітря —
Виробляємо кисень зі сміття.

І без нас всі оази-оселі
Обернулись би в мертві пустелі.
Ми — драти, по яких безупинно
Життя в землю й повітря плине.

Тчемо для вас тінь на дозвіллі,
Даруємо чорне вугілля,
Матеріал для будинків, —
Меблі, човни, драбинки.

Скільки овочів ми вам приносим
Кожне літо і кожную осінь!
Скільки яблук, жордель, горіхів
І різних даємо ліків!

Невдячна людино, химеро,
З нас ти маєш полотна паперу.
За життя ми працюємо вперто,
Щоби корисним бути й по смерті.

Людино, з тобою ми — браття —
Розкладаєм краси багаття,
Не було щоб пустель, суховіїв,
Щоб міста розцвітали, як мрії.

Як дерева такі дародайні
І ховають у таїні таїну,
То невже звичайна людина
Менше вартісна, ніж деревина?

22. 11. 72

Війна — це ножиці чикрижні, демонічні —
Перетинають ниточки життя:
Одне — летить у славу блискавичну,
А інше — в смерті чорне небуття.

Мого життя теж перетято нитку:
Там загубилась дівчинка-сестра.
Маленька Оля стала враз — сирітка.
Що сталося з нею? Доле, де вона?

Бабуся умирала у хатині...
Як кинути було і відступать?
Донька у тій военній хуртовині
Залишилась, щоб матір доглядать.

Ця тьотя Таня і забрала Олю,
Та, мабуть, їх забрали на Сібір —
І так в снігах десь обірвалась доля...
З лиця землі в селі змели наш двір.

З життя мого всі кадри макабричні
І в Україні, і на чужині.
Малої Олі радісне обличчя
Сльозою серце пропіка мені.

18. 7. 76

Лада йде з тризубом сонця —
Зиму проганя, метіль.
Відкриває всі віконця
І дає мету і ціль.

Снігу підніма пологи,
Відкрива лице землі.
Видно доли й перелоги —
Навіть грудочки малі.

Зерном сонця все засіє
І полле усе дощем,
І земля, неначе мрія,
Зел морями потече...

В Лади всім дарунків досить —
В неї синьоокі дні;
Розплітає травам коси,
Світить квіти вогняні.

Перша квітка червоніє,
Червоніє — це любов.
Зеленіє — це надія, —
Віра — срібно-біла знов.

Лада відкриває серце —
В нім пісенний водограй:
Ожили струмки й озерця —
Лада оживила край.

17. 7. 76

„Що в піснях співається,
Те в житті збувається” —
Це народ із досвіду
Вкарбував в віки.

Пісня сизим голубом
Полум'ям звивається.
І ділам вирізьблють
Всі стежки думки.

„Що в піснях співається,
Те в житті збувається” —
Вилонив із досвіду
Це народ з віків.

Пісня аж до Бога
Лине-добивається.
Пісня відмикає
Скарбів всі замки.

Та людина з піснею
Враз ставала велетом
І могла збороти
Зло все на путі,

Піснею чарівною,
Чистою, барвистою
Все могла здобути
У своїм житті.

Пісню ми не цінімо,
Пісню не плекаємо
І тому не маємо
Ми магічних крил.

Пісня сонцем-соколом
Звуками-перлинами
Долі гойні килими
Тче з іскристих слів.

27. 7. 76

ВІРШІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Іде дівчатко босе	А степ, немов малюнок —
По стежечці вузькій.	Ні краю, ні кінця...
Навколо скрізь колосся	У неї вузлик-клунок —
Виспівує казки.	Несе обід жінцям:

Окраєць паляниці
І сало і часник,
У глечикі водиця,
В торбинці медяник.

17. 10. 71

Коли дають окрайчик,	Бо зайчик ніс торбину
То часто кажуть нам,	З харчами на плечі.
Що цей дарунок зайчик	Він ніс пиріг, хлібину,
Нам з гаю передав,	Книші і калачі.

Цукерок мав найкращіх
У торбі цілий ківш.
Сказав: „Ось дітям вашим
Від мене дайте книш!”

17. 10. 71

Любіть ви Україну,	Любіть далекий Київ,
І де б ви не були	Любіть Данила Львів.
Ростіть усі на зміну	Любіть святу Софію
Для рідної землі!	І Юр, як дальній спів!
Вивчайте рідну мову,	Любіть Дніпро-Славу,ту,
Любіть красу тих слів,	Любіть всі пам'ятки,
Де шелестять діброви	Що не дають забути
І де краса степів!	Легенди і казки!
Пізнайте скарби краю	Живіть для України,
З усіх тисячоліть:	Творіть ясні діла,
Традиції й звичаї	Щоб наша Україна,
І свій народ любіть!	Мов квітка, розцвіла!

7. 6. 76

Мово, ти така чудова,
Українська рідна мово!
Мова мами, мова тата,
І моїх сестер, і брата.

Мово, ти моя скарбниця,
Мудрість предків тут міститься.
Ти даєш мені прозріння
І науку зрозуміння.

Мово, ти така прекрасна,
Ти, як пісня, ти, як казка!
Ти не гірша мов всесвітніх
Мелодійних і привітних.

Мово, ти — душі розрада;
Ти, як бризки водоспаду;
Ти, як меч, і духу крила;
Ти — мое коріння й сила!

Мово, рідна, мово власна,
Ти, неначе сонце ясне.
Мово, ти — це мудрість роду,
Ти — душа мого народу.

Мово, ти така іскриста,
Мелодійна і барвіста.
Слів твоїх п'янке квітчастя
Нам дає безцінне щастя.

19. 2. 74

ЛИСТОПАД

Листопад, листопад
Залетів до нас у сад,
Листя все обтрусив
З груш і яблунь і слив.

Квіти він потоптав
І погнув стебла трав,
Обірвав на межі
Пелюстки із жоржин.

Вітер хмари веде,
Дощ дрібненький іде;
Листя котить, мов пух,
Мій зірвав капелюх

І поніс, мов м'яча...
— Ой, ловіть втікача!...
Листопад, листопад
Залетів до нас в сад.

ЯЛИНКА

Їздив Миколай у ліс
І ялиночку привіз.
І приніс він повні клунки
Різних гарних подарунків.

На ялиночці повісив
Він цукерки, ляльку, лиса,
Кольорові ліхтарі
Надолині й нагорі.

Як електрику засвітиш,
Вся ялинка — наче в квітах:
Золоті пливуть рибки
І виблискують грибки.

А на ниточці тоненькій
Корабель висить маленький —
В нього золоті вітрила,
Шогла — срібна, якір — білий.

Пташка на ялинці лине,
Мов жива, на Україну.
Скільки радости і втіхи!
Срібні мерехтять горіхи.

— Хто був чемний і слухняний,
Подарунки той дістане, —
Миколай сказав нам так,
І мені він дав літак.

З М І С Т

(за сторінками)

	Сторінка
Слово від автора	7
Найбільший скарб на світі — людська мова	9
Якби відкрити слова зміст	10
Як створилось в світі перше слово	11
Все воно на світі зловить	13
Ті слова, що вийшли з вжитку	14
Перші речі, безперечно	15
Вигуки	16
Предки нам зібрали скарби	17
Наріччя	18
Слова у нас такі музичні	19
Скільки слів взяли ми в греків	21
Золотопромінна українська мова	23
Заглянь ось у англійську мову	24
Наша мова соняшно-крилата	25
Українська наша мова	26
„П” — це літера магічна	27
Вітри історії змітали	28
Наші вчені всі найкращі	29
Колись на світі був один народ	31
Євшан	32
Собор підняв в блакить величне чоло	33
О, Вітчизно, щастя і майбутнє!	33
Люби ти усіх українців	34
Є мудрість рідна і чужа	35
Не може храм постати із нічого	36
Київ	37
Кобзар — це дійство, панорама	38
Коли ти любиш Україну	39
Якби віки вернулися назад	40
Жовтий колір — це колір вогню	41

Котляревський нашу збагатив культурою	42
Колосок один у полі	43
На предків ми всі часто злі	44
Можна вірить в Україну	45
Народам, які покарала природа	46
Мудрість греків грає, сяє	47
Нас вчили, що кріпацтво — скон	49
Потяг мчить кудись у безвість	51
Чи росіяни мову кришать	52
Розчинені в нас душі навстіж	53
Одна мета	54
Рушниць не треба, ні гармат	55
Скільки в нас пісень і віршів	56
Співай, мій краю, оживай!	58
Предки — це корінь, предки — це сила	59
Стій на варті, щоб ватра не згасла!	60
Стоїть Шевченко, як пророк	61
Україна	62
Україно, моя Україно	63
Україна щедра, мила	64
Україно, матінко-орлице!	65
Україно, ти дарунок Божий	66
Україно, ти казка для мене	67
Хто кидає камінням на своїх	68
Хто піднімає на Шевченка руку	69
Чужий пророк своїй країні служить	70
Чи знаєш, юначе, якого ти роду?	71
Шабля в козака — дружина	72
Шевченко	74
Клуьгура наша в сивій давнині	77
Як хочеш Україні кути долю	78
Звичаї наші — це коріння	79
Звичаї — це кров народу	80
Звичай був у нас, полян	81
Коріння горіння життю подає	82
Люби свій край не тільки словом	83
Ой барвінку, барвіночку!	84
Розкажи, коханий, казку!	85
Васильки	86

Дідо	88
Василіск	89
Дідух	90
Човен старий, що пережив немало	91
Писанка — це символ сонця	92
Різні килими на світі	94
Рүшник	95
Апостроф	97
„Б” — це літера магічна	98
Бух	99
Вандрувати, мандрувати	101
Верба	102
Гасло	103
Літо	104
Життя	105
В нас звичай був у давнину	106
Дідусі	107
Шуліка	108
Соловейко	109
Говорять, грецький Посейдон	110
Гривня — це нашійник з дорогих металів	111
Гүцули	113
День осяяний, прекрасний	114
День умер, веселий день	115
Дивне „парүбок” слівце	116
Ой, не один турецький хан	117
Дніпро могутній і чудесний	118
Звідки слово „Україна”	119
Звідки йде оце відерце	120
Гей, березо, березок!	120
Звідки ми навчились чаю	121
Віє, віє буй-вітрило	121
Звідки місяця ім’я	122
Звідки наш смачненький борщик	123
Звідки перець дуже гострий	124
Звідки слово „паляниця”	124
Звідки славний колосок	125
Звідки ця солодка диня	126
Звідки яблуко бокате	126

Звідкіля взялася кобза	127
Звідкіля зелений колір	128
Баран	129
Олень	130
Звідкіля слівце „уста”	131
Люди в давнину дивились	132
Звідкіля словечко „віче”	133
Звідкіля словечко „лезо”	133
Звідкіля словечко „коні”	134
Звідкіля словечко „ріже”	135
Звідкіля словечко „степ”	136
Стелиться і піниться	137
„Рус” — вода та дивовижна	138
Русло	138
Звідкіля взялося слово „сонце”	139
Вдумайсь в речення просте	140
З ока десь лилась сльозина	141
Їх—га—га	142
Осел	143
Коли людина йшла у ліс	144
Ярило	146
Голова	147
Мови батько — перший грім	148
Назvu „Русь” не проміняю	149
Ось погляньте на „погоду”	150
Квітка	151
„Різати” злучи і „бити”	152
Ой чоботи, ви чоботи	153
Ось драбина, ця драбина	154
Звідкіля це веретено	154
Ось поглянь: „ще дарувати”	155
Ось поглянь „ще дарувати”	155
Ось поглянь на „окострище”	156
Ось рука, ця рүця, „рүча”	157
Плита	158
Ось струмок біжить по скелі	159
Звідки колір цей блакитний	160
„Мельодія”	161
Очерет	162

Багно	162
Перун	163
Перше „що?“	164
„Подимається“ угору	166
„Тризуб — це дерево життя“	167
Плем'я Карпи	168
Поглянь на „ю“	169
Про назву „Русь“ гіпотез є багато	170
Прочитала, що лінгвісти	171
Діти	172
Ріг — це в світі перший ніж	173
Русь	174
Літера	175
Берег	176
Слово „Ух!“	177
Спершу, як не мали рала	179
Сполучи „усе дає“	180
Журавель	181
Теравник	182
Теравник — це звичайна річ	183
Сполучили „мак“ і „тре“	184
Рим	185
Ті, що володіли миром	186
Той, хто вмів мету кувати	187
У Дніпрі був розпростертий	188
Плюска хвиля в груди скель	188
У лісочку біля скелі	189
Хмара в небі ось висить	190
Бенкетує зима вже востаннє	191
О коло, символічне коло	192
Хто що ловить і уймає	192
Це ловець, це ловець	193
Звідкіля слівце „земля“	194
Фіранка	196
Чи знаєш, що таке „ім'я“?	197
Ой цеберко, цеберочко	198
Хтось говорить не до ладу	198
Шипшина — це троянда дика	199
Ще люди не звались ні Адам, ні Єва	200

Як людина йшла на лови	201
Верблюди	202
Лебідь	202
Число три	203
Геттіти	205
Як заглянути в сторіччя	207
Велику силу мають пам'ятки	208
Вклоняйтесь рідному не гріх	209
„Галя” — лісова поляна	210
Коли людина ще не мала сили	211
Сонце — джерело життя	212
Колодій	213
Коляда (легенда)	214
Чом у нашім давнім царстві	215
Колядка	216
Корочун	217
Культура наша, наче ватра гасне	218
Лада	219
Лада — весела богиня	220
Народ живе до тих лиш пір	221
Розкопки — це шляхи до правди	222
Ні, не все прийшло з Геллади	223
Ой, писали писанку	224
Любов багатогранна	225
Ой, весно, весно, сонечка доню	226
Ось батько дідуха вніс в хату	227
Сварог — Бог Світла, Бог богів	228
Прийшла ласкава Лада в світ	229
Свято Түриці	230
Щедрий вечір, йди у гості!	231
Священний гай	232
Чом був звичай у народі	233
Чому були боги рогаті	235
У зайця сила вся в ногах	236
Діли й пануй	237
Боже, мій Боже, яка я бідашка	238
Бродить вітер по алеях	238
Билинки трави танцювали від бризу	239
Весна квітками пише вірші	239

Велика людина не та на землі	240
В мене щастя було сірооке	241
Не штука з горя сміток прясти	241
Буває світ — буденна проза	242
Був Дон Жуан такий прогноза	242
Вірші — орнаменти	243
Вона, як мрія, як чорниця (Вірі Вовк)	245
В поетів — два світосприймання	246
Всі наші почуття — сліпі	247
Всі люди різні, як рослини	247
Грішити можеш ти багато	248
Душі — дивні краєвиди	248
Дерев зелені водограї	249
Завадівка	250
Дивитися можна й не бачить	251
З нас кожен має скарби власні	252
Тут стежина, там стежина	253
Літо, наче китиця	254
Дзеркало	255
Колись у Антігони був вояк-молодець	256
Бувають на землі пігмеї	257
З життєдайної сонця криниці	258
З блакитної гілки зриває сонця	258
Іде дощик — коней храп	259
Квітуче біло гречка	260
Коли у серці райдуга	261
Кобза Данила Потапенка	262
Кружляє слово бумерангом	263
Кожне нещастя — це двері у світ	263
Коли кохання неправдиве	264
Коли коханої нема	265
Коли оточення красиве	266
Світ мінливий і прекрасний	267
Є мільярди тут облич	268
Душі, що живуть трагічно	269
Коловерть	270
Наші слізки солоні мішалися не раз	271
Колеса гірко схлискують	271
Мурко	272

Мурко	272
Безліч піщинок створили пустелі	273
Неоклясики казали: Олесь — зовсім не поет	274
Неоклясики казали	275
Ворог мій — це мій талант	276
Мое життя — суцільна рана	276
Ніч — це крапка в стрічці дня	277
З нас витіка вогонь життя	277
Місяці	278
Ділина — це долена	280
Осінь шатра напнула з туману	281
Ось летється музика у зливі солов'їній	282
Пікассо	283
Пікассо змалював людину	284
Народ, який уміє працювати	285
Пісня каменя	286
Пісня скульптора	287
Титули — це барикади	288
Чарівні краї в оксамиті	289
Поезія добра, яка нас п'янить	290
Останній отаман кошовий із Січі	291
Розкуйовджене поле вітрами	292
Як огудина здорова	293
Самота одного тижня	294
Щастя — гарне почуття	295
Статую співака Йосипа Гошуляка	296
Розгорни ти серце, як листок паперу	297
Сьогодні мені ти приснився ві сні	298
Твоя любов, немов комета	298
Ти відійшов, та ти зі мною (Татові)	299
Тепер пізнала я ціну кохання	300
Терпіння май, любов нехай росте	301
Щоб полум'я ясне зродити	301
Колись я марив, мріяв, снів	302
Коню, ти мій коню	303
Хоч мільйон читай книжок	304
Як ти любиш платонічно	305
Суть поезії не в римах	306
Любов і пристрасть — різні речі	307

Випромінюй проміння любови!	308
Без любови і жити не можна	309
Людина на світі лише провідник	310
Людина родиться порожня	311
Фіялка схотіла зробитися дубом	312
Миколо брате, сину, друже (М. П.)	313
В людині лиш тоді найбільше сили	314
Думки людини, мов магнет	315
Не вір, що щастя — птах крилатий	316
От, коли нема любови	317
Смуток — птах оскаженілий	318
Зневіра — це страшна отрута	319
Не той жебрак, хто просить хліба	320
Щастя — це енергія творити	321
Любов — це подорож в незнане	322
Амеба	323
Коли серця в нас — мертвий лід	323
Ахейці воювали Трою	324
Бджілки збирають мед-бурштин	326
Буває нація, мов сарана	327
Дитина вироста з одежі	328
Є на світі псевдопраця	329
Мистець, письменник чи поет	330
Є у пізнанні багато глибин	331
Людина без знання — порожня	332
Життя — це не тиради паперові	333
За усю нашу трагічність	334
Закули ноги у колоди	335
Залізо	336
Знання — дорожче самоцвітів	337
Із атомів великий світ	338
Книжки на полиці в бібліотеці	339
Коли народу корінь знищить	340
Знання на світі є титаном	341
Критика і критиканство	342
Як хочеш ти стати поетом	343
Любіть себе найбільш на світі	344
Людина родиться безкрила	345
Людина — символ цей калейдоскоп	346

Мамо, скільки маеш ти терпіння	348
Мати, мати, українська мати	349
Може ворог вивчить мову	350
Нам Бог дав скарб — це дні й хвилини	351
Народ молився наш щодня	352
Наші кайдани — це наше безсилля	353
Не будь ти від ненависти сліпим	354
От, коли людина сита	355
Не вір усім ти трафаретам	356
Нирка	357
Зуб	359
Голод є найкращим генералом	360
Хліб	361
О, скільки треба довгих літ!	362
О, як потрібно нам нових думок!	363
Ірині Дибко	364
Батурин	365
Коса — це меч	366
Прекрасна книга тільки та	367
Критика	367
Природа любить повноту	368
Про розум ми маємо хибну уяву	369
Різноманітність — це закон природи	370
Самокритика потрібна	371
Ставок красою чарував своєю	372
Учить дітей своїх любити	373
Тризуб — це звичайні вила	374
Шевченко є поет народній	375
Для тих усіх, хто впав за нас	376
Хоч різний колір мають квіти	377
Не визбируй нарікання	377
Хто ввесь вік живе в одному місці	378
Чи бачив хтось kota на світі	379
Хата — це правдиве царство	379
Чи єдність не мертва уся паперова?	380
Шануйте завжди скрізь нові думки	381
Шукаймо усе, що на світі найкраще	382
Україну будувати треба	383
Якби усі були ми вольнокрилі	384

Як тут гарно! Квітів скільки!	384
Біблія	385
Боже, дай надхненну віру	387
Дитина потребує Бога більше всіх	388
Боже, дай усім нам щастя	389
Ти багатий тим, що можеш дати	390
Возрадуйся!	391
Ми віримо, що Бог створив	392
Немає Бога — нас навчали	393
В час нещастя, в час тривоги	394
Перше слово в світі — Бог	395
О Бібліє, царице книг!	396
Релігія людині служить скрізь	397
Релігія мусить служити народові	398
Релігія повинна наш народ	399
Хіба не нещастя, не пекло пустині	399
Різдвяна ніч, неначе свічка	400
Свят-вечір	401
Церква мусить бути кузня	402
Пророк	403
Твоє життя — це довга книга	404
З усіх країн пливуть в Канаду люди	405
Канада — це роздолля прерій	406
Канада — мозаїчний взір	407
Канада — це обіцяна країна	408
У Канаді весна — невидимка	408
Осінь тут найпрекрасніша в світі	409
Клен розкинув зелень-руки	409
Колись з усіх країн конкістадори	410
Краса Канади горда і сувора	411
Міська управа в Торонто	412
Пливе канадський степ ген-ген за обрій	413
Чи ти знаєш — Канада країна химер	414
Вода — різьбар, вода — артист	415
Досвід поколінь у хромосомах	416
Природа — храм, найкращий храм	416
Коли навчишся ти цінити	417
На світі людство, наче ліс	418
Сонце — перше в світі сито	419

Ось загляньте в світ рослин	420
Блакитний час майне крильми і зникне	421
Стобарвне сонце	422
Ставок був чистий, як сльоза	423
У лісі дуб могутній вперто ріс	424
Він винахід зробив	426
Мама	427
Сон мені приснився вліті	428
Стрілі, звичайно, честь і слава	429
Відлітають птахи, відлітають	430
Кожен в світі митикує	431
Хоч зникли всі у нас пани	432
Могуть із Києва „Мо-с-ква”	433
Невільник був Езоп нещасний	434
Кожна річ на світі має місце	435
Кожна річ на світі робить діло	436
Ліхтар	437
Мені приснився сон-мана	438
Тільки усміх мені твій знайомий	439
Пісня актора	440
Плуг	441
Не засмічуй смутком сторінок паперу	442
Амінь!	443
Є різні емблеми в народів	445
Ріг	446
Альхемя	447
Горя тонни, туги милі	448
Мрія поета	448
Хтось склав „кура та виниться”	449
Сонце для усіх те саме	450
Кольорово піниться півонія	451
Скрізь потоки трав зелених	451
Жінка зроблена із кости	452
Що на світі чари чинить	452
Уміти мріяти — це мало	453
Батьки, навчіть своїх дітей	454
Синьо-жовті ми любим кольори	455
Школа — це двері широкі у світ	456
Решето	458

Великих діл всі прагнуть щиро	459
Лада — це надхнення крила	460
Монолог дерев	461
Війна — це ножиці чикрижні	463
Лада йде з Тризубом сонця	464
„Що в піснях співається”	465
Іде дівчатко босе	466
Коли дають окрайчик	466
Любіть ви Україну	466
Мово, ти така чудова	467
Листопад	468
Ялинка	469

З М І С Т

(за абеткою)

	Сторінка
Альхемя	447
Амеба	323
Амінь!	443
Апостроф	97
Ахейці воювали Трою	324
„Б” — це літера магічна	98
Багно	162
Баран	129
Батурин	365
Батьки, навчіть своїх дітей	454
Бджілки збирають мед-бурштин	326
Безліч піщинок створили пустелі	273
Без любови і жити не можна	309
Бенкетує зима вже востаннє	191
Берег	176
Билинки трави танцювали від бризу	239
Біблія	385
Блакитний час майне крильми і зникне	421
Боже, дай надхненну віру	387
Боже, дай усім нам щастя	389
Боже, мій Боже, яка я бідашка	238
Бродить вітер по алеях	238
Буває нація, мов сарана	327
Буває світ — буденна проза	242
Бувають на землі пігмеї	257
Був Дон Жуан такий проноза	242
Бух	99
Вандрувати, мандрувати	101
Василіск	89
Васильки	86

Вдумайсь в речення просте	140
Велика людина не та на землі	240
Великих діл всі прагнуть щиро	459
Велику силу мають пам'ятки	208
Верба	102
Верблюд	202
Весна квітками пише вірші	239
Вигуки	16
Вие, віє буй-вітрило	121
Випромінюй проміння любови!	308
Відлітають птахи, відлітають	430
Війна — це ножиці чикрижні	463
Він винахід зробив	426
Вірші — орнаменти	243
Вітри історії змітали	28
Вклонятись рідному не гріх	209
В людині лиш тоді найбільше сили	314
В мене щастя було сірооке	241
В нас звичай був у давнину	106
Вода — різьбар, вода — артист	415
Возрадуйся!	391
Вона, як мрія, як чорниця (Вірі Вовк)	245
Ворог мій — це мій талант	276
В поетів — два світосприймання	246
Все воно на світі зловить	13
Всі люди різні, як рослини	247
Всі наші почуття — сліпі	247
В час нещастя, в час тривоги	394
„Галя” — лісова поляна	210
Гасло	103
Гей, березо, березок!	120
Геттіти	205
Говорять, грецький Посейдон	110
Голова	147
Голод є найкращим генералом	360
Горя тонни, туги милі	448
Гривня — це нашійник з дорогих металів	111
Грішити можеш ти багато	248

Гуцули	113
День осяяний, прекрасний	114
День умер, веселий день	115
Дерев зелені водограї	249
Дзеркало	255
Дивитися можна й не бачить	251
Дивне „парубок” слівце	116
Дитина вироста з одежі	328
Дитина потребує Бога більше всіх	388
Дідо	88
Дідусі	107
Дідух	90
Діли й пануй	237
Ділина — це долена	280
Діти	172
Для тих усіх, хто впав за нас	376
Дніпро могутній і чудесний	118
Досвід поколінь у хромосомах	416
Думки людини, мов магнет	315
Душі — дивні краєвиди	248
Душі, що живуть трагічно	269
Євшан	32
Є мільярди тут облич	268
Є мудрість рідна і чужа	35
Є на світі псевдопраця	329
Є різні емблеми в народів	445
Є у пізнанні багато глибин	331
Життя	105
Життя — це не тиради паперові	333
Жінка зроблена із кости	452
Жовтий колір — це колір вогню	41
Журавель	181
Завадівка	250
Заглянь ось у англійську мову	24
Закули ноги у колоди	335
Залізо	336
За усю нашу трагічність	334
З блакитної гілки зриває сонця	258

Звичаї наші — це коріння	79
Звичаї — це кров народу	80
Звичай був у нас, полян	81
Звідки йде оце відерце	120
Звідки колір цей блакитний	160
Звідки ми навчилися чаю	121
Звідки місяця ім'я	122
Звідки наш смачненький борщик	123
Звідки перець дуже гострий	124
Звідки славний колосок	125
Звідки слово „паляниця”	124
Звідки слово „Україна”	119
Звідки ця солодка диня	126
Звідки яблуко бокате	126
Звідкіля взялася кобза	127
Звідкіля зелений колір	128
Звідкіля слівце „земля”	194
Звідкіля слівце „уста”	131
Звідкіля словечко „віче”	133
Звідкіля словечко „коні”	134
Звідкіля словечко „лезо”	133
Звідкіля словечко „ріже”	135
Звідкіля словечко „степ”	136
Звідкіля це веретено	154
Звідкіля взялося слово „сонце”	139
З життедайної сонця криниці	258
Знання — дорожче самоцвітів	337
Знання на світі є титаном	341
З нас витіка вогонь життя	277
З нас кожен має скарби власні	252
Зневіра — це страшна отрута	319
З ока десь лилась сльозина	141
Золотопримінна українська мова	23
З усіх країн плывуть в Канаду люди	405
Зуб	359
Іде дівчатко босе	466
Із атомів великий світ	338
Їде дощик — коней храп	259

Ірині Дибко	364
Їх—га—га	142
Канада — мозаїчний взір	407
Канада — це обіцяна країна	408
Канада — це роздолля прерій	406
Квітка	151
Квітуче біло гречка	260
Київ	37
Клен розкинув зелень-руки	409
Книжки на полиці в бібліотеці	339
Кобза Данила Потапенка	262
Кобзар — це дійство, панорама	38
Кожен в світі митикує	431
Кожна річ на світі має місце	435
Кожна річ на світі робить діло	436
Кожне нещастя — це двері у світ	263
Колеса гірко схлипують	271
Коли дають окрайчик	466
Коли кохання неправдиве	264
Коли коханого нема	265
Коли людина йшла у ліс	144
Коли людина ще не мала сили	211
Коли навчишся ти цінить	417
Коли народу корінь знищить	340
Коли оточення красиве	266
Коли серця в нас — мертвий лід	323
Коли ти любиш Україну	39
Коли у серці райдуга	261
Колись з усіх країн конкістадори	410
Колись на світі був один народ	31
Колись у Антігони був вояк-молодець	256
Колись я марив, мріяв, снів	302
Коловерть	270
Колодій	213
Колосок один у полі	43
Коляда (легенда)	214
Колядка	216
Кольорово піниться півонія	451

Коню, ти мій коню	303
Коріння горіння життю подає	82
Корочун	217
Коса — це меч	366
Котляревський нашу збагатив культуру	42
Краса Канади горда і сувора	411
Критика	367
Критика і критиканство	342
Кружляє слово бумерангом	263
Клутьура наша в сивій давнині	77
Культура наша, наче ватра гасне	218
Лада	219
Лада — весела богиня	220
Лада йде з Тризубом сонця	464
Лада — це надхнення крила	460
Лебідь	202
Листопад	468
Літера	175
Літо	104
Літо, наче китиця	254
Ліхтар	437
Люби свій край не тільки словом	83
Люби ти усіх українців	34
Любіть ви Україну	466
Любіть себе найбільш на світі	344
Любов багатогранна	225
Любов і пристрасть — різні речі	307
Любов — це подорож в неznане	322
Люди в давнину дивились	132
Людина без знання — порожня	332
Людина на світі лише провідник	310
Людина родиться безкрила	345
Людина родиться порожня	311
Людина — символ цей калейдоскоп	346
Людино, ти така дитяча	347
Мама	427
Мамо, скільки маєш ти терпіння	348
Мати, мати, українська мати	349

„Мельодія”	161
Мені приснився сон-мана	438
Ми віримо, що Бог створив	392
Миколо брате, сину, друже (М. П.)	313
Мистець, письменник чи поет	330
Місяці	278
Міська управа в Торонто	412
Мови батько — перший грім	148
Мово, ти така чудова	467
Могуть із Києва „Мо-с-ква”	433
Моє життя — суцільна рана	276
Може ворог вивчить мову	350
Можна вірить в Україну	45
Монолог дерев	461
Мрія поета	448
Мудрість греків грає, сяє	47
Мурко	272
Назву „Русь” не проміняю	149
Найбільший скорб на світі — людська мова	9
Нам Бог дав скорб — це дні й хвилини	351
На предків ми всі часто злі	44
Наріччя	18
Народ живе до тих лиш пір	221
Народ молився наш щодня	352
Народ, який уміє працювати	285
Народам, які покарала природа	46
На світі людство, наче ліс	418
Нас вчили, що кріпацтво — скон	49
Наша мова соняшно-крилата	25
Наші вчені всі найкращі	29
Наші кайдани — це наше безсилля	353
Наші сльози солоні мішались не раз	271
Не будь ти від ненависти сліпим	354
Не визбируй нарікання	377
Невільник був Езоп нещасний	434
Не вір усім ти трафаретам	356
Не вір, що щастя — птах крилатий	316
Не засмічуй смутком сторінок паперу	442

Немає Бога — нас навчали	393
Не може храм постати із нічого	36
Неоклясики казали: Олесь — зовсім не поет	274
Неоклясики казали	275
Не той жебрак, хто просить хліба	320
Нирка	357
Не штука з горя сміток прясти	241
Ні, не все прийшло з Геллади	223
Ніч — це крапка в стрічці дня	277
О Бібліє, царице книг!	396
О, Вітчизно, щастя і майбутнє!	33
Одна мета	54
Ой барвінку, барвіночку!	84
Ой, весно, весно, сонечка доню	226
Ой, не один турецький хан	117
Ой, писали писанку	224
Ой цеберко, цеберочко	198
Ой чоботи, ви чоботи	153
О коло, символічне коло	192
Олень	130
О, скільки треба довгих літ!	362
Осел	143
Осінь тут найпрекрасніша в світі	409
Осінь шатра напнула з туману	281
Останній отаман кошовий із Січі	291
Ось батько дідуха вніс в хату	227
Ось драбина, ця драбина	154
Ось загляньте в світ рослин	420
Ось летиться музика у зливі солов'їній	282
Ось поглянь на „окострище”	156
Ось поглянь „ще дарувати”	155
Ось погляньте на „погоду”	150
Ось рука, ця руця, „руча”	157
Ось струмок біжить по скелі	159
От, коли людина сита	355
От, коли нема любови	317
Очерет	162
О, як потрібно нам нових думок!	363

Перун	163
Перше слово в світі — Бог	395
Перше „що?“	164
Перші речі, безперечно	15
Писанка — це символ сонця	92
Пікассо	283
Пікассо змалював людину	284
Пісня актора	440
Пісня каменя	286
Пісня скульптора	287
Плем'я Карпи	168
Пливе канадський степ ген-ген за обрій	413
Плита	158
Плуг	441
Плюска хвиля в груді скель	188
Поглянь на „ю“	169
„Подимається“ угору	166
Поезія добра, яка нас п'янить	290
Потяг мчить кудись у безвість	51
Предки нам зібрали скарби	17
Предки — це корінь, предки — це сила	59
Прекрасна книга тільки та	367
Прийшла ласкава Лада в світ	229
Природа любить повноту	368
Природа — храм, найкращий храм	416
Про назву „Русь“ гіпотез є багато	170
Про розум ми маємо хибну уяву	369
Пророк	403
Прочитала, що лінгвісти	171
„П“ — це літера магічна	27
Релігія людині служить скрізь	397
Релігія мусить служити народу	398
Релігія повинна наш народ	399
Решето	458
Рим	185
Ріг	446
Ріг — це в світі перший ніж :	173
„Різати“ злучи і „бити“	152

Різдвяна ніч, неначе свічка	400
Різні килими на світі	94
Різноманітність — це закон природи	370
Розгорни ти серце, як листок паперу	297
Розкажи, коханий, казку!	85
Розкопки — це шляхи до правди	222
Розкуйовджене поле вітрами	292
Розчинені в нас душі навстіж	53
„Рус” — вода та дивовижна	138
Русло	138
Русь	174
Рүшник	95
Рүшниць не треба, ні гармат	55
Самокритика потрібна	371
Самота одного тижня	294
Сварог — Бог Світла, Бог богів	228
Світ мінливий і прекрасний	267
Свят-вечір	401
Свято Туреці	230
Священний гай	232
Синьо-жовті ми любим кольори	455
Скільки в нас пісень і віршів	56
Скільки слів взяли ми в греків	21
Скрізь потоки трав зелених	451
Слова у нас такі музичні	19
Слово від автора	7
Слово „Ух!”	177
Смүток — птах оскаженілий	318
Собор підняв в блакить величне чоло	33
Соловейко	109
Сон мені приснився вліті	428
Сонце — джерело життя	212
Сонце для усіх те саме	450
Сонце — перше в світі сито	419
Спершу, як не мали рала	179
Співай, мій краю, оживай!	58
Сполучили „мак” і „тре”	184
Сполучи „усе дає”	180

Ставок був чистий, як сльоза	423
Ставок красою чарував своєю	372
Статую співака Йосипа Гошуляка	296
Стелиться і піниться	137
Стій на варті, щоб ватра не згасла!	60
Стобарвне сонце	422
Стоїть Шевченко, як пророк	61
Стрілі, звичайно, честь і слава	429
Суть поезії не в римах	306
Сьогодні мені ти приснився ві сні	298
Твоє життя — це довга книга	404
Твоя любов, немов комета	298
Тепер пізнала я ціну кохання	300
Теравник	182
Теравник — це звичайна річ	183
Терпіння май, любов нехай росте	301
Ти багатий тим, що можеш дати	390
Ти відійшов, та ти зі мною (Татові)	299
Тигули — це барикади	288
Тільки усміх мені твій знайомий	439
Ті слова, що вийшли з вжитку	14
Ті, що володіли миром	186
Той, хто вмів мегу кувати	187
„Тризуб — це дерево життя”	167
Тризуб — це звичайні вила	374
Тут стежина, там стежина	253
У Дніпрі був розпростертий	188
У зайця сила вся в ногах	236
У Канаді весна — невидимка	408
Україна	62
Україна щедра, мила	64
Україно, магітко-орлице!	65
Україно, моя Україно	63
Україно, ти дарунок Божий	66
Україно, ти казка для мене	67
Українська наша мова	26
Україну будувати треба	383
У лісі дуб могутній вперто ріс	424

У лісочку біля скелі	189
Уміти мріяти — це мало	453
Учіть дітей своїх любити	373
Фіранка	196
Фіялка схотіла зробитися дубом	312
Хата — це правдиве царство	379
Хіба не нещастя, не пекло пустині	399
Хліб	361
Хмара в небі ось висить	190
Хоч зникли всі у нас пани	432
Хоч мільйон читай книжок	304
Хоч різний колір мають квіти	377
Хто ввесь вік живе в одному місці	378
Хто говорить не до ладу	198
Хто кидає камінням на своїх	68
Хто піднімає на Шевченка руку	69
Хто у війську, той невідільний	155
Хтось говорить не до ладу	199
Хтось склав „кура та виниться”	449
Хто що ловить і уймає	192
Це ловець, це ловець	193
Церква мусить бути кузня	402
Чарівні краї в оксамиті	289
Чи бачив хтось kota на світі	379
Чи єдність не мертва уся паперова?	380
Чи знаєш, що таке „ім'я”?	197
Чи знаєш, юначе, якого ти роду?	71
Чи росіяни мову кришать	52
Число три	203
Чи ти знаєш — Канада країна химер	414
Човен старий, що пережив немало	91
Чом був звичай у народі	233
Чому були боги рогаті	235
Чом у нашім давнім царстві	215
Чужий пророк своїй країні служить	70
Шабля в козака — дружина	72
Шануйте завжди скрізь нові думки	381
Шевченко	74

Шевченко є поет народній	375
Шипшина — це троянда дика	199
Школа — це двері широкі у світ	456
Шукаймо усе, що на світі найкраще	382
Шуліка	108
Щастя — гарне почуття	295
Щастя — це енергія творити	321
Щедрий вечір, йди у гості!	231
Ще люди не звались ні Адам, ні Єва	200
Щоб полум'я ясне зродити	301
„Що в піснях співається”	465
Що на світі чари чинить	452
Якби віки вернулися назад	40
Якби відкрити слова зміст	10
Якби усі були ми вольнокрилі	384
Як заглянути в сторіччя	207
Як людина йшла на лови	201
Як огудина здорова	293
Як приходить ніч крилата	179
Як створилось в світі перше слово	11
Як ти любиш платонічно	305
Як тут гарно! Квітів скільки!	384
Як хочеш ти стати поетом	343
Як хочеш Україні кути долю	78
Ялинка	469
Ярило	146

ЗАВВАЖЕНІ ДРУКАРСЬКІ ПОМИЛКИ

На стр. вірш „Коні” перші рядки мають бути:

Звідкіля словечко коні
Опинилось на припоні?
У коня одна приміта —
Іскрометні бій-копита.

Стр.	надруковано	має бути
60	щоб варта	щоб ватра
283	доми	домни
324	Прекраску	Прекрасну
359	тон, тони	тонн, тонни
413	пермите	перемите
441	серпу плуг	серпу пруг
463	Сібір	Сибір

